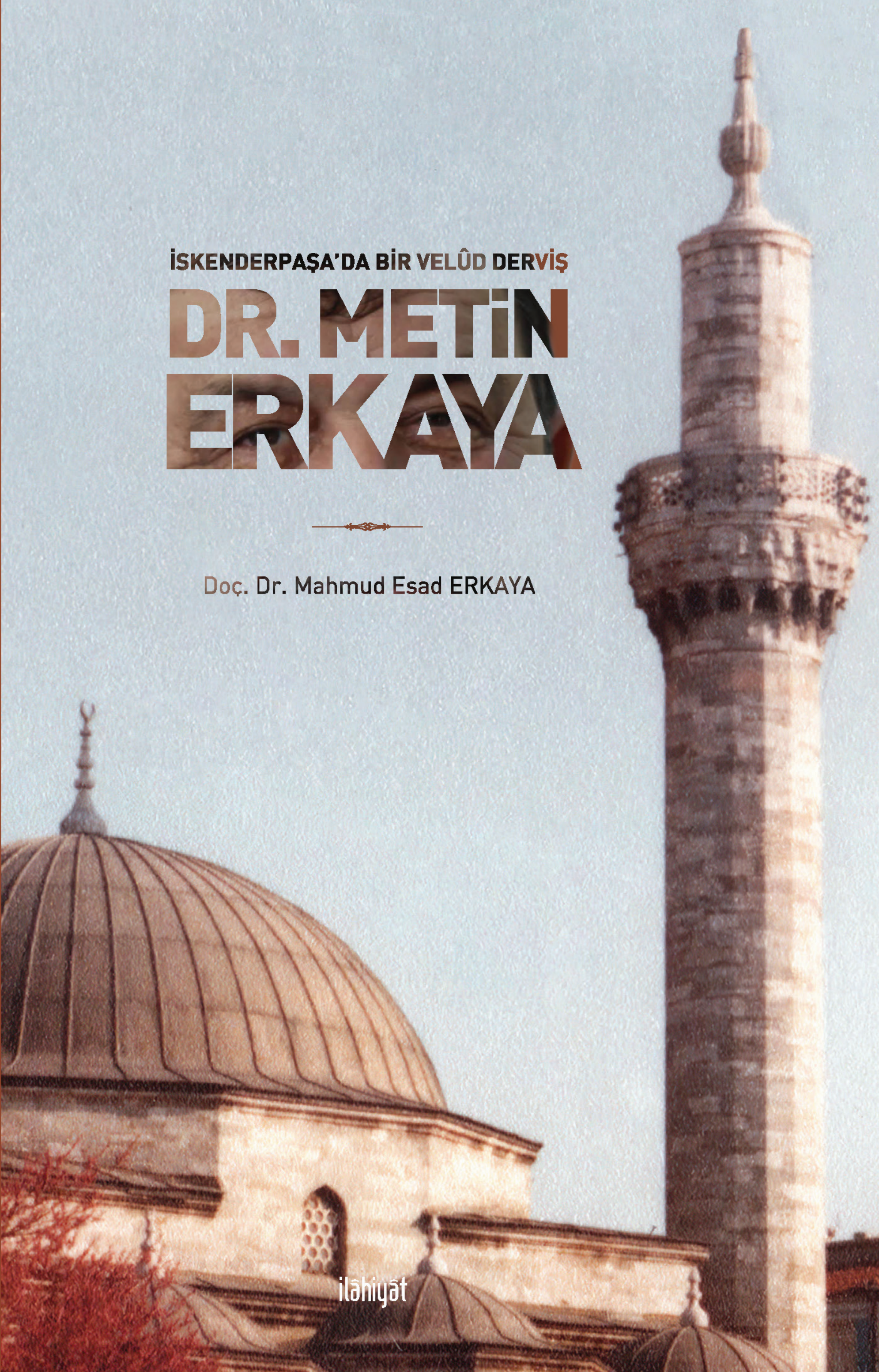

İSKENDERPAŞA'DA BİR VELÛD DERVİŞ

DR. METİN ERKAYA

Doç. Dr. Mahmud Esad ERKAYA

ilâhiyât

بسم الله الرحمن الرحيم

ilâhiyât

ilâhiyât 1011

İskenderpaşa'da Bir Velûd Derviş
Dr. Metin Erkaya

Doç. Dr. Mahmud Esad ERKAYA

ISBN 978-625-6902-33-6

1. Baskı: Haziran 2023

Sertifika No: 44396

Mizanpaj ve Uygulama: Tavoos
Kapak: Tavoos
Baskı: Vadi Grafik - Sertifika No: 47479

ilâhiyât
Cinnah Cd. Kırkpınar Sk. 5/4 Çankaya / Ankara
Tel: (0312) 439 01 69

www.ilahiyatyayin.com
editor@ilahiyatyayin.com
satis@ilahiyatyayin.com
www.instagram.com/ilahiyatyayin

İSKENDERPAŞA'DA BİR VELÛD DERVİŞ

DR. METİN ERKAYA

Doç. Dr. Mahmud Esad ERKAYA

Mahmud Esad ERKAYA

1985 yılında Ankara'da doğdu. 2002 yılında Sincan İmam Hatip Lisesinden, 2006 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. 2009 yılında Yüksek Lisans eğitimini tamamladı. 2007 yılında bir süre imam-hatiplik yaptı. Daha sonra 2007-2012 yılları arasında Diyanet İşleri Başkanlığı Hadislerle İslâm Projesi kapsamında çalışmalarını sürdürdü. 2012 yılında Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tasavvuf Anabilim Dalına araştırma görevlisi olarak atandı. 2014 yılında yedi ay süreyle Ürdün'de misafir araştırmacı olarak bulundu. 2015 yılında doktora çalışmalarını tamamladı. 2018 yılında Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İslâmi İlimler Fakültesine atandı. 2019 yılında doçent unvanını aldı. *Kur'an Kaynaklı Tasavvuf Kavramları*, *Hacı Bayrâm-ı Velî*, *Mânevî Eğitim Metodu Olarak Halvet*, *Tasavvuf ve Hayat*, *Peygamber Kıssaları* ve *Hanefî Fakihlerin Zayıf Hadisle Hüküm Verme Gerekçeleri (el-Hidâye Örneği)* adlı yayınlanmış kitapları ve çeşitli akademik dergilerde makaleleri bulunan yazar, hâlen Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tasavvuf Anabilim Dalında çalışmalarına devam etmektedir.

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BÖLÜM

EKLER

ÖNSÖZ

İskenderpaşa, 20. Yüzyıl Türkiye'sinin en etkili dini-tasavvufî akımıdır. Gerek üniversite camiasında gerekse siyasiler arasında ahlâk ve mâneviyâtı her türlü ideolojinin önünde tutmayı gaye edinip çağın ihtiyaçlarına uygun bir dindarlık tesis etme ilkesiyle hareket eden İskenderpaşa, aslen tasavvufî gelenekten gelen bir topluluktur. İskenderpaşa, Nakşibendiyye Tarikatı bünyesinde Hâlid el-Bağdâdî'ye (rh.a) nisbet edilen Hâlidiyye kolunun İstanbul'daki temsilcilerinden Ahmed Ziyâeddin Gümüşhânevî (rh.a) önderliğindeki tekkenin Cumhuriyet dönemindeki uzantısıdır. Bu gelenekten gelen şeyh Mehmed Zâhid Kotku'nun (rh.a) İstanbul Fatih'te, II. Bayezid'in veziri İskender Paşa tarafından yaptırılan İskenderpaşa Camii'nde imamlık vazifesine başlamasıyla birlikte camiye nispet edilerek anılmaya başlayan bu cemaat gerek Türkiye'de gerekse dünyanın çeşitli yerlerindeki mensuplarıyla tasavvufî faaliyetlerini yaygın bir şekilde sürdürmüştür.

Tekke ve zaviyelerin kapalı olması dolayısıyla İskenderpaşa Camii'ni tasavvufî eğitim faaliyetlerinin merkezi haline getiren Mehmed Zâhid Kotku'nun vazifesini kendisinden sonra damadı, aynı zamanda Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde öğretim üyesi olan Prof. Dr. Mahmud Esad Coşan (rh.a) yürütmüştür. Coşan'ın önderliğindeki Nakşî-Halidî tarikatı yaygın olarak İskenderpaşa Cemaati olarak anılmaya devam etmiştir. 1970'li yıllardan 2000'li yıllara kadar faal bir şekilde tasavvufî çalışma-

larını sürdüren bu cemaatte bir taraftan üniversite öğrencilerine yönelik faaliyetler yapılırken diğer taraftan da toplumun tüm kesimlerine hitap eden bir eğitim politikası izlenmiştir. Bunun neticesinde İskenderpaşa, entelektüel kimselerden oluşan bir topluluk haline gelmiştir.

İskenderpaşa'da yetişen ve ömrünü söz konusu gelenek için vakfeden dervişlerden birisi de Dr. Metin Erkaya'dır. Metin Erkaya'nın henüz lise yıllarındayken mensup olduğu İskenderpaşa, onun hayatını şekillendiren en önemli unsur olmuştur. Okuyacağı üniversiteyi ve mesleğini seçiminden, vefat ettiği ana kadar hayatının her aşamasında maddeten ve mânen şeyhlerinin etkisi bulunmaktadır. Gençlik yıllarındaki şeyh arayışının neticesinde intisap ettiği Mehmed Zâhid Efendi'nin dizinin dibinde üniversite yıllarını geçirme imkânı elde eden Metin Erkaya, bu yıllarda Esad Hocaefendi ile de tanışarak dönemin şartları nispetinde iyi bir tasavvufî eğitim almış, Esad Hocaefendi'nin şeyhliği yıllarında da en yakınında olmaya devam etmiştir. Metin Erkaya'nın öğrencilik yıllarından itibaren başlattığı kitap çalışmaları ise vefatına kadar devam etmiş, dergi, gazete ve son olarak sosyal mecralarda yaptığı yayın faaliyetleriyle birlikte gerek şeyhlerinin nezdinde gerekse cemaatin içerisinde saygın bir konuma sahip olmuştur.

Metin Erkaya'nın hayat hikâyesi, 20. Yüzyılda bir dervişin nasıl tasavvufî faaliyetler yapabileceğini gösteren en güzel örnektir. Tıp fakültesi öğrencisi olmakla birlikte Metin Erkaya, İslâmî meselelere ilgisi ve başta Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi olmak üzere muhtelif hocalardan İslâmî ilimler alanında dersler alması neticesinde "İskenderpaşa'dan mezun" olmuş tasavvufî terbiyesinin yanında dinî ilimlerdeki birikimiyle örnek bir derviş haline gelmiştir. Öğrenci faaliyetleri, yayınlar, sohbet ve konferanslarıyla ömrünü bu alanda hizmet etmeye vakfeden Metin Erkaya, kendisinden sonra bıraktığı seksen dört cilt eserle daima hayırla yâd edilecek bir ömür sürmüştür. Elinizdeki bu kitaba verilen "İskenderpaşa'da Bir Velûd Derviş"

adı da Metin Erkaya'nın gerek kendi telif eserleri gerekse Hocaefendilerin sohbetlerinden hazırladığı kitaplarla İskenderpaşa içerisinde üretken bir derviş olma vasfını simgelemektedir. Tasavvuf tarihinde yazdıkları menâkıbnâmelerle şeyhlerinin hatırasını yaşatan dervişler gibi Metin Erkaya da kendi şeyhlerinin sözlerini ve geleneklerini nesilden nesile aktarma vazifesi görmüştür. Onun hayatını ve söz konusu geleneğe dair yaptığı faaliyetleri ele alan bu kitabın, hem İskenderpaşa tarihinin bir yönüyle de olsa kayıt altına alınmasına hem de onun hatırasını yâd etmeye vesile olmasını temenni ediyoruz.

Kitap büyük oranda Metin Erkaya'nın muhtelif zamanlarda hayatı hakkında yaptığı konuşmalardan hareketle şekillenmiştir. Eserin oluşmasında bilgi ve belgelerin temin edilmesinde emeği geçen başta amcalarım Prof. Dr. Hasan Hüseyin Erkaya ve Hacı Ali Erkaya olmak üzere annem Gülay Hanım, kardeşlerim Muhammed Zahid, Abdüllatif, Taha Habibullah, Ahmed Enis, Lütfullah ve Muharrem Nureddin Erkaya'ya, eseri titizlikle okuyup tashih eden Mehmed Zahid Erkaya ve eşim Ayşe Hümeyra Erkaya'ya, kitabın yayım sürecindeki katkılarından dolayı Veli Aknar'a ve İlahiyat Yayınları çalışanlarına teşekkür ederim.

Gayret bizden muvaffakiyet Allah'tandır

Doç. Dr. Mahmud Esad ERKAYA
Ankara, 2023

Dr. Metin Erkaya - 2018

BİRİNCİ BÖLÜM

HAYATI VE ESERLERİ

Metin Erkaya'nın hayat hikâyesi, arayış, tasavvufî eğitim, aktif faaliyetler ve hüzün dönemi olarak dört ayrı devreye ayrılabilir. Bunlardan ilki, tasavvufa intisabı öncesi arayış dönemidir. Bu dönemde çok okumayı kendisine bir prensip haline getiren Metin Erkaya, yaşıtlarına nispeten donanımlı bir kültürel birikime sahiptir. O, bu yıllarda tasavvufa ilgi duyarak şeyh arayışına girer ve 1972 yılında Mehmed Zâhid Efendi'yi (rh.a) bularak hayatında ikinci bir evreye giriş yapar. Üniversite yıllarını kapsayan bu dönemde şeyhinin yanı başında tasavvufî eğitim alma imkânı bulur. 1980 yılında üniversiteden mezun olup İstanbul'dan ayrılma vakti geldiğinde şeyhinin de ömrü hitama ermiştir. Bu yıl itibariyle artık yeni bir dönem başlamaktadır. Daha önceden çok yakından tanıdığı Esad Hocaefendi'ye (rh.a) intisap eden Metin Erkaya bu dönemde bir taraftan doktorluk mesleğini yerine getirirken diğer taraftan da tasavvufî faaliyetlere şeyhinin rehberliğinde aktif olarak devam etmektedir. 2001 yılı ise Esad Hocaefendi'nin vefatı ile birlikte onun için hüzün döneminin başladığı yıldır. Artık o, bir taraftan şeyhine özlem duymakta diğer taraftan da mensup olduğu cemaatin günbegün eriyip yok olduğunu görmektedir. Bunun yanında bir de kitap çalışmalarının sekteye uğratılması kendisini derinden etkilemektedir. Bu duygular içerisinde 2023

yılında bu dünyadaki ömrünü tamamlayıp ebedî âleme irtihal etmiştir. Çalışmanın bu bölümünde Metin Erkaya'nın hayatı, bu dört dönem bağlamında ele alınacaktır.

1. Doğumu ve Ailesi

Metin Erkaya, 1957 yılında Ankara'nın şimdilerde Sincan ilçesine bağlı Kurtşıh (Çiçektepe) köyünde dünyaya gelmiştir. Doğum tarihi ay ve gün itibariyle tam olarak kaydedilmemişse de yakınlarının verdiği bilgilerden Nisan ayının ortaları olmasının kuvvetle muhtemel olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim onun doğumunun ilkbaharda, kırlarda yetişen bir bitki olan madımakların toplandığı günlerde gerçekleştiği ifade edilmektedir. Madımakların toplandığı günler düşünüldüğünde onun 14-15 Nisan gibi dünyaya geldiği düşünülebilir. Ne var ki nüfusa kaydedilirken o günün şartlarında 23 Aralık 1957 tarihi yazılmıştır. İsmi konusunda da benzer bir durum söz konusudur. Kendisine Abdülmetin adı konmak istenmişse de nüfusa kaydedilirken yalnızca Metin ismi yazılmıştır.

Esasen Abdülmetin ismi, dayısının adıdır. Küçük yaşta vefat eden dayısına bu isim, aynı zamanda derviş olan köyün hocası Halil Efendi'nin tavsiyesiyle konulmuştur. Dedesi Yusuf Atılgan, Halil Efendi'ye çocuğu için isim sorduğunda, o da caminin içindeki Esmâ-i Hüsnâ levhalarından birinde yazılı olan *el-Metin* ismini görmüş ve "Abdülmetin koyalım." demiştir. Böylece dayısının ismi Abdülmetin olarak belirlenmiştir. Ne var ki o, küçük yaşta vefat etmiştir. O dönemlerde çocuk vefatı çok yaygındır. Öyle ki bu vefat eden çocuk Yusuf Atılgan'ın beşinci çocuğudur. Yusuf Atılgan, bu durum karşısında çok üzülmüş ve mezarlıkta ellerini açarak "Yâ Rabbi! Ne ver ne de al. Dayanamıyorum artık." diyerek niyazda bulunmuş, bu hâdisenin ardından uzun süre çocuğu olmamıştır. Aradan yıllar geçmiş, Metin Erkaya dünyaya gelince, vefat eden dayısının adı olan Abdülmetin ismi kendisine verilmiştir.

Metin Erkaya'nın babası Mehmet Erkaya, 1933 yılında

dünyaya gelmiş, küçük yaşalardan itibaren komşu köy olan Peçenek'teki Halil Efendi'den özel dersler almıştır. Ticaret ve çiftçilikle meşgul olmakla birlikte hatiplik müktesebatı bulunmakta, köyünde gerektiğinde fahrî imam-hatiplik yapmakta, cuma namazlarını kıldırmaktadır. Bunun yanında kitaplara da ilgisi bulunan Mehmet Erkaya, geniş bir kütüphaneye sahiptir. Bu yönüyle Metin Erkaya'yı etkilemiş olmalıdır. Annesi İkbal Hanım ise yine Sincan'ın Peçenek Köyü'ndendir. Babası Yusuf Atılgan, aslen 1910 yılı öncesi Kızılcahamam'ın Çakmakörencik Köyü'nden göç etmiştir. İkbal hanım ev hanımı olup dindar, tez canlı ve fedakâr bir kişiliğe sahiptir.

Dindar bir aile içerisinde yetişme imkânı bulan Metin Erkaya, Ramazan aylarında evlerinde sahur vakti herkesin Kur'ân okuduğunu ve o tilavet sesleri eşliğinde ödevlerini yaptığını ifade etmektedir. Ayrıca ailenin büyüklerinin her gece iki rekât teheccüd namazı kıldığını ve bunu "kadir namazı" olarak adlandırdıklarını anlatmaktadır. Böylece onlar her gece namaz kılmak suretiyle Kadir gecesini yakalamayı amaçlamaktadırlar. Bunun yanında aile içerisinde namazların muntazaman kılınmasına özen gösterilmektedir. Kendisi de henüz ilkokuldayken namaz kılmaya başlamış, ilkokuldan sonra ise beş vakit namazı düzenli olarak kılmaya devam etmiştir.

Metin Erkaya'nın üçü kız olmak üzere sekiz kardeşi bulunmaktadır. Ablası Edeviye ve kız kardeşleri Fatma ile Ganime ev hanımı, ağabeyi Nihat çiftçi, kardeşlerinden Hasan Hüseyin öğretim üyesidir. Hacı Ali (inşaat mühendisi), Hacı Yusuf (avukat) ve Muhammed ise ticaret ile iştigal etmektedir. Hasan Hüseyin ve Hacı Ali, Mehmed Zâhid Efendi ile görüşüp intisap etmiş, üniversite yıllarını İstanbul'da geçirmiş olmaları itibariyle Metin Erkaya'nın öğrencilik yıllarının sonlarında yanında olmuşlardır. Daha sonraki yıllardaki tasavvufî çalışmalarında da destek olmuşlar, bu bağlamda Hasan Hüseyin Erkaya, kitapların İngilizceye tercümesi ve internet sayfalarının oluşturulmasında,

Hacı Ali Erkaya ise Son Uyarı gazetesinin yayınlanmasında ve diğer sanatsal ve kurumsal faaliyetlerde öncülük etmiştir.

Metin Erkaya 28 Ekim 1982 Perşembe günü Gülay Hanım ile evlenir. O, düğün tarihine karar verirken Esad Hocaefendi'nin katılmasını çok arzulamaktadır. Bunun için düğün tarihini cumartesi gününe denk getirmeye karar verir. O yıllarda Esad Hocaefendi perşembe günleri Ankara Özelif Sitesi Camii'nde vaaz etmektedir. Metin Erkaya da bir vaaz sonrası kendisine meseleyi arz eder. Esad Hocaefendi "Benim bildiğim, düğün ya perşembe günü ya da pazar günü olur. Nerden aklınıza geldi cumartesi günü düğün yapmak?" der ve o gün Ankara dışında olacaklarını, başka bir zamana alabilirlerse katılabileceğini söyler. Bunun üzerine düğünün 28 Ekim'de yapılmasına karar verilir.

Düğün günü Esad Hocaefendi Vâlide Hanım ile birlikte Sincan'a, Metin Erkaya'nın evine gelir. Elinde de bir hediye paketi bulunmaktadır. Evin üst katında oturup sohbet ederler. Metin Erkaya o günü şöyle anlatmaktadır:

> Ankara Sincan'da iki katlı müstakil, mütevazı baba evinde misafirleri bekliyordum. Sabahleyin Ankara dışından gelecek misafirler, okul arkadaşlarım gelmeye başladılar. Saat 10.00 gibi gelin arabası hazırlandı. Konvoy düzenlendi. Babamlar gelin almaya gittiler. O zamanlar, bizim adetlerimize göre damat gelin almaya gitmezdi. Gelini kayınpeder alır, getirirdi. Saat 11.00 civarında Mahmud Esad Coşan Hocamız, Muhterem Vâlide Hanımla birlikte teşrif ettiler. Çok mutlu olduk. Evin üst katı erkeklere ayrılmıştı. Gelen misafirlerle birlikte oturdular, sohbet ettiler. Saat 12.30 civarında korna sesleri duyuldu, gelin geldi. Hocamız bana, "Senin aşağıda bulunman gerekiyorsa, gidebilirsin!" dediler. Ben de "Bizde gelini kayınpeder getirir, damat ancak akşam görür." dedim. Gelini getirenler de geldiler, öğlen namazı evde cemaatle kılındı. Yemek yendi. Yemekten sonra dinî nikâh kıyılacağı zaman Hocamız benden bir dosya kâğıdı ve kalem istedi. Amcamlar aşağı inip, gelinden vekâlet aldılar. Kızın vekili olan Amcam, damat olarak ben, Hocamızın karşısına oturduk. Şahitler de öne çıktılar. Ho-

camız nikâh kıymaya başladı ve sorduklarını, cevaplarını İslâm harfleriyle kâğıda yazdı. Nikâh bitince de bize imzalattırdı. Sonra ellerini kaldırıp dua etti.

Hocamız nikâhtan sonra, evlilikle ilgili sohbet ettiler. Çaylar içildi. İkindi namazı kılındı. Hatm-i Hàcegân ve zikir yapıldı. Sonra müsaade isteyip Ankara'ya gittiler. Düğün hediyesi olarak bir takım *Tasavvufî Ahlâk* ve bir adet kristal çay takımı getirmişler. Teşrifleriyle bizi çok memnun ettiler, ömür boyu unutamayacağımız güzel bir gün yaşadık. Allah kusurlarımızı affetsin... Cümlemize nice güzel günler, yıllar görmeyi nasib eylesin... Hocamız'ın yolunda yürümeyi, hatıralarıyla yaşamayı nasib eylesin...[1]

Metin Erkaya'nın nikâhına dair Esad Hocaefendi'nin kaleminden çıkan metin şöyledir:

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

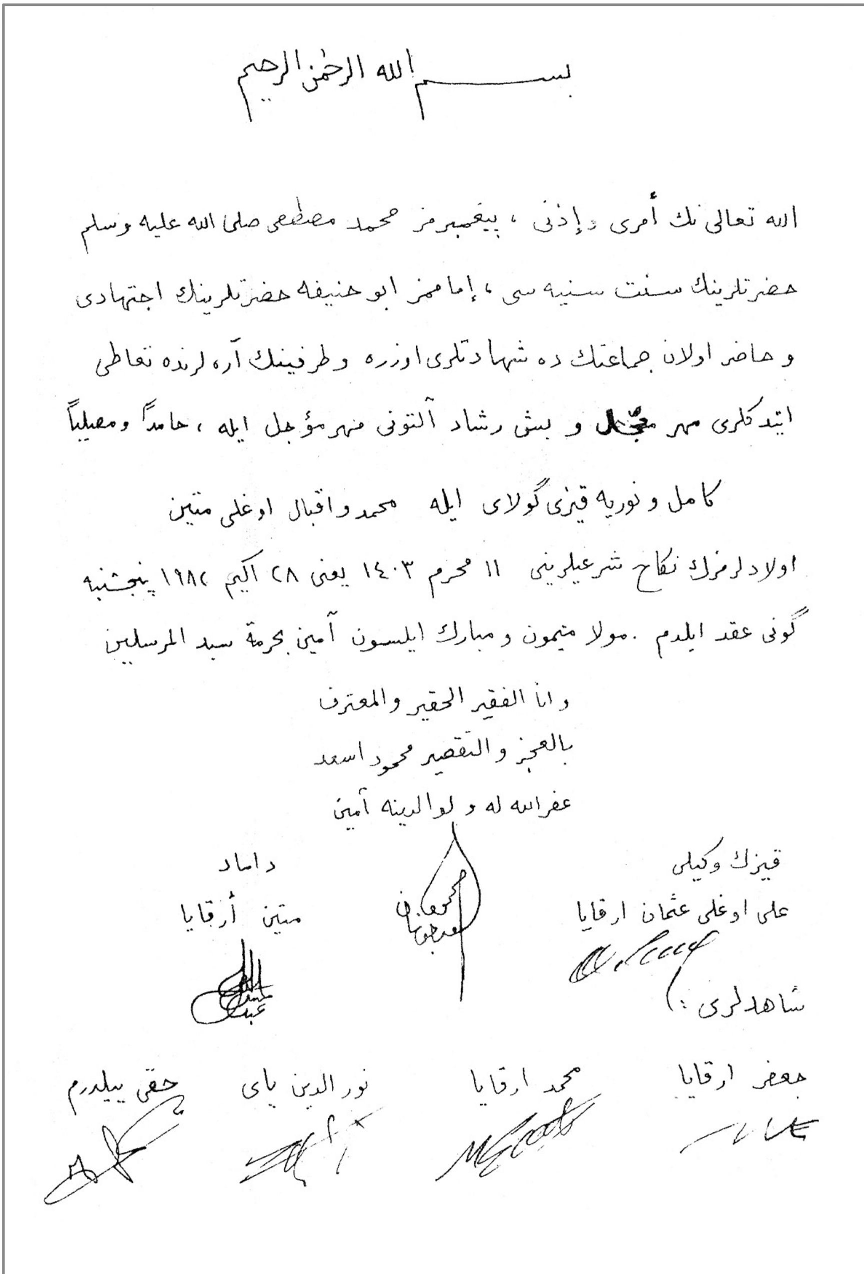
Allahu Teâlâ'nın emri ve izni, peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ (sas) Hazretleri'nin sünnet-i seniyyesi, imamımız Ebû Hanîfe Hazretleri'nin ictihâdı ve hàzır olan cemaatin de şehadetleri üzere, tarafeynin aralarında teàtî ettikleri mihr-i muaccel ve beş reşat altını mihr-i müeccel ile hàmiden ve musliyen Kâmil ve Nuriye kızı Gülay ile Mehmet ve İkbal oğlu Metin evlatlarımızın nikâh-ı şer'îlerini 11 Muharrem 1403, yâni 28 Ekim 1982 Perşembe günü akd eyledim.

Mevlâ meymûn ve mübârek eylesin... Âmîn, bi-hürmeti Seyyidi'l-Mürselîn. Ve ene'l-fakîrü'l-hakîr ve'l-mu'terif bi'l-acz ve't-taksîr Mahmud Esad gafara'llahu lehu ve livâlideynihi âmîn.

Metin Erkaya'nın kırk yıllık evliliği müddetince yedi çocuğu dünyaya gelir. İlk ikisine hocaefendilerinin isimlerini verir: Muhammed Zâhid ve Mahmud Esad. Sonraki evlatlarının isimlerini ise Esad Hocaefendi koyar: Abdüllatif, Habibullah, Ahmed Enis ve Lütfullah. Metin Erkaya evlatları dünyaya gelince isim sorup dua almak düşüncesiyle Esad Hocaefendi'ye

---

1 28 Ekim 2018 - Sincan / Ankara.

بسم الله الرحمن الرحیم

الله تعالی نك أمری و إذنی ، پیغمبرمز محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینك سنت سنیه سی ، إماممز ابو حنیفه حضرتلرینك اجتهادی
و حاضر اولان جماعتك ده شهادتلری اوزره و طرفینك آره لرنده تعاطی
ایتدكلری مهر معجل و بش رشاد آلتونی مهر مؤجل ایله ، حامداً ومصلیاً
كامل و نوریه قیزی گولای ایله محمد واقبال اوغلی متین
اولادلرمزك نكاح شرعیلرینی ١١ محرم ١٤٠٣ یعنی ٢٨ اكیم ١٩٨٢ پنجشنبه
گونی عقد ایلدم . مولا میمون و مبارك ایلسون آمین بحرمة سید المرسلین

وانا الفقیر الحقیر والمعترف
بالعجز والتقصیر محمود اسعد
غفرالله له و لوالدیه آمین

قیزك وكیلی
علی اوغلی عثمان ارقایا

داماد
متین أرقایا

شاهدلری :

جعفر ارقایا

محمد ارقایا

نور الدین بای

حقی ییلدرم

bazen telefonla arama bazen de yüz yüze görüşerek ziyaret etmek suretiyle ulaşmaktadır. İlk iki evladı doğduğunda Esad Hocaefendi hediyesini alarak evinde ziyaret etmiştir. Üçüncü çocuğu dünyaya geldiğinde ise Esad Hocaefendi yurt dışında olduğu için ziyareti gecikir. Metin Erkaya, üçüncü oğlunun isminin konulduğu hâdiseyi şöyle anlatmaktadır:

> 25 Aralık 1987'de bir oğlum oldu. Hocaefendimiz Almanya'da bulunuyordu. Münih'te bir ağabeyin evinde kalıyormuş. 8 Ocak 1988 günü isim sormak için aradım. Öbür çocukların isimlerini sordular; söyledim. "Bunun ismi de Abdüllatif olsun! İnşaallah Türkiye'ye dönünce görmeye geliriz." buyurdular. Sonra, "Ankara'da ne var, ne yok?" diye sordular. Yapılan çalışmalardan bahsettim. "Her hafta samîmî arkadaşlarla toplanın, meseleleri müzakere edin! Aranıza samîmî olmayanları almayın!" buyurdular.

Son evladının ismi ise Muharrem Nureddin'dir. Metin Erkaya, 2003 yılında, Esad Hocaefendi'den sonra cemaatin başına geçen oğlu Muharrem Nureddin Coşan'ın ismini ona verir. Onun dünyaya gelmesinden önce ilginç bir hâdise meydana gelir. Esad Hocaefendi'nin vefatının ardından çok geçmemiştir ki babası Halil Necati Coşan cemaatin arasındaki bağları sıkı tutmak gayesiyle Anadolu'nun muhtelif şehirlerine seyahatler yapmaktadır. Sincan'ın Polatlar köyüne geldiğinde Metin Erkaya'ya "Kaç tane çocuk var?" demiş, altı tane olduğunu söyleyince "Benim yedi taneydi. Bir tane daha olur inşallah." demiştir. Hakikaten de bir müddet sonra yedinci çocuğu dünyaya gelmiştir.

2. İlk Eğitimi

Metin Erkaya'nın eğitim hayatı dünyaya geldiği Çiçektepe köyünde başlamış daha sonra öncelikle Sincan'da daha sonra da İstanbul'da devam etmiştir. Bunun yanında muhtelif hocalardan aldığı dersler ve okuma sevgisiyle dini ilimler alanında da iyi bir eğitim almıştır. O, 1962 yılında Çiçektepe Köyü Okulunda

birleştirilmiş sınıflarda ilk eğitimine başlar. Okumayı çok seven bir öğrencidir. Dönemin imkânları nispetinde ulaşabildiği her türlü kitabı okumayı prensip edinmiştir. Öyle ki ilkokul ikinci sınıfta Kitaplık Kolu Başkanı seçilmiş, köyün kitaplığında bulunan iki yüz kitabın biri hariç hepsini okumuştur. *Tarihte Balıkesir* isimli hacimli kitap gözünü korkutmuş, okumaktan kaçınmıştır. Kaderin tecellisi, yıllar sonra askerliğini Balıkesir'de yapacaktır. Öte yandan köyden Sincan'a gidip geldikçe hikâye ve romanlar başta olmak üzere bulabildiği kitapları edinip okumaktadır. İlkokul süresince yaz aylarında da Kur'an kursuna devam etmekte böylece bir taraftan Kur'ân okumayı öğrenirken diğer taraftan da ilmihal bilgilerini öğrenmektedir. Beşinci sınıfa geldiğinde çevre köyler arasında düzenlenen bir bilgi yarışmasında birinci olur. Yine bu yıllarda güvercin besleyip, ipek böceği yetiştirmeye de merak salar. 1967 yılında ise ortaokul eğitimi için Sincan'a yerleşir. O yıllarda ailesi köyde kalmaya devam etmektedir. Bundan dolayı amcasının yanında kalır. On yaşlarındayken ticaretle meşgul olan amcası bir iş seyahati vesilesiyle gittiği Bursa ve İstanbul'a onu da yanında götürür. Bu, onun ilk şehir dışı gezisi olmuştur.

Lise eğitimine Sincan Lisesi'nde başlar ve ilk iki yıl burada devam eder. Üçüncü sınıfta ise Ankara Kurtuluş Lisesine geçiş yapar. Lise yıllarında okumayı çok sever. Okuduğu kitaplar arasında Dostoyeviski'nin *Suç ve Ceza*'sı, Tolstoy'un *Hacı Murad*'ı, Dale Carnegie'nin *Dost Kazanma ve İnsanları Etkileme Sanatı* gibi kitaplar yer alır. Bu arada bir taraftan da Milli Selamet Partisi'nin (MSP) toplantılarına katılır. Bu toplantılarda partinin genel politikaları ve siyasi gündeme dair sunumlar yapılır, çeşitli mevzular tartışılır. O da MSP afişlerini duvarlara asar, mitinglerine katılır. Siyasi yönden de aktif bir gençlik dönemi geçirir. Lise yıllarında bazı ilim adamlarından dersler alır. Bunlardan biri Lütfi Doğan'dır. Onun Serpme Evler Camii'nde cumartesi günleri yaptığı *Râmûzü'l-ehâdîs* derslerine düzenli olarak katılır. 1973 yılında liseden mezun olur.

Aynı yıl üniversiteye giriş sınavına giren Metin Erkaya, öncelikle müstakil bir sınavla öğrenci alan ODTÜ Makine Mühendisliği bölümü İngilizce hazırlık sınıfına başlar. Burada okuduğu günlerde bir nurcu grup kendisine musallat olur, dersten çıktığında evlerine götürmek isterler. "Ben MSP'liyim, sizden değilim, nurculardan da hiç hoşlanmıyorum!" demesine rağmen ısrarcı olurlar. Bu gibi hâdiselerin de etkisiyle okula gidip gelmekten hoşlanmayacak bir duruma gelir. O yıllarda merkezi sistemle yerleştirilme yapılmadığı için farklı bir üniversiteye gitme arzusu kuvvetlenir. Fakat o yıl üniversiteye giriş sınavı, soruların çalınması sebebiyle iptal edilmiş ve ikinci sınavın sonuçları ise henüz açıklanmamıştır. Nihayet sınav sonuçları açıklanır. Bu sonuçlara göre ilk elliye girerek derece yapar.

Metin Erkaya, İstanbul'da okumayı çok arzulamaktadır. Bunun için istihareye de yatmış, İstanbul'da okumanın hayırlı olduğu kanaatine varmıştır. Sonuçların açıklanmasının ardından 29 Ekim 1973 tarihinde Ramazan Bayramı'nın ikinci günü Lütfi Doğan, Feridun Yılmaz Yüceler, o zamanlar Esad Ağabey olarak hitap ettiği Esad Hocaefendi, Lütfi Aksoy, Zekâi Efendi ve İsmail Turan gibi yetişmesinde önemli etkileri olan hoca ve ilim adamlarını ziyaret eden Metin Erkaya, nereyi ve hangi bölümü tercih etmesinin uygun olacağını istişare eder. Esad Hocaefendi'ye sorduğunda, "Hangisine istersen git. Hepsini hak etmişsin madem" der ve 521 puan almasına çok sevinir. Zira 519 puan alan öğrenciyle gazetede röportaj yapılmış, resmi yayınlanmıştır. Eski Diyanet İşleri Başkanı Lütfi Doğan ise "İstanbul'da oku tabii, hocamızın yanında." diyerek Tıp Fakültesini tavsiye eder.

Metin Erkaya, 1973'ün Kasım ayında İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesine başlar. 1980 yılının Mart ayında ise mezun olur. Üniversite yıllarında ilk iki yıl İskenderpaşa Camii Yurdunda, sonraki beş yıl ise Vefa'daki İlim Yayma Vakfı Yurdunda kalır. Bu zaman zarfında Mehmed Zâhid Efendi'nin sohbetlerine devam eder.

3. Tasavvufî Mensubiyeti

Metin Erkaya'nın hayatının merkezinde tasavvuf ve özellikle de bağlı olduğu Hocaefendiler yer almaktadır. Esasında o tasavvufî mensubiyeti bulunan bir ailede dünyaya gelmemiştir. Hatta dönemin şartlarının etkisiyle aile içerisinde tasavvufa ön yargıyla yaklaşılmaktadır. Bundan dolayı Metin Erkaya'dan önce tasavvuf yoluna giren bir aile ferdi bulunmamaktadır. O, ilk defa ortaokul öğrencisi olduğu yıllarda tasavvuftan haberdar olur. Evinde kaldığı yengesi bir gün Kadiri tarikatına ait günlük zikir dersi tarifine dair bir kağıtla çıkagelir. Yengesinin açıklamalarıyla birlikte tasavvuf ve tarikat hakkında ilk kez bilgi sahibi olur. Yengesi için zikir tarifini temize çeken Metin Erkaya, aradan yıllar geçmesine rağmen orada yazan metni hiç unutmaz.

1970 yılına gelindiğinde Hafız Ali (Dövyap) Usta isimli ata-dostu komşularını ziyarete gittiklerinde damatları Besim İnanoğlu'nun Ankara'nın Gölbaşı ilçesinde faaliyet gösteren Hasan Burkay isimli şeyhe intisap ettiğini işitir. Besim Bey orada yapılan sesli zikri kaydetmiştir. Metin Erkaya, bu vesileyle ilk defa sesli zikir dinleme imkânı bulur. Daha sonra ses kaydını eve götürür ve defalarca hayran kalarak dinler.

Aynı yıllarda bir vesileyle el-Hâc Muhammed Nuri Şemseddin Nakşibendî'nin *Miftâhü'l-kulûb* isimli eseri eline geçer. Onu dikkatle okur. Böylece o, tasavvuf ve tarikatlar hakkında ilk kitabi bilgileri edinmeye başlar. Bu eseri okurken "Mürşid bulamayanlar ne yapmalı?" konulu bahse geldiğinde çok ilgisini çekmiştir. Yine kitabın önsözünde eserin hazırlanma gerekçesinden söz edilirken zamanın bozulması ve sahte şeyhlerin çoğalmasından yakınılmakta ve gerçek şeyhlerin vasıfları anlatılmaktadır. Okuduklarından etkilenir ve kâmil bir mürşide intisap etmesi gerektiğini anlar. Böylece henüz lise çağında hakiki bir mürşid arayışına başlar. Bu zaman zarfında ise *Miftâhü'l-kulûb*'da okuduğu mürşid bulamayanların yapabilecekleri zikirleri imkân nispetinde çekmeye çalışır. Onun mürşid arayış çabası kendisini Mehmed Zâhid Efendi'ye götürür.

3.1. Mehmed Zâhid Kotku'ya (rh.a) İntisabı

Metin Erkaya, 1971 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesinde okuyan yakını Rüstem Altınbaş vesilesiyle ilk defa Mehmed Zâhid Efendi'nin[2] adını duyar. Metin Erkaya'nın anlattığına göre Altınbaş, Mehmed Zâhid Efendi'nin "Allah'ı Zikretmenin Önemi" konulu bir vaazının ses kaydını kendisine dinletir. Daha sonraları *Zikrullahın Faydaları* adıyla kitaplaştırılacak olan bu kayıtlar onun mânevî dünyasında önemli bir iz bırakır. Yine Altınbaş'tan temin ettiği Abdülaziz ed-Debbağ'ın (ö. 1132/1720) *Kitâbü'l-İbrîz* isimli eserini okuyan Metin Erkaya, buradan hareketle kâmil mürşidlerin her zaman var olabileceği kanaatine varır. Daha sonra edindiği bilgilerden hareketle Mehmed Zâhid Efendi'nin onun aradığı şeyh profiline tam olarak uyduğunu fark eder ve Mehmed Zâhid Efendi'yi görmeyi arzulamaya başlar. Onu görme isteğini dile getirdiğinde Altınbaş, "Yazın bizim kampımız var götüreyim sizi oraya." der. O da bunu memnuniyetle karşılar.

1972 yılında lise ikinci sınıftan üçüncü sınıfa geçtiği yaz tatilinde temmuz ayında kardeşi Hasan Hüseyin ile birlikte kamp için İstanbul'a giderler. Kamp, Ortaköy'de Abdurrahman Paşa Köşkü'nde gerçekleştirilmektedir. Abdurrahman Paşa, II. Abdülhamid Han zamanında Adliye Nazırlığı yapmış dindar bir kimsedir. Varisleri bir zaman sonra bu köşkü vakıf faaliyetlerine tahsis etmiştir. O yaz Yıldız Teknik Üniversitesi

---

2 Mehmed Zâhid Kotku, 1897 yılında Bursa'da dünyaya geldi. İlk mektebi Oruç Bey İbtidâîsinde okudu, Maksem'deki idâdîye devam etti. Sonra Bursa Sanat Mektebine girdi. Birinci Dünya Savaşı dolayısıyla 18 yaşında askere alındı. 16 Temmuz 1336 Cuma günü, Fatma Sultan Camii yanındaki Gümüşhâneli Tekkesi'ne giderek, Şeyh Ömer Ziyâeddin Efendi'ye onun vefatının ardından da Tekirdağlı Mustafa Feyzi Efendi'ye intisap etti. Tekkelerin kapatılmasından sonra Bursa'ya döndü, evlendi. 1929'da vefat eden babasının yerine, Bursa ovasındaki İzvat Köyü'nde imamlık yaptı. Daha sonra, Bursa'da Üftade Camii'nin imamhatipliğine tayin edildi. Abdülaziz Bekkine'nin (rh.a) vefatı üzerine postnişin olan Kotku, 1952 yılı Aralık ayında İstanbul'a gelerek Ümmügülsüm Mescidi'nde vazifesine devam etti. 1 Ekim 1958 tarihinde Fatih İskenderpaşa Camii'ne nakloldu ve 13 Kasım 1980'de vefatına kadar bu vazifede kaldı.

öğrencileri için kamp düzenlenmektedir. Metin Erkaya, bir taraftan kampta konaklarken diğer taraftan da Rüstem Altınbaş ile birlikte İskenderpaşa'ya Mehmed Zâhid Efendi'nin sohbetlerine katılmaktadır. Metin Erkaya'nın Mehmed Zâhid Efendi'yi ilk defa görmesi 16 Temmuz 1972 Pazar günü hadis dersinden sonra gerçekleşir. O bu hâdiseyi şöyle anlatmaktadır:

> Bir pazar günü hadis dersi için İskenderpaşa Camii'ne gittik. Kendilerini ilk kez o zaman gördüm. Yüzleri aydınlık, uzunca beyaz sakalları pırıl pırıldı. Çok heybetli görünüyorlardı. İçimi bir heyecan kapladı, aklımdan her şey gitti. Gözlerimi ayıramıyordum, hayran hayran bakakaldım. Bir ara içimden, "Acaba bana bakarlar mı?" diye düşündüm. Göz göze geldik. Tesadüf mü diye üç kez daha denedim. Her seferinde gözümün içine bakıyorlardı. Keşif sahibi bir zat olduklarını anladım. Ertesi hafta hadis dersinden sonra evde ziyaret ettik, ders tarif ettiler. Tarif edilmez bir sevinç içindeydim.

Bu duygular içerisinde Mehmed Zâhid Efendi'ye intisap etmeye karar veren Metin Erkaya, on beş yaşında genç bir delikanlıdır. Gençliğin verdiği çekingenlikle olmalı ki hemen intisap etme isteğini dile getiremez. Kararını ancak Ankara'ya dönmeden önceki gün Altınbaş'a açıklayabilir. Altınbaş da zaten aynı düşünceyle onu İstanbul'a getirmiştir. Ne var ki o da niyetini açıkça söyleyememiştir. Nihayet Metin Erkaya, 16 Temmuz Pazar günü ikindi namazından sonra intisap ederek tasavvuf yoluna girer. İki haftalık kampın ardından Ankara'ya döndükten sonra onun yaşamı tamamıyla değişerek, tesbihler ve zikirlerle örülmüş bir gençlik dönemi başlar. Yaz günleri balkonda zikir çekerken uyuya kalan Metin Erkaya hakkında "çok dindar bir genç" ifadesi yaygın olarak konuşulur hale gelir.

Metin Erkaya, lise üçüncü sınıfın ara tatilinde ders çalışma bahanesiyle İstanbul'a gider. O dönemde toplumda tarikatlara karşı önyargı olduğu için ailesine açıkça Mehmed Zâhid Efendi'yi ziyarete gittiğini söylemez. Ders çalışma bahanesiyle bir şekilde İstanbul'a giden Metin Erkaya, tekrar şeyhini ziyaret

etme imkânı bulur. Bu arada yakınları ve akrabaları da ondaki bu değişimi yakından takip etmektedir. O günlerde, anne ve babası köyde ikamet ettiği için kendisi teyze ve amcalarının yanında Sincan'da kalmaktadır. Bir gün teyzesi bir rüya görür. Rüyada Metin Erkaya bir beyaz bir de siyah sakallı iki zâtın önünde oturmaktadır. Ankara'ya döndüğünde teyzesi "İstanbul'a ne için gittin? Ben böyle bir rüya gördüm." diyerek ona rüyayı anlatır. Rüyadakiler Mehmed Zâhid Efendi ile Mevlânâ Hâlid el-Bağdâdî'dir. Bunun üzerine Metin Erkaya, İstanbul'a gitme niyetini ve şeyhini anlatınca teyzesi de hemen intisap etmeyi arzular. O da İstanbul'daki Rüstem Altınbaş'a mektup yazar. Durum kendisine anlatıldığında Mehmed Zâhid Efendi onu tarikata kabul ederek "Zikirlere başlasın, ben Ankara'ya geleceğim." buyurur. Aynı yıl, babası Mehmet Erkaya da İstanbul'a yaptığı bir ziyaret esnasında Mehmed Zâhid Efendi'den ders alır. Bir müddet sonra 1973 yılı mayıs ayında Ankara'da Mehmed Zâhid Efendi'yi ziyaret ederler.

O yıllarda Mehmed Zâhid Efendi zaman zaman Ankara'ya gelmekte ve damadı Esad Hocaefendi'nin evinde misafir olarak kalmaktadır. Ankara'da bulunduğu günlerin akşamları bir evde sohbet yapan Mehmed Zâhid Efendi, hatm-i hâcegân ve zikrin ardından isteyenlere ders tarifi yapmaktadır. Bu sohbetlere düzenli olarak iştirak eden Metin Erkaya da teyzesini Mehmed Zâhid Efendi ile görüştürür. Bundan birkaç gün sonra Ankara Kalaba'daki eve annesini de götürür. O, annesinin ders alma hâdisesini şöyle anlatmaktadır:

> Annem ders almak istiyordu. 1973 yılı mayıs ayında, sabah saat 10.00 gibi Mahmud Esad Coşan Hocamızın Kalaba'daki evine gittik. Bizi salona aldılar. [Mehmed Zâhid Kotku] Hocamız geldi, elini öptüm, oturduk. Biraz sonra kapı çaldı, erkek misafirler geldi. Annem hanımlar tarafına geçti. Annem şalvarlı ve yaşmaklıydı. Üzerinde atkısı vardı. Hocamız Orhan Batı'ya: "Sizin hanımlar da zikir yapar mı? Bakın, köyden ders almak için gelmiş!" dedi. O da cevaben: "Köylü hanımlar başka...

Onlar İstiklâl Harbinde de çok fedakârlık yaptılar, bomba taşıdılar." dedi.

Sonra Hocamız hanımlar tarafına geçti, anneme ders tarif etti. Necmeddin Yüceler Amca'ya kahvaltı için davetli imişler. Bizi de götürdüler. Meteoroloji'ye yakın, villa tipinde bahçeli bir eve gittik. Başka misafirler de vardı. Kahvaltıdan sonra Hocamız hatm-i hâcegân ve sesli zikir yaptırdı. Ders almak isteyenler Hocamızın önüne halka oldular. Geride duran başka kimseler de vardı. Hocamız onlara:

"Siz buyurmaz mısınız? Bizim memlekette baklava yerken, tatlı bir şey yerken çevredeki kimseler de davet edilir." dedi. Onlar ev sahibiyle fısıldaştılar. Ev sahibi: "Efendim, onlar başka yerden dersliymiş." dedi. "Eh, madem öyle, kendileri bilirler." dedi, ders almak isteyenlere ders tarif etti. Ondan sonra, biz müsaade isteyip ayrıldık.[3]

Ertesi gün Mehmed Zâhid Efendi Sincan'ın Polatlar köyünü ziyaret eder. Öğle yemeğini ağaçların altında beraberce yerler. Annesinden sonra çevresindeki pek çok yakını da burada ders alır.

Mehmed Zâhid Efendi 1977'de Sincan'a bir ziyaret daha gerçekleştirir. Rüstem Altınbaş'ın evindeki bu ziyarete Metin Erkaya'nın yakın çevresi de iştirak eder. Mehmed Zâhid Efendi onlara yönelik sohbetler yapar. Orada bulunan hanımlardan birisi "Hocam ben Hacı Teyze var, ondan ders almıştım. Ona mı devam edeyim, sizin dersinize mi devam edeyim?" der. Mehmed Zâhid Efendi de "Kadından peygamber olmadığı gibi şeyh de olmaz." diyerek o teyzeye bağlanmayı uygun bulmaz.

Metin Erkaya bir taraftan yakın çevresini Mehmed Zâhid Efendi ile Ankara ziyaretleri esnasında tanıştırırken diğer taraftan da kendisi İstanbul'da Mehmed Zâhid Efendi'nin en yakınında bulunma imkânı elde eder. Nitekim o İstanbul'da üniversite eğitimine başlayınca İskenderpaşa Camii'nin Yurdu-

---

3 Metin Erkaya, *Anılarla Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A).*, 2017, 400.

na yerleşir. Mehmed Zâhid Efendi de bu caminin imamıdır. Beş vakit camide namaz kıldırmaktadır. Dolayısıyla beş vakit şeyhini görme fırsatı elde eder. Okul saatleri dışında İskenderpaşa'da vaktini geçiren Metin Erkaya sabahları okunan evradlara ve hatm-i hâcegânlara katılmakta, pazar ve cuma günleri yapılan hadis derslerini düzenli olarak takip etmektedir. O günlerde Mehmed Zâhid Efendi, cuma günleri öğleden önce yarım saat veya kırk beş dakika kadar, pazar günleri ise ikindi namazından sonra bir saat kadar hadis dersleri yapmaktadır. Metin Erkaya, bu sohbetlerden çok istifade ettiğini, katılanların gönüllerindeki problemlerin Hocaefendi tarafından bir şekilde cevaplandığını konuşmalarında hasretle anlatmaktadır.

Metin Erkaya, İskenderpaşa Yurdunda kalırken zaman zaman pazar kahvaltılarında Mehmed Zâhid Efendi ile birlikte olur, hatta zaman zaman ondan harçlık dahi alır. Öyle ki ondan aldığı ilk parayı ömrünün sonuna kadar muhafaza etmiş Hocamızın hatırası diye övgüyle bahsetmiştir. Yurtta kaldığı zaman zarfında namazlara gitmeyi ihmal etmeyen Metin Erkaya, bir ara imtihanlarının yoğunluğu sebebiyle camiye gidememiştir. Sınavları bitip de tekrar camiye gitmeye başlayınca Mehmed Zâhid Efendi bunu fark ederek namaz çıkışında "Yâhu sen nerelerdesin, kaç gündür görünmüyorsun?" sözleriyle ona olan ilgisini gösterir.

Metin Erkaya, özellikle yurttaki arkadaşlarıyla fırsat buldukça camiye geçerek vakit namazlarına gitmeyi ihmal etmemiştir. O, Mehmed Zâhid Efendi'yi ziyaretleri esnasında hissettiği duyguları şu sözleriyle özetlemektedir:

> Caminin arka tarafındaki yurtta kalıyorduk. Otuz arkadaştık. Efendi Hazretleri (Rh. A.) imamlık yapıyorlardı. Çok zaman namazları kendileri kıldırırlardı. Namazlardan sonra cemaatle yakından ilgilenirler, camiden evin kapısına kadar sıralanmış olan muhtelif kimselerin dertlerini dinler, yardımcı olmaya çalışırlardı. Kapıları her zaman açıktı. Her fırsatta hakkı tavsiye ederler, büyük küçük herkese şefkatle muamele ederlerdi.

> Uzaktan yüzüne bakmaya doyamazdık. Yakınında olduğumuz zaman, bakmaya cesaret edemezdik. Yanında iken aklımızda olanları unuturduk. Bir şey sordukları zaman zor cevap verirdik. Saatlerce otursak, yanından kalkmayı canımız istemezdi.[4]

Metin Erkaya, İskenderpaşa Yurdunda iki yıl kadar kalır. Bununla birlikte öğrenciliğinin devam etmesi sebebiyle İstanbul'da ikamet ettiği için 1980 yılında vefat edinceye kadar Mehmed Zâhid Efendi'nin yakınında bulunur. O, Mehmed Zâhid Efendi'nin son günlerini şöyle anlatmaktadır:

> 6 Kasım 1980 Perşembe günüydü. Rahatsız olduklarını ve Hicaz'dan döneceklerini duyduk. Öğle namazından sonra, caminin avlusunda beklemeye başladık. Saat ikiye beş kala arabayla geldiler. Arabadan indirip tekerlekli sandalyeye koydular. Sandalyeyi kucaklayıp merdivenleri indirdiler. Çok bitkin bir haldeydiler. Başlarında örme bir takke vardı. Yüzleri sararmıştı. Hüzünlüydüler. Sakallarındaki o canlı parlaklığın yerini, gümüş renginde bir solukluk almıştı. Vücutları zayıflamıştı. Merdivenlerden indirildikten sonra, o sandalyemsi şeyin içinden hafifçe sağa doğru döndüler: "es-Selâmü aleyküm!" dediler.
>
> Sesleri çok zayıftı. Eve götürüldüler. Bu kendilerini son görüşüm oldu. Herkes çok üzgündü, kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Hiç kimse doktorların dediklerine inanmak istemiyordu. Bu endişeli durum, 13 Kasım Perşembe günü yerini gözyaşlarına bıraktı. "Her gelen gitse gerektir!" dedikleri, kendileri için de vâki olmuştu. Acı haberi duyanlar camiye toplanıyorlardı. Caminin içinde herkes Kur'an okuyor, hazin bir sessizlik herkesi kuşatıyordu. Öğleden sonra gökyüzü de bu ağıta katıldı, hafif bir yağmur yağmaya başladı.[5]

Mehmed Zâhid Efendi, Metin Erkaya'nın dünyasında çok önemli bir yer teşkil ediyordu. Bunun için hocasının bu hali onu

---

4 Erkaya, *Anılarla Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A).*, 397.
5 Erkaya, *Anılarla Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A).*, 405.

derinden etkilemişti. Ne var ki ayrılık vakti gelmiş, 13 Kasım 1980 tarihinde Mehmed Zâhid Efendi vefat etmişti.

Metin Erkaya'nın şeyhine olan bağlılığı, vefatından sonra da sohbetlerini kitaplaştırma faaliyeti ile devam etti. Fotoğrafları, sohbetleri ve ses kayıtlarını yayınlamanın yanında Türkiye'nin muhtelif şehirlerine giderek konferanslar verdi. Böylece bir taraftan gönül bağı devam ederken diğer taraftan da onun temsil ettiği misyonu ve Türk - İslâm dünyası için yaptığı hizmetleri sonraki nesillere anlatma vazifesini üstlendi. *Anılarla Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A)* adlı eseri de bu çalışmaların bir meyvesi oldu. Metin Erkaya, Mehmed Zâhid Efendi'nin vefatının ardından irşâd vazifesini devralan Mahmud Esad Hocaefendi'ye de aynı samimiyetle bağlılık gösterdi.

3.2. Mahmud Esad Coşan'a (rh.a) İntisabı

Metin Erkaya'nın Esad Hocaefendi[6] ile tanışması, onun şeyhliğinden yıllar önce Ankara'da gerçekleşir. Yıl 1973'tür. Metin Erkaya, henüz lise öğrencisidir. Mehmed Zâhid Efendi'den aldığı dersin sorumluluklarının bilincinde evvabin namazını kılmaya özen göstermektedir. Bir gün Sincan Çarşı Camii'nde akşam

---

6 Mahmud Esad Coşan Hocaefendi, 14 Nisan 1938 (13 Safer 1357) tarihinde, Çanakkale'nin Ayvacık ilçesinin Ahmetçe köyünde doğdu. 1956'da Vefa Lisesini bitirdi. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap-Fars Filolojisi Bölümüne girdi. Arap Dili ve Edebiyatı, İran Dili ve Edebiyatı, Orta çağ Tarihi ile Türk-İslâm Sanatı sertifikalarını alarak, 1960 yılında Edebiyat Fakültesinden mezun oldu.
Aynı yıl, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde açılan asistanlık imtihanını kazanarak, Klasik-Dinî Türkçe Metinler Kürsüsü'ne asistan olarak girdi. 1973 yılında, Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât adlı doçentlik tezi ile doçent ünvanını aldı. 1982 yılında, İbrâhim-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiyye isimli takdim teziyle ilahiyat profesörü oldu. Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayırabilmek düşüncesiyle, 1987 yılında emekliliğini isteyerek üniversiteden ayrıldı. 1977 Yılında, Mehmed Zâhid Kotku Efendi'nin bizzat elinden tutarak kürsüye oturtması ile İskenderpaşa Camii'nde *Râmûzü'l-Ehàdîs* derslerine başladı. Onun 13 Kasım 1980 günü vefatından sonra, cemaatin eğitimiyle ve her türlü meselesiyle ilgilenme, tebliğ ve irşad görevini üstlendi. 1998'de Avustralya'ya gidip yerleşti. 4 Şubat 2001 tarihinde vefat etti.

namazının ardından altı rekât evvabin namazı kılar. Camide başka birisi daha evvabin namazı kılmaktadır. Bu durum, Metin Erkaya'nın dikkatini çeker. Namaz çıkışı yanına giderek tanışır. İsmi Mesut Yılmaz'dır. Evvabin namazından bahsettiklerinde onun da dersli olduğu anlaşılır. Vaktiyle Yılmaz, İstanbul'da hafızlık yaparken bir taraftan da intisap edeceği bir şeyh arayışındadır. Hocası, başka bir şeyhi tavsiye etmektedir. Fakat o, istihareye yatar ve rüyasında Mehmed Zâhid Efendi'yi görür. Bunun üzerine İskenderpaşa Camii'ne Mehmed Zâhid Efendi'yi ziyarete gider. Namaz sonrasında diğer ziyaretçilerle birlikte yanına yanaşır. Mehmed Zâhid Efendi, kulağına eğilip "Seninle rüyadan mı tanışıyoruz?" buyurur. Sonra herkes dağıldıktan sonra "Sen otur." der. O gün kır gezisine gidilecektir. Mesut Yılmaz da davet edilir. Böylece ders alır ve evvabin namazlarını düzenli olarak kılmaya başlar.

1973 yılının ocak ayında Esad Hocaefendi henüz askerden yeni dönmüştür. O günlerde camide tanıştığı bu arkadaşı Metin Erkaya'yı Esad Hocaefendi ile bayramlaşmak üzere evine götürür. Esad Hocaefendi ile Metin Erkaya'nın ilk görüşmesi böylece gerçekleşmiş olur. Daha sonra Lütfü Doğan gibi cemaatten bazı kimselerle tanışmasına da vesile olur. Sonraları aradaki irtibat devam eder. Mehmed Zâhid Efendi Ankara'ya geldiğinde Esad Hocaefendi'nin evinde ziyaret etme imkânı bulur. Özellikle bayramlarda ziyaretine gider. Yahut Esad Hocaefendi İstanbul'a geldiğinde görüşürler. Metin Erkaya'nın İskenderpaşa Yurdunda kaldığı yıllardaki bir ziyaretinde Esad Hocaefendi "Hocamızın yanı başında kalmak ne kadar güzel! Keşke ben de öğrenci olsam da orada kalsam." diyerek onun ne kadar nasipli olduğunu vurgular.

1975 yılının ilk günlerinde yine Esad Hocaefendi'nin evine gelen Mehmed Zâhid Efendi'yi ziyarete giden Metin Erkaya'ya hurma ve zemzem ikram edilmiş, Mehmed Zâhid Efendi "Bugün senenin son günü... Oruç tutmak gerekiyordu, size söylemediler mi?" demiş, Metin Erkaya da "Senenin ilk günü oruç tutula-

cağını biliyorduk ama, son günü tutulacağını bilmiyorduk." karşılığını vermiştir.

Metin Erkaya, Esad Hocaefendi'nin vazifeye getirilmesinin de canlı şahididir. 1977 yılı baharında pazar dersine Esad Hocaefendi ile Mehmed Zâhid Efendi beraber gelir. Her zaman ders yaptığı mindere bu sefer Esad Hocaefendi'yi oturtur ve "Bundan sonra dersi Esad yapacak! Esad bizim damat, İlahiyat'ta doçent." buyurur ve kendisi de yanına oturur. Artık pazar derslerini Esad Hocaefendi yapmaya başlar.[7] Metin Erkaya o günlerde şahit olduğu hâdiseleri şöyle anlatmaktadır:

> Necati Amca'dan dinledim: Hocaefendi vefat edince bizim eve geldiler ağabeyler ne olacak bu durum diye. 1979 yılında Hocaefedi uzun süre kalmak üzere umreye giderken 'Siz gidince ne yapacağız burada?' diye sordum 'Esad var ya!' demiş. 'Esad bu işi yapabilir mi?' dedim, 'Hem de hiç aksama olmadan' dedi. Oradan bir işaret vermiş. Esad Hocaefendi'nin kendisine söylemiş ama biz onu bilmiyoruz tabii.
>
> Cemaatin ileri gelenleri demişler ki: 'Ortalık karışık 12 Eylül sonrası askeri bir yönetim var. Biz hemen açıklamayalım. Diyelim ki bir vasiyet var, kırk gün sonra açılacak, o zaman belli olacak.' Rüstem Altınbaş'tan dinledim, Esad Hocaefendi bunu Ankara'da Hakyol Vakfının yönetim kurulu toplantısında anlatmış. Bu duruma hiç razı olmamış. Ama daha sonra 'Biz tedbir olsun diye böyle demiştik.' diyerek kimseyi suçlamamış, sahip çıkmak zorunda kalmıştır.

Esad Hocaefendi'nin vazifeye geldiğini ilan etmemeleri cemaat içerisinde bir tedirginliğe yol açar. Müridler aralarında Mehmed Zâhid Efendi'den sonra kim bu vazifeyi yerine getirecek diye istişare etmeye başlarlar. Metin Erkaya da o günlerde üniversiteden mezun olmuş ama henüz İlim Yayma Yurdundan ayrılmamıştır. O günleri şöyle anlatmaktadır:

---

[7] Erkaya, *Anılarla Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A).*, 402.

> Biz de İlim Yayma Yurdunda şimdi ne olacak diye toplandık. Hatta bir toplantı yapalım Esad Ağabey bize gelsin, bundan sonra cemaatin halinin ne olacağını anlatsın diye konuştuk. Yurtta kalan bir arkadaş Ahmet İleri geldi ve "Bir vasiyet varmış kırk gün sonra açılacak, kimin olacağı belli olacak." dedi. Bu sefer kim olabilir diye istişare edildi. O zaman biz de dedik ki: Herkesin çok sevmesi lazım, aleyhine konuşmaması lazım, yıpranmamış birisi olması lazım. Böyle şeyler düşünüyoruz. Esad Ağabey olabilir dedik.
>
> Esad Hocaefendi'den başka kim olabilirdi? Lütfi Doğan Hoca o zaman itibarlı biriydi, siyasi yönü yoktu, fazla yıpranmamıştı. Muhterem insan duruşu vardı onda. İskenderpaşa'da kaldığım zamanlarda Lütfi Doğan Mehmed Zâhid Efendi'ye gelmişti, seferî olduğu halde iki sefer yatsı namazı kıldırttı Mehmed Zâhid Efendi. Cemaate dedi ki: "Seferîdir kendisi, iki rekât kılacak, siz kendiniz tamamlarsınız. Öğrenin diye kıldırtıyorum." dedi. O da olabilir diyorlardı. Sonra ben askere gittim. Kırkıncı gün Rıza Çöllü Hoca Hacı Bayram'da vaaz ediyormuş, o açıklamış.

Kırk günün ardından Esad Hocaefendi'nin vazifeyi alacağı ilan edilmiştir. Fakat Metin Erkaya o günlerde askerlik dolayısıyla hemen Esad Hocaefendi ile görüşme imkânı bulamamış ancak 4 Ocak 1981 günü İstanbul'a gidebilmiştir. O günü şöyle anlatmaktadır:

> Sabah namazına İskenderpaşa'ya yetiştim. Cami dopdoluydu. Cemaatte bir canlılık vardı. Caminin içinde, sağ tarafta, müezzin mahfilinde sarıklı, krem renkli cübbeli, siyah sakallı, heybetli bir zât-ı muhterem oturuyordu. Eski Esad Ağabeyimizden çok farklıydı. Dua kitabından okudular. Sonra, hatm-i hâcegân yaptırdılar, dua ettiler. İşrak namazı kılındı. Cami çıkışında elini öptük, bağlılıklarımızı arz ettik. İkindiden sonraki hadis dersi çok kalabalıktı. Cemaat caminin avlusunu doldurmuş, caddeye taşmıştı. Namaz kılınırken, bir kısım cemaat ayakta kalmıştı. Hadis dersinden sonra cami avlusu bayram yeri gibiydi. Herkes birbiriyle musafaha ediyordu. Uzak yerlerden gelenler dostlarıyla, arkadaşlarıyla hasret gideriyorlardı. Ders

> alacak arkadaşlar caminin arka kısmındaki misafirhaneye götürülüyordu. Herkes coşkulu ve ümit doluydu. Hocaefendimiz camiden çıkarken yol açıldı. El öpmek için yine sıraya girildi. Sorunları olanlar yine fısıldaştılar. Her şey Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin zamanındaki gibiydi.[8]

Mehmed Zâhid Efendi'nin vefatının ardından Esad Hocaefendi'nin vazifeyi alması ve cemaatin de eski günlerdeki gibi yeni şeyhe olan rağbeti Metin Erkaya'yı çok memnun eder. O yıllarda Esad Hocaefendi bir taraftan Ankara'da Ankara Üniversitesindeki vazifesine devam etmekte, diğer taraftan da tasavvufî faaliyetlerini sürdürmektedir. Evinin yakınlarındaki bir camide başladığı *Râmûzü'l-ehâdîs* sohbetlerine daha sonra Özelif Camii'nde devam eder. Cumartesi veya perşembe günleri yapılan bu sohbetlere Metin Erkaya da çoğu zaman Sincan'dan gelen gruplarla birlikte düzenli olarak katılır. Diğer zamanlarda da daima irtibat halindedir. Muayenehanesinin açılışında, çocuklarının doğumlarında ve diğer önemli günlerde beraber olurlar. İhtiyaç halinde İlahiyat Fakültesindeki odasına ziyarete de giden Metin Erkaya, 1984 yılında bir vesileyle gittiği ziyareti şöyle anlatmaktadır:

> Bir arkadaşımızın bazı problemleri vardı. Hocaefendimiz'e arz etmek için İlahiyat Fakültesine gittik. Biraz sonra dersi varmış, bizi de dersine kabul etti. Tahtaya Fuzûlî'nin bir beytini aslî şekliyle, Arap harfleriyle yazdı. Yazısı çok güzeldi. Veznini gösterdi, anlamını izah etti. Fuzûlî kendisini taklid etmek isteyenlere şöyle söylüyordu:
>
> *Müddeî eyler bana taklîd nazm ü nesirde,*
> *Lîk nâ merbut elfâz u mükedder zâtı var;*
> *Pehlivanlar bâd pâlar segridende her yana,*
> *Tıfl hem cevlân eder ammâ ağacdan àtı var.*
>
> Ders bittikten sonra, bizi odasına aldı. Bize uzun bir süre vakit ayırdı. Sonra arabasıyla bizi okuldan tren istasyonuna kadar götürdü.

---

8 27 Kasım 2014 - Sincan.

Aynı yıl evine yaptığı bir ziyareti ise şöyle anlatmaktadır:

1984 yılında, zannedersem yıl sonuna doğruydu. Bir akşam Sincan'dan birkaç kişiyle Hocaefendimiz'in evine ziyarete gittik. Evde Vâlide Hanım yokmuş, bizzat kendisi hizmet etti. Çay yaptı, bir şeyler ikram etti. Birkaç gün sonra Avustralya'ya gidecekmiş (ilk gidişi), ondan bahsetti. Avustralyalılar bir kanguru derisini terbiye edip seccade yapmışlar, Hocaefendimiz'e getirmişler, onu gösterdi. Deve tüyü rengindeydi ve yere serdiğimiz zaman Kıbrıs haritasına benziyordu. Herkesin soracağı meseleler vardı, sordular. Ben de kıyametle ilgili bir soru sordum.

"Efendim, son günlerde hadis derslerinde kıyamet alâmetleri anlatıldı. Bu hususta nasıl bir düşünce içinde olalım?" dedim. Cibrîl hadisinden başlayıp, bu konudaki bir sürü hadis-i şerifi anlattıktan sonra, işi "İnsan öldü mü kıyameti kopmuştur." noktasına getirdi. "Bu Mehdicilik akımını hiç sevmiyorum. Bunun ardında, 'Mâdem Mehdi çıkacak, şeyhe ne lüzum var?' fikri yatıyor. Bir insanı şeyhi kabul etmezse, Mehdi de kabul etmez!" buyurdu. "Hocamız vefat ettiği zaman, birisi demiş ki, 'Acaba kutupluk Hocamız'dan filân efendiye mi geçti?' demiş. Eğer ona geçseydi, ona tabi olmak gerekirdi. Şimdi o efendi öldü, kutupluk nereye gitti?.." dedi.

Esad Hocaefendi, Haziran 1986'da hac yemeği münasebetiyle Metin Erkaya'nın köyü olan Çiçektepe'ye gelir. Kiraz ağaçlarının meyvalarının yerlere kadar uzanması çok hoşuna gider ve cennete benzetir. Yemekten sonra kılınan namazın ardından zikir yapılır, ilâhiler söylenir. "Buyruğun tut Rahmân'ın... Tevhide gel tevhide..." Bunlar Esad Hocaefendi'nin en çok sevdiği ilâhilerdir. Duygulanır ve gözleri yaşarır. Daha sonra "Metin, bir kasete Ahmed bu ilâhîleri okusun da bana getir!" buyurur.

Esad Hocaefendi 1987 yılında emekli olur ve Sapanca'ya yerleşir. Bu tarihten sonra Sapanca ve İstanbul'daki sohbetlerinin yanında her ayın ilk haftası Ankara'da diğer haftalarda ise Bursa, İzmir ve Antalya gibi Anadolu'nun muhtelif yerlerine

yaptığı ziyaretlerde konuşmalar yapar. Metin Erkaya da mümkün mertebe bu sohbetlere devam eder ve kayıt altına alır.

Metin Erkaya, Esad Hocaefendi'nin yaşadığı sıkıntılı durumlara yakından vâkıf olur ve bu süreçte şeyhinin dertleriyle dertlenir. Bir hatırasını şöyle anlatmaktadır.

> 1987 yılında, Ankara'ya gelmişlerdi. Bir sabah bir arkadaşımızın evinde Hocaefendimiz ile birlikte kahvaltı yaptık. Vakfın Ankara şubesi yönetimindeki arkadaşlar da vardı. Hocaefendimiz vakfımıza alternatif olsun diye yapılan çalışmalardan bahsetti. Bazı siyasîlerin vefasızlık ettiklerini, hizmetlerimize tavır koyduklarını söyledi. "Halbuki bizim elemanlarımızı kullanıyorlar." dedi. "Bundan sonra vakıfta hizmet eden kardeşlerimiz partide görev almasın!" buyurdu.
>
> Daha sonra, Ajans Türk Matbaasını ziyaret ettiler. Biz de yanında idik. Matbaa sahibi yaşlı bir kimseydi, Hocaefendimiz'e çok hürmet etti. Hanımı Mehmed Zâhid Kotku Hazretlerinden dersli imiş. Hocaefendimiz ona sordu: "Biz dergileri filanca matbaada bastırıyoruz. Her baskıda kâğıdın %20'si, %22'si fire veriyor, deneme baskısı esnasında zayi oluyor.' diyorlar; ne dersiniz?" dedi. "Bu çok fazla bir miktar. Mutlaka işin içinde bir hile var, yolsuzluk var! En fazla %8 fire olur. Başına adam koyun, takip edin!" dedi. Hocaefendimiz: "Biz bir matbaa kursak da dergileri kendi matbaamızda bassak diyoruz, ne dersiniz?" dedi. "Matbaa makinaları çok kısa zamanda demode oluyor. Sonra, işçiyle uğraşmak çok büyük dert... En iyisi siz matbaayı değiştirin, başka bir matbaada daha ucuza bastırabilirsiniz." dedi.

1988 yılı Şubat ayının ilk günlerinde Esad Hocaefendi bir salı akşamı Ankara'ya gelir fakat ertesi sabah erkenden Sapanca'ya geri döner. Metin Erkaya, durumu Ali Uyarel'den öğrenince çok üzülür. Akşam Uyarel'in evine giderler. Hocaefendi'nin dönüş sebebini orada öğrenir. Salı sabahı Hocaefendi İstanbul'dan ayrılmadan önce, *İslâm* ve *Kadın ve Aile* dergilerinin yazı işleri müdürleri Hocaefendimiz'in yanına gelir, dergilerin yeni sayıları hakkında tekmil verirler. Daha sonra Hocaefendi saat 10.00

gibi İstanbul'dan ayrılır. Yolda Sapanca'ya uğrayıp Ankara'ya doğru hareket ederler. Dergilerin yazı işleri müdürleri dergiye geldikten sonra, saat 13.00 civarında Ankara'dan birisiyle telefon görüşmesi yaparlar. Görüşmeden sonra, dergilerde çalışan on dört kişi, topluca genel müdür Mefail Bey'e istifa dilekçelerini vererek toplu halde işi terk ederler.

Hocaefendi Ankara'ya geldikten sonra saat 21.00 civarında Mefail Bey telefonla arar ve durumu bildirir. Bunun üzerine Esad Hocaefendi Mefail Bey'e Ankara'ya gelmesini söyler. Mefail Bey uçakla gece saat 00.00 civarında Ankara'ya gelerek olayın teferruatını Esad Hocaefendi'ye arz eder. Bunun üzerine Esad Hocaefendi gece geri dönmek ister. Kızının ısrarıyla kalır ve sabah namazından sonra Sapanca'ya hareket eder.

Metin Erkaya da cumartesi günü Sapanca'ya gider. Camideki sohbetin ardından Esad Hocaefendi'yi evinde ziyaret eder. Esad Hocaefendi "Biz Ankara'da size de uğrayacaktık ama, dergide bazı problemler çıktı, bir kısım elemanlar, bizi zor durumda bırakmak için istifa ettiler. O yüzden geri dönmek zorunda kaldık. İnşallah başka bir gelişimizde uğrarız." der ve ilave eder: "Konya Lezzet Lokantası'nın sahibine, 'Başarınızı neye borçlusunuz?' diye sormuşlar. Aşçılardan birisi kafası bozulup işi bırakınca, kollarımı sıvıyorum, hemen mutfağa giriyorum. Hizmet aksamıyor.' demiş. Bizim de yayıncılık işini öğrenmemiz gerekiyor."

Metin Erkaya'nın üçüncü çocuğu doğduğunda Esad Hocaefendi yurt dışındadır. İsmini koyar ve dönünce mutlaka ziyaret edeceğini sözlerine ekler. Ne var ki bu hâdise gerçekleşince ziyaret gecikir. Çocuk görme ziyareti ancak yedi ay sonra 1988'in ağustos ayında gerçekleşir. Hocaefendi, Metin Erkaya'nın evine geldiğinde daha önce adını Abdüllatif koyduğu çocuk kanepenin üzerinde yatmaktadır. Onu "Latîf... Latîf..." diyerek sever. Üzerinde şemsiye motifleri bulunan bir çocuk nevresim takımını da hediye eder.

Metin Erkaya'nın Esad Hocaefendi ile görüşmesi Ankara'nın

yanı sıra zaman zaman İstanbul'a gittiğinde de gerçekleşir. Söz gelimi 1990 yılı Ramazan ayında İskenderpaşa Camii'ne yaptığı bir ziyaretini şöyle anlatmaktadır:

> 1990 Ramazan'ında, bir sabah vakti İskenderpaşa Camii'ne gitmek nasip oldu. İçeriye girerken ruhâni bir havayla karşılaştım, içimi bir huzur kapladı. Bir yere oturdum ama, sanki kâmil bir zât ile diz dize oturuyordum.
>
> Mukàbele okundu. Namaz kılındı. Evrad okundu, hatm-i hâcegân yapıldı. İşrak namazı kılındı. Cemaatin bir kısmı çıktı, bir kısmı içerde kaldı. İçerde kalanlar i'tikâfdaydılar. Çoğu genç kimselerdi, sayıları yetmiş kadar vardı. Halsiz görünüyorlardı ama yüzleri pırıl pırıldı. Mahmud Esad Coşan Hocaefendimiz de üst katta, perde ile ayrılmış küçük bir bölmede i'tikâfa girmişlerdi. Bir vesile ile yanına çıktık; orada ruhâniyet ve huzur daha da fazla idi. Yanından ayrılmayı canımız hiç istemedi.

Esad Hocaefendi, Mehmed Zâhid Efendi'nin tavsiyesi üzerine İskenderpaşa'daki sohbetlerini aksatmamaya gayret göstermektedir. Ne var ki 1992 yılında İskenderpaşa Camii'nin imamı Esad Hocaefendi'nin camide vaaz etmesine izin vermez. Ancak vaazlarını caminin ek kısmında yapabilir. Daha başka sıkıntılar da çıkartan imamı o zamanın müftüsü görevden almak ister. Fakat bazı bürokratların baskılarına karşı koyamayarak imamı yeniden İskenderpaşa'da görevlendirmek durumunda kalır. Bunun üzerine Aydın'daki ihvandan bazı kimseler söz konusu sıkıntıyı daha önceden tanıdıkları bir bakana arz ederler. Bunun üzerine bakanın da araya girmesiyle imam İskenderpaşa'dan uzaklaştırılır ve Esad Hocaefendi'nin vaazlarının devamlılığı sağlanır.

Metin Erkaya daima Esad Hocaefendi'nin yanında bulunmak istese de Hocaefendi'nin çevresindeki bazı kimseler bu durumdan rahatsız olur ve mümkün mertebe onu uzak tutmaya çalışırlar. Söz gelimi Metin Erkaya, 1993 yılında İstanbul'a kardeşi Hacı Ali Erkaya ile birlikte ziyarete gider. Asfa Dersanesi'nde Mehmed Zâhid Kotku'yu anma programı vardır. Yanlarında ko-

nuşulmasına rağmen kimse onları davet etmez. Bu duruma çok üzülürler. İskenderpaşa'da otururlarken doktor arkadaşlarından Mustafa Ak ile karşılaşırlar. Ak, "Ben sizi misafir edeyim." der ve onlarla çok yakından ilgilenir. Metin Erkaya bu hâdiseyi gönüllerinin kırık olduğu bir esnada Esad Hocaefendi'nin gönüllerini almak için bir müridini göndermesi olarak yorumlar.

Metin Erkaya, Esad Hocaefendi'nin etrafında dolaşan samimi görünen ama münafıkça tavırlar sergileyen bazı kimseler olduğunun farkındadır. Bu meseleyi Hocaefendi ile istişare etmek ister. Bir gün Esad Hocaefendi'ye giderek bazı isimleri sorar. Esad Hocaefendi de "O üçü bizim gibi düşünmez. Görevleri icabı aramızda bulunuyorlar. Ama biz de düşmanlarımızın sayısını çoğaltmak istemeyiz." der. Anılan isimler aile eğitim toplantılarında baş rollerde yer alırlar. Metin Erkaya da dilek ve temennilerin alındığı bir oturumdaki konuşmasında "Burada hiç bulunmaması gereken bazı adamların kürsülerde konuşma yaptıklarını gördüm." diyerek göndermede bulunur. Bunun üzerine cemaat yetkililerinden birisi gelir ve ona "Ağabey adamlar askerî istihbarattan. Mahsus çağırıyoruz onları. Hocaefendi'nin malumatı var. Buradaki konuşmaları olduğu gibi aktarsınlar. Ne oluyor ne bitiyor bilsinler. Engel olmasınlar diye çağırıyoruz." der. Bunun üzerine Metin Erkaya, "İyi ama bu kadar da itibar edilmesi iyi değil." diye karşılık verir.

Yine başka bir sefer Metin Erkaya, Bursalı bir kimseden şüphelenir. Esad Hocaefendi'ye onu da sorar. Bunun üzerine Esad Hocaefendi: "Bayağı zamandır gidip geliyor yanımıza. Ankara'ya gidiyorum, Ankara'ya geliyor. Sapanca'ya gidiyorum, Sapanca'ya geliyor. Ben şüpheleniyorum. Metin, bunları kapıdan kovsan pencereden girerler. Hocamız zamanında da böyleydi. Şu karşında dikilen de bunlardan biri. Biri gider biri gelir." sözleriyle onların gerçek kimlikleri hakkında malumat sahibi olduğunu belirtir.

Esad Hocaefendi Metin Erkaya'nın faaliyetlerini yakından takip etmektedir. Bir taraftan kitap çalışmaları, diğer taraftan da

muhtelif dergilerde yayınlanan makaleleriyle Metin Erkaya, o yıllardan eser telif etmeye başlamıştır. 1991 yılının Ramazan'ında "Eski Ramazanlar" diye bir yazı yazar ve *İslâm* dergisinde Abdüllatif Duygulu müstear adıyla yayınlanır. O günlerde Esad Hocaefendi Avustralya'dadır. Ramazan Bayramı'nda tebrik için Hocaefendi'yi aradığında "Metin, biz de senin yazını okuyorduk. Allah kalemine kuvvet versin. Çok güzel olmuş. Çok duygulandık." diyerek onu över.

Metin Erkaya 1996 yılının haziran ayında bir konuşma yapmak üzere Giresun'a gider. Dönüş yolunda rüyasında Esad Hocaefendi'yi görür. Hocaefendi vaaz etmeye gitmektedir. Sesi biraz bozuktur, grip gibidir. Metin Erkaya sol tarafında bir adım geriden onu takip etmektedir. "Yetişmiş bir müridimiz olsaydı kürsüye çıkartır konuştururduk. Ama yok. Fakat Allah'a şükürler olsun ki oğlumuz yetişiyor." der. Sonra bir otobüse binerler. Otobüste "Nureddin Pirim, Fahreddin Şeyhim" diye bir ilâhi çalınmaktadır. İlâhi Hocaefendi'nin hoşuna gider. Sol elini Metin Erkaya'nın sağ dizine koyar. O esnada heyecanlanır ve uyanır. Metin Erkaya bu rüyayı Muharrem Nureddin Coşan'ın ileride şeyh olacağına yorumlar ve etrafındakilere de anlatır. Aradan iki ay geçmemiştir ki 1 Ağustos'ta Muharrem Nureddin Coşan, Esad Hocaefendi tarafından cemaat şirketlerinin ve holdingin başına getirilir. Metin Erkaya, bu hâdisenin, rüyanın bir tabiri olduğunu düşünür. Birkaç gün sonra Esad Hocaefendi ile birlikte Ankara'ya gelirler. Muhtelif toplantılar yapılır. O günlerde Metin Erkaya rüyasını yazılı olarak Esad Hocaefendi'ye iletir.

Metin Erkaya, Esad Hocaefendi'nin teşvikiyle kitap çalışmalarına başlamış, vefat edinceye kadar da en önemli uğraşı kitap neşri olmuştur. Bunun etkisiyle olmalı ki rüyalarında her iki şeyhini de sık sık görmektedir. O, gördüğü rüyalarından birini şöyle anlatmaktadır:

> Mehmed Zâhid Efendi'den biz çocuk olduğumuz için hep ürperirdik. Rüyamda gördüğümde çok heyecanlanırım, korkarım.

Esad Hocaefendi öyle değil. Mesela geçen rüyamda gördüm Esad Hocaefendi'yi. Bir sıradayız. Hacerü'l-esved'i öpme sırası gibi. Ben kenarda bekliyorum. "Sıraya girsene, niye orada duruyorsun? Gel." dedi önüne aldı beni omuzlarımdan. Çok samimi davranıyor Esad Hocaefendi.

Bir kere de Dost Tıp Merkezi'nde gördüm. Yattığım yerde masa gibi bir yer vardı. Rüyamda Mehmed Zâhid Efendi gelmiş. Elini öpüyorum. Üç tane problemim var diye söylüyorum. O da dua ediyor. Bu kitaplarla uğraştığımız için görüyorum rüyamda.

Metin Erkaya, Mehmed Zâhid Efendi'ye intisap ettiğinde henüz on beş yaşındadır. Dolayısıyla aralarında altmış yaş bulunmaktadır. Yaş farkının da etkisiyle aralarında daha resmi bir ilişki söz konusudur. Buna mukabil Esad Hocaefendi ile tanışması henüz postnişin olmadan gerçekleşmiştir. Bunun için o günlerde ondan Esad Ağabey diye bahsetmektedir. Aralarındaki yaş farkı ise on dokuzdur. Bundan dolayı Esad Hocaefendi ile daha yakın bir ilişki kurulmuştur. Bunun etkisi gördüğü rüyadan da açıkça anlaşılmaktadır. Ne var ki Esad Hocaefendi'nin yurt dışına çıkışı ile aralarına mesafeler girmiştir. Onun Esad Hocaefendi ile yüzyüze son görüşmesi 10 Temmuz 1998 Cuma günü umre vesilesiyle Mekke'de olmuştur. Esad Hocaefendi o gün yatsı namazından sonra acilen Medine'ye hareket etmek durumunda kalmış ve "Size hiç doyamadım." diyerek yanlarından ayrılmıştır.

Telefon vasıtasıyla yaptığı son görüşme ise 18 Ocak 2001 tarihinde dünyaya gelen oğlunun ismini sorma vesilesiyle gerçekleşir. 20 Ocak Cumartesi sabah 7.00'da telefonla arar. O zaman Sydney'de bir müridinin evinde kalmaktadır. Telefon çalar çalmaz Hocaefendi eline telefonu alıp "Selamün aleyküm Metin. Nasılsın, iyi misin? Ev halkı, babanlar, amcanlar, çoluk çocuk nasıllar, iyiler mi? Havalar nasıl? Kar var mı? Soğuk mu?" der. Bir müddet konuştuktan sonra Metin Erkaya aramasındaki asıl sebebe gelerek "Efendim bir çocuğumuz oldu. İsim lütfeder misiniz?" der. Esad Hocaefendi, "Diğer çocukların isimlerini

hatırlat bakalım." der. İsimlerini saydıktan sonra "Bu da Lütfullah olsun. Allah anne babalı büyütsün... Babana, amcana, ev halkına çok çok selam söyle. Hepinizin gözlerinden öperim." der. Son sözleri bunlar olur.

Son görüşmesinin olduğu günlerde Esad Hocaefendi'nin evinde misafir olduğu müridi, Esad Hocaefendi'nin vefatından on gün önce bir rüya görür. Rüyasında bir kaza olmuş, kazada Esad Hocaefendi vefat etmiştir. Bu arada Esad Hocaefendi on beş gün kadar Sydney'de kaldıktan sonra Brisbane şehrine dönmüştür. Bunun için telefonla arayarak "Efendim ben bir rüya gördüm. Rüyamda kaza oldu, siz vefat ettiniz." der. Esad Hocaefendi de "İnşallah ömrümüzün uzun olacağına işarettir." diyerek rüyayı hayra yorar. Bu hâdiseden on gün sonra kazada vefat eder. Allah rahmet eylesin.

Metin Erkaya, Esad Hocaefendi'nin vefatının ardından hasret ve muhabbetle onu anmaya, sohbetlerini kitaplaştırmaya ve her ortamda onun mesajını yaymaya gayret eder. Artık o, bir daha böyle büyük bir zâtın dünyaya gelmeyeceği kanaatindedir. Bununla birlikte o, Esad Hocaefendi'den sonra cemaatin başına geçen Muharrem Nureddin Coşan'a bağlılığını arz edip intisap etmek için fırsat kollar. Bu arada Muharrem Nureddin Coşan'ın biyografisini yazarak internet sitelerinde yayınlar. Bunun yanında fotoğraflarını da temin ederek cemaatin yeni şeyhlerini tanıması için uygun ortamlarda paylaşır. 2003 yılında dünyaya gelen evladına da Muharrem Nureddin ismini koyar. Hatm-i hâcegân dualarında ismini anmaya başlar. Ne var ki Muharrem Nureddin Coşan'ın geleneksel anlamda bir şeyh olmadığını anlaması uzun sürmez. Muharrem Nureddin Coşan, cemaatten kendisini tecrit eder ve hiçbir zaman mürid yetiştirmek gibi bir faaliyet içerisine girmez. O "şeyh" sıfatından çok uzak olduğunu daha 2003 Yılı Yâd Programı konuşmasında açıkça ifade eder:

> Üçüncü olarak, benimle ilgili tüm tarifleri, algılamaları ve beklentileri yeniden yorumluyor ve açıklıyorum. Ben, sadece ve

> sadece, sevenlerim için takip edilmesi gereken doğal, hakiki bir liderim. Benim için öngörülen tüm diğer sıfatlar, ancak liderlik vasfım ışığında değerlendirilirse bir anlam ifade eder.[9]

Muharrem Nureddin Coşan'ın bu sözleri, onun geleneksel anlamda bir şeyh olmayıp bunun ötesinde doğal bir lider olduğunu ifade eder. O, hiçbir zaman şeyhlik iddiasında bulunmaz. Tasavvuftaki sohbet, zikir, hatm-i hâcegân ve ders tarifi gibi uygulamalardan uzak durur. 2015 yılının şubat ayında kendisiyle yapılan bir röportajda "Dedem ders tarif ederdi. Babam âyetle teyit ederek devam ettirdi. İkisinin de kendi beyat usülleri, ders usülleri vardı. Babamın ve dedemin yaptığı gibi ben henüz kimseye şimdiye kadar ders tarifi yapmadım." diyerek buna işaret eder. Tüm bu yaşananları kritik eden Metin Erkaya, Gümüşhânevî Dergâhı silsilesinin Esad Hocaefendi ile son bulduğu kanaatine varır. Esad Hocaefendi'den sonra başka birisini mürşid olarak benimseyip bağlanması da mümkün olmaz. Esad Hocaefendi'den aldığı zikir dersine ve günlük vazifelerine ömrünün sonuna kadar riâyet eder.

4. Üniversite Yılları (1973-1980)

Metin Erkaya, üniversite tahsili için İstanbul'a yerleşir. Onun dini ve kültürel yönlerden yetişmesinde en önemli yıllar üniversite yıllarıdır. O zamana kadar Ankara'da yaşamını sürdüren Erkaya'nın İstanbul'da kalacağı mekân Mehmed Zâhid Efendi'nin görev yaptığı İskenderpaşa Camii'nin avlusundaki yurttur.

4.1. İskenderpaşa Yurdu

İskenderpaşa Yurdu, caminin avlusunda otuz kişinin konaklayabileceği bir yurttur. Metin Erkaya bu yurtta bir taraftan İstanbul'daki kültürel ortamdan istifade ederken diğer taraftan da şeyhinin dizinin dibinde onun ilmî ve mânevî kişiliğinden

9 https://akra.media/Medya/HaberDetay/100637/y-d-programi-konusmasi-2003

istifade etme imkânı bulur. Metin Erkaya'nın konuşmalarında sık sık dile getirdiği "İlim öğrenmek için beş şey gerekir: Üstad, kitap, diyâr-ı gurbet, fakr u zaruret, rızâ-yı İlâhî." sözünü hem İskenderpaşa'daki büyüklerinden işitir hem de bizzat tecrübe eder.

O, bu yurtta kalarak Mehmed Zâhid Efendi'nin çok yakınında bulunma fırsatı elde etmiştir. Sabah namazıyla başlayan gün, namazın ardından Evrad okunmasıyla devam etmektedir. Evradın ardından ise hatm-i hâcegân ve zikirlerle güne dinç ve mânevî huzur ile başlanmış olur. Günlük namaz vakitlerinde Mehmed Zâhid Efendi ile görüşme imkânı her zaman için bulunmaktadır. Mehmed Zâhid Efendi namaz için camiye gelince elini kapının yan tarafına dayar, ayakkabılarını çıkarır ve selam verir. Cemaat ise hemen elini öpmek için etrafına toplanır. Namazın ardından camiden çıkarken o daha ayakkabıya yönelmeden daha önceden görevlendirilmiş birisi ayakkabısını alır ve önüne getirir. Metin Erkaya da İskenderpaşa Yurdunda kalırken öğrenciler içerisinde yaş itibariyle en küçüğü olduğu için bu vazife kendisine verilir. O, iki sene boyunca vazifeyi layıkıyla yerine getirir. Bunun yanında müezzin olmadığında ezan dahi okur. Bu yönüyle Mehmed Zâhid Efendi'nin yanında aktif bir mürid olarak ön saflarda yer alır.

Öte yandan o günlerde İskenderpaşa Yurdu, cemaatin gençlik faaliyetlerinin merkezi haline gelir. Pazar günleri öğrencilere yemekler yedirilir. Diğer yurtlara gidilir, öğrenciler bu yemek vesilesiyle İskenderpaşa'ya davet edilir. Kandil geceleri, cuma günü sabah namazından sonra ve cuma namazından sonra camide musafahalaşma yapılır, Mehmed Zâhid Efendi'nin eli öpülür. Bu gibi merasimler gençlerin çok ilgisini çeker. Bir mürşidin ulaşılabilir olması, herkesin kendisiyle kolayca görüşebilmesi kısa bir zaman içerisinde geniş genç topluluklarının Mehmed Zâhid Efendi'nin müridi olmasını sağlar.

Metin Erkaya bu yıllarda aktif olarak tanıştığı arkadaşlarına Mehmed Zâhid Efendi'ye intisap etmesini teklif eder. O,

çevresindeki herkesin kurtuluşa ermesini arzular. Bu ise ona göre ancak tasavvufa intisap etmekle mümkün olabilir. Dolayısıyla Metin Erkaya tanıştığı herkesi İskenderpaşa'ya getirmeye çalışır, onların ders almaları için gayret gösterir. Bunun için öncelikle onları pazar günü İskenderpaşa'da bizzat Mehmed Zâhid Efendi tarafından verilen hadis derslerine götürür. Bu derslerin ardından zaman zaman sesli zikirler de yapılır. Yapılan zikirler gençlerin ilgisini çeker. Böylece Mehmed Zâhid Efendi ile tanışan gençler onun tesiri altında kalır. Bir müddet derslere devam ettikten sonra tarikat dersi almaları teklif edilir. Metin Erkaya'nın günlüğünde buna dair notları hemen dikkat çekmektedir. Söz gelimi 3 Mart 1975'te, arkadaşı Ethem ile ders alma mevzuunu konuşur. O gece istihareye yatan Ethem daha sonra ders alma kararını açıklayacaktır. İkindi namazı öncesinde İskenderpaşa'ya gelir ve namazdan sonra ders alır. Metin Erkaya bunu memnuniyetle karşılar.

Arkadaşlarının Hocaefendi'ye intisap etmesiyle Metin Erkaya'yı büyük bir sevinç kaplar. Günlüğündeki "Onların ders aldıkları gün, benim en sevinçli günüm oldu." ve "Deniz'in ders alması ne kadar güzeldi!" gibi ifadelerinde de bunu açıkça ifade ettiği görülmektedir.

Öte yandan İskenderpaşa o yıllarda çevre yurtlarda kalan dindar gençleri buluşturan bir merkez haline gelir. Vakıflar Yurdu, Fetih Yurdu, İlim Yayma Vakfı Yurdu... Bu yurtlardaki öğrenciler İskenderpaşa Camii'ne yakın bir mevkide oldukları için sohbetlere kolayca katılım sağlarlar. Metin Erkaya da cumartesi günleri diğer yurtlarda kalan öğrencileri birer birer ziyaret eder ve pazar günkü hadis dersine davet eder. Bunun neticesinde pazar günü yapılan hadis derslerine grup grup öğrenciler katılım sağlarlar. Vaazdan sonra ise öğrenciler caminin avlusunda öbek öbek sohbet ederler ve camiden ayrılmayı hiç istemezler. Yine yatsı namazlarına katılan gençler namazdan sonra zikirlere katılır geç vakitlere kadar camiden ayrılmazlar.

Pazar günü kurulan ziyafet sofralarıyla İskenderpaşa'da bir gün geçirmek gençler için vazgeçilmez bir etkinlik haline gelir.

Öğrencilerin dışında İskenderpaşa'ya Mehmed Zâhid Efendi'yi ziyaret etmek için tanınmış şahsiyetler de gelir. Metin Erkaya da onları tanıma imkânı elde eder. Söz gelimi 1 Haziran 1974'te Nazım Kıbrısî, Mehmed Zâhid Kotku'yu ziyarete geldiğinde Metin Erkaya da oradadır. Kıbrısî'yi yakından görmesi onun hayatında önemli bir anı olur. Yine bu yıllarda Necip Fazıl Kısakürek (ö. 1983) ve Kadir Mısıroğlu (ö. 2019) gibi önemli şahsiyetleri de ziyaret etme imkânı bulur. Mısıroğlu'nun bir konuşmasında "İsmet İnönü bir gecede latin alfabesini öğrenir, bizim Müslüman gençler neden İslâm alfabesini öğrenmezler?" sözünden etkilenen Metin Erkaya, Osmanlı Türkçesini öğrenmeye karar verir. Yazıcı Nurcu arkadaşlarından bu konuda yardım alır. Bundan sonra arkadaşlarıyla mektuplaşmalarını Osmanlı Türkçesi üzerinden yaparak yazısını geliştirir.

Metin Erkaya, İskenderpaşa'da kaldığı yıllarda Mehmed Zâhid Efendi'nin himayesi altındadır. Alacağı önemli kararları ona danışır. Memleketine giderken dahi ondan müsaade almayı ihmal etmez. O, yurda yeni geldiği zamanlarda memleketine gideceği zaman Mehmed Zâhid Efendi ile arasında geçen bir konuşmayı şöyle aktarmaktadır:

> Yurda yeni geldiğim günlerde bir gün memlekete giderken Hocamızla vedalaştım. "Memleketin neresi?" dedi. "Ankara, Sincan..." deyince; "Orada bizim Mühendis İsmail Turan Ağabeyimiz var, ona selâmımı söyle!" dedi. Böylece İsmail Turan Hoca ile tanışmama vesile oldu. Tanıştık, sohbet ettik. Bu sefer onun selâmını Hocamız'a getirdim.

Metin Erkaya bir müddet İskenderpaşa'da kalıp Mehmed Zâhid Efendi ile yakınlaşır ve samimi bir ilişki kurar. Mehmed Zâhid Efendi zaman zaman ondan Ankara'da ikamet eden damadı Esad Hocaefendi'ye bazı paketleri ulaştırmasını ister. Bu vesileyle Metin Erkaya, Esad Hocaefendi ile de irtibat halinde olur.

Metin Erkaya, İskenderpaşa'da kaldığı yıllarda bir taraftan Mehmed Zâhid Efendi'den mânevî terbiye alırken diğer taraftan da okuduğu kitaplarla da İslâmî konularda bilgi sahibi olmaktadır. Özellikle Bahar Yayınevi'nin eserlerini temin etmekte *Zübtetü'l-Buhari* gibi ulaşabildiği kitapları okumaktadır. Böylece öğrencilik yıllarında donanımlı ve kültürlü bir kimse olma yolunda önemli adımlar atmaktadır. Okuyup öğrendiği her bilgiyi etrafındakilere anlatıp onların da istifade etmesini arzulaması, bu bilgilerin unutulmayıp kalıcı hale gelmesinde etkili olmuştur.

O yıllarda Metin Erkaya bir taraftan da siyasi faaliyetlere katılmaktadır. Geceleri MSP için afiş yapıştırır. 1974 yılında 29 Mayıs Fetih gecesi için Edirnekapı'dan Saraçhane'ye kadar yolun sol tarafını afişlerle kaplayıp duvarlara "Tek yol İslâm." Ve "Kurtuluş İslâm'da" gibi yazılar yazar. İstanbul'da ve diğer şehirlerde MSP mitinglerine katılır. Gerektiğinde parti faaliyetlerine katılmak üzere seyahatler yapmaktan geri durmaz. 26 Ağustos 1974'te Malazgirt'e giderek Necmeddin Erbakan'ın mitingine katıldığını zaman zaman konuşmalarında yâd etmektedir.

Yoğun geçen iki yılın ardından Metin Erkaya yurttan çıkmak durumunda kalır. Nitekim onun ve yakın arkadaşlarının yurtta yaptığı öğrenci faaliyetleri, idarecileri rahatsız eder. O dönemde yurt çok aktif olarak öğrenci faaliyetlerinde kullanılmaktadır. Yurtta üniversite öğrencilerinin Mehmed Zâhid Efendi'yi tanıması için birtakım etkinlikler düzenlenmektedir. Metin Erkaya'ya göre idareciler yurdu kapatarak buradaki faaliyetleri engellemek isterler. Bundan dolayı öncelikle aktif olan öğrencileri yurttan atmaya karar verirler. 19 Aralık 1974'te gerçekleşen bir hâdise, öğrencileri yurttan çıkarmaları için bir bahane olur. O yıllarda ülkücüler ile solcular arasında bazı olaylar yaşanır. Bu hâdiselerden birinde Yıldız Teknik Üniversitesinden solcu bir öğrenci bıçaklanır ve ölür. Zanlılar içerisinde İskenderpaşa'da kalan bazı öğrencilerin de bulunduğu iddia edilmektedir. Bu öğrenciler bahane edilerek yurt boşaltılmak istenir.

14 Ocak 1975 Salı günü öğrencilere yurdun boşaltılacağı

bildirilir. Metin Erkaya bu haber karşısında çok şaşırır. Ne yapacaklarını düşünmeye başlar. Akşam başkanlar odasında toplanıp istişare ederler. Onlar yurdun boşaltılacağına bir taraftan inanamazken diğer taraftan da kalabilecekleri bir ev aramaya başlarlar. Bir ev bulurlar, anlaşırlar fakat ertesi gün ev sahibi talebeye veremeyeceklerini söyleyerek cayar. Çevre ilçeler de dâhil ev aramaya devam ederler fakat öğrenci oldukları için hiçbir ev sahibi onlara olumlu dönüş yapmaz.

Bu arada kendilerini çıkartmak isteyenlerden Terzi İsmail baskıları artırır. Bir taraftan da yurt boşaltıldıktan sonra dahi beş kişinin yurtta kalmaya devam edeceği söylentisi yayılır. Çok şaşırır. 16 Ocak'ta Mehmed Zâhid Efendi'nin hizmetlerini yapan Vahdeddin Bey ile görüşürler. O da bu işi Mazhar Bey, Enver Bayraktar ve Terzi İsmail'in organize ettiğini söyler. 17 Ocak'ta Terzi İsmail, öncelikle yurdun alt katında kalanlara "Mehmed Zâhid Efendi ile telefonla görüştüm yarın saat 14.00'e kadar yurdu boşaltacaksınız. Yurdu terk edin, anahtarları verin! Misafir olarak İpekçi yurdunda kalacaksınız" der. Metin Erkaya ve arkadaşları aralarında istişare eder ve yurttan çıkmakta acele etmemeye karar verirler.

Ertesi gün Terzi İsmail tekrar gelir ve "Niye çıkmıyorsun?" der. Bunun üzerine Metin Erkaya, "Biz Osman Ağabeyi biliriz." diye cevap verir. Bu cevap Terzi İsmail'in hiç hoşuna gitmez. Daha sonra Metin Erkaya Ahmet İleri ile münakaşa eder. Bu olayın ardından Metin Erkaya bir arkadaşıyla birlikte Vahdeddin Bey'in yanına tekrar gider. O da "Hocaefendi hiç öyle bir söz söyler mi? O gelinceye kadar yurttan çıkmayın. Gelince durumu görüşürsünüz." der.

Akşam saatlerinde Mazhar Bey ve Terzi İsmail ile birlikte riyaset odasında bir toplantı yapılır. Burada Mazhar Bey, otuz sekiz senedir bu dergâha hizmet ettiğini, üç hocaefendinin hizmetinde bulunduğunu çok âlî bir derviş olduğunu ifade ettikten sonra yurdun tahliyesinin Efendi Hazretlerinin emri olduğunu söyler. Metin Erkaya itiraz ederek "Hocaefendi böyle şey söyle-

mez!" dese de sonuç değişmez. Öğrenciler tedirgin olur ve ne yapacaklarını bilemezler. Yine de yurdu boşaltmazlar.

19 Ocak'ta Mehmed Zâhid Efendi İstanbul'a gelir. Akşam yemeğine Metin Erkaya ve arkadaşları da çağırılır. Terzi İsmail ve Enver Bey de oradadır. Daha sonra Mazhar Bey de gelir. Metin Erkaya yemeğin ardından oradan ayrılır. Onun ayrılmasından sonra yurdun durumu Mehmed Zâhid Efendi'ye arz edilir. Öğrencilerin yurttan çıkması gerektiği yönünde ısrarcı olunur. Sabah olunca Metin Erkaya, Mehmed Zâhid Efendi ile bu konuyu görüşmek üzere izin ister. Mehmed Zâhid Efendi, "Gelmesinler, Rifat onları Vakıflara yerleştirecek." der. Bu süreçte de yurtta kalmaya devam ederler.

23 Şubat 1975'te yurttan çıkarılacağı mevzuunu Esad Hocaefendi ile istişare eder. O da yetkililerle görüşeceğini söyler. Neticede yurttan tahliye edilmeleri ancak dönem sonuna kadar ertelenebilir. Baskılar artınca Mehmed Zâhid Efendi'ye tekrar danışırlar o da "Çıkın diyorlarsa, çıkın..." buyurur. Böylece 1975 yılı Ekim ayında yurt boşaltılır. Metin Erkaya, yurttan ayrılırken Mehmed Zâhid Efendi'nin yanına uğrar. O da kendisine "Evlâdım, burası sizin. Burada her zaman çorbanız hazır!" buyurur.

Metin Erkaya sırf İskenderpaşa'ya yakın olmak için İstanbul'daki bir okulu tercih etmiş, aradan kısa bir müddet geçtikten sonra yurttan çıkarılması ise çok zoruna gitmiştir. Ama o, çaresizce yurdu terk etmek durumunda kalır. Onu yurttan atanlar daha sonraki yıllarda birer birer İskenderpaşa'dan uzaklaştırılırlar. Metin Erkaya'ya göre Esad Hocaefendi 1991 yılında, bir gün dernek kongresine bizzat müdahale ederek bu gibi insanları dernekten ayırmıştır. Metin Erkaya'nın İskenderpaşa Yurdundan sonraki meskeni, faaliyetlerini daha fazla yoğunlaştırma imkânı bulacağı İlim Yayma Yurdu olacaktır.

4.2. İlim Yayma Yurdu

İlim Yayma Yurdu, İskenderpaşa'ya yaklaşık iki kilometre uzaklıkta bir yurttur. Metin Erkaya buraya Ekim 1975'te yer-

leşmiştir. Yurt yüksekokul öğrencilerine hitap etmektedir. Kapasitesi 330 kişi olup 41 odası bulunmakta, her odada ortalama sekiz kişi kalmaktadır.

Tıp Fakültesi üçüncü sınıftan itibaren mezun oluncaya kadar beş yıl (1975-1980) bu yurtta kalan Metin Erkaya, yurda yerleştiğinde yalnızca İskenderpaşa'ya gelip giden yalnızca üç öğrenciyi tanımaktadır. Bir arkadaşı ile birlikte Metin Erkaya da yurda yerleşince yurtta İskenderpaşalıların sayısı ancak beşi bulur.

Metin Erkaya, girişken bir yapıya sahip olması itibariyle yurda yerleştiğinde öncelikle cemaatle kılınan namazlarda imamlık yapmaya başlar. Yaz dönemlerinde Kur'ân kurslarına gitmiş olması ve babasının da hatip olması dolayısıyla imamlığa yatkındır. Bunun için imamlık konusunda geri durmaz. Esasen yurtta imamlığın ayrı bir yeri bulunmaktadır. İmamlık yurtta nüfuzun bir sembolüdür. Bundan dolayı arkadaşları Metin Erkaya'nın imamlık yapmasını önemsemektedir. O ve arkadaşları imamlığın yanında bir de toplu olarak pazartesi perşembe günleri oruç tutmaya başlarlar. "Pazartesi Perşembe Vakfı" olarak adlandırdıkları bu oluşumla yurt içerisinde oruç tutma akımını doğururlar. Bu oruçlar yurtta rağbet görür ve zamanla otuz-kırk kişi yanlarına katılır. Bununla da kalmaz, Metin Erkaya ve arkadaşları yatsı namazlarında İskenderpaşa Camii'ne gitme âdetini de yaygınlaştırırlar. Yurt içinde zamanla İskenderpaşa'ya mensup olanların sayısı artar. İkinci dönem öğrenci temsilcisi seçimlerinde haberi olmadan aday gösterilir. Tam seçilecekken iki başkanlık fikri ortaya atılır. 18 yaşındayken, 330 kişilik yurtta kültürel ve sosyal faaliyetlerden sorumlu öğrenci temsilcisi (başkan) seçilir. Bunun yanında gece memurluğu ve yurt doktorluğu görevlerinde de bulunur.

Metin Erkaya yönetime geldiğinde yurttaki dağınıklığı gidermek üzere bazı adımlar atar. Yurt o dönemde çok rağbet görmekte, dini hassasiyetler dikkate alınmaksızın her türlü öğrenci yurda kabul edilmektedir. Metin Erkaya, bu durumdan

rahatsız olur ve ilk yıl otuz beş öğrencinin kaydını yenilemeyerek yurttan uzaklaştırır. Dönem başında yurda yeni kaydolacak öğrencilerle ise kayıt öncesi mülakat yapar. Böylece yurtta kalacak öğrenciler konusunda seçici davranır. Onlarla tek tek yaptığı mülakatlarda yurtta konaklama koşullarını anlatır. Yurtta kalmanın üç şartı vardır:

1. Namaz kılmak, mümkün oldukça cemaate devam etmek.
2. Yurtta yapılan toplantılara, seminerlere katılmak.
3. Kahveye, sinemaya, eğlence yerlerine gitmemek.

Metin Erkaya, bu şartları kabul etmeyeni yurda almaz. Namaz kılmayan, gevşeklik gösteren, farklı ideolojilere mensup kimseleri yurtta barındırmaz. O yıl yurda 110 öğrenci alırlar. Bunlardan doksan tanesi şuurlu bir şekilde mezun olur. Öğrenciler düzenli olarak Mehmed Zâhid Efendi'yi ziyarete götürülür. Bunun doğal bir neticesi olarak ondan etkilenirler ve büyük çoğunluğu intisap eder. Ne var ki farklı cemaatlere mensup kimseler bu durumdan şikâyetçi olurlar. Öğrencileri kendi taraflarına çekmek düşüncesiyle maddî desteklerde bulunmalarına rağmen bunu başaramazlar. Öğrenciler kendilerini İskenderpaşa'ya daha yakın hissederler. Özellikle Mehmed Zâhid Efendi'nin ulaşılabilir olması; onunla kolaylıkla görüşmeleri, ellerini öpmeleri, sorular sorabilmeleri ve onun mânevî câzibesi öğrencileri derinden etkilemektedir. Günlük olarak yatsı namazları başta olmak üzere perşembe sohbetleri ve cuma namazlarında öğrenciler toplu olarak ziyaretler gerçekleştirir. Böylece sistematik olarak yurttaki öğrencilerin İskenderpaşa'dan feyz alması hedeflenir.

Bunun yanında yurdun her odasına kendi ölçütleri doğrultusunda şuurlu öğrencilerden bir başkan tayin edilir. Odalar içerisinde her gün bir odadaki öğrenciler nöbetçi olur ve diğer odalardaki öğrencileri *"es-Salâtü hayrun mine'n-nevm!"* nidasıyla namaza kaldırır. Kalkamayanlar için ikinci kez dolaşılır. Namazlar yurdun mescidinde cemaatle kılınır. Böylece namaz kılmayı bilmeyenlere eğitim verilir, gevşek davrananlar ise na-

maza alıştırılır. Diğer namazlarda da ezan okunur, namazların cemaatle kılınmasına dikkat edilir.

Sabah kahvaltısı yurdun kantininde yapılır. Öğle yemeklerinde ise herkes okulda olur. Akşam yemeği için genellikle Süleymaniye Camii yakınındaki Menekşe Lokantası'na gidilir. Lokanta sahibi dindar, cömert ve anlayışlı bir kimsedir. "Az kuru, az pilav..." gibi siparişleri bol bol vererek karşılar.

Perşembe günleri, yatsı namazı için İskenderpaşa Camii'ne gidilir. Cami, yürüyerek on üç dakikalık mesafededir. Herkes ilgilendiği arkadaşlarını alır, gruplar halinde gidilir. Namazdan sonra hatm-i hâcegân yapılır, daha sonra ayağa kalkılır, Mehmed Zâhid Efendi'nin eli öpülür, cemaat halka olur ve herkes birbiriyle musafahalaşır. Musafahalaşma bitince Mehmed Zâhid Efendi ayakta dua eder. Problemleri olanlar caminin dışında bekler, Mehmed Zâhid Efendi ile birebir görüşürler. Tüm bu merasimlerin ardından öğrenciler mânevî bir huzur elde ederek sevinç ve ferahlık içerisinde yurtlarına dönerler.

Metin Erkaya'nın öğrencileri İskenderpaşa'ya götürmesindeki gaye elbette ki onlara ders aldırmaktır. Ama ders aldırma konusunda aceleci davranılmaz. Öğrencinin hazır hale gelmesi beklenir. Eğer ortamı tanır, tasavvufa girmeye niyetlenirse Mehmed Zâhid Efendi'ye götürülüp ders aldırılır. Bu bağlamda Metin Erkaya 1 Ocak 1977 tarihli bir hatırasını şöyle anlatır:

> Bir keresinde tıpta okuyan üç arkadaş (Servet, Sadık, Hüseyin)[10] intisab etmek istiyordu. Namaz çıkışında elini öptük. Arkadaşların ders almak istediklerini kendilerine arz ettim. Evde müsait olmayan bir durum olmalı ki: "Necâti Efendi'ye götür, tarif ediversin!" buyurdular ve yürüdüler. İçimden: "Keşke Hocamız tarif etseydi..." diye düşündüm. Tam o sırada durdular, geriye dönüp bana: "*el-Vekîlü ke'l-asl*" buyurdular. Ben Arapça bilmiyordum ama "Vekil asıl gibidir." dediklerini anladım.[11]

---

10 Metin Erkaya'nın günlüğünde "Server ile Seyyid Ali" olarak geçmektedir.

11 Erkaya, *Anılarla Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A).*, 400.

Ders aldırma konusunda aceleci davranmamakla birlikte yurtta diğer bazı cemaatler de aktif olarak öğrencileri kendi taraflarına çekme gayreti içerisinde olurlar. Bazı öğrencilerin çeşitli tasavvufî gruplara meyletmeleri neticesinde Metin Erkaya da bu süreci beklemeden öğrencilerin ders almasını teşvik etmeye başlar.

Yakın arkadaşlarına ve diğer öğrencilere ders aldırmak Metin Erkaya için çok önemlidir. Günlüklerinden anlaşıldığı kadarıyla onun bazı arkadaşlarının ders alması için yıllarca uğraştığı olmuştur. Bu sürecin sonunda ders aldırabildiği arkadaşları olduğu gibi kimisi ise buna hiç yanaşmamıştır. Arkadaşlarından Nazım bunun güzel bir örneğidir. O, henüz İskenderpaşa Yurdunda kaldığı dönemde 20 Mart 1975'te arkadaşı Nazım'a kendi ifadesiyle "ezile büzüle" ders almasını teklif eder ama karşılık bulamaz. İki yıl boyunca onunla bu konuyu görüşür. Ne var ki ders almasını çok arzulamasına rağmen onu ikna edemez. Onun aşağıdaki satırları, arkadaşının ders almasının ne anlam ifade ettiğini göstermesi açısından önemlidir.

> ... Konuşma sırasında sıra tasavvufî konulara geldi. Ölümden başladım. Anlatırken Nazım'ın gözleri yaşlandı. Neredeyse ağlayacaktı. O kadar hoşuma gitti ki onun o durumu. Daha sonra Efendi Hazretlerinden bahsettik. "Daha ne zaman ders alacaksın? Gel imtihanlar bitince alalım." dedim. "3-4 sene sonra olsun." dedi. Onun böyle söylemesi beni pek memnun etmedi. Hâlbuki ders alsaydı böyle mi olacaktı? İlk önce bir türlü bırakamadığı o bıyık bırakılacaktı. Pantolonlar genişleyecek, sesinin tonu düşecekti. O gözleri, hep çok namaz kılanı, hep sünnete riâyet edeni, hal sahibi olanları görecekti. O dil, söyleye söyleye artık zikretmeden duramayacak hale gelecekti. Sabah namazına yurdu o kaldıracak, ezanı o okuyacaktı. Artık o, "Ali'nin ne güzel makinesi var. Şu adam çok gıcık. Keriz herif hep senin dırıltını mı dinleyeceğim" vs. gibi lafları bırakacak, "Ah yahu şu Efendi Hazretleri ne kadar büyük! Onun yanında eriyor bitiyorum. O, bana sert de bakmıyor, sadece gülümsüyor

ama yine de korkuyorum." demeye başlayacaktı. İskenderpaşa onun için çok yakın olacak, diğer arkadaşlarına ders aldırmak onun gayelerinden biri olacaktı. Bütün bunları ertelemek, geleceğinden emin olmadığımız zamanlara bırakmak ne kadar acı ve üzücü ey sevgili kardeşim!

Bu satırlar Metin Erkaya'nın yirmi yaşında (1977 yılında) üniversite öğrenciliği yıllarında tuttuğu günlüğündendir. O, arkadaşının ders alması durumunda hayatında nelerin değişeceğini bu şekilde yazar. Ders alınca her şeyden önce ahlâkın güzelleşmesi söz konusu olmakta, insanlara bakış açısı tamamen değişmektedir. Allah'a karşı vazifelerini daha özveriyle yapan müridin dünyaya olan bağlılığı zayıflayıp hayatının merkezine tasavvuf yerleşmektedir. Böylece yeni bir kişilik ortaya çıkmaktadır. Metin Erkaya'da da tam anlamıyla böyle bir dönüşüm meydana gelmiştir. O, başkalarının da böyle bir değişim geçirmesini cân-ı gönülden istemekte, bu uğurda arkadaşlarını İskenderpaşa'ya götürmek için gayret sarf etmektedir. Bunun yanında bu satırlarda Metin Erkaya'nın Mehmed Zâhid Efendi'yi nasıl tasvir ettiği de açıkça görülmektedir. Buna göre Mehmed Zâhid Efendi, karşısındakine gülümseyen fakat bununla birlikte heybetli görünümüyle ürperti veren bir duruşa sahiptir. Bu tasvir, on sekiz yaşındaki bir gencin gözünde Mehmed Zâhid Efendi'nin konumunu ve büyüklüğünü göstermesi açısından önemlidir. Son olarak yalnızca kendisinin değil tanıdığı herkesin ders alarak Mehmed Zâhid Efendi'den istifade etmesini istemesi Metin Erkaya'nın temel gayesi haline gelmiş, aynı şekilde ders aldırdığı arkadaşlarının da bu şekilde hareket etmesini arzulamıştır. Karşı tarafın ders almaktan geri durması ise onun için büyük bir hayal kırıklığı olmuştur. Günlüğün devamından anlaşıldığı kadarıyla Nazım hiçbir zaman ders almaya yanaşmayacaktır. Uzun bir süre onun ders alması için gayret sarf eden Metin Erkaya, bir tarihten sonra umudu tamamen kesmiş olmalı ki günlüğünde bir daha ondan söz etmemektedir.

Metin Erkaya burada olduğu gibi Mehmed Zâhid Efendi'nin

heybeti karşısında ürpermektedir. 12 Ocak 1978 tarihinde Mehmed Zâhid Efendi ile aralarında şöyle bir hâdise geçmiştir:

> Öğle namazını İskenderpaşa Camii'nde kıldım. Efendi Hazretleri müezzin mahfilinde idiler. Boza mevzuunu sormak için yanına vardım. Elini uzatıp geri çektiler. Yapamadığım dersler ve işlediğim günahlar hatırıma geldi. O kadar korktum ve üzüldüm ki... İçimden tevbeler ettim. Boza için "Bazı büyükler içmişler. Bazıları da içmemişler. İçilmemesi daha uygun." dediler. Ellerini bu sefer verdiler, öptüm. Kalktım. Çok perişan bir haldeydim.
>
> اللهم يامحول الحول والأحوال حول حالنا إلى احسن الحال.[12]
>
> [Ey halleri halden hâle çeviren Allah'ım, hâlimi en güzel hâle çevir.]

Bu hatırasında da Metin Erkaya'nın Mehmed Zâhid Efendi karşısında ne kadar çekingen olduğu hemen fark edilmektedir. O bir konuşmasında "Mehmed Zâhid Efendi'den biz çocuk olduğumuz için hep ürperirdik. Rüyamda gördüğümde halen çok heyecanlanırım, korkarım." sözleriyle bu halinden söz etmektedir.

Tekrar yurttaki faaliyetlere dönecek olursak; yurtta öğrencilerin ders almasalar da bir şekilde Mehmed Zâhid Efendi'den istifade etmesine gayret edildiği anlaşılmaktadır. Pazar günleri ikindi namazından sonra, Mehmed Zâhid Efendi'nin hadis derslerini dinlemek için İskenderpaşa Camii'ne gidilir. Yurtta zamanla güzel bir İslâmî hava oluşur. *Cihad* isimli bir duvar gazetesi çıkarırlar. Bu, on beş günde bir yayınlanan süreli bir yayındır. Hafta sonları uzman kimselere, yazarlara yurtta seminerler de verdirilerek öğrencilerin şuurlandırılması hedeflenir.

Metin Erkaya yurttaki ikinci senesinde namaz kılmayan,

---

12 Bu dua Metin Erkaya'nın günlüğünde Arapça olarak yazılmıştır. Duanın orijinal haliyle günlüğe girmesi, Arapça bilmemesine rağmen Metin Erkaya'nın öğrenmeye ne kadar hevesli olduğunu göstermektedir. Hayatı boyunca da bu merakı ve gayreti devam etmiştir. Yayınladığı eserler de bu ilgisinin bir mahsulüdür.

ırkçılık yapan ve diğer şartlara riâyet etmeyen doksan kişiyi yurttan atar. Ne var ki atılan öğrenciler zamanla onun yolunu kesmeye başlarlar. O yıllar öğrenci olayları had safhadadır. Mehmed Zâhid Efendi, yurttaki öğrencilerin anarşik olaylara girmesini istemez. Metin Erkaya ile her görüşmesinde öğrencileri itidale teşvik etmesini, kanunsuz ve izinsiz hiçbir faaliyete katılmamalarını tembih eder. Metin Erkaya bununla ilgili bir hatırasını şöyle anlatmaktadır:

> Ameliyattan iki ay sonraydı (Mayıs 1980). Bir grup arkadaşla ziyarete girdik. Sokağa bakan odada, pencerenin önünde, bir divanda oturuyorlardı. Oturdukları yerden, karşı binanın duvarına yazılan sloganlar görülüyordu. Bize bir olay anlattılar: "Dün İzmit'ten bir efendi geldi. Seyyidmiş, elinde bir şecere vardı; onu okutmak için gelmiş. Bana dedi ki: '—Biz Ülkücüyüz, biz de şeriatı getireceğiz!' 'Namaz kılar mısın?" dedim. 'Kılmam..." dedi. 'Kur'an okumasını bilir misin?" dedim. 'Bilmem..." dedi. 'Bu halde nasıl getireceksiniz şeriatı?' dedim." buyurdular.
>
> Sonra bize dediler ki: "Ne Ülkücü olun ne Akıncı olun! Duvarlara yazı yazmakla rejim değişmez! Süleyman (Demirel) der: 'Yedi yüz bin askerimiz var, şu kadar polisimiz var...' Bunlar isteseler, anarşiyi hemen durdururlar."
>
> Aramızda Bursalı arkadaşlar da vardı. Çıkarken onlar dediler ki: "Efendim! Konya'da arkadaşlar Akıncı Gençlik Derneği diye bir dernek kurmuşlar, Bursa'ya onun şubesini açmak istiyoruz; ne dersiniz?" "Kurmayın!" buyurdular. Bu sözler Konya'ya ulaşınca, oradan gelen bazı arkadaşlar: "Efendim! Ağabeyler kurun dedi de onun için kurduk da... Şöyle de böyle de..." diye bazı gerekçeler öne sürmüşler. Efendi Hazretleri de susmuşlar, bir şey dememişler.
>
> Aradan birkaç ay geçip 12 Eylül darbesi olunca, dernek yöneticisi arkadaşlar hep tutuklandılar. Bazıları ikişer yıl hapiste yattılar, Mamak'ta işkence gördüler. Efendi Hazretleri'nin çok önceden olayları sezdikleri ve ihvânını korumak istedikleri zamanla anlaşıldı.

Bunların yanında yurtta sosyal faaliyetlere de ağırlık verilmektedir. Bu kapsamda her yıl mayıs ayında yurt gezisi tertip edilir ve genellikle Abant'a gidilir. Mehmed Zâhid Efendi bu konuda da onları teşvik eder, maddi bakımdan destekler. Gitmek isteyen herkes götürülür. Giderken, gelirken otobüslerde marşlar söylenir. "Hak Yol İslâm Yazacağız" marşı, mehter marşları en çok söylenen marşlardandır. Yurt imkânları ölçüsünde zaman zaman kamplar da düzenlenir.

1978 yazında, Yalova Esenköy'de Marmara denizi sahilinde bir kamp düzenlenir. Kamp tecrübesi olan arkadaşı Şerafettin Kalay onlara önderlik eder. Kampta öncelikle dörder kişinin konaklayabileceği çadırlar kurulur. Bunlar içerisinde bir de elli kişinin namaz kılabileceği mescid çadırı kurulur. Hazırlıklar elli kişi içindir ama yirmi beş kişilik bir katılım sağlanır. Öğrencilere tesettürlü mayo diktirilir. Sabah namazından sonra işrak vaktine kadar beklenir. Evrad okunur. Nafile namazlar kılınır. Sohbetler yapılır. İşrak namazından sonra spor yapılır. Kamptaki öğrenciler için üç koyun bağışlanır. Bunlar kesilir ve yenir. On beş günlük bir kamp yapılır. Daha sonra bu kamp malzemeleri ile başka gruplar tarafından kamplar düzenlenmeye devam eder. Düzenlenen kamplarla bir taraftan öğrencilerin eğitimlerine katkı sunulurken diğer taraftan da aralarında kaynaşma olur.

Yurtta yöneticilik yapan Metin Erkaya'ya aynı zamanda Vakfın burs komisyonunda da görev verilir. Burs komisyonu başkanı Dr. Asım Taşer'dir. Metin Erkaya, burs almak isteyen öğrenciler hakkında araştırma yapar ve ona bilgi verir. Zaman zaman öğrencilerle yapılan mülâkatlara da katılır. Burs verirken üç esasa riâyet edilir: İstikamet, çalışkanlık ve fakirlik. Özellikle öğrencinin istikamet üzere olmasına dikkat edilir. Öğrenci öncelikle dindar, akidesi sağlam, namazlı niyazlı, güzel ahlâklı olmalı, daha sonra çalışkan, derslerinde başarılı olmalıdır. Böyle bir öğrencinin maddi yardıma ihtiyacı varsa, elbette öncelikle ona burs verilmelidir. Bazen dersleri iyi olmayan bir öğrenci için: "Efendim, şu öğrencinin maddi durumu çok kötü, ona da

burs verilse..." denildiğinde Dr. Asım Taşer, "Burası İlim Yayma Vakfı, Hilâl-i Ahmer Cemiyeti (Kızılay) değil!" der. Öğrencilerin adreslerinden, referans verdikleri kimselerden hangi gruba ait olduklarını anlar, bazıları için, "Onların maddî durumu iyi, ağabeyleri onlara yardım eder." diyerek burs vermez. Bunun yanında yurtta kalan öğrencilerin yabancı dil öğrenmelerini, master ve doktora yapmalarını teşvik eder. Tıpçıların mutlaka ihtisas yapmalarını, temel bilimler de olsa fakültede kalmalarını ister. Bu amaçla İlim Yayma Vakfı'na yabancı dil ve master öğrencileri için burslar tahsis ettirir. Yurtta öğrenciler için Osmanlıca ve Kur'an-ı Kerim kursları açtırır. Her gün İlmihal dersleri yapılır. Asım Taşer'in bu vizyonu Metin Erkaya'yı derinden etkileyerek hayat boyu yapacağı faaliyetlerde kendisine rehberlik etmiştir.

Metin Erkaya bu arada sosyal faaliyetler için Milli Türk Talebe Birliği'ne (MTTB) de gidip gelmektedir. MTTB, fakültelerin adına kurulan derneklerden oluşmaktadır. O da burada İstanbul Tıp Fakültesi Talebe Derneği yönetiminde yer almaktadır. Bu vesileyle her türlü öğrenci faaliyetiyle yakından ilgilenme imkânı bulmaktadır. O sıralar MTTB genel merkezi, eski başkanlardan Ömer Öztürk'ün etkisi altındadır. 1976 Yılında MTTB kongresinde olaylar olur. Genel merkezi eleştiren dernekler kongre salonuna alınmazlar. Bu durum üniversite gençliği arasında bir bölünmeye sebep olur ve Akıncılar Derneği kurulur. Bazı gençler, Akıncılar Derneği'ne devam etmeye başlarlar. Metin Erkaya'nın yakın arkadaşı Sabri Uğur da İstanbul Akıncılar Derneği yönetiminde görev alarak o gün için önemli pek çok faaliyetin içinde yer alır. Metin Erkaya'nın da dâhil olduğu gençlerin çoğu Akıncılar safında yer alır. MTTB ise içine kapanık, fanatik, cemaatçi ve kendi halinde bir derneğe dönüşür.

Metin Erkaya, yurttaki öğrencileri ve kendisini mümkün mertebe olaylardan uzak tutmak istese de bazen çıkan hâdiselerin tam ortasında kalır. Nitekim 29 Aralık 1976 sabahı, bir gün evvel solcuların Vefa Lisesinde başlattıkları boykotu önlemek

için yurdun önünde beklemektedir. Bir ara içlerinden birisi koşa koşa gelir ve "Ne duruyorsunuz, çocukları yürütüyorlar!" deyince on – on beş kişiyle birlikte lisenin önüne doğru giderler. Yürüyüşü kimin idare ettiğini anlamak için bakınırlarken Metin Erkaya, Şehzade Camii'nin önünde yürüyüş yapanların önüne atılır ve "Arkadaşlar derslerinize girin, tahriklere kapılmayın!" diye bağırmaya başlar. O sırada bir polis gelir. Polise durumu anlatırlar fakat o, "Benim vazifem burada değil." diyerek olaylara müdahale etmez ve oradan uzaklaşır. Bu arada Metin Erkaya ve arkadaşlarının etrafı sarılır. "Yürüyüşü kim durdurdu?" diyerek saldırmaya başlarlar. Onlar da karşılık vermek durumunla kalırlar. Metin Erkaya "Allah Allah" diye bağırarak üzerlerine yürür. Yürüyüş yapanlar paniğe kapılarak kaçışmaya başlarlar. Metin Erkaya ve yanındakiler, bir taraftan karşı tarafla mücadele ederken diğer taraftan da yurda doğru çekilmektedirler. Yanlarında kavga esnasında silah olarak kullanabilecekleri tırnak makası dahi yoktur. Karşı taraf üzerlerine taş atmaya başlar. Onlar da karşılık verirler. Lisenin önüne gelince hızlanırlar. Bu arada içlerinden biri tabanca ile ateş etmek ister fakat Allah tarafından silah tutukluk yapar. Nihayet bitkin ve yorgun bir vaziyette yurda dönerler.

Peşlerinden gelen solcular yurdun etrafını sarar, yurdun önünde ateş ederler. Kurşunların birisi temizlikçinin camına isabet eder. Yurttaki öğrenciler tabureleri kırıp sopa yaparak üzerlerine yürürler. Metin Erkaya da Medrese'nin avlusuna çıkar. Çıkan arbedede ön dişlerinden birisi kırılır. Ağzından kan gelmeye başlar. Arkadaşlarından Dursun'un dudağı patlar, Hasan'ın sol gözünün önü şişer ve morarır, Yüksel'in alnında şişlik oluşur, Şerafeddin'in alnının sol tarafı çizilir. Yaralıların yaralarına revirde müdahale edilir.

Durumu öğrenen Mehmed Zâhid Efendi, Uhud'da Peygamber Efendimiz'in dişinin kırıldığını anlatarak Metin Erkaya'ya teselli verir. Daha sona Metin Erkaya, Erbakan'ın diş hekimi kardeşi Kemalettin Erbakan'a dişini yaptırır. Ne var ki ağzına

yerleştirilen demirlerin dokunduğu tüm dişler çürümeye başlar. Bir yıl sonra camide abdest aldığı bir esnada bir diş teknisyeni dişlerini görür. "Bir diş için bu kadar demir mi taşınır?" diyerek dişini yeniden yaptırması gerektiğini söyler. Bunun üzerine Metin Erkaya, ona altın diş yaptırır.

Hâdisenin ertesi günü lisede boykot devam eder. Bu arada Fetih Yurdundan ve Vakıflar'dan arkadaşları gelir. Yurdun önünde toplanırlar. Yurdun çevresinde gruplar oluşturulur. Polisin gelmesiyle birlikte yurda çekilirler. İçlerinden tanımadıkları iki üç kişi onları liseyi basmaya teşvik etmektedir. Bu sırada İslâmcı çocuklar derse girerler. Metin Erkaya'nın yanındakiler ise lisenin önünde sessiz bir yürüyüş yaparlar. Sonra lisenin dağılmasıyla birlikte herkes yurduna döner.

Bir taraftan böyle solcularla mücadele edilirken diğer taraftan Metin Erkaya'nın çok aktif olarak faaliyetler düzenlemesi farklı cemaatlere mensup bazı kimseleri rahatsız etmektedir. Bundan dolayı 1977 yılında tehdit edilir. Metin Erkaya o günlerde dâhiliye stajı yapıyordur. Kendisine üç kişi refakat etmeye başlar. Sabah yurda gelip Metin Erkaya'yı alırlar, beraberce otobüs durağına giderler. Onu staj yapacağı yere bırakır, çıkınca da tekrar alıp hastaneye kadar eşlik ederler. Bir ay boyunca durum böyle devam eder. Fakat bir gün "Bu çok zor oluyor, zahmet oluyor, cuma günü erken çıkacağım herhalde bir şey olmaz." diyerek refakat eden arkadaşlarına gelmemelerini söyler. Sabah vakti elinde tesbihle staja giderken Şehzade Camii'nin köşesindeki Orta Direk'e geldiğinde yüzüne bir yumruk/muşta vurulur. Biraz mücadele ettikten sonra kaçarak kendisini kurtarır.

Öte yandan yurtta öğrencilerle ilgili geniş yetki ve sorumlulukları olan gece memurluğu diye bir görev vardır. Mevcut gece memuru Hüseyin Gazi Baş okulundan mezun olduğu için, 1978 Ağustos'unda gece memurluğu görevi Metin Erkaya'ya verilir. 12 Ekim 1978 tarihinde çarşambayı perşembeye bağlayan gece ise MTTB'lilerden bir grup tarafından yurda baskın yapılır. O gece Metin Erkaya sahura kalkmak için kapı görevlisini tembihlemiştir.

Baskın esnasında lambalar yanınca kendisini oruç için kaldırıyorlar zanneder. Yirmi dört kişilik bir grup yurttan bir hainin yardımıyla kapıcıyı kandırıp, içeri girer ve "Hiç kimse yerinden kıpırdamasın! Metin Erkaya ile hesaplaşacağız." sözleriyle ortalığı ayağa kaldırır. Niyetleri Metin Erkaya'yı yurttan atarak yurdu ele geçirmektir. Ne var ki Metin Erkaya ve arkadaşları onlara karşılık verir. Metin Erkaya, kapının arkasında bulundurduğu sopasını eline alarak onların üzerine yürür. Ondan cesaret alan diğer arkadaşları da kavgaya karışır. Aralarında çıkan mücadelenin sonunda baskıncılar yurttan def edilir. Baskından sonraki günlerde yurtta güvenlik tedbirleri arttırılır ve nöbet tutulmaya başlanır. Yurtta kalan üç işbirlikçi de tespit edilip yurttan atılır.

Baskının ertesi günü sabahında Vefa Lisesine patlayıcı bir madde atılır. Yurdun medrese tarafındaki camları kırılır. Bundan sonraki günlerde Metin Erkaya'nın peşini bırakmaz ve yolunu kesmeye başlarlar. İki ay boyunca Metin Erkaya yanında bir korumayla okula gidip gelir.

Metin Erkaya yurtta doktor ve fiilen de başkan olması itibariyle önemli bir isimdir. En önemli kabahati, öğrencilerin kanunsuz hiçbir eyleme katılmasına izin vermemesi ve onları İskenderpaşa'ya götürmesidir. Bunun için yolu kesilir ve çeşitli şekillerde izlenen yıldırma politikalarıyla pasif hale getirilmeye çalışılır. Son sınıfta hastanenin baştabibi Mazhar Özman tarafından Vakıf Gureba Hastanesinde bir oda tahsis edilir. Öğrenciler burada ihtisasa hazırlanacaklardır. Servet Rüştü Karahan "Seni de oraya alalım ders çalışırsın." der. Fakat o yurttaki hizmetleri aksayacak diye buraya geçmeyi hiç düşünmez. Yurttaki öğrenci faaliyetlerinden bilimsel çalışmalara zaman ayırma imkânı olmayan Metin Erkaya, daha sonraki yıllarda da ihtisas yapmaya fırsat bulamaz.

Metin Erkaya 20 Mayıs 1979 tarihinde telefonla tehdit edilmesini ve aynı günlerde yaşadığı sıkıntılı hâdiseleri şöyle anlatmaktadır:

> Bir akşam telefon geldi, "Metin Erkaya, yarın öleceksin!" dediler. Ertesi sabah psikiyatri sınavım vardı. "Ne yapayım!" diye

> telefonla Dr. Asım Bey'i aradım. "Sabah bir taksi çağır, yanına bir arkadaş al, git!" dedi. "Benim kayınbirader savcı, ona bildireyim." dedi. Sabah bir taksi tutup sınava gittik. Biraz sonra tedbir için yurda polisler gelmiş. Okula gittiğimizde okulda da polisler vardı. Allah yardım etti, sınavı da geçtim.

Metin Erkaya'yı tehdit edip yurttan kaçırmak isteyenler, solcular veya komünistler değildir. Bilakis kendisine yakın fakat başka bir cemaatin öğrencileri ve ileri gelenleridir. Cemaatler arasındaki üstünlük mücadelesinin hedefinde bu sefer Metin Erkaya bulunmaktadır.

> MTTB'cilerin İlim Yayma Vakfı yönetiminde yakınları, tanıdıkları, aynı cemaatten kimseler vardı. Onları devreye koydular. Önce yurda kendi cemaatlerinden birini müdür tayin ettirdiler. Yurtta biz mağdur olduğumuz halde, beni gece memurluğu görevinden almak istediler. Dr. Asım Bey'e gittik, durumu anlattık. "Bu haksızlık!" dedik. Dr. Asım Bey bize yakınlık gösterdi, uzun uzun konuştu, bizi teselli etti. Sonra dedi ki: "Evlâdım, bunlar fanatik bir topluluk... Sizin yurtta etkili olmanızı istemiyorlar. Öğrencileri İskenderpaşa'ya götürmenizden, yönlendirmenizden rahatsız oluyorlar. Sizi yurttan atmak istiyorlar. Hatta 'İskenderpaşa Camii'nin yakınında bir ev tutalım, orda kalsınlar!' diyorlar. Görevden istifa etmezsen, yurttan atacaklar." dedi ve ilave etti: "Ben de Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'ne bağlıyım! Ben sizin yurtta kalmanızı ve faaliyetinize devam etmenizi istiyorum." Bunun üzerine beraber istifa dilekçesi hazırladık, Dr. Asım Bey'e verdik.[13]

Tüm baskılar karşısında Metin Erkaya yurttaki yöneticilik görevini bırakmak durumunda kalır. Bununla birlikte yurtta kalmaya ve yurt doktorluğu yapmaya devam eder. Bu süreçte de öğrencilerle ilgilenmeyi ve faaliyetlerini sürdürür. Metin Erkaya'nın yerine getirilen müdür de on gün geçmeden Mehmed

---

13 Metin Erkaya, "Dr. Asım Taşer Bey'i Rahmetle Anıyoruz", *Facebook*, (14 Haziran 2021).

Zâhid Efendi'ye intisap eder. Bu baskın ve sonrasındaki gelişmeler Metin Erkaya'yı çok etkiler. Odasında durduğu müddetçe kapıyı kilitli tutar. Bu süreç onun bir yılına mal olur ve okulu uzar. 1979'da sıkıyönetim gelinceye kadar sıkıntılı süreç devam eder. 1980 yılı haziran ayında Adapazarı mitingi düzenlenir. Yurda baskın düzenleyenlerin elebaşı da orada yanlış yaptıklarını itiraf ederek Metin Erkaya'dan özür diler.

Metin Erkaya, yurtta her faaliyette ön saflarda olur. Kayıt çalışması yaparak öğrencileri yurda kabul eder, odalarını düzenler, ödevlerine yardım eder, burs bulur, yemek yaptığında başkalarına da ikram eder. Öğrencileri çok yakından tanır; herkesin ismini, okulunu ve hangi fikirde olduğunu bilir. Yurdun meydana bakan kısmında kalır, boş zamanlarında öğrencileri izler, onları değerlendirir. Bir kız ile görüşen, sinemaya giden veya herhangi bir kötü alışkanlık edinen olursa hepsinden haberdar olur. Zaman zaman evlerini ziyaret ederek aileleriyle tanışır. Bursa, İzmir, Konya... Öğrencilerin şuur kazanmaları için elinden gelen gayreti gösterir. Bu konuda başarılı da olur. Yıllar sona kendisiyle karşılaşan arkadaşları "İslâm adına ne öğrendiysek senden öğrendik." itirafını yaparlar.

26 Kasım 1973'de İstanbul'a giden Metin Erkaya, 22 Kasım 1980'de yurttan ayrılır. Böylece onun hayatında önemli bir yeri bulunan öğrencilik yılları sona ermiş olur. Metin Erkaya, bu yılları dolu dolu geçirmiş, orada şuurlanmasına vesile olduğu arkadaşları hayatı boyunca onu hayırla yâd etmişlerdir.

5. Askerlik Yılları

Metin Erkaya 12 Aralık 1980 tarihinde bir cuma günü Ankara'nın Mamak ilçesi Keçikıran mevkiinde yedek subay olarak askerlik vazifesine başlar. Daha sonra 31 Ocak 1981'de yapılan dağıtım neticesinde askerliğine Balıkesir Edremit 19. Piyade Tugayı, Sıhhiye Bölüğü'nde devam eder. Dağıtım izninde Esad Hocaefendi'yi ziyaret etmek için İstanbul'a hareket eder. 8 Şubat 1981 tarihinde Esad Hocaefendi ile görüşerek ona askerlik va-

zifesini Edremit'te yapacağını söyler. Esad Hocaefendi, "Orada benim dayım var, ticaretle iştigal eder." diyerek adresini verir. Daha sonra Esad Hocaefendi'nin babası Halil Necati Coşan'ı ziyaret eder ve onu da durumdan haberdar eder. Necati Efendi "Kurşunlu Camii imamı Nureddin Hafız var, o benim ahbabım olur. Ona selâmımı söyle!" der. Görüşmeleri yaptıktan sonra Metin Erkaya İskenderpaşa Camii'ndeki hadis dersine katılır. Sohbetten sonra, arkadaşları caminin avlusunda Edremitli Mustafa Çoban ile tanıştırırlar. Babası (İsmail Çoban) Edremit'te, Ağa Camii'nin yanında Kur'an kursu hocasıdır. Mustafa Çoban, ailesiyle görüşeceğini söyleyerek "Bir ihtiyaç olursa yardımcı olurlar." der.

15 Şubat 1981 günü Edremit'e giden Metin Erkaya, Kur'an kursu hocasını bulur. Onların yardımıyla Ağa Camii yakınında bir ev tutar. Çarşıdan gerekli eşyaları alarak eve yerleşir. Sonraki günlerde Esad Hocaefendi'nin dayısını da ziyaret eder. Toptan bakkaliye işiyle uğraşan yaşlı ve samimi bir kimsedir. Birkaç kez evlerine yemeğe de gider. Kurşunlu Camii imamı Nureddin Hafız'ı da ziyaret eder. Beyninde tümör olduğu için rahatsızdır ve evinde yatmaktadır. Daha sonraki günlerde ise vefat eder.

Metin Erkaya, 16 Şubat 1981 günü sıhhiye bölük komutanı olarak göreve başlar. Bölük başçavuşu yaşlı ve anlayışlı bir kimsedir. Ona çok yardımcı olur. Her sabah içtima alanında toplanarak Destek Kıtaları komutanına tekmil verirler: "Sıhhiye bölüğü emir ve görüşlerinize hazırdır komutanım!"

Sıhhiye bölüğündeki günleri çok yorucu ve can sıkıcı geçmektedir. Doktorluktan ziyade piyadecilik yapmakta ve bundan rahatsızlık duymaktadır. On beş gün sonra, yeni gelen asteğmenleri Tugay Komutanı'na (Tuğgeneral Orhan Kilercioğlu) durumu arz ederler. Komutan da herkese ismini ve görev yerini sorar. Sonra Metin Erkaya'ya döner ve "Sen revire bakacaksın!" der. Revire bakan asteğmene döner ve "Sen de sıhhiye bölüğüne bakacaksın!" diyerek, görev yerlerini değiştirir.

Metin Erkaya, revirde hasta muayenesine başlar. Yazın da Akçay Askerî Kampı'nın revirine bakacaktır. Böylece büyük bir

sıkıntıdan kurtulmuştur. Herkes onun yüksek bir komutandan torpil yaptırdığını düşünür. Fakat öyle bir durum söz konusu değildir. Üç ay boyunca revirde görev yapar. 1 Haziran 1981 Çarşamba günü kamp komutanı (Yüzbaşı Sait Uzuner) onu arayarak "Asteğmenim, bu bir emirdir: Bundan sonra 24 saat kampta görev yapacaksın!" der. Kamp komutanı çok merhametsiz bir kimsedir. İhtilal olduğu günlerde halka çok zulmetmiştir. Kendisine "Sait Paşa" denilmektedir. Tugay komutanı ile arası iyi olmasından dolayı çok şımarmıştır. Kampta inşaat çalışmaları sırasında askerin ayağına beton blok düşüp ayağının ezildiğini duyunca, "Beton kırılmış mı?" diye sorması da nasıl bir kişiliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Metin Erkaya ona "Komutanım, ben ev tuttum. Annemle beraber kalıyorum. İzin verin, akşamları eve gideyim!" dediyse de kabul ettiremez. Bundan dolayı gece gündüz kampta kalmakta ve çok sıkılmaktadır. Ortam, plaj ortamı olduğu için her bakımdan uygunsuz bir vaziyettedir.

Cuma günü, Cuma namazı için Akçay Camii'ne gider. Cami' de Halil Necati Coşan ile karşılaşır. Namazdan sonra elini öper ve sohbet eder. Akçay'daki bacanağını ziyarete gelmiştir. Misafir olduğu ev kampa yakın bir yerdedir. Beraber yürürler. Metin Erkaya kamptaki durumları ona anlatır, kamp komutanından bahseder. O da bu durum karşısında çok üzülür ve "Haşr Sûresi'nin son üç âyeti (*Hüva'llahü'llezî*) çok esrarlıdır. Bir rivâyete göre İsm-i A'zam bu âyetlerin içindedir.[14] Sen komutanın yanına giderken bu âyetleri oku, inşâallah Cenâb-ı Hak tesirini halk eder; faydasını görürsün!" der.

Metin Erkaya ertesi sabah 9.00 civarı revire gider *Hüva'llahü'llezî*'yi okur ve beklemeye başlar. Saat 10.00 civarında Tugay komutanı ile kamp komutanı uzaktan görünür. Tugay komutanı kampı denetlemektedir. Yarım saat kadar sonra dışarıda bir

14 Ebû Şücâ' Şîrûye b. Şehredâr b. Şîrûye Deylemî, *el-Firdevs bime'sûri'l-hitâb*, thk. Saîd b. Besyuni Zaglul (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1986), 1/416 (No. 1686).

bağırışma ve koşuşturma meydana gelir. Kamp komutanı fenalaşmıştır. Onu hemen komutanın odasına çağırırlar. Gittiğinde, komutan upuzun yerde yatmaktadır. Tedirgin bir vaziyette çok ızdırap çekmektedir. Hemen tansiyonunu ölçer, dilaltı hapı verir ve enjeksiyon yapar. Biraz sonra rahatlayan komutanın gözü açılır ve Tugay komutanına sövüp saymaya başlar: "Nerde gördün bir bodur, Allah'ın belâsı odur! Kıçı yere yakın olandan korkacaksın!" der, ağzına geleni sayar.

Tugay komutanı kısa boylu, sert tabiatlı, disiplinli bir şahıstır. Herkes ondan çekinmektedir. Kampı denetlerken, askerlerin koğuşlarını beğenmeyerek "Sait, burada it yatmaz!" der. Kamp komutanı bu duruma çok üzülür ve hipertansiyon krizine girer. Metin Erkaya da onun hayatını kurtarmış olduğu için kendisine minnettar olur. Bu kriz komutanı çok etkiler. O andan itibaren ona olan davranışları değişir. Artık akşamları evinde kalmasına da izin verir ve "Ayvalık tarafında üç tane villamız var: Birisi Kenan Evren'in, birisi Ege Ordu Komutanı Süreyya Yüksel'in, birisi de benim... Anahtarları bende duruyor. Hangisini istersen, annenle beraber orada kalabilirsin!" der.

Kamp dört ay devam eder. Metin Erkaya da *Hüva'llahü'llezî*'yi okumaya devam eder. Ondan sonraki günler onun için daha rahat ve huzurlu geçer. Fakat hipertansiyon krizleri komutanın peşini bırakmaz. İlaç da kullandığı halde, arada bir tansiyonu yükselir. Üç ay sonra Kurban Bayramı'nda komutan arabasıyla giderken, yolda bir kaza geçirir. Karşı taraftan şikâyetçi olur ve karakola giderler. Karakoldan çıkacakken tansiyonu yükselir ve karakolun ortasında yere düşerek hayatını kaybeder.

Metin Erkaya, Necati Efendi'nin tavsiye ettiği bu âyetleri Tugay komutanına giderken de okumaya devam eder. Tugay komutanından da çok anlayış görür. Garnizon dışına çıkmak için komutandan izin almak gerekmektedir. O, ayda bir İstanbul'a Esad Hocaefendi'yi ziyarete gider. Hiçbirine engel olunmaz.[15]

---

[15] Metin Erkaya, "Necati Amca'nın Bir Tavsiyesi, Bir Askerlik Hatırası", *Facebook*, (06 Haziran 2022).

Metin Erkaya, 31 Mart 1982 tarihinde askerliğini tamamladıktan sonra Ankara'ya dönerek bir muayenehane açar. Artık onun için yeni bir dönem başlamaktadır.

6. Mesleği

Metin Erkaya İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunu bir pratisyen hekimdir. Ömrü boyunca da hekimlik yapacaktır. Yeni mezun olduğu günlerde Mehmed Zâhid Efendi'yi ziyaret ettiğinde o, hekimliğini ihtiyaç sahiplerinin hizmetinde kullanmasını tavsiye eder. Mehmed Zâhid Efendi 1980 yılı mart ayında midesinden ameliyat olur. Ameliyattan sonra genel durumu düzeldiğinde hastaneye ziyaretçi kabul etmeye başlarlar. O günlerde Metin Erkaya'nın sınav dönemidir. 1 Nisan'da sınavlar bittikten sonra, Dr. Hanefi Demirtaş ile birlikte Mehmed Zâhid Efendi'yi ziyarete gider. Gelenlerle Esad Hocaefendi ilgilenmektedir. Onları içeri alır ve "Baba, Metinler geldi. Okulu bitirmişler." diye takdim eder. Mehmed Zâhid Efendi sağ yanı üzerine yatmaktadır. Sol eli üzerinde serum takılmasından oluşan morluklar vardır. Onlara doğru döner, elini öperler. Sonra Mehmed Zâhid Efendi: "Vakıf Gurebâ Hastanesi'nde çalışsınlar, gariplere hizmet etsinler!" buyurur. Bunun üzerine Metin Erkaya, Ankara'ya, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne gider, genel müdürle görüşür. İhtiyaç yok diye tayine yanaşmaz. Turgut Özal bile devreye girer ama o günkü vakıflar yönetiminden tayin çıkartamazlar. Dolayısıyla Mehmed Zâhid Efendi'nin arzusunu yerine getirmesi mümkün olmaz.[16]

Metin Erkaya muayenehanesinde 2007 yılına kadar serbest hekimlik yapar. Fakat bu yirmi beş yıl, içerisinde bazı zorlukları da barındırır. Nitekim 1993 yılında "Muayenehanede vergiler çok, işler az. Çok daraldım, bunaldım. Devlet işine girsem mi?" diyerek Esad Hocaefendi'ye danışır. Esad Hocaefendi "Yok, girme. Girersen bu kitap işlerini senden başka yapacak kimse

---

[16] Erkaya, *Anılarla Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A).*, 402.

yok. Kalır hep bunlar. Vakit ayıramazsın işinden. İstersen muayenehaneyi kapat." der. Bunun üzerine muayenehane, şirkete çevrilir. Böylece vergiler azalır ve Metin Erkaya bir müddet daha muayenehane hekimliğine devam eder.

1997'de Metin Erkaya, doktor arkadaşlarıyla birlikte Lokman Hekim Tıp Merkezi'ni kurar. Benzer gerekçelerle bu merkezde çalışmak istediğini Esad Hocaefendi'ye iletir. Umre vesilesiyle Esad Hocaefendi ile bir araya gelip görüşen kardeşi Hacı Ali Erkaya onun bu isteğini Hocaefendi'ye arz eder. Fakat Hocaefendi bir kez daha bunu uygun görmez. Aslında Metin Erkaya da başka bir yerde çalışmak istememektedir. Ama geçim telaşı onu farklı arayışlar içerisine sokmaktadır. Çektiği sıkıntılar karşısında o Hocaefendilerinin sohbetlerini derleyip kitaplarıyla meşgul olmayı her şeyden üstün görmekte ve bunu şu sözleriyle dile getirmektedir:

> Bir tane yeni kaset buldum. Hocaefendi'nin kimsede olmayan bir kaseti. O kasete sahip olmak, o sohbeti dinleyip çözmek bütün o mevkilerden makamlardan bana daha sevimli geliyor.

Hocaefendi'nin vefatının ardından 2007 yılında işler daha da kötüye gider. Artık geçimini muayenehane hekimliği ile sağlayamayacak bir hale gelir. Bunun üzerine tıp merkezlerinde çalışmaya mecbur kalır.

Metin Erkaya 1982-2008 yılları arasında muayenehane hekimliği yapmış, daha sonra sırasıyla Gama Tıp Merkezi (2008-2010), Dost Tıp Merkezi (2007-2008, 2010-2012), Deva Tıp Merkezi (01. 01. 2015 – 28. 02. 2017), Kudret Göz Hastanesi (02. 09. 2010 – 06.02.2023) ve Kudret International Hospital'da (01. 08. 2015 –06.02.2023) acil hekimliği yapmıştır. Aynı zamanda Kobisa İşsağlığı ve Güvenliği (20. 12. 2012 – 15. 09. 2013), Üçrenk İşsağlığı ve Güvenliği (09. 06. 2014 – 25. 07. 2014), Akademi İşsağlığı ve Güvenliği: 15. 03. 2016 – 03.10.2020) ve Siyam Pusula İşsağlığı ve Güvenliği (03.10.2020 – 06.02.2023) Merkezlerinde işyeri hekimliği yapmıştır.

Vefatına kadar muhtelif sağlık kuruluşlarında vazife yaptıktan sonra son olarak Maltepe ve Küçük Esad'da bulunan Kudret Hastanelerinde acil hekimliği yapar. Burada vazife yaptığı günlerde Mehmed Zâhid Efendi ile yaşadığı hatıraları sürekli aklına gelir ve etrafındakilere anlatır. Nitekim Mehmed Zâhid Efendi'nin geçirdiği bir ameliyat sonrası Metin Erkaya ziyaretine gider. Halka şeklinde otururlar. Tanışma olur. Sağ tarafta oturanlar Tıp'ta, sol tarafında oturanlar Yüksek İslâm Enstitüsü'nde okumaktadır. Tanıştıktan sonra Mehmed Zâhid Efendi "Doktorlar! Sizin yaptığınız iş değil. Siz cehenneme gidecek bir adamı iyileştirmeye çalışıyorsunuz." derken İslâm Enstitüsü'nde okuyanlara ise "Sizin işiniz çok güzel. Siz insanları cehennemden, ateşten kurtarmaya çalışıyorsunuz. Sizin yaptığınız iyilik esas iyilik." buyurur. Metin Erkaya bu sözü teyit ederek "Hakikaten ben şimdi Maltepe'de doktorluk yapıyorum. Çevremizde hep eğlence yerleri var. Oralarda hasta olanlar bize geliyorlar. Alkol kullanıyorlar vs. Biz onları tedavi ediyoruz. Sonra kaldıkları yerden günah işlemeye devam ediyorlar." der.

Metin Erkaya, mesleğinde mahir bir hekimdir. Muayenehanenin ilk açıldığı yıllarda Sincan'da onun tedavi etmediği hasta neredeyse yoktur. Yıllar sonra dahi onun teşhis ve tedavilerinden memnun kalan hastaları ondan övgüyle bahsetmektedir. Tecrübesiyle uzman hekimlerin bulamadığı hastalıklara çareler bulduğunu hastaları anlatmaktadır. Öyle ki hasta daha kapıdan içeri girerken Metin Erkaya onun rahatsızlığını fark edip teşhis koymaktadır.

Metin Erkaya'nın teşhis ve tedavilerde başarılı olmasında tıbbî bilgisinin yanında dini ve kültürel birikiminin sağladığı etkili konuşma kabiliyeti ile hastaları psikolojik açıdan da tedavi etmesinin tesiri büyüktür. Hastalarla çok yönlü olarak ilgilenmesi, tedavinin etkisini arttırmaktadır. O, hastaları ilaçla tedavi etmesinin yanında mânevî yönden de terapi vermektedir. Böylece hastalar duygularını, düşüncelerini, hayata bakış açılarını, inanç ve tutumlarını yeniden gözden geçirme fırsatı

bulmaktadır. Bunda onun tecrübelerinin yanında samimiyetinin de etkisi büyüktür.

7. Kişisel Özellikleri

Metin Erkaya, orta boylu (177cm), biraz kilolu, yakışıklı, siyah saçlı, güleç yüzlü ve heybetli idi. Kılık kıyafeti mütevazıydı. Giyimini yalnız örtünmesi gereken yerleri örtmek gayesiyle yapar, lükse önem vermezdi.

O, çocukluğundan itibaren duygusal bir kişiliğe sahipti. Çevresindeki arkadaşlarına gönülden bağlılık gösterir, onları düşünerek yeri geldikçe hüzünlenir, yeri geldikçe onların adına sevinirdi. Tanıyıp sevdiği kimseleri bir şekilde Hocaefendisi ile tanıştırıp ders almasını isterdi. Ahir zamanda kurtuluşun ancak bir mürşide intisap etmekle gerçekleşeceğini düşündüğü için arkadaşlarını bu yönde teşvik eder, muvaffak olamadığında onlar adına üzülürdü.

Esad Hocaefendi'nin vefatının ardından ise karamsarlık kendisini kapsamış daima hüzünlü bir kişiliğe bürünmüştü. Hayatını İskenderpaşa'ya vakfettiği için özellikle son yıllarında sık sık geçmiş günlerini hatırlar yeri geldikçe gözyaşı dökerdi.

Çevresinde cereyan eden hâdiselere hiçbir zaman kayıtsız kalmamıştır. Peygamber Efendimiz'in (sas) "*Kim kötü ve çirkin bir iş görürse onu eliyle düzeltsin; eğer buna gücü yetmiyorsa diliyle düzeltsin, buna da gücü yetmezse kalben karşı koysun. Bu da imanın asgarî gereğidir.*"[17] hadisini kendisine rehber edinen Metin Erkaya, zaman zaman bu hadisi dile getirerek etrafındakilerin de gereğince amel etmelerini öğütlemektedir. Bir topluluk içerisinde insanları rahatsız eden bir durum söz konusu olursa onu ortadan kaldırmak noktasında müdahale etmekten geri durmaz, karşı tarafın durumunu göz önünde bulundurarak bazen sert bazen de sakince ikazda bulunurdu.

İlkokul çağında yazları Kur'ân kursuna gittiği dönemlerden

---

17 Müslim, "Îmân", 78 (No. 177)

itibaren camilerde müezzinlik yapmaya başlamış gerek dini konularda gerekse günlük işlerde geri durmamıştır.

İbadete düşkün bir kişiliğe sahipti. Gece namazlarını ihmal etmez, tarikat derslerini düzenli olarak yapar, günlük olarak Kur'ân-ı Kerîm okur, evrada devam ederdi. Evvâbin, işrak ve duhâ gibi nafile namazları da düzenli olarak kılardı.

Muhatabına göre, konuşmasını ve tavırlarını düzenlerdi. Torunlarına büyük adam muamelesi yapar, karşısına alır konuşurdu. Çoğu zaman peygamber kıssalarıyla onların ilgisini çekmeye gayret eder, böylece onlara dini bilgiler vermeye çalışırdı.

Tez canlı, çoğu zaman sabırsız, bazen gereğinden fazla aceleciydi. Aklına koyduğu bir işi yapmadan rahat etmezdi. Gerektiğinde nükte yapmayı ihmal etmez, yeri geldikçe çevresindekilere takılır, konuşmalarını dinleyen kimselerin ilgisini üzerine çekerdi.

Aşçılık, dikiş nakış işleri gibi sahalara da eli yatkındı. İskenderpaşa Yurdunda kalırken yemek yapmayı öğrenmiş, muayenehanesine gelen ziyaretçileri başta olmak üzere pek çok misafirini lezzetli yemekleriyle etkilemişti. Kız kardeşlerine yemek yapmayı da bizzat öğretmişti.

Tutumlu bir kişiliğe sahipti. Gelirini giderini iyi hesaplar, gereksiz harcamalardan sakınırdı. Bununla birlikte cömert bir tabiata da sahipti. Özellikle üniversiteden mezun olup işe başladığı ilk yıllarda gelirinin tamamına yakınını hayır ve hasenat için ayırırdı. Dünyanın çok uzun bir ömrü olmadığını düşünür, biriktirmek yerine tasadduk etmeyi tercih ederdi. Son ameliyatının akabindeki yoğun bakım günlerinde dahi ihtiyaç sahibi olduğunu bildiği arkadaşlarına para göndermeyi ihmal etmemişti.

Rüya görmeye meyilli bir tabiatı bulunmaktaydı. Özellikle üzerinde yoğunlaştığı konular hakkında mutlaka bir rüya görürdü. Rüyalarında çoğunlukla muhatabı Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi olurdu. Söz gelimi 2010 yılında umreye gittiğinde bir tavafı Mehmed Zâhid Efendi için, diğer bir tavafı da Esad Hocaefendi için yapmış, ardından Hacerü'l-

Esved'i öpmüş, sonra da gidip istirahat ettiği bir esnada rüya görmüştür. Rüyada Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi de vardır. Mehmed Zâhid Efendi, "Metin gel buraya. Ne yapıyorsun, nasıl gidiyor?" demiş, o da "Efendim müsaade ederseniz elinizi öpeyim." demiştir. Ardından çocukları da Mehmed Zâhid Efendi'nin elini öpmüşlerdir. Metin Erkaya, bu rüyayı, onlar için tavaf yapmasından memnun olmalarına yormuştur.

Bunun gibi pek çok örnekte Metin Erkaya'nın rüyalar kanalıyla Hocaefendilerle yaşadığı görülmektedir. O, rüyalarını zaman zaman not etmiştir. Bunlardan bazıları şöyledir:

17 Ocak 2022 Pazartesi

Sabah namazından önce, rüyamda Mehmed Zâhid Kotku Hocamız'ı gördüm. İskenderpaşa Camii'nin avlusundaydık. Hocamız dışarıdan geliyormuş. Kapının iç tarafında, merdivenlerin bitiminde küçük bir platform vardı. Oraya bir sandalye koydular, sandalyeye oturdu. Sonra avluda bekleyenlere döndü:

"—Kusura bakmayın, rahatsızım, konuşma yapamayacağım!" dedi, müsaade istedi.

Ben sol tarafındaydım, bana döndü, sol kolunu uzattı:

"—Bana yardım et, sonra git ders çalış! Üç tane bütünlemen var..." dedi.

İki elimle sol kolunu tuttum, yardım ettim; merdivenlerden indi. Sonra evine gitti.

Mart 2022

Nöbet çıkışı gündüz istirahat ediyordum. Rüyamda Mehmed Zâhid Kotku Hocamız'ı gördüm. İstanbul'da İlim Yayma Vakfı Yurdunun mescidinde idik. (Mescid yurdun Ekmekçizade Medresesi bölümündedir.) Mescidin sağ tarafında bir yer hazırlamışlar, bir rahle ve minder koymuşlar. Hocamız orada oturuyordu. Sohbet etmek için cemaatin toplanmasını bekliyordu. Işıklandırma-aydınlatma çok güzeldi. Yüzü, sakalı çok güzel görünüyordu. Hafif bir sesle bir ilâhi söylüyordu.

1 Nisan 2022 Cuma

Gece rüyamda Mehmed Zâhid Kotku Hocamız'ı gördüm. İskenderpaşa Camii'nde bir namaz çıkışıydı, akşam namazı olabilir. Çok güleç yüzlüydü. Benim kendisinin sohbetlerini kitap haline getirdiğimi duymuş, memnun olmuş. Bana, "Çalışmalar nasıl gidiyor?" diye sordu. "Efendim, yedinci cildi hazırlıyorum!" dedim. Beraber yemekhaneye indik, yer masasına oturduk. Sol tarafımda da müezzin Sıtkı Ağabey vardı. Yemek geldi, Hocamız'a bir ekmek uzattım. Hocamız böldü, birazını bana verdi. Çok mutlu idim.

22 Ağustos 2022

Gündüz istirahat ediyordum. Rüyamda M. Zâhid Kotku Hocamız Vâlide Hanım'la beraber bize misafir geldiler. O sırada eşim aşure pişiriyordu. Valide Hanım aşurenin tadına baktı.

"—Koyu olmuş, biraz su ilave edin, kaynatın!" dedi.

Hocamız'la salona geçtik.

"—Niye kimse gelmedi, biraderler cemaatimize bağlı değil mi?" dedi.

"—Bağlılar Efendim. Hatta birisini 4 yaşında iken ziyaretinize götürmüştük. Ama bazı problemler var..." dedim.

8. Vefatı

Metin Erkaya'nın ömrünün sonuna kadar çok ciddi bir sağlık problemi bulunmamaktaydı. Vefatından birkaç ay önce kalp rahatsızlığı olduğu anlaşıldı. Ameliyat olması gerekiyordu ve o, bunun riskli bir ameliyat olduğunun farkındaydı. O günlerde Facebook'ta yaptığı paylaşımlar da ölümün kendisine ne kadar yakın olduğunu göstermekteydi.

Bitince zincir-i saat, durur rakkas, demez tık tık.
Çün an ömrün hitamında, câna derler hemen çık çık!
Alıp ibret bu saatten, muaddil ol her tâatten;
Yarın yevm-i kıyâmette, fayda vermez demek hık mık.
(3 Aralık 2023)

Ölüm konulu bu şiirin ardından paylaştığı şiirlerden biri de 1974 yılında henüz üniversite öğrencisi iken etkisi altında kalıp günlüğünün arka sayfasına not ettiği,

Benim iki cihan içre muradım ol Hüdâ'dandır;
Ümîdim rûz-i mahşerde Muhammed Mustafâ'dandır.
(8 Aralık 2023)

şiiri olmuştur. Bu şiirle o, dünya ve ahirette tek muradının Allah Teâlâ olduğunu vurgulamakta, mahşer gününde ise Peygamber Efendimiz'in şefaatinden umudunun olduğunu dile getirmektedir.

Metin Erkaya'nın son paylaşımı ameliyattan hemen önce Şuarâ sûresinin 80. âyeti olmuştur: (*Ve izâ maridtü fehüve yeşfîn*) "Hastalandığım zaman, o (Allah) bana şifa verir."

Bu duygular içerisinde ailesiyle vedalaşan Metin Erkaya 15 Aralık'ta ameliyata girmiştir. Kalp ameliyatı başarılı geçmiş fakat emboli ve hastane enfeksiyonu gibi sebeplerle iki aya yakın bir müddet hastanede yoğun bakımda yatan Metin Erkaya 4 Şubat'ta bilincini tamamen kaybetmiş, 6 Şubat 2023'te ise altmış beş yaşında rahmet-i Rahman'a kavuşmuştur.

Metin Erkaya ailesi için yazdığı bir notta şunları vasiyet etmektedir:

Kıymetli Eşim,

Sevgili Çocuklarım!

Yarın bir ameliyata giriyorum. Aslında tehlikeli değil ama bayılıp ayılmamak var, gidip geri gelmemek var... Onun için birkaç söz yazmak istiyorum.

Öncelikle hepiniz Allah'a ve Rasûlüne itaat edin! Hocamızın tavsiyelerini tutun, gösterdiği yolda yürümeye çalışın, samimi dervişler olun! Hazırladığım kitapları okuyun, istifade edin, ilminizi ve amelinizi artırın, zikir ehli olun!

Mehmed Zahid Efendi'nin vefat tarihi olan 13 Kasım 1980 tarihli takvim yaprağında Mevlânâ'ya ait çok manidar bir şiir

bulunmakta ve Metin Erkaya da bu şiiri zaman zaman çeşitli ortamlarda okuyup sosyal medyada paylaşmaktaydı. Burada tekrar hatırlamamız uygun olacaktır:

Arkamdan Ağlama
Öldüğüm gün tabutum yürüyünce
Bende bu dünya derdi var sanma!
Bana ağlama, "Yazık, yazık!" "Vah, vah!" deme!
Şeytanın tuzağına düşersen vah vahın sırası o zamandır.
Yazık yazık asıl o zaman denir.
Cenâzemi gördüğün zaman "El-firak, el-firak!" deme!
Benim buluşmam asıl o zamandır.
Beni mezara koyunca elvedâ demeğe kalkışma!
Mezar cennet topluluğunun perdesidir.
Mezar hapis görünür amma,
Aslında canın hapisten kurtuluşudur.
Batmayı gördün ya, doğmayı da seyret!
Güneşle aya batmadan ne ziyan gelir ki?
Sana batma görünür amma
Aslında o doğmadır, parlamadır.
Yere hangi tohum ekildi de yetişmedi?
Neden insan tohumu için
Bitmeyecek, yetişmeyecek zannına düşüyorsun?
Hangi kova suya salında da dolu olarak çekilmedi?
Can Yusuf'un kuyuya düşünce niye ağlarsın?
Bu tarafta ağzını yumdun mu, o tarafta aç!
Çünkü artık hay-huyun,
Mekânsızlık âleminin boşluğundadır.
(Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî)

Metin Erkaya'nın cenazesi 6 Şubat günü ikindi namazını müteakib Çiçektepe Köyü Camii'nde kılınan cenaze namazının ardından köy mezarlığına defnolunmuştur.

Allah rahmet eylesin...

9. Eserleri

Metin Erkaya, bir hekim olmakla birlikte bunun yanında kitap çalışmalarıyla meşgul olmuş gerek kendi telifleri gerekse Hocaefendilerin konuşmalarından seksen dört cilt eser hazırlayarak büyük bir külliyatı okuyucuların istifadesine sunmuştur. Bunun yanında muhtelif dergilerde yazdığı makaleleri ve şiirleri de bulunmaktadır.

9.1. Kitapları

Metin Erkaya, lise yıllarından itibaren bir taraftan kendisini kitap okumaya verirken diğer taraftan da günlük tutarak yazma kabiliyetini geliştirmiştir. Gençlik yıllarında kendisini bu yönde geliştirmeye başlamasıyla daha sonraki yıllarda ortaya koyacağı eserlerin temellerini atmıştır. Onun eserleri arasında kitaplar önemli bir yer tutmaktadır. Bu bölümde Metin Erkaya'nın telif eserleri üzerinde durulacak, Hocaefendilerin sohbetlerinden hazırladığı kitaplar ise bir sonraki bölümde faaliyetleri ile birlikte ele alınacaktır.

9.1.1. Özbekçeyi Öğreniyoruz[18]

Metin Erkaya, 1991 yılında Esad Hocaefendi'nin önderliğindeki bir grupla birlikte Özbekistan'daki bir geziye katılır. Buradan döndükten sonra Özbekçe kursuna başlar. Bir ay kursa gittikten sonra Özbekçesini büyük ölçüde geliştirir. Kursta yüksek notlarla sınavları geçer. Esad Hocaefendi de muhtelif yerlerde ismini zikretmeden "Ankara'dan bir kardeşimiz" diyerek bu başarısından övgüyle bahseder. Metin Erkaya, Özbekçe konusundaki tecrübesini bir kitap yazarak herkesin istifadesine sunar. O, kitabı hazırlamaktaki gayesini şöyle açıklamaktadır:

> 1991 Ağustos'unda İSPA Turizmin düzenlediği Özbekistan gezisine katıldık. Taşkent, Semerkant ve Buhara'yı ziyaret ettik. Her kesimden insanla tanıştık, görüştük, sohbet ettik. Kelime-

[18] Metin Erkaya, *Özbekçe'yi Öğreniyoruz* (İstanbul: Ahsen Basın San., 1992), ss. 242.

lerin çoğu aynı olsa da kullanım yerlerinin ve eklerin farklı oluşunun birbirimizi anlamada güçlüklere sebep olduğunu gördük. İlişkilerin daha sağlıklı yürüyebilmesi için dil problemini halletmek gerekiyordu. Bu güçlüklerin giderilmesine yardımcı olmak, karşılıklı anlaşmayı sağlamak; eğitim, dostluk ve yardımlaşmayı kolaylaştırmak için muhterem Prof. Dr. M. Es'ad COŞAN hocamızın teşvikleri ile Özbekçe konusunda böyle bir çalışmaya başladık.[19]

Esere, alfabe farklılıklarını örneklerle açıklayarak başlayan Metin Erkaya, ikinci bölümde gramer kaideleri üzerinde Türkçe ile karşılaştırmalı olarak durur. Üçüncü bölümde örnek metinler, diyaloglar, atasözleri verir. Kitabın sonuna ise eserde geçen kelimelere dair bir sözlük yerleştirir. Kitap, yayınlandığı yıllarda büyük ilgi görür ve bazı üniversitelerde ders kitabı olarak da okutulur.

9.1.2. Savaş ve İlkyardım[20]

Metin Erkaya'nın ikinci çalışması, kendi mesleği ile de ilişkili olan ilkyardım konusundadır. Eser 1994 yılında yayınlanmıştır. O yıllarda cereyan eden hâdiseler Metin Erkaya'yı böyle bir kitap yazmaya yönlendirir. Bosna Hersek ve Azerbaycan'ın işgali, Rusya ve Yunanistan'ın emelleri, medyada çıkan savaş senaryoları Türkiye'nin de bir gün savaşa çekilebileceğini düşündürmektedir. Savaşa hazırlıklı olmak adına böyle bir kitabın hazırlanması zaruret halini almıştır. Metin Erkaya eseri telif gerekçesi hakkında şunları söylemektedir:

Bosna-Hersek ve Azerbaycan'daki kardeşlerimiz savaşa hazırlıksız yakalandıkları için çok büyük kayıplar verilmiş, kısa sürede ülkeleri kısmen veya tamamen işgale uğramıştır. Şehirler bombalanmış, evler yıkılmış; kadınlar hamile kalıncaya kadar tecavüze uğramış, öldürülmüş; çocuklar öldürülmüş, kaçırılmış,

---

19 Erkaya, *Özbekçe'yi Öğreniyoruz*, I.
20 Metin Erkaya, *Savaş ve İlk Yardım* (İstanbul: Seha Neşriyat, 1994), ss. 418.

> organ mafyalarının elinde parçalanmış; dayanılmaz zulümler yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir. Böyle bir sıcak savaş ihtimaline karşı halkımızı uyarmak, alınabilecek tedbirler ve yapılması gereken hazırlıklar konusunda yardımcı olmak için bu kitabı hazırlamış bulunuyoruz.[21]

Kitap, dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde İslâm'ın savaşa bakışı üzerinde durulmuş, ikinci bölümde savaş öncesinde alınabilecek tedbirler konusunda uyarılarda bulunulmuştur. Üçüncü bölümde savaş esnasında hasta ve yaralılara yapılması gereken ilkyardım ele alınmıştır. Burada ilgili şekil ve görsellerle anlatılan konunun desteklenmesi okuyucu açısından meselenin daha net anlaşılmasını sağlamıştır. Yine savaş zamanlarında yaygın bir şekilde karşılaşılan salgın hastalıklar ve alınabilecek önlemler hakkında da bilgi verilmiştir. Dördüncü bölümde ise hayatın sürdürülebilmesi için çevreden nasıl faydalanılabileceği anlatılmıştır. Böylece okuyucunun savaş ve ilkyardım konusunda bilinçlenmesi hedeflenmiştir.

9.1.3. Anılarla Mehmed Zâhid Kotku (rh.a)[22]

Metin Erkaya'nın üçüncü telif eseri Mehmed Zâhid Efendi'yi konu edinmektedir. Eserin önsözünde yazılış gayesi şöyle açıklanmaktadır:

> Mürşid-i kâmiller Peygamber SAS'in varisleridir. Yaşadıkları çağda İslâm'ı en iyi anlayan, sünnet-i seniyyeyi en iyi bilen ve en güzel uygulayan örnek şahsiyetlerdir. Onların sözleri, eserleri, tebliğ ve irşadları bizim için çok önemli olduğu gibi, yaşantılarıyla ilgili tesbitler de önemlidir. O bakımdan, geçmişte yaşayan evliyâullahın hayatları tesbit edilmiş, muhtelif menkıbe kitapları hazırlanmıştır. Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri de yakın zamanda yaşamış (1897-1980) bir mürşid-i kâmil, bir sâlih insan, bir Allah dostudur. Onun hayatında ve davranış-

---

21 Erkaya, *Savaş ve İlk Yardım*, 5.

22 Metin Erkaya, *Anılarla Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A)*. (İstanbul: Seha Neşriyat, 1996), ss. 400.

larında da bizim için güzel örnekler olduğu muhakkaktır. Bu sebeple, bir taraftan Mehmed Zâhid Kotku Hocaefendimiz'in sohbetlerini yazıya döküp, yayına hazırlarken, bir taraftan da kendisiyle ilgili hatıraları derlemeyi düşünüyorduk. Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendimiz'in tensib ve teşvikleri ile böyle bir çalışmaya başladık, elinizdeki bu eser ortaya çıktı.[23]

Çalışma kırk beş yazara ait konuşma ve yazılardan oluşmaktadır. Başta Esad Hocaefendi olmak üzere muhtelif konuşmacıların 13 Kasım anma toplantılarında yaptıkları konuşmaların yazıya dökümü yapılmış, konuşmacıların Mehmed Zâhid Efendi ile tanışma tarihleri dikkate alınarak metinler sıralanmıştır. Bu eseriyle Metin Erkaya Mehmed Zâhid Efendi'yi vefatından sonra gelecek nesillerin de tanımasına vesile olmuştur. Ayrıca eser gerek konuşmaları yapan önemli şahsiyetlerin gerekse İskenderpaşa tarihinin kayıt altına alınmasında önemli bir rol üstlenmiştir. Baskısı tükenen eser yeniden düzenlenip 2017 yılında internet ortamında tekrar yayınlanmıştır.

9.1.4. Hocaefendilerin Sohbetlerinden Hazırladığı Kitaplar

Metin Erkaya, Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi'nin sohbetlerini yazıya dökerek kitaplaştırma çalışmaları yapmıştır. Bu çalışmalar neticesinde Mehmed Zâhid Efendi'nin sohbetlerinden 11 cilt, Esad Hocaefendi'nin sohbetlerinden ise 70 cilt olmak üzere toplam 81 ciltlik bir külliyat hazırlayıp yayınlamıştır. Bu yayınların bir kısmı basılı olarak yapılsa da tamamı internet ortamında okuyucuların istifadesine sunulmuştur.[24]

Mehmed Zâhid Efendi'nin Sohbetlerinden Hazırlananlar:

1. Özel Sohbetler (H. Ali Erkaya ile beraber.) (1991)

2. Hadîs-i Şeriflerle Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri'nin Şemâil, Ahlâk ve Îtiyatları (1993)

---

23 Erkaya, *Anılarla Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A)*, 9.

24 Bk. http://www.esadcosankulliyati.com/

3. Tenbihler (1995)
4. Râmûzü'l-Ehàdis Dersleri (8 cilt) (2021-2022)
Esad Hocaefendi'nin Sohbetlerinden Hazırlananlar:
1. Yeni Dönemde Yeni Görevler (1993)
2. Haccın Fazîletleri ve İncelikleri (1994)
3. Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı (1994)
4. Güncel Meseleler-1 (1994)
5. Güncel Meseleler-2 (1995)
6. Hazret-i Ali Efendimiz'den Vecîzeler (1995)
7. Hacı Bektâş-ı Velî (1995)
8. Yunus Emre ve Tasavvuf (1995)
9. Ramazan ve Takvâ Eğitimi (1996)
10. Tebliğ ve İrşad Çalışmaları (1996)
11. İslâm, Tasavvuf ve Hayat (1996)
12. İslâm'da Eğitimin İncelikleri (1997)
13. Tasavvuf Yolu Nedir? (1997)
14. İmanın ve İslâm'ın Korunması-1 (1997)
15. Allah'ın Gazabı ve Rızası (1997)
16. Haydi Hizmete! (1997)
17. İmanın ve İslâm'ın Korunması-2 (1998)
18. Mi'rac Gecesi (1998)
19. Doğru İnanç ve Güzel Kulluk (1998)
20. Ramazan ve Güzel Ameller (1998)
21. Tefsir Sohbetleri (4 cilt) (2003)
22. Hazineden Pırıltılar (9 cilt) (2003)
23. Tabakatü's-Sûfiyye (4 cilt) (2016)
24. Regàib Gecesi (2017)
25. Berat Gecesi (2017)
26. Kadir Gecesi (2021)
27. Mevlid Kandili (2021)
28. Muhtelif Yazılar (2021)
29. Avustralya Sohbetleri (6 cilt) (1995-2022)
30. Hadis Dersleri (İskenderpaşa Camii) (22 cilt) (2008-2022)

9.1.5. Diğer Editoryal Çalışmalar

Metin Erkaya, Eskişehir Mal Hatun Derneği için üç kitap hazırlamıştır. Bunlardan ilki kardeşi Hasan Hüseyin Erkaya ile birlikte hazırladığı *Mehmed Zâhid Kotku (rh.a) ve Tasavvuf* isimli kitaptır. Mal Hatun Derneği'nin Eskişehir'de düzenlediği ve Esad Hocaefendi'nin de katıldığı bir sempozyumdaki konuşmaları ihtiva etmektedir. Seha Neşriyat tarafından yayınlanmıştır. Bunun yanında Metin Erkaya, Şahver Çelikoğlu'nun radyo konuşmalarından oluşturulan *İslâm'da İbadetler* ve *Güzel Ahlâk Sahifeleri* isimli iki eseri yayına hazırlamıştır. Mal Hatun Derneği yetkilileri ham metinleri hazırlayıp Esad Hocaefendi'ye takdim etmiş, o da isim koyup takriz yazdıktan sonra Metin Erkaya'nın bu konuda tecrübeli olduğunu ve onlara yardımcı olabileceğini söylemiştir. Esad Hocaefendi'nin yönlendirmesiyle Metin Erkaya'ya metinler gönderilmiş, o da uzun bir müddet üzerinde çalıştıktan sonra kitaplar Seha Neşriyat tarafından yayınlanmıştır.

9.2. Makaleleri

Metin Erkaya, kitap çalışmalarının yanında İslâm dergisi başta olmak üzere muhtelif dergilerde makaleler kaleme almıştır. Bazı yazılarında Dr. Abdüllatif Duygulu müstear ismini de kullandığı görülmektedir. "Anadolu'da Ermeni İsyanları", "Eski Ramazanlar"[25], "Abdullah İbn-i Mübarek (rh.a)"[26], "Abdül'aziz Bekkine Hazretleri" ve "Alimcan Barûdî Efendi"[27] bunların başında gelmektedir. Yazılara Metin Erkaya'nın Facebook sayfasından halen ulaşılabilmektedir. Bunların yanında Metin Erkaya 17 Nisan 2017'de Facebook üzerinden makaleler yayınlamaya başlamıştır. "Besmele" ile başladığı bu yazılar vefatına kadar devam etmiştir. Onun paylaşımlarında günün anlam ve önemine dair muhtelif yazı, şiir, fotoğraf ve hatıralar

---

25 *İslâm Dergisi*, Mayıs 1991.
26 *Çilehàne Dergisi*, Temmuz 2001.
27 *Büyük İslâm ve Tasavvuf Önderleri*, Vefâ Yayıncılık, İstanbul 1993.

yer almaktadır. Onun paylaşımları muhteva itibariyle Esad Hocaefendi'nin sohbetleriyle uyum arz etmektedir. Bu yönüyle Metin Erkaya'nın İskenderpaşa'daki sohbet geleneğini kendi yazılarıyla da sürdürdüğü görülmektedir.

9.3. Şiirleri

Metin Erkaya, duygusal bir kişiliğe sahiptir. Lise yıllarından itibaren tuttuğu günlüklerde bu, açıkça görülmektedir. Bunun doğal bir sonucu olarak şiire de yatkındır. O, henüz ilkokuldayken şiir yazmaya başlamıştır. Şiirlerinin ilki muhtemel ki yerli malı haftası münasebetiyledir.

Ankara'da armut bal,
Rize'de çay portakal,
Amasya'da elma var,
Ne güzeldir Türkiye'miz!
Pamuk dersen Adana'da,
Üzüm dersen Manisa'da,
Tiftik dersen Ankara'da,
Ne güzeldir Türkiye'miz!
(Çiçektepe, 1966)

İkinci şiiri ise camide karşılaştığı ve rahatsız olduğu bir hâdise ile ilgilidir.

Camide boks maçı
Konuşmak ne acı,
Sâkindir duacı,
Değil mi ya hacı?
(Sincan, 1973)

Elimize ulaşan son şiiri ise Metin Erkaya'nın teyzesi hakkındadır. Onun yetişmesinde annesiyle birlikte Havva isimli teyzesinin önemli bir yeri bulunmaktadır. Nitekim teyzesinin

çocuğu olmamış, tüm vaktini aynı evde yaşadığı kardeşinin evlatlarına ayırmıştır. Metin Erkaya da kendisiyle küçüklüğünden itibaren ilgilenen teyzesini çok sevmektedir. Üniversite sınavına gireceği günlerde 13 Eylül 1973 Perşembe günü vefat eden teyzesine çok üzülmüştür. 1974 yılında üniversite öğrencisiyken yazdığı şiirde de onu rahmetle yâd etmektedir. "Köye Hasret" adını verdiği şiir aynı zamanda memleketetten gelen mektupların seyrekleşmesi üzerine sitem ve hasretle kaleme aldığı bir şiirdir.

KÖYE HASRET
Kapandı mı evimizin kapısı?
Yıkıldı mı avlumuzun yapısı?
Issızlığa terk edilmiş hepisi,
Düşündükçe karaları bağlarım!
Aşağı pınar çağıl çağıl akar mı?
Çayırları burcu burcu kokar mı?
Teyzem yine tandırımız yakar mı?
Ekşidi mi yoğurtlarım, yağlarım?
Salkım söğüt mahzun, boynu bükülü,
Duvarların sıvaları dökülü,
Darmadağın bahçemizin çakılı,
Nerde kaldı derelerim, dağlarım?
Teyzem vardı ak yaşmaklar bağlayan,
Halam vardı konuşurken ağlayan,
Mezarlıklar yüreğimi dağlayan,
Mâzideymiş o neşeli çağlarım!
Ey koca dut neden kesik dalların?
Kötü Kurtçuk neden kesik yolların?
Her şeydeki bu acaip hallerin,
Fikrin edip yüreğimi dağlarım.
(İstanbul, 1974)

İKİNCİ BÖLÜM
FAALİYETLERİ

Metin Erkaya'nın isminin hayırla yâd edilmesinde en önemli unsur onun hayatı boyunca yaptığı tebliğ ve irşâd faaliyetleridir. Henüz öğrencilik yıllarında başladığı bu faaliyetler, vakıf-dernek çalışmaları, sohbet ve konferanslar, dergi, gazete, internet siteleri ve kitap yayını gibi çalışmaları kapsayan geniş bir alana yayılmıştır. Merkezinde Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi'nin sohbetlerinin yer aldığı bu çalışmalarla o, Hocaefendilerin takdirini almış ve çeşitli ortamlarda adı övgü dolu ifadelerle anılmıştır. Bunun tabiî bir neticesi olarak o, cemaat içerisinde de saygın bir konuma sahip olmuştur. Böylece o, faaliyetleriyle vefatından sonra hayırla anılmaya devam edecektir. Onun bu faaliyetlerinin yaygınlık kazanması, kendisine serbest bir çalışma ortamı sağlayan muayenehanesini açmasıyla başlayacaktır.

1. Faaliyetlerinin Merkezi: Muayenehane

Metin Erkaya, 1982 yılında askerliğini tamamlamasının ardından Sincan'da bir muayenehane açar. Artık onun faaliyetlerinin merkezi burası olur. Ziyaretçilerini burada ağırlar, önemli görüşmeleri ve toplantıları burada düzenler. Bir taraftan zâhirî hastalıkların tedavi edildiği diğer taraftan da dertli gönüllerin

şifâ bulduğu muayenehane, âdeta bir şifâhâne ve bir tekke gibi faaliyet yürütür.

Metin Erkaya, muayenehanenin açılışına Esad Hocaefendi'yi de davet etmek ister fakat onun insanlardan uzak bir yere çekilerek yoğun çalışmalar yaptığı bir döneme denk geldiği için buna çekinir. Metin Erkaya, o günleri şöyle anlatmaktadır:

> 1982 yılının Haziran ayıydı. Sincan'da, muayenehane açmak için hazırlıklar yapıyordum. O günlerde Hocaefendimiz, adresini herkesin bilmediği bir evde profesörlük için hazırlanıyormuş. Kendisiyle görüşüp, açılışa davet etme imkânı bulamadım. 22 Haziran Salı günü, Ramazan'dan bir gün önce açılışı yaptık. 25 Haziran 1982 Cuma günü, bir iftar için Sincan'a geldiler. Teravih namazını, o zaman Mehmed Ali Torlak'ın görev yaptığı Ahmed Andiçen Camii'nde kıldık. Namazı Mehmet Ali Torlak kıldırdı. Kısa sûreler okudu ama, yavaş kıldırdı. Hocaefendimiz çok beğendiğini söyledi. Namazdan sonra çekine çekine, Hocaefendimiz'i muayenehaneme davet ettim. Teşrif ettiler. Karpuz ikram ettik. "Metin, bizi açılışa davet etseydin, gelirdik. Belki bir dua eden olurdu, biz de âmin derdik." buyurdular. Ben de kendisine ulaşamadığımızı söyledim. Ellerini kaldırıp dua ettiler.

Esad Hocaefendi'nin de duasını alan Metin Erkaya, bundan sonra muayenehanesinde ses getiren çalışmalara imza atacaktır. Muayenehane bekleme salonu ve mutfağın haricinde iki odadan oluşmaktadır. Odalardan birisi muayene masası ve kendi çalışma masasının bulunduğu mekân, diğeri ise kütüphanesinin bulunduğu odadır. Metin Erkaya öğrencilik yıllarından itibaren temin ettiği kitaplarla büyük bir kütüphane oluşturmuştur. Bu kütüphane ağırlıklı olarak ilahiyat alanıyla ilgili kitaplardan oluşur. İlahiyat konularına merakı olduğu için İlahiyat Fakültesinde öğrenim gören arkadaşlarından, ders için aldıkları kitaplardan birer tane de kendisi için temin etmelerini ister. Böylece zengin bir kütüphane meydana getirir. Böylece muayenehanesi bir ilim merkezi haline gelir. Muayenehanesinin iç düzenlemesini

yaparken elinde o dönemde yasaklı bir kitap olan Rıza Nur'un *Hayat ve Hatırâtım* isimli eseri de bulunmaktadır. O da kitabı muayenehanenin ahşap duvarının içerisine saklar. Fakat daha sonradan eseri bulamaz.

Metin Erkaya, Hocaefendilerin sohbetlerini kitaplaştırma çalışmalarını da muayenehanesinden yürütür. 1990 yılından itibaren bilgisayarını ve sohbet çözümleri için gerekli teçhizatı temin eder. Böylece hastalardan kalan zamanının tümünü bu faaliyetler için tahsis eder. Bu süreçte çok yoğun bir şekilde kitaplar üzerinde çalışır. Kitap çalışmalarına kendini kaptırdığı dönemlerde pek çok defa çaydanlığı ocakta unutur, ancak sıcaktan pancar gibi kızarmış bir vaziyette yanmak üzereyken bu durumu fark eder. Bazı zamanlar ise başını çalışmalarından kaldırdığında sobanın sönmüş ve ortalığın buz kesilmiş olduğunu görür. Yayınladığı eserlerin arka planında bu yoğun çalışma dönemleri yer almaktadır.

Açılışından kısa bir müddet sonra Esad Hocaefendi'yi de ağırlaması itibariyle Metin Erkaya için mânevî değeri olan bu mekân, ziyaretçilerin bazen bir karpuz bazen de donatılmış bir sofrayla ağırlandığı adeta bir tekke mahiyeti kazanır. Bir taraftan Metin Erkaya'nın ruha dokunan konuşmaları, diğer taraftan çeşitli ikramları ile gelen ziyaretçilerin çıkmak istemediği, saatlerce oturduğu, her fırsatta tekrar gelmeyi arzuladığı bir cazibe merkezine dönüşür. Yıllar sonra dahi ziyaretçilerinin unutamadığı bu mekânda Metin Erkaya haftanın tüm günleri geç saatlere kadar çalışır ve tesirli konuşmalarıyla hastalarını tedavi eder. Metin Erkaya'nın muayenehanesindeki faaliyetleri muayenehaneyi kapattığı 2008 yılına kadar aktif olarak devam eder. Bu tarihten sonra kendisini arayanlar çalıştığı muhtelif hastanelerde onu bulacak, kıymetli sohbetlerinden istifade edecektir.

2. Vakıf-Dernek ve Öğrenci Faaliyetleri

Metin Erkaya üniversite yıllarında olduğu gibi muayenehanesinin açılışından sonraki yıllarda da çok aktiftir. Onun çalış-

malarının başında çeşitli vakıf ve dernek faaliyetleri gelmektedir. O, Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi'nin öncülüğünü ettiği vakıf ve derneklerde aktif olarak görev almıştır. Fakat daha önceki yıllarda da bazı derneklerin kuruluşuna öncülük ettiği anlaşılmaktadır.

Metin Erkaya'nın ilk dernek tecrübesi Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) ile başlamaktadır. O, 1975 yılında MTTB'nin Sincan şubesinin kuruluşunda etkin bir rol üstlenmiştir. O yıllarda Metin Erkaya İstanbul'da üniversite öğrencisidir. Fakat Sincan'a gelip gittikçe MTTB'nin faaliyetlerine katılmakta ve görevler almaktadır. O, günlüğünün 25 Eylül 1975 tarihli sayfasında MTTB Sincan Şubesi için yaptıklarını şöyle anlatmaktadır:

> Sabahleyin elişi kağıdıyla "MTTB Milli Türk Talebe Birliği" diye bir yazı yazdım. Öğleyin MTTB'ye gidip astım. Sonra Sedat'la Camiye gidip bir kilim iki seccade aldık. MTTB'ye geldik. Küçük odayı mescid yaptık. Seccadenin birini başkan odasına astık. Kapıya kilit alıp taktık...

MTTB Sincan Şubesi'nin kuruluşunun tamamlanmasının ardından muhtelif faaliyetlerine ve toplantılarına iştirak etmiştir. Metin Erkaya'nın bu süreçte İstanbul'da ikamet etmesi dolayısıyla çok aktif olduğunu söylemek mümkün değildir. 12 Eylül 1980 askeri darbesi ile birlikte MTTB'nin faaliyetleri de sona ermiştir.

Metin Erkaya, 1986-1996 yılları arasında Hakyol Vakfı,[28] İlim Kültür ve Sanat Vakfı[29] ve Sağlık Vakfı[30] Ankara şubesinde yönetici olarak görev yapmış ve öğrencilerle ilgilenmiştir. Bu on yıllık zaman zarfında Esad Hocaefendi'nin sohbetlerinin dinlen-

---

[28] Hakyol Eğitim, Yardımlaşma ve Dostluk Vakfı, Mehmed Zâhid Efendi'nin emriyle 1979 yılında kuruluş çalışmaları başlamış, 1980 yılında faaliyete başlamıştır. Ancak 1997 ile 2001 yılları arasında şubeleri kapatılmıştır.

[29] Bu vakıf 14 Nisan 1986 tarihinde Esad Hocaefendi'nin önderliğinde kurulmuştur. 2001 yılında tüm şubeleri kapatılmıştır.

[30] Esad Hocaefendi tarafından tıbbî hizmetlerin yapılması, sağlık kurumlarının ve sağıkçıların örgütlenmesi amacıyla kurulmuştur.

diği toplantılar düzenlenmiş ve hatm-i hâcegânlar yapılmıştır. Bunun yanında o, *İslâm*, *Kadın ve Aile* ve *Panzehir* dergilerinde yayın kurullarında da görev almıştır.

Metin Erkaya, o dönemde gelirinin büyük bir bölümünü vakıf faaliyetlerine ve öğrenci ihtiyaçlarına harcamıştır. O, ahir zaman olduğunu düşündüğü için mal-mülk edinmeyi gereksiz görmekte ve bunun için de muayenehanesinden elde ettiklerini hiç düşünmeden tasadduk etmektedir. Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî'ye nispetle cemaat tarafından Gümüşköy olarak adlandırılan konut projesi başlatıldığında ise bu anlayış nispeten değişir. O artık "Konut projesi düşünüldüğüne göre kıyametin kopması yakın olmamalı" diye düşünmeye başlar. Böylece o da bu projeye dâhil olur ve artık harcamalarının bir kısmını buraya yönlendirir. Ne var ki Gümüşköy Kooperatifine olan ortaklığı çok uzun bir süre devam etmemiş ve 8 Kasım 1993 tarihinde ayrılmak durumunda kalmıştır. Metin Erkaya Gümüşköy'den neden ayrıldığını şöyle izah etmektedir:

> Gümüşköy'ün hakkından gelemedik. Çünkü Gümüşköy'de asfaltı Belediye'ye yaptırdılar, parasını bizden aldılar. Su tesisatını Belediye'ye yaptırdılar, parasını bizden aldılar. Elektrik idaresine elektriği çektirdiler, parasını bizden aldılar... Böyle yolsuzlukları oldu oradaki kooperatifin. Biz de dayanamadık, çok kimse dayanamadı, sattı.

Gümüşköy'deki bu projeden ayrılan Metin Erkaya, diğer bazı girişimlerinde olduğu gibi burada da mağdur olmuştur. Fakat o hiçbir zaman küsmemiş, hayırlı bir topluluk içerisindeki muhterisler yüzünden yapacağı faaliyetlerden geri durmamıştır.

Metin Erkaya, öğrencilerle yakından ilgilenmeyi kendisine önemli bir vazife bilmişti. Çünkü zamanında kendisiyle ilgilenildiği için Hocaefendilerle tanışma fırsatı elde etmiş, yaşantısı tamamen yeni bir çizgide devam etmiştir. O, öğrencilerle ilgilenmeyi bir vefa borcu addederek bu uğurda yıllarını vakfetmiştir. Muayenehanesiyle aynı binada yer alan Sincan Ülkü Ocağı'nı ziyareti esnasında Ocak başkanının bir sözü, adeta yıllarca yap-

tığı faaliyetleri özetler mahiyettedir. "Ben birisinin ocağa devam etmesine değil kaç adam getirdiğine bakarım."

Metin Erkaya da yıllarca Hocaefendilerinden ders alması için arkadaşları ile ilgilenmiş, tanıdığı herkesin bir şekilde buradan feyiz almasını hedeflemiştir. Bu kapsamda o, kendisinin de alanı olması itibariyle Tıp Fakültesinde okuyan öğrencilerle özel olarak ilgilenmiştir. Hem Hocaefendi'nin konuşmalarını dinleterek arada sevgi bağının oluşmasını sağlamış hem de kendisi özel olarak sohbetler yaparak içlerinden bir ağabey edasıyla onlarla yakınlık kurmuştur. Ayrıca Tıp Fakültesi öğrencileri ve sağlıkçılarla kır gezileri de düzenleyerek onlarla daha samimi bir ortamda ilgilenme fırsatı bulmuştur. Bunun yanında diğer fakültelerdeki öğrencilerle de zaman zaman sohbetler yaptığı olmuştur. Söz gelimi bir dönem özel olarak ODTÜ öğrencileriyle ilgilenmiştir. Kendisinin de bir müddet ODTÜ'de öğrencilik yapmasının bunda etkili olduğu düşünülebilir. Bunun yanında İlahiyat ve Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerine zaman zaman sohbetler yaptığı görülmektedir. Fakat onun bu yoğun faaliyetleri ileri gelen bazı cemaat mensuplarını rahatsız etmiş, Metin Erkaya'yı engellemeye çalışmışlardır. Durum Esad Hocaefendi'ye arz edilince Hocaefendi, "Bunların hepsi bir tarafa sen bir tarafasın." buyurarak onun gönlünü almıştır. Metin Erkaya, iş yapıyor gibi görünen fakat hiçbir iş yapmayan kimselerden rahatsızlık duymuş, bunların sayılarının çokluğundan yakınmış ve zaman zaman da bunu çeşitli ortamlarda dile getirmekten geri durmamıştır.

Metin Erkaya, cemaatin Ankara'daki tüm faaliyetlerinde ön saflarda yer almıştır. Bunlardan biri de özel okul açma girişimidir. 1995 yılında Ankara Etimesgut'ta bir özel okul açılması kararlaştırılır. Metin Erkaya da bu okulun ilk ortaklarındandır. Bir gün Esad Hocaefendi, okul binası ile ilgili projeleri incelemek üzere Ankara'ya gelir. Yemek vakti gelmiştir. Metin Erkaya, Esad Hocaefendi ve yanındaki ekibi evine davet eder. Böylece proje üzerine çalışmalar onun evinde gerçekleştirilir. O dönemde yurt

ve cami yapmak üzere bir bina inşaatı başlamıştır. Yıllarca süren inşaatın son aşamasına gelindiğinde konum itibariyle yurdun çok fonksiyonel olmayacağı, bunun yerine okul yapılmasının daha uygun olduğu kanaatine varılır ve proje ona göre düzenlenir. İsmini de Esad Hocaefendi "Ferda" (gelecek) koyar. Çalışırlarken Esad Hocaefendi "Çay olsa..." diye konuşurken birden kapı açılır ve Metin Erkaya elinde çaylarla içeri girer. Toplantı bittikten sonra Esad Hocaefendi evden ayrılırken tüm çocuklarla birebir sohbet eder, onlarla yakından ilgilenir.

1996 yılı ağustos ayında sağlık taraması için Çanakkale'nin Ayvacık ilçesinde bulunan Ahmetçe'ye köyüne gider. Yalıdaki camide Necati Amca ile görüşür. O sıralar Esad Hocaefendi sarık üzerinde çok durmaktadır. Metin Erkaya da bir sarık edinir. Yanında bulunan Halil Necati Coşan sarığıyla ilgilenerek "Çok güzel olmuş!" diye iltifat eder.

1996 yılında ise Metin Erkaya, Lokman Hekim Tıp Merkezi/Hastanesi'ni kurma teşebbüsü içerisinde yer alır. Tıp merkezi kurulur ama o ve kuruluşunda başrol alan arkadaşları birtakım baskılar neticesinde ayrılmak zorunda kalır. Metin Erkaya, aynı yıl Hakyol Vakfı'ndaki görevlerinden de ayrılmak durumunda kalır. Bununla birlikte Sincan'da İlim Kültür ve Sanat Vaktfı (İLKSAV) ve Sağlık Vakfı bünyesinde faaliyetlerine devam eder. Bu vakıfların 28 Şubat sürecinin de etkisiyle 2001 yılında kapatılması üzerine yalnızca vakıf olarak kullanılan bir mekânda sohbetler yapılmaya devam eder. Onun başlattığı sohbetler halen devam etmektedir. Sohbetlerde Esad Hocaefendi'nin vazları dinlenmekte, toplu halde yapılan hatm-i hâcegân ve sesli zikrin akabinde güncel meseleler konuşulmaktadır. Bu sohbetlerde hatm-i hâcegân, Esad Hocaefendi'nin ev sohbetlerinden sonra yaptırdığı şekliyle yapılır. Daha sonra ilâhiler eşliğinde sesli zikir icra edilir, salavatlar ve dua okunarak tamamlanır. Metin Erkaya hatm-i hâcegânı bizzat yaptırmaktadır.

Metin Erkaya, toplantılarda hatm-i hâcegânın her zaman belirli bir kişi tarafından yapılmasının sonraki süreçte o kimsenin

kendisini şeyh yerine koyması veya en azından cemaat tarafından böyle algılanması gibi bazı sakıncalı durumları doğurabileceğinden dolayı mahzurlu olduğu kanaatindedir. Ayrıca vazifeli kimse olmadığında hatm-i hâcegânların sekteye uğraması söz konusu olabilmektedir. Nitekim Metin Erkaya, askerde olduğu dönemde yaşanan bir hâdiseyi ise şöyle nakletmektedir:

> 1981-1982'li yıllarda Sincan'da erkekler bir yerde toplantı ve hatm-i hâcegân yapıyorlarmış. Ben o zaman askerdeydim. O günlerde bir kardeşimiz (M. Pehlivan) İlahiyat Fakültesine Hocaefendimiz'i ziyarete gitmiş. Hocamız: "Hatm-i hâcegân yapıyor musunuz?" diye sormuş, o da "Efendim, hatm-i hâcegânı yaptıran arkadaş (R. Altınbaş) başka bir şehre gitti. Onun için yapmıyoruz." demiş. Hocaefendimiz: "Öyle şey olur mu? O yoksa başka birisi yaptırsın, hatm-i hâcegânlar aksamasın! Hatta her hafta başka bir kişi hatm-i hâcegân yaptırsın. Hatm-i hâcegân yaptırmak bir kişiye mahsus bir şey olmasın." buyurmuşlar.
>
> Biz de Hakyol Vakfı'nda öğrencilerle ilgilendiğimiz yıllarda (1986-1996), üç beş evi bir araya getirip haftada bir videodan hadis dersleri dinletiyorduk. Hadis dersinden sonra okul başkanı arkadaş hatm-i hâcegân yaptırıyordu. O olmazsa, ev başkanlarından birisi yaptırıyordu. Cemaat bir araya gelince, içlerinden birisinin imam olup da namaz kıldırması gibi yaptırmasını bilen bir kimsenin hatm-i hâcegân da yaptırabileceğini düşünüyorduk.

Bu hâdiseden anlaşıldığı kadarıyla vazifeye gelmesinin hemen ardındaki yıllarda Esad Hocaefendi, hatm-i hâcegân zikrinin aksamaması için farklı kişilerce icra edilebileceği kanaatindedir. Ama bununla birlikte belirli bir kişi görevlendirilmediğinde de kimsenin üstlenmemesi neticesinde bu işin aksaması tehlikesi de doğmaktadır. Bunun için Esad Hocaefendi belirli bölgelerde bu vazifeyi icra edebilecek kişileri görevlendirme yoluna gitmiştir.

1990 yılında Ankara'da Özelif Sitesi'nde oturan ve kendisi erkeklere, hanımı da kadınlara hatm-i hâcegân yaptıran bir

yetkili, parti ile cemaatin arasının ayrıldığı dönemde parti tarafını tercih edip Esad Hocaefendi'ye karşı çıkınca, cemaatten uzaklaşır. Bunun üzerine o günlerde hanımlara hatm-i hâcegân yaptıracak birisine ihtiyaç duyulur. Metin Erkaya'nın kayınvalidesi de Özelif Sitesi'nde oturmaktadır. Esad Hocaefendi bir gün Metin Erkaya'ya "Metin, senin kayınvâliden hatm-i hâcegân yaptırabilir mi? Ona görev versek..." der. Metin Erkaya ise "Efendim, kendisi şeker hastası, biraz unutkanlığı var. Bir konuşayım." der. Konuşur, kayınvâlidesi de "Sayıları hatırımda tutamam, beceremem." der. Durum Esad Hocaefendi'ye arz edilince o da başka bir hanımı görevlendirir. Metin Erkaya, bu gibi vazifelerin zamanla insanları ne kadar yücelttiğini görerek şöyle bir rahatsızlığını dile getirmektedir:

> Aradan on yıl geçti. Şimdi o hanıma sanki bir evliya gibi, bir şeyh gibi muamele ediliyor, hakkında rüyalar anlatılıyor. Hâlbuki herkesten farkı olmayan, normal bir kimse. Böyle abartılı davranışlar olmamalı diye düşünüyorum.[31]

Hatm-i hâcegânın, belirli şahıslardan ziyade mümkün mertebe daha fazla kişi tarafından icra edilmesi Esad Hocaefendi'nin genel eğilimi olmuştur. Nitekim Metin Erkaya'nın verdiği bilgiye göre Esad Hocaefendi 1994 yılı temmuz ayında İstanbul Hâcegân'da düzenlenen vakfın şubeler toplantısında yüz eli kişiye şöyle söylemiştir:

> Bazı yerlerde Hocamız'ın zamanından, tarihi değeri olan sit şahsiyetler vardır. Onlara izin vermişizdir, Hocamız'ın zamanındaki ders verme salâhiyeti devam etmektedir. Hatm-i hâcegân yaptırmaktadırlar. Tamam güzel. Yapsınlar. Onlara hürmet edin, ikilik çıkarmayın! Ama siz de hatm-i hâcegân yaptırabilirsiniz; müsaade veriyorum, yaptırabilirsiniz. Tasavvufa intisap etmek isteyen kardeşlerimize, vekâlet veriyorum, benim namıma tasavvufun zikir tarafını telkin edin ve onları camiamıza kazanın. Tekkemize kayıtlarının yapılmasını sağlayın, bizimle irtibata geçmesini sağlayın.

---

[31] 21 Mart 2002 Sincan-Ankara.

Böylece Esad Hocaefendi bir taraftan Mehmed Zâhid Efendi tarafından yetkilendirilen kimselerin diğer taraftan da kendi döneminde mümkün mertebe yaptırabilecek herkes tarafından hatm-i hâcegânların yaptırılmasının daha faydalı olduğu kanaatindedir.

Esad Hocaefendi'nin tasavvuf anlayışında tarikata girişi temsil eden "zikir dersi"ni tarif etme yetkisi, mümkün olduğunca fazla kişiye verilmektedir. Metin Erkaya'ya da ders tarifi yetkisi verilmiştir. 1994 yılı şubat ayında Özbekistan'a giderken kendisini ziyaret ettiğinde Esad Hocaefendi "Uygun gördüğün kimselere benim adıma ders tarif edersin." buyurmuştur. Metin Erkaya böylece ders tarifi verme müsaadesi alır. Buna binaen sohbetlere katılan kimselere aynı zamanda tarikat dersi de vermeye başlar.

Öte yandan Metin Erkaya'nın Sincan'da yaptırdığı toplantılarda mutlaka Esad Hocaefendi'nin sohbetleri video kayıtlardan dinlenmektedir. Zira ona göre kitap okumak veya başka bir konuşmacıyı dinlemek aynı etkiyi uyandırmamaktadır. Metin Erkaya sohbetlerde Esad Hocaefendi'nin sohbetlerini dinlemeyi çok önemsemektedir. Bir seferinde bunu şöyle açıklamıştır:

> M. Es'ad Coşan Hocamız'ın sohbetleri ilk yıllardan beri teybe alınıyordu. 1987'den sonra videoya da alınmaya başladı. O bakımdan biz eskilerden beri toplantılarımızda -erkekler olsun, kadınlar olsun- mutlaka Hocaefendimiz'in bir sohbetini dinliyoruz. Eğer video imkânı varsa, videokasetini dinliyoruz. Bu uygulama tevhid-i tedrisât için yâni cemaatin eğitim birliği için çok faydalı. Aynı eğitimi alan fertler, bir zaman sonra benzer şekilde düşünmeye, olaylara benzer şekilde yaklaşmaya başlayacaklar. Bu da cemaatin birliği ve beraberliği için çok faydalı bir şey. Akra'nın da en önemli hizmetlerinden birisi Hocaefendilerin sohbetlerini sürekli olarak yayınlamasıdır. Böylece devamlı bir halk eğitimi gerçekleştirilmiş olmaktadır.

Sohbetlerde bu şekilde mutlaka Esad Hocaefendi'nin sohbeti dinlenir, sohbetin ardından def ve ilâhiler eşliğinde hatm-i

hâcegân yapılır, sonrasında ise gündemdeki dini, kültürel ve siyasi meseleler üzerinde konuşulurdu. Metin Erkaya, bu uygulamayı kendisine Esad Hocaefendi'nin tavsiye ettiğini vurgulamaktadır. 1987 yılında bir evladının dünyaya gelmesi vesilesiyle Almanya'da bulunan Esad Hocaefendi'yi telefonla aradığında "Ankara'da ne var ne yok?" diye sormuş, Metin Erkaya yaptıkları çalışmalardan bahsetmiştir. Bunun üzerine Esad Hocaefendi "Her hafta samîmî arkadaşlarla toplanın, meseleleri müzakere edin! Aranıza samîmî olmayanları almayın!" buyurmuşlardır. Bunun üzerine sohbetlerin sonunda muhtelif meselelerin istişare edilmesi ihmal edilmeyen bir uygulama haline gelmiştir.

Metin Erkaya çok okuyan, gündemi takip eden, medyadaki siyasi ve sosyal hâdiseler hakkındaki köşe yazarlarının yorumlarını titizlikle inceleyen bir kimseydi. Durum böyle olunca sohbetlerin sonundaki istişarelerde hem gençlerin hem de toplantıya iştirak eden çeşitli meslek gruplarından insanların ufuklarını açıcı fikirler ortaya atardı. Böylece toplantının akabinde güncel meseleler hakkında cemaatin bilinçlenmesi sağlanırdı. Zaman zaman Metin Erkaya'nın görüşlerinin de eleştirilebildiği bir ortamda siyasi ve sosyal hâdiseler çok yönlü olarak tartışılırdı.

Metin Erkaya önderliğinde gerçekleştirilen bu toplantılar onun vefatına kadar devam etmiştir. Son yıllarda gerek hastanelerdeki görevleri gerekse sağlık problemleri sebebiyle katılamadığı zamanlar olsa da o, sohbetlerin sekteye uğramamasını önemsemiştir. Metin Erkaya'nın Esad Hocaefendi'nin vefatından sonraki yirmi yılı daha önceki yıllara nazaran Sincan'la sınırlı toplantılarla geçmiştir. Vakıf olarak kullanılan bir dairede haftalık sohbetler düzenleyen Metin Erkaya, bunun dışında İskenderpaşa Cemaati'nin yeni yönetiminin faaliyetlerinden uzak durmuştur.

3. Seyahatleri

Metin Erkaya, yurt içi ve yurt dışına çeşitli seyahatler gerçekleştirmiştir. Bu seyahatlerin merkezinde yine tebliğ ve irşâd

çalışmaları yer almaktadır. Yurt dışı seyahatleri Özbekistan ve Hac yolculuklarından oluşmaktadır.

3.1. Yurt Dışı

Metin Erkaya, 1991 yılı ağustos ayının sonunda İSPA Turizm aracılığıyla Esad Hocaefendi'nin de katıldığı altmış dört kişilik bir grupla birlikte Özbekistan gezisine katılır. Gezi programı Azerbaycan'da başlar. Bakü'de üç gün konaklanır ve Şehidler Hıyabanı, Taze Pir Mescidi, Kette Mescid, Halı Müzesi ve Ateşperest Tapınağı kalıntıları ziyaret edilir. Daha sonra Özbekistan'da yedi gün kalınarak Taşkent, Semerkant ve Buhara şehirlerine uğranır. Her akşam bir yerde sohbet ederler ve büyük bir ilgi görürler. İlk gün Taşkent'te Özbekistan Mihmanhanesi otelinde kalırlar. Metin Erkaya, odasına yerleştikten sonra televizyonu açar ve bir hocaya denk gelir. Besmelenin önemini anlatmaktadır. Daha sonra Buhara'ya gittiklerinde aynı hocayla karşılaşır ve tanışırlar. O hoca, Bahaeddin Nakşıbend Camii'nin imamı Muhtarhan Abdullahev'dir. Onlara rehberlik eder. Emir Külâl ve Bahâeddin Nakşibend Hazretleri'nin kabirlerini ziyaret ederler. Metin Erkaya, Abdullahev ile ilgili şunları söylemektedir:

> Muhtarhan Abdullahev, dinî tahsilini Suriye'de yapmış. Bu arada bir şeyh efendiye bağlanmış, tasavvufî terbiye görmüş. Şeyh efendi vefat ederken, "Efendim, sizden sonra kime gideyim?" diye sormuş. Şeyh efendi de demiş ki: "Evlâdım, ben seni Türkiye'den bir zâta emanet ediyorum."
>
> Esad Hocamız'la tanışınca, Hocamız bir ara eğilmiş, Muhtarhan'ın kulağına, "Hani hocan seni emanet etmişti ya, o Türkiyeli zât benim!" demiş. Bunun üzerine Hocamız'a intisab etti. Hocamız ona, tarikata girmek isteyenlere ders tarif etme yetkisi verdi. Daha sonraki yıllarda Muhtarhan Abdullahev Özbekistan müftüsü oldu. Bir toplantı nedeniyle Türkiye'ye geldi. İstanbul'da Hocamız'ı ziyaret etti. Ankara'ya geldiğinde Özelif'te Fıkıh Enstitüsü'nde gençlere sohbet ettirdik.

Özbekistan ziyaretinde Semerkant'ta Ubeydullah-ı Ahrar ve

İmam Buhârî'nin kabirleri, Buhara'da ise Mir Arap Medresesi ve Abdülhâlik-ı Gucdüvânî'nin kabirleri de ziyaret edilir.

Metin Erkaya, 26 Şubat 1994 – 11 Mart 1994 tarihleri arasında Özbekistan'a gerçekleştirdiği ikinci seyahatinde Taşkent Müftülüğü vazifesinde olan Adullahev'i ziyaret eder. Adullahev, aynı yıl Diyanet'in bir toplantısı için Türkiye'ye gelir. Metin Erkaya hemen onunla görüşür ve Ankara'da Fıkıh Enstitüsü'nde öğrencilere sohbet ettirir. Kendisi de tercüme eder. Bu hâdise Metin Erkaya'nın insanlarla iletişimine güzel bir örnektir. O tanıştığı kimselerde haliyle ve konuşmalarıyla derin izler bırakmakta, daha sonra da irtibatı bırakmayarak aradan yıllar geçse de hatırlanmaya devam etmektedir. Adullahev ile olan bağlantısı da bunu göstermektedir.

Metin Erkaya'nın Özbekistan'a ikinci ziyareti bir görev vesilesiyledir. 1994 yılı Ramazan ayında Özbekistan'da vaaz edip konuşma yapacak birisi görevlendirilmek istenir. Bu iş için en uygun kişi hiç şüphesiz Metin Erkaya'dır. Özbekçe'yi öğrenmiş, hakkında kitap yazmış olduğu gibi dini meselelere de hakimdir. Dolayısıyla oradaki insanlarla rahatlıkla iletişim kurabilecektir. Kendisine teklif edildiğinde vazifeyi hiç düşünmeden kabul eder. Zira insanlara faydalı olmak onun için en öncelikli meseledir. Fakat onun bu seyahati birtakım sıkıntıları barındıracaktır. Öncelikle seyahat yeterince planlanmamıştır. Kendisine salı günü gideceği bildirilir. Ona göre hazırlıklarını yapar. Muayenehanesini kapatır, ailesini geride bırakarak yola çıkar. Ankara'dan İstanbul'a vardığında ise seyahatin cuma gününe kaldığı ifade edilir. Ne vize alınmıştır ne de bir hazırlık yapılmıştır. Bunun üzerine İskenderpaşa Camii'ne gider. Orada kendisine "Esad Hocaefendi için bir berber götürüyoruz. İstersen sen de gel." denilir. Böylece Esad Hocaefendi'yi ziyaret etmeye karar verir.

Esad Hocaefendi'nin huzuruna varıp "Efendim Özbekistan'a git dediler geldim, fakat gerekli işlemler yapılmamış. Ne yapayım? Ankara'ya döneyim mi yoksa burada mı kalayım?" diye

sorduğunda yola çıkacağı cuma gününe kadar İskenderpaşa'da kalmasını söyler. Aradaki zamanı nasıl değerlendirebileceğini danıştığında ise *Avustralya Sohbetleri* kitabının birinci ve ikinci cildinden okumasını tavsiye eder. Ayrıca Esad Hocaefendi'ye yazılan bir mektuba da cevap vermesini ister. Daha sonra Ahmed Yesevî'nin *Fakrnâme* isimli eserinin Osmanlı Türkçesi ile yazılmış bir nüshasını göstererek "Bunun bir nüshası da Özbekistan Taşkent Milli Kütüphanesi'nde varmış. Eğer onun fotokopisini çekebilirsen iyi olur." der. Ne var ki Özbekistan'da ne kadar gayret sarf etse de buna izin verilmez. Esad Hocaefendi'ye Özbekistan'da neler yapması gerektiğini sorduğunda "Ders almak isteyenlere benim adıma ders tarif edersin." der.

Metin Erkaya, Esad Hocaefendi'nin yanından ayrıldıktan sonra İskenderpaşa'ya gider. Fakat İskenderpaşa'daki görevliler onun orada kalmasına razı olmazlar. Bunun üzerine yönetici çağırılır. Metin Erkaya, ona "Bakın burada kalmamı istemiyorsunuz ama Esad Hocaefendi burada kalmamı söyledi. Benim yanında konaklayabileceğim başka arkadaşlarım da var ama Hocaefendi söylediği için mecbur burada kalacağım." diye açıklama yapar. Bunun üzerine kalmasına müsaade edilir.

Bu yolculuk esnasında başına gelenler bununla da sınırlı değildir. Yatsı namazı için girdiği camide yeni aldığı ayakkabısı çalınır. Fakat yanında yolculukta kullanacakları dışında çok fazla para bulunmamaktadır. Üstelik yurt dışına çıkacaktır. Hemen Seha Neşriyat'tan alacağı olan para aklına gelir. Seha'daki yetkiliden alacağına karşılık bir miktar avans para vermesini ister. Fakat o buna yanaşmaz. Ne yapacağını düşünürken yanındaki bir doktor arkadaşı Ahmet Gürçin "Metin Ağabey, ben sana vereyim." diyerek 250 lira verir. Ertesi gün SAV Market'ten 300 liraya bir ayakkabı alır.

Özbekistan'a gitmek için kendisine sadece 350 dolarlık bir ödenek ayrılmıştır. Ne var ki bu yeterli bir miktar değildir. Metin Erkaya, İstanbul'da bazı arkadaşlarıyla görüşür. Bunlardan biri Sabri Uğur'dur. Öğle vakti Sabri Uğur'un bürosuna giderler.

Ona "Sabri bana 350 dolar para verdiler. Bu, götürdüğüm eşyaların nakliyesine yetmez. Bana biraz para bulabilir misiniz?" der. Sabri Uğur hemen 1000 dolar verir. Diğer bir arkadaşı olan Mustafa Ak ise "100 dolar da ben vereyim abi!" der. Böylece yolculukta kendisine yetecek miktarı temin etmiş olur.

Yanına Özbekistan'a götürmek üzere on sekiz adet yardım kolisi verilmiştir. Kendi çantasıyla birlikte yüklü miktardaki eşyasıyla yolculuğa çıkar. Akşam saatlerinde Özbekistan'a varır. Müracaattaki polis "Davet mektubu" anlamına gelen "Ordino!" diyerek kendisini durdurur. Fakat o kendisine söylenenleri tam olarak anlayamaz. Yanına bir Özbek gelir ve "Eğer 50 doları verirsen geçeceksin buradan, yoksa geri gönderecekler seni." der. O, 50 doların çok fazla olduğunu 10 dolar verebileceğini söyler. Fakat kabul etmezler. Biraz sonra 50 doları kabul eder ama iş işten geçmiştir. Özbekçe Naçarnik denilen komutan gelmiştir. Artık rüşvet alamayacaklarını ifade ederek ondan üst kata çıkmasını isterler ve ertesi günkü uçakla geri göndereceklerini söylerler. Fakat 18 koli ile üst kata çıkması mümkün değildir. Bu esnada orada beklerken tanıştığı Tatar bir askere "Haydi bana yardım et, şunları çıkaralım!" der. O da komutanından izin alır. Beraberce eşyaları üst kata taşırlar.

Metin Erkaya, kolilerin yanında çaresizce beklemektedir. Tuvaletlerde su yoktur. Ramazan ayıdır. Sahurunu yanındaki hurmalarla yapar. Bu esnada yanından geçen bir beyefendiyi görür ve ona Özbekçe "Ben araştırmacı yazarım. Buraya ziyarete geldim ama yardımcı olmuyorlar." der ve kitabını gösterir. O şahıs binanın yöneticisidir. Ona yakınlık göstererek "Ben sana yardımcı olacağım." der. Biraz sonra yanına gelir ve ne kadar kalacağını sorar. Kalacağı gün sayısınca otel ücretini peşin ödemesi gerektiği için otuz günlük vizesi orada kalacağı on üç gün ile sınırlandırılarak on üç günlük otel ücreti kendisinden talep edilir. Otel ücretini de en düşük otele göre vermesi söylenir. Ödemeyi yapar ve böylece on altı saatlik beklemenin ardından ülkeye giriş yapar. Kalacağı eve vardığında başka bir nahoş

tavırla karşılaşır. Ev sahibi "Sizi mi göndermişler ben falancayı istemiştim." diyerek hoş olmayan bir üslupla onu karşılar.

Yolculuk sıkıntılı geçse de Metin Erkaya, vazifesinin bilinciyle Özbekistan'daki faaliyetlerine başlar. Burada kaldığı süre boyunca her akşam bir eve gidip Türkçe ve Özbekçe sohbet ederek günlerini geçirir. Ramazan ayı olması itibariyle iftar öncelerinde biraz oturup sohbet edilir. Âdet olduğu üzere ezan okununca iftariyeliklerle iftar edilir. Ardından namaza geçilir. Cemaatle namaz kılınır. Yemek, daha sonra yenir. Yatsı namazı için özel bir daireye geçilir. Orada otuz-otuz beş çocuğa bizzat teravih kıldırır. Esad Hocaefendi'den ders verme yetkisi de alan Metin Erkaya, kadın ve erkeklerden yirmi beş kişiye ders tarif eder. Hanımlara ise misafir olduğu ev sahibinin hanımı neler yapacaklarını anlatır. Daha sonra ders alanların ve annelerinin isimleri Metin Erkaya'ya bildirilir.

Özbekistan dönüşünde Esad Hocaefendi umrede olduğu için hemen görüşemezler. Bunun üzerine o, Özbekistan seyahatiyle ilgili üç sayfalık bir rapor hazırlar. 1994 yılı mart ayının sonunda Esad Hocaefendi'yi ziyarete gider. Hocaefendi ile görüşecekleri adresi arayıp bulurlar. Tam adrese vardıklarında Hocaefendi'yi kapıda bulurlar. Birisiyle konuşmaktadır. Hemen görüşüp elini öperler. Namazdan sonra kahvaltıya giderler. Babası Halil Necati Coşan ve Muharrem Nureddin Coşan'ın da bulunduğu bir sofrada Metin Erkaya, Esad Hocaefendi'nin yanına oturur. Yanındaki dosyaları ve fotoğrafları gösterir. Daha sonra Esad Hocaefendi "Baba, Metin Özbekistan'dan geliyor. Tanıyor musun?" der. "Tanımaz mıyım, ben ta Edremit'ten, askerlikten tanıyorum." der. Metin Erkaya faaliyetlerini anlatır. Ders alanlardan bahseder. Esad Hocaefendi de memnun olur. "Metin, biz seni göndermeye alıştık. Biz seni Almanya'ya, Avrupa'ya da gönderelim. Hatta Nureddin ile gidin oraları dolaşın." der. Ne var ki Esad Hocaefendi'nin bu talebi hiçbir zaman gerçekleşmez.

Metin Erkaya'nın diğer bir yurt dışı seyahati ise hac vesilesiy-

le olmuştur. O 1986 yılında hanımıyla birlikte, 1993 yılında ise İSPA Turizm bünyesinde görevli doktor olarak hacca gitmiştir. Bunların dışında muhtelif zamanlarda bireysel olarak umre ziyaretleri gerçekleştirmiştir. Bu seyahatleri çocukların eğitimi için bir vesile olarak değerlendirmiş, tüm çocuklarının umreye gitmesini sağlamıştır. Mekke ve Medine'nin mânevî havasının çocukların iç dünyalarına etki ettiği dolayısıyla mümkün oldukça umre yolculuğuna çıkılmasının çok faydalı olduğu kanaatini taşımış ve bunu çevresindekilere de tavsiye etmiştir.

3.2. Yurt İçi

Metin Erkaya gerek öğrencilik yıllarında gerekse daha sonraki senelerde Türkiye'nin hemen her şehrini ziyaret etmiştir. Fakat bu seyahatleri içerisinde görevli olarak gittiği ziyaretlerin ayrı bir önemi vardır. O, yedi yıl Mehmed Zâhid Efendi'nin yanında kalmış ve sohbetlerini de kitaplaştırmış olması hasebiyle Türkiye'de onun hakkında konuşabilecek sayılı kimselerden biriydi. Bundan dolayı onu muhtelif şehirlerden Mehmed Zâhid Efendi'yi anma toplantılarında konuşma yapması için davet ederlerdi. Esad Hocaefendi'nin de teşvikiyle katıldığı bu toplantılar onun yurt içi seyahatlerinin en anlamlılarını teşkil ediyordu.

Metin Erkaya, Mehmed Zâhid Efendi'yi anma toplantılarında ilk defa 11 Kasım 1994 tarihinde Kocatepe Camii'nde yaptığı konuşmayla görev alır. Konuşma için Cami'nin kürsüsüne çıkacaktır fakat yanına takke almayı unutmuştur. Konuşma bitince Esad Hocaefendi "Konuşmacıya yüz lira ceza kesin takkesiz çıktığı için" diye latife yapar. Bunu ciddiye alan vakfın yöneticilerinden Yusuf Ağralı, adeta onun yakasına yapışarak bu cezayı vakıf adına tahsil eder.

6 Nisan 1995 tarihinde Bursa Uludağ'da Aile Eğitim Toplantısı'na katılır. Esad Hocaefendi'nin de bulunduğu bu toplantı dört gün sürer. Toplantıda "Güneydoğu ve Su Meselesi" ana temasıyla konuşmalar yapılır. Muhsin Yazıcıoğlu, Hasan Celâl Güzel ve Ümit Özdağ konuşma yapar.

1997 yılında Almanya'da bulunan Esad Hocaefendi'yi arayıp kendisini konuşma yapmak üzere çağırdıklarını söyleyerek izin alan Metin Erkaya, Hocaefendi'ye hangi konulardan bahsetmesinin uygun olacağını da danışır. O da önce İslâm'da ilmin ve âlimin önemini anlatmasını, daha sonra Mehmed Zâhid Efendi ile olan hatıralarından bahsetmesini ve son olarak da bu yolun hâlihazırda devam ettiğini vurgulamasını tavsiye eder.

Metin Erkaya, bu toplantılar vesilesiyle Giresun, Trabzon, Bursa, Kırıkkale, Adapazarı, Balıkesir ve Eskişehir'e konuşma yapmak üzere seyahat eder. 2004 yılında Van'a seyahat eder. Burada hava şartlarının da uygun olmaması dolayısıyla bir haftaya yakın mahsur kalır. Fakat vaktini boşa harcamaz. Bu zaman zarfında muhtelif yerlerde konuşmalar yapar. Konuşmaları büyük etki uyandırır ve dinleyenler "Beş gün Hocaefendimiz'i anlattınız ve hiçbir zaman tekrara düşmediniz." diyerek memnuniyetlerini ifade ederler.

Esad Hocaefendi'nin vefatının ardından Metin Erkaya cemaatin genel merkezinin tertip ettiği herhangi bir toplantıya konuşmacı olarak çağırılmaz. Bununla birlikte Sincan'da 14 Kasım 2015 tarihinde bir vakıf tarafından düzenlenen Mehmed Zâhid Kotku'yu anma toplantısına katılarak Mehmed Zâhid Efendi'yi anlatır. Bunun dışında bazı radyo kanallarına konuşma yapmak üzere de davet edilir. 10 Kasım 2016'da TRT Radyo 1'de Celil Güngör'ün *Söze Karşı Söz* programında Mehmed Zâhid Efendi hakkında bir söyleşi yapılır.[32] Bundan bir hafta önce ise 3 Kasım 2016 tarihinde İsmail Turan Hoca hakkında Metin Erkaya ile bir söyleşi daha yapılmıştır.[33] Radyo Ses'te ise 10 Temmuz 2017 tarihinde Abdullah Erken'in hazırlayıp sunduğu, *Bir Konu Bir Konuk* programında "Mahmud Esad Coşan ve Halk Eğitimi" konulu bir söyleşiye katılmıştır.[34] Bu söyleşi ve konuşmalarda

---

32 https://www.youtube.com/watch?v=lvf0qvk4UeI
33 https://www.youtube.com/watch?v=1PLMS1ckBJs
34 https://www.youtube.com/watch?v=_CCEOiKoW6s&t=606s

yıllarını Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi'nin sohbetleri üzerinde çalışmış ve İskenderpaşa'da yetişmiş biri olarak tecrübelerini aktarır. Bu yönüyle internet ortamında ulaşılabilecek kayıtlar İskenderpaşa'nın tarihi açısından önemli bilgiler ihtiva etmektedir.

4. Yayın Faaliyetleri

Metin Erkaya'nın en önemli faaliyetleri Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi'nin sohbetlerinden hazırladığı kitaplardır. Kitapları hazırlamasının en önemli nedeni, onlara duyduğu sevgi ve vefadır. Mehmed Zâhid Efendi ile tanıştığı günden itibaren onun hayatının merkezinde şeyhinden başka bir şey olmamıştır. Şeyhinin tebessümü, kendisine bakışı, ağzından çıkan her kelamı, onun için dünyalara bedeldir. O, tanıdığı herkesin de şeyhinden istifade etmesini istemektedir. Bunun için tanıştığı herkese şeyhinden bahsetmekte, ona intisap etmesini tavsiye etmekte ve sözlerini onunla paylaşmaktadır.

Kâşki sevdüğümi sevse kamu ehl-i cihân
Sözümüz cümle hemân kıssa-i cânân olsa.

(Keşke sevdiğimi herkes sevse de daima sözümüz sevgili hakkında olsa)

Taşlıcalı Yahya Bey'in bu beytini de sıklıkla okuyan Metin Erkaya şeyhinden bahsetmeyi, onun sohbetlerini herkese duyurmayı kendisine şiar edinmiştir. Aynı durum Esad Hocaefendi zamanında da devam etmiştir. Metin Erkaya her iki Hocaefendi'nin tüm konuşmalarını herkese duyurmayı bir vazife bilir ve bu şuurla kitap yayınlarına başlar. O kitap çalışmalarının gayesini şöyle anlatmaktadır:

> Biz bu çalışmaları yaparken Ebû Hüreyre'nin (ra) Enes'in (ra) yolunu izlemeye çalışıyoruz. Onlar Rasûlüllah'ın sözlerini tespit ettiler, ümmet-i Muhammed'e ulaştırdılar. Biz de âl-i Rasûlden olan, Rasûlüllah'ın vârisi Hocaefendilerimizin sözlerini tespit edip, kaydedip ümmet-i Muhammed'e ulaştırmak istiyoruz.

Metin Erkaya'nın henüz üniversite öğrenciliği yıllarında

başladığı bu çalışmalar vefatına kadar devam etmiştir. Onun ilk hazırladığı eserler Mehmed Zâhid Efendi'nin konuşmalarını temel almıştır.

4.1. Mehmed Zâhid Efendi'nin Sohbetlerinin Kitaplaştırılması

Mehmed Zâhid Efendi'nin sohbetlerinin yazımı 1975 yılında ilk defa tarikat dersinin nasıl yapılacağına dair bir metin hazırlanmasıyla başlar.[35] Metin Erkaya o tarihlerde çevresindeki pek çok arkadaşını Mehmed Zâhid Efendi'ye götürür ve ders aldırır. Ne var ki ellerinde zikir dersinin yapılış şekline dair yazılı bir doküman bulunmamaktadır. Ders alan kimse Mehmed Zâhid Efendi'nin huzurundan ayrılınca hemen aklında kalanları not almakta fakat her husus ayrıntısıyla not alınamayınca bazı aksaklıklar ortaya çıkmaktadır. Metin Erkaya, o yıllarda İskenderpaşa'nın yurdunda kalmaktadır. Ders aldırdığı arkadaşlarının yanında dinleye dinleye ders tarifini ezberlemiştir. Hemen aklındakileri daktilo eder. Bu tarife Fetih Sûresi 10. âyetin meali ile silsile-i şerifi de ilave eder. Böylece ders alanların ellerinde günlük zikirlerin nasıl yapılacağına dair de bir rehber oluşturulmuş olur. Yazılan bu metnin çoğaltılması için teksir makineleri kullanılır. O günlerde MTTB'nin Sincan Şubesinde bir teksir makinesi bulunmaktadır. Metin Erkaya bir Sincan ziyaretinde bu makinede ders tarifini çoğaltarak ilk neşir faaliyetini başlatmış olur. Daha sonra bu metin İstanbul'da Mehmed Zâhid Efendi'ye takdim edilir. Onun da uygun görmesiyle bu tarihten sonra ders alanlara söz konusu notlar da verilir. Daha sonra İlim Yayma Yurdunda kalmaya başlayan Metin Erkaya, buradaki teksir makinesiyle notları çoğaltmaya devam eder.

1977 yılında ders tarifi metinlerinden sohbetlerin yazıya dökümü aşamasına geçilir. Metin Erkaya, bu yıldan itibaren bir taraftan da Mehmed Zâhid Efendi'nin konuşma kayıtlarını

---

35 Bk. Ek 1.10.

çoğaltıp isteyenlere göndermeye başlar. Manifaturacılar Çarşısına gider, muhtelif kasetçilerle görüşerek bu işin en uygun nasıl yapabileceğini araştırır. 1979 yılına gelindiğinde ise Mehmed Zâhid Efendi, 26 Nisan tarihinde umreye giderken sabah kahvaltısından sonra yirmi dakikalık bir konuşma yapar.[36] Daha sonra günahlar ve mahviyet temalı bu konuşmanın herkese yayılmasını emreder. Bunun üzerine Metin Erkaya hemen konuşmayı daktilo ederek dört sayfa halinde yazıya döker, çoğaltır ve cemaate dağıtır. Böylece o, aktif olarak yayın hayatına başlamış olur.

Daha sonraki yıllarda kardeşi Hacı Ali Erkaya ile beraber sohbetlerin yazıya geçirilmesi işlemine devam eden Metin Erkaya, cuma ve kandil sohbetlerinin yazılı metinlerini Esad Hocaefendi'ye 1982 yılında takdim eder. Esad Hocaefendi, 1983 yılında İslâm dergisi yayın hayatına başlayınca bu yazıların dergide yayınlanabileceğini söyler. Böylece sohbetler İslâm dergisinin ve daha sonra *Kadın ve Aile* dergisinin arka sayfasında yayınlanmaya başlar. Daha sonra söz konusu yazılar 1990 yılında eksikleri de tamamlanarak kitap haline getirilir. Kitabın adına *Cuma ve Kandil Konuşmaları* denilir. Fakat Vefa Yayıncılık ismini değiştirerek 1991 yılında *Özel Sohbetler* adı altında yayınlar.[37] Konuşmaların herkese açık ortamda yapılmış olması dolayısıyla özel sohbetmiş gibi adlandırılması Metin Erkaya'nın içine sinmese de yayınevinin tasarrufuyla bu adla yayınlanmaya devam eder. İlk baskı imkânlar nispetinde Arapça metinler olmaksızın yayınlanır. Eseri hazırlayanların ismi de zikredilmez. İkinci baskı öncesi Metin Erkaya bilgisayar temin eder ve Arapça metinleri dizer. Sonuna da bir indeks ilave ederek kitabı daha kullanışlı hale getirir. İkinci baskı Seha Neşriyat tarafından yapılır. Ne var ki bu yayınevi

---

36 Erkaya, *Mehmet Zâhid Kotku (K.S.)'dan Özel Sohbetler*, 185.

37 Metin Erkaya - Hacı Ali Erkaya, *Mehmet Zâhid Kotku (K.S.)'dan Özel Sohbetler* (İstanbul: Seha Neşriyat, 1993), ss. 432.

baskı öncesi yazı karakterini değiştirir. Bunun neticesinde hazırlanan indeks kullanılamaz hale gelir. Arapça karakterler ise teknik bir hata ile birbirine girer. Dolayısıyla kitap ilk haliyle basılmış olur. Üçüncü baskı da aynı hatalarla yapılır. Metin Erkaya yıllar sonra eseri hatalardan arındırarak yeniden dizer. Fakat kitapların basımına sıcak bakılmadığı için ancak internet ortamında yayınlayabilir. Esad Hocaefendi, Metin ve Hacı Ali Erkaya'nın bu gayretlerini takdirle karşılar ve farklı toplantılarda onlardan övgüyle bahseder. Emekleri yayınevi tarafından boşa çıkarılsa da Esad Hocaefendi'nin iltifatına mazhar olmaları onlar için en büyük mükâfat olur.

Özel Sohbetler adlı bu eser, Mehmed Zâhid Efendi'nin 1977'den 1980 yılına kadar yaptığı konuşmalarını ihtiva etmektedir. Kişinin gerçek müslüman ve kâmil insan olması için gerekenleri konu edinen sohbetlerden oluşmaktadır. Kitabın önsözünde "Kitap hazırlanırken, kaset çözümünde ifadelerin aslına tam bir sadakat gösterilmiş, hatta Hoca Efendi Hazretleri'nin yer yer kendini gösteren mahalli söyleyiş biçimine bile dokunulmamıştır." denilerek konuşma dilinin muhafaza edildiği vurgusu yapılmakta, eserle birlikte Mehmed Zâhid Efendi'nin sohbetlerinin kalıcılık kazanmasına vesile olmayı arzuladıkları ifade edilmektedir. Metin Erkaya, 2020 yılında kitaba daha sonradan temin ettiği sohbetleri de ekleyerek genişletmiş ve önsöze şu cümleleri ilave etmiştir:

> Bu çalışmamızın Mehmed Zâhid Kotku Hocaefendimiz'i ve onun şahsında mürşid-i kâmilleri, Allah dostlarını tanıma ve anlama bakımından okuyucuya faydalı olacağına inanıyoruz. Yaşlı ihvâna eski günleri hatırlatıp şevklerinin ve gayretlerinin artmasına katkıda bulunmasını; genç kardeşlerimize de büyüklerin sözlerinden istifade etme yönünde faydalı olmasını temenni ediyoruz.

Metin Erkaya, *Özel Sohbetler* kitabına temel teşkil eden cuma sohbetlerini hazırladıktan sonra yine 1983 yılında Mehmed Zâhid Efendi'yi rüyasında görür. Bir namaz sonrası İskender-

paşa Camii'nden çıkarken el öpme sırasına girip elini öptüğü esnada Mehmed Zâhid Efendi ona "Benim cuma günü yaptığım konuşmaları yazıya geçirmişsin, gördüm. Çok beğendim, hoşuma gitti. Hadis derslerini de çöz, onları da hazırla." der. Bunun üzerine *Râmûzü'l-ehâdîs*'in son bölümündeki Peygamber Efendimiz'in (sas) şemail ve ahlâkına dair (kâne ile başlayan) hadisleri içeren sohbetlerini kitaplaştırır. O, kitabı hazırlarken yaşadığı şöyle bir anısını anlatmaktadır:

> Ben o kitabı hazırlarken çok ilginç bir şey oldu. Bir yaz günü Hocaefendi'nin sohbetleriyle ilgilenirken 7-8 yaşındaki çocuklarım devamlı camiye gitmek istediler. Erkenden sabah namazına kalkıp 'Camiye gidelim baba' dediler. O kitabı hazırladığım üç ay boyunca devamlı sabah namazlarına camiye gittik. Hem Peygamber Efendimiz'in hadisleri hem de Hocaefendi'nin sohbeti olması, öyle şeylere sebep oldu muhtemelen.

Hadîs-i Şeriflerle Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri'nin Şemâil, Ahlâk ve Îtiyatları adıyla 1993 yılında yayınlanan bu eser, Mehmed Zâhid Efendi'nin 1975 yılında yaptığı *Râmûzü'l-ehâdîs* derslerinden hazırlanmıştır. Mehmed Zâhid Efendi, bu dersleri Peygamber Efendimiz'i (sas) daha yakından tanımak, bilmek, sevmek ve onun hâline uyabilmek gayesiyle yapmıştır. Eserin yayınlanması ile Rasûlüllah'ın haliyle hâllenme konusunda okuyucuya önemli kazanımlar sağlayacağı umulmuştur.

Mehmed Zâhid Efendi'nin konuşmalarından hazırlanan kitaplardan birisi de ilk baskısı 1995 yılında yapılan *Tenbihler*: *Mehmed Zâhid Kotku (rh.a) Hazretlerinden Münebbihat Dersleri*[38] isimli eserdir. *Münebbihât*, İbn Hacer el-Askalânî'nin hadislerden derlediği tembih içeren sözleri ihtiva eden bir çalışmadır. Mehmed Zâhid Efendi, 1974 ve 1979 yıllarında bu eserden dersler yapmıştır. Kitap da bu dersleri ihtiva etmektedir.

Bu eserlerin dışında Metin Erkaya, Seha Neşriyât'tan gelen

---

38 Mehmed Zâhid Kotku, *Tenbihler: Medmed Zâhid Kotku (rh.a) Hazretlerinden Münebbihat Dersleri*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1998), ss. 310.

talep üzerine beş ciltten oluşan *Tasavvufî Ahlâk* kitabının öncelikle baskısı tükenen birinci ve üçüncü ciltlerinin dizgisini yeniden yapmıştır. Bunlardan birinci cilt 1999 yılında yayınlanmıştır. Metin Erkaya, bu dizgi esnasında daha önceki baskılarda yer alan dizgi hatalarını titizlikle tashih etmiş, daha kolay okunabilecek hale getirerek sonuna indeks ilave etmiştir. Bunun yanında *Zikrullah'ın Faydaları* adlı eseri de yeniden düzenleyip yayınlanması için göndermiştir.

Basılmış eserlerin dışında Metin Erkaya'nın internet ortamında yayınladığı eserler de bulunmaktadır. Bunlar sekiz ciltten oluşan Mehmed Zâhid Efendi'nin *Râmûzü'l-Ehàdis Dersleri*'dir. Ahmed Ziyâüddin Gümüşhânevî'nin derlediği *Râmûzü'l-Ehàdis* isimli hadis kitabı Gümüşhânevî Dergâhı'nın el kitabı mahiyetindedir. Tekkedeki şeyhler bu kitaptan okudukları hadislerle sohbet yapmayı bir gelenek haline getirmişlerdir. Mehmed Zâhid Efendi de 1958 ile 1977 yılları arasında bu dersleri İskenderpaşa'da sürdürmüştür. Metin Erkaya bu derslerin bir bölümünü kitaplaştırarak sekiz cilt halinde yayınlamıştır. O, bu sohbetlerin on beş cildi bulacağını belirtmekle birlikte ancak sekiz cildini hazırlayabilmiştir. Her cilt büyük boy (16 x 23.5 cm.) yaklaşık 630 sayfa olup on sekiz veya yirmi hadis dersi içermektedir. İlk cilt 14 Nisan 2021 tarihinde son cilt ise 6 Ekim 2022 tarihinde online yayınlanmıştır.[39] Yıllar sonra Mehmed Zâhid Efendi'nin sohbetlerinin tekrar yayınlanmaya başlaması özellikle Mehmed Zâhid Efendi'ye yetişmiş cemaat tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

4.2. Esad Hocaefendi'nin Sohbetlerinin Kitaplaştırılması

Metin Erkaya'nın kitap çalışmaları Mehmed Zâhid Efendi'den sonra Esad Hocaefendi'nin sohbetleriyle devam eder. O, öncelikle Esad Hocaefendi'nin muhtelif zamanlarda yaptığı

39 Mehmed Zâhid Kotku, *Râmûzü'l-Ehàdis Dersleri*, haz. Metin Erkaya (http://www.esadcosankulliyati.com/arsiv/kitap, 2021).

konuşmaları yazıya geçirip imkân nispetinde çoğaltmaktadır. Ama kitaplaştırmadan önceki dönemde de sohbet kayıtlarını çoğaltıp dağıtma faaliyetiyle meşgul olmuştur. O günleri şöyle anlatmaktadır:

> 1987 yılından sonra Hocaefendimiz'in sohbetleri videokamera ile kaydedilmeye başladı. Biz de Ankara'da vakfın öğrenci işleriyle uğraşıyorduk. Bir arkadaşımız umreden çift kasetli videoteyp getirmişti. Onunla kaset çoğaltmak mümkündü. Hocaefendimiz'in videokasetlerinden temin edelim, öğrencilere izlettirelim diye düşündük. Birkaç tane videoplayer ve televizyon temin ettik.
>
> Sapanca'ya başka bir gittiğimde, konuyu Hocaefendimiz'e açtım. Uygun gördüler. "Videokasetlerle Ahsen şirketi ilgileniyor. Onun müdürü filâncaya söyle, sana videokaset temin etsinler." buyurdular. Oradan İstanbul'a geçtim, Ahsen şirketine vardım. Müdür beyle görüşüp meseleyi anlattım, Hocaefendimiz'le görüşmemi naklettim. Müdür bey uygun görmedi. "Hocamız'ın videokasetlerinin bütün te'lif hakları Ahsen şirketine aittir. Her ne amaçla olursa olsun, başkası çoğaltamaz!" dedi. Ne kadar anlatmaya çalıştıysam da anlamadı, anlayış göstermedi." Kaset alamadan Ankara'ya döndüm.
>
> Aradan 10-15 gün geçti. Bir gün muayenehanemde otururken kapı çaldı. Baktım, İstanbul'dan iki yönetici arkadaş ziyaretime gelmiş. "Hoş geldiniz, hayırdır inşallah!" filân dedim. Anlattılar: Benden birkaç gün sonra Hocaefendimiz İstanbul'a gelince, "Videokaset işi ne oldu?" diye sormuş. Onlar da olayı anlatınca, "Ben göndermiştim, ayıp etmişsiniz. Gidin, gönlünü alın!" buyurmuş. Onlar da başka bir iş için Ankara'ya geldiklerinde, beni de ziyaret edip meseleyi anlattılar. Ben de onlara tekrar, ne yapmak istediğimizi anlattım. O zaman, bir videokaset on bin liraydı, 30 tane sipariş verdim. Bir zaman sonra 24 tane kaset gönderdiler. Dördü bozuk çıktı ama sağlamlarını çoğalttık, öğrenci evlerine verdik. Hatta İsveç'e ve Avustralya'ya bile gönderdik.

Daha sonra Metin Erkaya, 5 Mayıs 1990'dan 31 Ocak 1993 tarihine kadar olan konuşmaları bir araya getirerek kitaplaştırır. Bu ilk kitap *Yeni Dönemde Yeni Görevler* adıyla yayınlanır. Metin Erkaya'nın hazırladığı kitapların bir kısmı Esad Hocaefendi'nin sağlığında Seha Neşriyat bünyesinde yayınlanmıştır. Sehâ Neşriyat'ta yayınlanan kitapları 13,5 x 21 cm. boyutundadır.

Metin Erkaya'nın *Yeni Dönemde Yeni Görevler* kitabının yayınlanmasından önce *Avustralya Sohbetleri* adıyla yayınlanan kitaplardan bazılarının hazırlanmasında da emeği geçmiştir. Metin Erkaya'nın Esad Hocaefendi'nin bu sohbetlerinden yayına hazırladığı ilk eser bu serinin birinci cildidir.

Avustralya Sohbetleri – 1 (1992): Esad Hocaefendi'nin Aralık 1990 ve Ocak 1991 tarihleri arasında Avustralya'daki konferans ve konuşmalarını ihtiva etmektedir. Konuşmalar, Cevdet Taşkın tarafından yazıya geçirilmiş daha sonra Metin Erkaya tarafından yayına hazır hale getirilmiştir.[40] Metin Erkaya'nın eserin hazırlanmasına dâhil olması ikinci baskıda olmuştur. Nitekim eserin ilk baskısında Arapça metinler yazılmamış, çok fazla miktarda parantez kullanılmıştır. Metin üzerinde imla, noktalama ve parantezler gibi hususlar üzerinde çalışılmamış, konuşmalar ham metin olarak yayınlanmıştır. Metin Erkaya "Bunu ben yeniden düzenleyeyim." diyerek kitabı yeniden hazırlamış, sonuna da indeks ilave etmiştir.

Benzer bir durum diğer ciltler için de geçerlidir. Nitekim o günlerde Avustralya Sohbetleri 4 ve 5. ciltlerin konuşma çözümleri Seha Neşriyat'ta beklemektedir. Yetkililerden Mehmed Ali Torlak, Sincan'a gelmiş ve bu eserleri bir türlü basamadıklarından yakınmıştır. Durumu öğrenen Metin Erkaya hiç düşünmeden "Ben hazırlayayım." diyerek Seha Neşriyat ile iletişime geçmiş ve kitapları istemiştir. Konuşmalar ham metin halindedir. Arapça metinler ise kısmen yazılmış olsa da yazılar

---

40 Mahmud Esad Coşan, *Avustralya Sohbetleri – 1*, haz. Metin Erkaya - Cevdet Taşkın (İstanbul: Seha Neşriyat, 1992), ss. 400.

çok bozuktur. Paragraf, nokta, virgül vs. hiç kullanılmamıştır. Metin, İngilizce daktilo ile yazıldığı için Türkçe karakterler bulunmamaktadır. Metnin ıslahı sohbetlerin yeniden metne dönüştürülmesinden daha zor durumdadır. Metin Erkaya, her bir kitap için üç ay emek sarf eder. Aynı durum bu eserin diğer ciltleri için de geçerlidir. Metin Erkaya'nın yayına hazırladığı bu eserlerden yalnızca bir ve dördüncü ciltler Seha tarafından basılmıştır. Serinin ikinci ve üçüncü kitapları Cevdet Taşkın tarafından hazırlanmış, dördüncüsü ise yine onun yazıya geçirmesi ve Metin Erkaya'nın yayına hazır hale getirmesiyle 1996 yılında basılmıştır.[41] Dördüncü cilt Esad Hocaefendi'nin 1988 yılında yine Avustralya'da *Muhtâru'l-ehâdîs*'ten yaptığı on altı dersi ihtiva etmektedir. Diğer ciltler ise Metin Erkaya tarafından internet ortamında yayınlanmıştır.

Metin Erkaya'nın sohbetlerden yazıya dökerek yine Sehâ Neşriyat bünyesinde yayınladığı diğer eserler ise şöyledir:

1. *Yeni Dönemde Yeni Görevler* (1993): 1990'lı yıllarda yapılan on dört konuşmayı ihtiva etmektedir. Metin Erkaya, Osmanlı'nın gerilemeye başlamasıyla beraber İslâm âleminin siyasî, kültürel ve ekonomik yönden perişan ve hazin durumdan kurtuluşu, Müslümanlar üzerine oynanan oyunların nasıl engellenebileceği, iyinin ve güzelin nasıl hâkim kılınacağı hususunda Esad Hocaefendi'nin yaklaşımını, duygu ve düşüncelerini, değerlendirmelerini, teklif ve tavsiyelerini vermeyi amaçlamaktadır.[42]

2. *Haccın Fazîletleri ve İncelikleri* (1994): Eser, Esad Hocaefendi'nin 1993 yılı haccında Mekke ve Medine'de yaptığı konuşmaları ihtiva etmektedir. Metin Erkaya, bu kitabın hacca gidecek kimselerin önceden eğitilmesi için faydalı olmasını ümit

---

[41] Mahmud Esad Coşan, *Avustralya Sohbetleri – 4*, haz. Metin Erkaya - Cevdet Taşkın (İstanbul: Seha Neşriyat, 1996), ss. 400.

[42] Mahmud Esad Coşan, *Yeni Dönemde Yeni Görevler*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1993), ss. 424.

etmektedir.[43] Baskısı tükenen eser yeniden düzenlenip internet ortamında okuyucuların istifadesine sunulmuştur.

3. *Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı* (1994): Eser Esad Hocaefendi'nin muhtelif toplantılarda yaptığı on iki konuşmayı ihtiva etmektedir. Metin Erkaya, eserin İslâm düşmanlarının Müslümanlar üzerinde oynadıkları oyunlar ve bunlar karşısında alınacak önlemlerle ilgili olarak Hocaefendi'nin meselelere yaklaşımını ele aldığını belirtmektedir.[44]

4. *Güncel Meseleler-1* (1994): Eser, Esad Hocaefendi'nin sohbetlerinin sonunda yazılı olarak sorulan sorulara verdiği cevapları ihtiva etmektedir. Metin Erkaya, hemen herkese faydalı olabilecek açıklamaları daha fazla kişiye ulaştırmak düşüncesiyle kitabı hazırladığını ifade etmektedir.[45] 1994 yılında baskısı yapılan eser daha sonra genişletilerek internet ortamında tekrar yayınlanmıştır.

5. *Güncel Meseleler- 2* (1995): Eserin ikinci cildi olup sorular öncekine göre farklılık arz etmektedir. 1995 yılında ilk baskısı yapılan eser daha sonra genişletilerek online yayınlanmıştır.

6. *Hazret-i Ali Efendimiz'den Vecîzeler* (1995): Esad Hocaefendi'nin Hz. Ali ile ilgili altı konuşmasını ihtiva etmektedir. Toplumu bilgilendirmek ve Müslüman gruplar arasında diyaloğu sağlamak gayesiyle hazırlanmıştır.[46]

7. *Hacı Bektâş-ı Velî* (1995): Eser Esad Hocaefendi'nin Hacı Bektâş-ı Velî'yi konu edinen iki sohbetinden oluşmaktadır. Toplumu bilgilendirmek, çeşitli müslüman gruplar arasında diyaloğu sağlamak, hak ve hakîkati ortaya çıkarıp herkesi ona davet etmek amacıyla hazırlanmıştır.[47]

---

[43] Mahmud Esad Coşan, *Haccın Faziletleri ve İncelikleri* (İstanbul: Seha Neşriyat, 1995), ss. 288.

[44] Mahmud Esad Coşan, *Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1994), ss. 334.

[45] Mahmud Esad Coşan, *Güncel Meseleler-1* (İstanbul: Seha Neşriyat, 1994), ss. 334.

[46] Mahmud Esad Coşan, *Hazret-i Ali Efendimiz'den Vecîzeler*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1995), ss. 96.

[47] Mahmud Esad Coşan, *Hacı Bektâş-ı Velî*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1995), ss. 128.

8. *Yunus Emre ve Tasavvuf* (1995): Yunus Emre'yi daha yakından tanıtmak gayesiyle hazırlanan eser Esad Hocaefendi'nin bir sohbetinin çözümünden oluşmaktadır.[48]

9. *Ramazan ve Takvâ Eğitimi* (1996): Esad Hocaefendi'nin 1995 yılı Ramazan ayında yaptığı on altı sohbeti ihtiva etmektedir. Metin Erkaya, bu eser vesilesiyle okuyucuların Ramazan'ı daha güzel geçirme ve Ramazan'dan daha çok istifade etme yönünde yararlanmalarını temenni etmektedir. [49]

10. *Tebliğ ve İrşad Çalışmaları* (1996): Esad Hocaefendi'nin 1995 yılı içinde muhtelif ülkelerde yaptığı tebliğ ve irşâd çalışmaları kapsamındaki yirmi konuşmasını ihtiva etmektedir. Metin Erkaya eserin okuyucuların Allah'ın dinine hizmet yolunda şevk ve gayretini arttırmasını ümid etmektedir.[50]

11. *İslâm, Tasavvuf ve Hayat* (1996): Esad Hocaefendi'nin muhtelif ülkelerde yaptığı on iki konuşmayı ihtiva etmektedir.[51] İlk baskısı 1996'da yapılmakla birlikte 2022 yılında kitap yeniden ele alınarak düzenlenmiştir. Metin Erkaya eseri tekrar hazırlama gerekçesini şöyle açıklamıştır:

> Kitabın ilk baskısı Ağustos 1996'da Seha Neşriyat tarafından yapıldı. Şimdi aradan yirmi altı yıl geçti, şairin dediği gibi;
>
> *Ali gitti Hakk'a yetti;*
> *Zülfikâr'ı derya yuttu...*
>
> Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocamız vefat etti (Rahmetu'llàhi aleyh), Seha Neşriyat özelleştirildi, kitabın yeni baskısı yapılmaz oldu. Bu yıl Ramazan ayı yaklaşırken, kitabı okuyucuya internet yoluyla arz etmek düşüncesiyle yeniden hazırlamış bulunuyoruz.

---

48 Mahmud Esad Coşan, *Yunus Emre ve Tasavvuf*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1995), ss. 96.

49 Mahmud Esad Coşan, *Ramazan ve Takva Eğitimi* (İstanbul: Seha Neşriyat, 1996), ss. 398.

50 Mahmud Esad Coşan, *Tebliğ ve İrşad Çalışmaları*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1996), ss. 352.

51 Mahmud Esad Coşan, *İslâm, Tasavvuf ve Hayat*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1996), ss. 400.

Bu yeni düzenlemede, eserdeki eksik Arapça metinler tamamlanmış, hadislerin tahrici yapılmış ve 16 Ekim 1989'da Ankara'da Millî Kütüphane'de yapılan, "İslâm'da Nefis Terbiyesi" konulu bir konferans ilave edilmiştir.

12. *İslâm'da Eğitimin İncelikleri* (1997): Esad Hocaefendi'nin 1994 yılında Avustralya'da yaptığı Aile Eğitim Kampı konuşmalarını ihtiva etmektedir. Metin Erkaya, özellikle aile eğitimi konusunda önemli uyarılarının okuyucuya büyük kazanımlar sağlayacağını ümit etmektedir.[52]

13. *Tasavvuf Yolu Nedir?* (1997): Esad Hocaefendi'nin 1995, 1996 ve 1997 yıllarında muhtelif yerlerde yapmış olduğu yirmi konuşmayı ihtiva etmektedir. Eserde tasavvuf yolunun incelikleri anlatılmaktadır.[53]

14. *İmanın ve İslâm'ın Korunması – 1* (1997): Esad Hocaefendi' nin 1997 yılında muhtelif Avrupa ülkelerinde gurbetçilere yapmış oldukları on altı konuşmadan oluşmaktadır.[54]

15. *İmanın ve İslâm'ın Korunması – 2* (1998): Esad Hocaefendi' nin Almanya ve İngiltere'de muhtelif programlarda gurbetçilere yapmış oldukları konuşmaları ihtiva etmektedir.[55]

16. *Allah'ın Gazabı ve Rızası* (1997): Esad Hocaefendi'nin 1997 yılında Akra FM'de yaptığı cuma sohbetlerini ihtiva etmektedir.[56]

17. *Mi'rac Gecesi* (1997): Esad Hocaefendi'nin Mi'rac gecesi hakkında muhtelif zamanlarda yaptığı konuşmalardan

---

52 Mahmud Esad Coşan, *İslâm'da Eğitimin İncelikleri*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1997), ss. 416.

53 Mahmud Esad Coşan, *Tasavvuf Yolu Nedir?*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1997), ss. 416.

54 Mahmud Esad Coşan, *İmanın ve İslâm'ın Korunması-1*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1997), ss. 416.

55 Mahmud Esad Coşan, *İmanın ve İslâm'ın Korunması-2*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1998), ss. 416.

56 Mahmud Esad Coşan, *Allah'ın Gazabı ve Rızası*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1997), ss. 400.

oluşmaktadır.[57] Eserin tashihli ve ilaveli yeni baskısı 2017 yılında internet ortamında okuyucuların istifadesine sunulmuştur.

18. *Doğru İnanç ve Güzel Kulluk* (1998): Esad Hocaefendi'nin 1997 yılında Akra FM'de yaptığı cuma sohbetlerini ihtiva etmektedir.[58]

19. *Ramazan ve Güzel Ameller* (1998): Esad Hocaefendi'nin 1997 yılında Akra FM'de yaptığı cuma sohbetlerini ihtiva etmektedir.[59]

Bu kitapların haricinde *Haydi Hizmete* isimli eseri de Metin Erkaya yayına hazırlamıştır. Fakat bu eser sohbetlerin yazıya geçirilmesi değil dergi yazılarının derlenmesiyle oluşmuştur. Esad Hocaefendi'nin dergilerde yazdığı başyazılar muhtelif zamanlarda kitaplaştırılmıştır. Ne var ki eserin ilk baskısını hazırlayanlar bu yazıların hangi dergilerden alındığını ve tarihini belirtmemiştir. Yine indeks de hazırlanmamıştır. Metin Erkaya ise "Niye böyle baştan savma yapıyorlar?" diye üzülmüş ve Seha'ya bu eserin hazırlanmasını kendisinin yapabileceğini belirtmiştir. Böylece bu eseri hazırlama işi de kendisine verilmiştir. Kitabı hazırlamaya başlayan Metin Erkaya, hemen yazıları gruplara ayırır, her yazının altına tarihi ve nerede yayınlandığını not eder ve sonuna indeks ekleyerek orijinal bir çalışma haline getirir.

Metin Erkaya, gördüğü bir rüya üzerine daha sonraki kitapları büyük boy olarak hazırlamaya başlar. Rüyasında Esad Hocaefendi kütüphaneye gelip büyük boy kitapları gösterir ve "Bu boyda olsa olmaz mı?" der. Bu rüya üzerine büyük boy (16 x 23,5 cm.) olarak hazırlamaya başlar. Onun çalışmalarında temel motivasyon kaynağı ise Esad Hocaefendi'nin şu sözleridir:

---

[57] Mahmud Esad Coşan, *Mi'rac Gecesi*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1998), ss. 382.

[58] Mahmud Esad Coşan, *Doğru İnanç ve Güzel Kulluk*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1998), ss. 416.

[59] Mahmud Esad Coşan, *Ramazan ve Güzel Ameller*, haz. Metin Erkaya (İstanbul: Seha Neşriyat, 1998), ss. 416.

> Dinî eğitimimiz biraz mektepte, biraz camide, biraz evde yapılıyor; ama tahsil çağı dışında olan veya bazı sebeplerle camiye gelemeyen ve evinde de kendisine dinini öğretecek kimsesi bulunmayanlar ne yapacak? İşte bu gibiler için radyo mükemmel bir araç... Bu emsalsiz fırsat kaçırılmamalı, çok iyi, çok verimli değerlendirilmeli!
>
> Radyo konuşmaları teybe alınabilir, böylece zaman zaman, gereken yerlerde, gereken kişilere tekrar tekrar dinlettirilebilir. Ama daha iyi istifade edilmeleri için basılmaları, kitap haline getirilmeleri münasiptir. Tabii hem bant hem kitap halinde olursa aliyyü'l-a'lâ olacaktır.

Esad Hocaefendi'nin sohbetlerinin daha kalıcı hale gelip daha çok kişinin istifadesine sunulması gayesiyle kitaplaştırılması Metin Erkaya'nın vefatına kadar devam etmiştir. Ne var ki 1998 ile 2023 yılları arasında hazırladığı eserler basılmamıştır. Henüz Esad Hocaefendi'nin sağlığında aksamaya başlayan kitaplarla ilgili olarak Esad Hocaefendi "Niye basmıyorsunuz kitapları? Paranız yoksa temin edelim." demesine rağmen yayınevi bilinmeyen bir sebepten ötürü kitapların yayınlanmasını durdurmuştur. Esad Hocaefendi'nin vefatının ardından da durum değişmemiştir. Buna rağmen Metin Erkaya kitap çalışmalarına hız kesmeden devam etmiş, yakın çevresinin istifadesine sunmuştur. Onun hazırlayıp yalnızca okuyuculara online olarak sunduğu eserler şöyledir:

1. *Tefsir Sohbetleri 1-4* (2003): Esad Hocaefendi'nin Akra'da 29 Eylül 1998'de başlayıp 30 Ocak 2001 tarihine kadar devam eden tefsir sohbetlerini ihtiva etmektedir. Sohbetlerde Bakara sûresinin 223. âyetine kadar tefsir yapılmıştır. 550 sayfalık dört ciltten oluşmaktadır.[60]

2. *Hazineden Pırıltılar 1-9* (2003): Esad Hocaefendi'nin Akra FM'de yaptığı cuma sohbetleridir. Eserde, 31 Mart 1993 tarihinden, 2 Şubat 2001'e kadar 313 adet sohbet bulunmakta-

[60] Mahmud Esad Coşan, *Tefsir Sohbetleri*, haz. Metin Erkaya, 2003, ss. 550.

dır. Sohbetler tarih sırasına göre düzenlenmiş, bizzat Esad Hocaefendi'nin isimlendirmesiyle *Hazineden Pırıltılar* adı altında, 550'şer sayfalık büyük boy 9 cilt kitap halinde internet ortamında yayınlanmıştır.[61]

3. *Tabakàtü's-Sùfiyye Sohbetleri 1-4* (2016): Esad Hocaefendi'nin 1991 ile 1997 yılları arasında İstanbul'da *Tabakàtü's-Sùfiyye*'nin 174. Sayfasına kadar yaptığı tasavvuf sohbetlerini ihtiva etmektedir. 550 sayfalık dört ciltten oluşmaktadır.[62]

4. *Regàib Gecesi* (2017): Esad Hocaefendi'nin 11 Nisan 1984 ile 28 Eylül 2000 tarihleri arasında, Regàib Gecesi vesilesiyle yapmış olduğu on beş konuşmadan oluşmaktadır.[63]

5. *Berat Gecesi* (2017): Esad Hocaefendi'nin 27 Mayıs 1983 ile 10 Kasım 2000 tarihleri arasında, Berat Gecesi vesilesiyle yapmış olduğu on dört konuşmadan oluşmaktadır.[64]

6. *Kadir Gecesi* (2021): Esad Hocaefendi'nin 7 Temmuz 1983 ile 22 Aralık 2000 tarihleri arasında, Kadir Gecesi vesilesi ile yapmış olduğu on dört konuşmadan oluşmaktadır.[65]

7. *Mevlid Kandili* (2021): Esad Hocaefendi'nin 2 Şubat 1993 ile 16 Haziran 2000 tarihleri arasında yaptığı Mevlid Kandili'ne dair on sekiz konuşmayı ihtiva etmektedir.[66]

8. *Avustralya Sohbetleri 1-6* (1995) Esad Hocaefendi'nin Avustralya'da, muhtelif programlarda yapmış olduğu konuşmaları ihtiva etmektedir. Daha önce Avustralya Sohbetleri adı altında altı cilt olarak yayınlanan bu eser yeniden gözden geçirilerek tekrar okuyucunun istifadesine sunulmuştur.[67]

9. *Hadis Dersleri 1-22* (2008-2022): Esad Hocaefendi'nin İskenderpaşa Camii'nde 1980 ile 1997 yılları arasında yaptığı *Râmû-*

---

61 Mahmud Esad Coşan, *Hazineden Pırıltılar*, haz. Metin Erkaya, 2003, ss. 550.
62 Mahmud Esad Coşan, *Tabakatü's-Sûfiyye*, haz. Metin Erkaya, 2016, ss. 550.
63 Mahmud Esad Coşan, *Regaib Gecesi*, haz. Metin Erkaya, 2017, ss. 420.
64 Mahmud Esad Coşan, *Berat Gecesi*, haz. Metin Erkaya, 2017, ss. 439.
65 Mahmud Esad Coşan, *Kadir Gecesi*, haz. Metin Erkaya, 2021, ss. 325.
66 Mahmud Esad Coşan, *Mevlid Kandili*, haz. Metin Erkaya, 2016, ss. 518.
67 Mahmud Esad Coşan, *Avustralya Sohbetleri*, haz. Metin Erkaya, 1995, ss. 641.

zü'l-ehâdîs derslerini ihtiva etmektedir. Eserde Hocaefendi'nin konulara yaklaşımı, açıklamaları, değerlendirmeleri ve tavsiyeleri okuyucunun istifadesine sunulmuştur.[68]

10. *Muhtelif Yazılar* (2021): Esad Hocaefendi'nin 1983 yılından önce muhtelif dergilerde yayınlanmış yazılarıyla çeşitli kitapların başına yazdığı takriz yazıları ve röportajlardan oluşmaktadır.[69]

Kitap çalışmalarının yanında diğer yayın organlarında yayınlanması için sohbetlerin yazılı hale getirilmesi de söz konusu olmuştur. Sağduyu gazetesi ilk çıktığı zaman Metin Erkaya Cuma Sohbetleri'ni yayınlamayı Zafer Şanlı'ya teklif etmiş fakat olumlu cevap alamamıştır. Bir müddet sonra ikinci müracaatı ise Recep Koçak'a yapmış, o da uygun görmemiştir. Nihayetinde Ahmed Selvi'nin göreve gelmesinden sonra Esad Hocaefendi'nin damadı Ali Uyarel'e durumu anlatmış, onun yardımcı olması neticesinde talebi Muharrem Nureddin Coşan'a intikal etmiştir. Onun izniyle sohbetler 26 Eylül 1998 tarihinden itibaren yayınlanmaya başlamıştır.

Metin Erkaya, 1975 yılında ders tarifini yayınlamasıyla başladığı yayın faaliyetlerini vefatına kadar devam ettirir. O, çalışmalarını başlangıçta basılı sonrasında ise online kanallardan insanların istifadesine sunmayı gaye edinmiştir. Bu yolda önüne pek çok engel çıkmış, fakat o yılmayarak faaliyetlerini büyük oranda tamamlamıştır. Bu çalışmaları esnasında onu en çok motive eden ise gördüğü rüyalar olmuştur.

Metin Erkaya, 5 Ocak 2003 tarihinde cumartesi günü sabah namazından sonra bir rüya görür. Rüyasında Özbekistan'da bir parktadır. Orada Esad Hocaefendi ile karşılaşır. Hemen elini öper. Hocaefendi de cebinden kocaman bir şişe koku çıkarır ve ona hediye eder. Daha sonra "Metin! Biz senin çalışmalarından çok memnunuz." der.

---

68 Mahmud Esad Coşan, *Hadis Dersleri*, haz. Metin Erkaya, 2008, ss. 633.
69 Mahmud Esad Coşan, *Muhtelif Yazılar*, haz. Metin Erkaya, 2021, ss. 518.

Bu ve benzer rüyalar Metin Erkaya'nın en büyük tesellisidir. Rüyaların da etkisiyle o ilk günkü heyecanıyla çalışmalarına devam eder. Vefat edinceye kadar da durmaksızın kitap neşriyle ilgilenir. Bir taraftan sohbetlerin kitaplaştırılması diğer taraftan da çevresindeki herkese bu kitapların ulaştırılmasıyla meşgul olur. Yeni tanıştığı herkese Hocaefendi'den ve onun kitaplarından söz eder. Ancak telif hakları sebebiyle bastıramadığı kitaplarını internet ortamında eşe dosta tavsiye etmekle yetinir. En büyük hayali Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi'nin tüm sohbetlerini kitaplaştırmak ve nihayetinde tarih sırasına göre düzenleyip büyük bir ansiklopedi oluşturmaktı. Temennimiz onun bu arzusunun bir gün hayat bulması olacaktır.

4.3. Kitapların Hazırlanmasında Takip Edilen Yöntem

Metin Erkaya, kitapların hazırlanmasına, yazıya geçirilerek konuşma ve sohbet kasetlerinin teminiyle başlar. Bu, elbette ki zahmetli bir süreçtir. Türkiye'nin dört bir yanında bulunma ihtimali olan kasetlerin öncelikle temin edilmesi gerekmektedir. Metin Erkaya, öğrencilik yıllarından itibaren bu konuya da eğilmiştir. Öncelikle o bizzat Hocaefendilerin sohbetlerine katılmış, mümkün mertebe her bir konuşmayı kasete kaydetmiştir. Onun katılamadığı programlardaki konuşmaları bir başkasının kaydetmesini sağlamış, bunun mümkün olmadığı durumlarda ise sohbetleri kayıt altına alan diğer tanıdıklarından ve vakıf görevlilerinden temin etme yoluna gitmiştir. Özellikle hac ve umre konuşmalarını, o dönem gidecek tanıdıklarına rica ederek elde etmiştir. Radyo konuşmalarını doğrudan yayından, yayının olmadığı zamanlarda çanak anten vasıtasıyla veya doğrudan Akra FM'den almıştır.

Öğrencilik yıllarında sohbetleri kayıt altına alıp çoğaltmayı kendisine bir vazife edinen Metin Erkaya, Hocaefendilerin vefatlarının ardından da muhtelif kimselerden kasetleri talep ederek kopyalamıştır. Kasetlerin çevrilmesi esnasında oluşan boşlukları dahi farklı kasetlerle telafi etme yoluna gitmesi, soh-

betlerin bütünlüğünü sağlamak açısından önemli bir husustur. Esad Hocaefendi'nin yurt dışına çıkması sonrasında ise yine sohbetler kayıt altına alınmışsa ilgili şahıslardan bunları temin etme yoluna gitmiştir.

Kasetlerin temininin ardından yazıya geçirilecek sohbetlerin planlanması aşamasına geçilmektedir. Metin Erkaya bu konuya hâkim olan yegâne kimsedir. Hocaefendilerin ne zamandan itibaren ne kadar sohbet yaptığını çok iyi bildiği için kendince yaptığı programlama ile bunların kitaplaştırılmasına başlamıştır.

Kitaplaştırılacak sohbet kayıtları temin edildikten sonra bunların yazılı metin haline getirilmesi aşamasına geçilmektedir. Metin Erkaya kasetlerin yazıya geçirilmesine ayrı bir önem vermiş, bunun daha sağlıklı ve hızlı yapılabilmesi için "MEC Çözüm" adını verdiği bir bilgisayar uygulaması hazırlatmış ve bununla entegre bir elektronik tesisat kurdurmuştur. Başlangıçta kendi başına yaptığı bu çalışma daha sonradan kendi evlatları ve yakın çevresinin de iştirak etmesiyle bir ekip çalışması haline gelmiştir.

Konuşmaların yazıya geçirilmesi neticesinde öncelikle ham bir metin ortaya çıkmaktadır. Elbette ki bu metnin doğrudan kitapta kullanılması mümkün olmayacaktır. Bunun için yazının üzerinde ayrı bir işçilik gerekmektedir. Noktalama işaretlerinin yerleştirilmesi, metnin konu bütünlüğünü sağlayacak şekilde paragraflara ayrılması, yarım cümlelerin tamamlanması, tekrarlardan arındırılması ve anlam bütünlüğü korunarak konuşma dilinin yazı diline yaklaştırılması gibi işlemlerle metnin okuyucu tarafından ses kaydındaki tonlama ve vurgular olmaksızın anlaşılabilir hale getirilmesi önem arz etmektedir. Bunun için sohbetleri metin haline getiren kişinin iyi bir dil bilgisinin yanında Hocaefendi'nin anlattığı konuya ve dinî-tasavvufi kültüre vâkıf olması gerekmektedir. Ayrıca konuşmalarda sıklıkla Arapça ifadelerin de geçmesi sebebiyle temel düzeyde de olsa Arapça bilgisinin olması, Farsça ifadeler için ise temel düzeyde

Fars dilinden haberdar olunması zaruridir. Bu donanıma sahip olmayan birisinin yazdığı metni düzeltmek yeniden yazmaktan daha güç bir hale gelmektedir.

Metin büyük oranda oluştuktan sonra burada geçen âyet ve hadislerin kaynaklarının tespit edilmesi ve Arapça metinlerinin yazılması aşamasına geçilmektedir. Metin Erkaya son yıllardaki çalışmalarında hadislerin kaynaklarının bulunması (tahric) çalışmasına ağırlık vermiştir. Bunun yapılabilmesi için hadis ilimleri konusunda da bilgi sahibi olunması gerekmektedir. Ayrıca kaynak bulunması ve açıklama yapılması gereken yerlerde dipnotlarla bilgi verilmesi de okuyucu için faydalı olmaktadır. Bundan dolayı Metin Erkaya, bazen Hocaefendilerin okudukları şiirleri bulup dipnotta vermek, bazen ismi geçen bir şahıs hakkında daha detaylı bilgi vermek gayesiyle metinleri zengin dipnotlarla yayınlama eğiliminde olmuştur. Bu yönüyle her ne kadar Hocaefendiler bu eserleri kendileri hazırlamasa da onlar hazırlamış gibi delilli ve ispatlı olarak konunun ele alınmış olması okuyucunun metne olan güvenini arttırmaktadır.

Metnin yazılması tamamlandıktan sonra ses ile karşılaştırılması ve gözden kaçan hataları tespit etmek gayesiyle birkaç defa okunup tashih edilmesi aşamasına geçilmektedir. Tashih edilen metin daha sonra konu başlıklarının ve ara başlıkların tespit edilmesi için tekrar tekrar okunur. Daha sonra konuyla ilgili fotoğraflar temin edilerek konunun daha kolay anlaşılması sağlanır. Her bir sohbetin tarihi de yazının sonuna eklenerek sohbetin aslına ulaşılması mümkün hale getirilir. Daha sonra önsöz ve arka kapak yazıları hazırlanır. Kitap tamamlandıktan sonra indeks için anahtar kelimeler tespit edilerek basıldıktan sonra konulara erişim daha kolay hale getirilir.

Metin Erkaya, kitap yayına hazır hale geldiğinde Esad Hocaefendi'nin sağlığında kendisine arz eder ve umumiyetle ondan esere isim koymasını ister. Metin Erkaya'nın Esad Hocafendi'ye kitaplarla ilgili yazdığı bir mektup şöyledir:

Esselâmü aleyküm ve rahmetullàhi ve berekâtühû!..

Muhterem Efendim,

1. Akra'da yayınlanan cuma sohbetlerinizden bir bölümünü (Mayıs-Ağustos 1997) "*Cuma Sohbetleri-1, Allah'ın Gazabı ve Rızası*" adı altında yayınlamıştık. Şimdi Eylül-Aralık 1997 arasını bir cilt; Ocak-Mayıs 1998 arasını ikinci bir cilt olarak yayına hazırlamış bulunuyorum. Kitaplardaki konu başlıkları ve düşündüğüm isimler ektedir.

2. Avrupada çeşitli ülkelerde 1997 yılında yapmış olduğunuz konuşmalardan bir bölümünü, "Avrupa Sohbetleri-1, İmanın ve İslâm'ın Korunması" adı altında yayınlamıştık. Şimdi daha sonra özellikle İngiltere'de (1995 + 1997) yapılan konuşmalardan yeni bir cilt hazırlamış bulunuyorum. Kitaptaki konu başlıkları ve düşündüğüm isimler ektedir.

3. Hristiyanlıkla ilgili zât-ı âlinizin konuşma ve yazılarınızı bir araya getirerek bir kitap hazırlamak faydalı olur mu, uygun görür müsünüz?

...

Bu konuda nasıl bir yol izlememizi tavsiye edersiniz? Emir ve görüşlerinizi bekler, sevgi ve hürmetlerimi arz ederim.

06. 07. 1998 / Mekke
Dr. Metin ERKAYA

Esad Hocaefendi'nin son isim verdiği eser cuma sohbetlerinden oluşan *Hazineden Pırıltılar* kitabıdır. Bu kitabın içerisindeki konular farklı farklı olduğu için böyle bir ismin daha uygun olacağını düşünür. Metin Erkaya, "Esad Hocaefendi bu ismi vererek, hadis-i şerîflerin hazine, kendi sözlerininse bu hazinenin sadece pırıltısı olduğunu ima etmektedir. Ne kadar mütevazı!" sözleriyle bu isimlendirmedeki inciliği açıklar. Eser bu isimle tamamlanır.

Metin Erkaya, Esad Hocaefendi'nin sohbetlerini yalnızca kitap olarak yayınlamamış, *Son Uyarı* gazetesi ve bu gazetenin internet sitesi vasıtasıyla peyderpey olarak da yayınlamıştır. Özellikle

Akra FM'de haftalık olarak yapılan Cuma Sohbetleri aynı gün çözülerek internet sitesinde yayınlanmıştır. Bu yayınlar daha sonradan bir araya getirilerek kitaplaştırılmıştır. Esad Hocaefendi'nin vefatının ardından da bu sohbetler yazıya geçirilerek sosyal medya organlarıyla yayınlanmaya devam edilmiştir.

4.4. Yayın Faaliyetlerinde Karşılaşılan Problemler

Metin Erkaya yayın faaliyetleri esnasında birtakım sıkıntılı durumlarla karşılaşmıştır. Bu sıkıntılar ilk telif çalışmaları ile başlamaktadır. Bunların öne çıkanlarını birkaç başlık altında toplamak mümkündür.

4.4.1. Adının Anılmak İstenmemesi

Metin Erkaya'nın kitap yayınlama sürecinde karşılaştığı problemlerin başında onun adının zikredilmek istenmemesi gelmektedir. Bunun ilk örneği 1983 yılından itibaren Mehmed Zâhid Efendi'nin *İslâm* ve *Kadın ve Aile* dergilerinde yayınlanan sohbetlerinde görülmektedir. Dergi yöneticileri yazıları hazırlayanların isimlerini zikretmekten geri durmuşlardır. *Özel Sohbetler* kitabının ilk baskısında da hazırlayanların isimleri zikredilmemiştir.

Metin Erkaya'nın isminden ve şahsından rahatsız olanlar her zaman bulunmaktadır. Metin Erkaya bir gün kitap telifleri ile ilgili görüşmek üzere Ahmed Selvi'yi arayıp "Siz yazarlara telif ödüyor musunuz?" dediğinde o "Ödüyoruz." der. "Bana niye ödemiyorsunuz?" dediğinde ise durumun vahametini ortaya koyan şu cümleleri sarf eder: "Sen ne diyorsun ağabey, yönetim kurulunda bazıları 'Niye bu sohbetler Metin Erkaya'ya hazırlatılıyor; başka hazırlayacak adam mı bulamadınız?" diyerek sizin hazırlamanıza karşı çıkıyorlar. Hatta geçtiğimiz günlerde gazetenin yönetim kurulu *Cuma Sohbetleri*'nin sonuna 'Hazırlayan: Metin Erkaya' diye yazılmaması için karar aldı, fakat Nureddin Bey onaylamadı." der.

Bir eserin yayınlanmasında yazardan başka pek çok kişinin

emeği bulunmaktadır. Dolayısıyla herkes emeğinin karşılığını almalı ve eserin jenerik sayfasında da bu belirtilmelidir. Zira burada isimlerin zikredilmesi yalnızca yazarın onore edilmesi anlamına gelmemektedir. Eser her ne kadar Mehmed Zâhid Efendi veya Esad Hocaefendi adına yayınlanıyor olsa da kitapta herhangi bir hata yapılması durumunda hatanın sahibi eseri hazırlayandır. Hazırlayanın isminin zikredilmemesi durumunda kitaptaki hataların Hocaefendilere mal edilmesi gibi bir durum ortaya çıkacaktır. Bunun önüne geçmek ise kitapların, sohbetlerden hazırlandığının vurgulanması olacaktır. Ne var ki bu durum görmezden gelinerek onun ismi anılmak istenmemektedir.

4.4.2. Yayınların Geciktirilmesi

Metin Erkaya'nın hazırladığı eserlerin yayını birtakım nedenlerle gecikmekte/geciktirilmektedir. Bilinçli olarak geciktirildiğini iddia etmek şu aşamada önem arz etmese de bir şekilde kitapların yayınlanmasının gecikmiş olması bir vakıadır. Bu gecikmeler kimi zaman kitapların içeriğine yapılan müdahaleler sebebiyle gerçekleşmektedir. Söz gelimi Metin Erkaya, *Yeni Dönemde Yeni Görevler* kitabını, sayfa düzenlemesi, tashih, indeksleme vs. işlemleri tamamlayıp yayına hazır bir şekilde 1993 Şubat ayı içinde Seha Neşriyat'a gönderir. Kitabın hemen basılmasını arzu etmektedir. Aradan beş ay geçmesine rağmen kitap yayınlanmaz. Sonradan öğrendiklerine göre Seha'da çalışan elemanlardan birisi disket üzerinde çalışma yapmaktadır. O, yazı karakterlerine olduğu gibi konu başlıklarına da müdahale etmektedir. Ne var ki müdahalelerle birlikte kitap kullanılamayacak bir hale gelir. Bir müddet sonra tekrar Metin Erkaya'dan aydınger çıktısı alarak göndermesini talep ederler. Bunun üzerine o, bir yazıcı bulup tekrar çıktı alır ve gönderir. Yeni gelen kitap üzerinde de bazı müdahaleler yapılır. Nihayet kitap sekiz ayın ardından Ekim 1993'te basılır.

Gecikmeler bazen de yayınevindeki amatör çalışanlardan

kaynaklanmaktadır. *Özel Sohbetler* kitabının yayınlanmasında bu durum açık bir şekilde görülmektedir. Metin Erkaya ikinci baskı için Arapça metinler dâhil dizgiyi yapar, sonuna indeksini de ekleyerek yayınevine gönderir. Ne var ki yayınevi yazı karakterini değiştirerek dizginin ve Arapça metinlerin bozulmasına dolayısıyla tüm emeklerin boşa gitmesine neden olur.

1993 yılında *Hadîs-i Şeriflerle Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri'nin Şemâil, Ahlâk ve Îtiyatları* kitabını hazırlayan Metin Erkaya, kitabın basımının Mehmed Zâhid Efendi'nin vefat tarihi olan 13 Kasım'a yetişmesini istemektedir. Seha Neşriyat'tan Mehmed Sarı ile görüşür. Fakat gerekli ilgiyi göremez. 3 Kasım' da Esad Hocaefendi Ankara'nın sorunlarıyla ilgili bir toplantı yapmak üzere Ankara'ya gelir. Toplantının bitiminde hazırladığı kitabı Esad Hocaefendi'ye takdim edip ismini danışan Metin Erkaya, basımının 13 Kasım'a yetişebileceğini fakat Seha'daki yetkililerin ilgi göstermediğini ve telif vermek istemediklerini söyler. Bunun üzerine Esad Hocaefendi çok üzülür.

Bazen özensiz saklama koşulları da kitabın yayınlanmasını geciktirmektedir. Kitap basılıncaya kadar kaybedilen ve üzerine çay döküldüğü için bozulan sayfalar yeniden istenmektedir. Dönemin şartları altında kolaylıkla ulaşılamayan yazıcılar vasıtasıyla yeniden çıktı alınıp Yayınevine gönderilmesi de süreci etkilemektedir.

Aslında kitapların yayınlanması hemen her zaman geciktirilmiştir. *Haccın Faziletleri ve İncelikleri* isimli kitap 1994 yılı Ramazan ayı içinde teslim edilmesine rağmen hac mevsimine yetiştirilememiştir. Benzer bir şekilde 1996 yılında *Ramazan ve Takvâ Eğitimi* Ramazan'a yetiştirilebilecek bir zamanda teslim edildiği halde Ramazan'dan sonra basılmıştır. Ocak 1998'de tamamlayıp Seha'ya teslim edilen *Mi'rac Gecesi* isimli kitap aylarca bekletilmiştir. Kasım 1998'de teslim edilen *Ramazan ve Güzel Ameller* kitabı ise ancak Mart 1999'da basılabilmiştir.

Kitap basımı geciktirildiği için gönderilen aydınger çıktılarında kaybolmalar veya tahribatlar olmuştur. Arka kapak yazısı

hemen her zaman yeniden istenmiştir. *Mirac Gecesi* kitabının içindekiler kısmı kaybedilmiş, yeniden gönderilmiş, yayınlandığında indeksinin de kaybolduğu anlaşılmıştır.

4.4.3. Çalışmaların Yayınlanmak İstenmemesi

Üçüncü problem ise eserlerin hiç yayınlanmak istenmemesidir. Metin Erkaya Seha çalışanlarının kitap yayınlamak konusunda neden geri kaldıklarını şöylece açıklamaktadır:

> Eskiden beri Seha'daki arkadaşlar yeni bir kitaba karşı soğuk bakagelmişlerdir. Hemen her zaman "Nereden çıktı bu kitap? Yine mi kitap?.." der gibi bir tavır içinde oldular. Bunun en önemli sebebi Seha'nın bir kamu kuruluşu, çalışanların da memur zihniyeti taşımalarıdır. O nedenle kendilerine iş çıkmasından hoşlanmıyorlardı.

Kitapların yayınlanmaması, özü itibariyle Esad Hocaefendi'ye yönelik bir tavır olarak da okunabilir. Nitekim yalnızca yayınevindeki ihmaller değil, bir bütün olarak onun sohbetlerinin yaygınlaştırılmasını birtakım çekincelerle kısıtlamak şeklinde de tezahür etmiştir. Bu durum cuma sohbetlerinin Sağduyu gazetesinde yayınlanmasında açıkça görülmektedir. Gazetedeki bazı kimseler bu sohbetlerin yayınlanmasından rahatsız olmaktadır. Metin Erkaya'nın Regaib ve Mirac geceleri için gönderdiği sohbet çözümleri yayınlanmamıştır. Bunun yanında bazı yazılar için Esad Hocaefendi'nin fotoğrafları eklenmiş ne var ki bunlar da yayınlanmamıştır. Sayfayı düzenleyen görevli "Sarıklı resimlere müsaade edilmiyor." açıklaması yapmış, bunun üzerine sarıksız fotoğraflar gönderilmiş ama durum değişmemiştir. Buradan anlaşıldığı kadarıyla alınan bazı tedbirlerle sohbet yayınlarının da kısıtlanması söz konusu olmuştur.

4.4.4. Kitapların Tanıtımının Yapılmaması

Metin Erkaya, kitapların basıldığı dönemde yeteri kadar reklam ve tanıtımının yapılmamasından da şikâyetçidir. Ona göre *Sağduyu* gazetesinin kültür-sanat sayfasında her gün bir sürü

önemsiz yayın tanıtılmakta fakat Hocaefendilere ait eserlerin tanıtımı yeterince yapılmamaktadır. Yapılan tanıtımlar da önsözden birkaç cümle alınarak baştan savma yapılmaktadır. Benzer bir şekilde Metin Erkaya, tanıtımların radyoda da hiç yapılmamasından yakınmakta ve "*Anılarla Mehmed Zâhid Kotku Rh.A Hazretleri* kitabı çıktığı zaman (1996), Kanal-7 Televizyonundan muayenehaneme kadar geldiler, röportaj yaptılar ve yayınladılar. Ama Hocaefendilerimizin konuşmalarından 25'ten fazla eser hazırladığım halde herhangi biriyle ilgili olarak Akra'dan bir saniye bile vakit ayırmadılar." diyerek bunu ifade etmektedir.

4.4.5. Kitapların İçeriğine Müdahale

Metin Erkaya'nın hazırladığı kitaplar yalnızca konuşmaların yazıya geçirilmesinden ibaret değildir. Konu başlıklarının belirlenmesi, konularına veya tarihe göre tasnifi, metnin dil kurallarına göre inşası gibi işlemlerden geçmektedir. Dolayısıyla her bir kitap yoğun uğraşlar neticesinde özgün bir esere dönüşmektedir. Esere emek verip hazırlayan kimsenin rızası olmadan üzerinde tasarruf yapmak ise telif hakları açısından mahzurludur. Ne var ki Metin Erkaya'nın eserlerine bu müdahaleler başlangıçtan itibaren çok sık yapılmıştır. Nitekim Mehmed Zâhid Efendi'nin sohbetlerinden hazırladığı ilk kitabın ismi içeriğine uygun olarak *Cuma ve Kandil Konuşmaları* konulmuşken Metin Erkaya'nın rızası olmadan *Özel Sohbetler* olarak değiştirilir. Üstelik sohbetler camide umuma açık bir ortamda yapılmış olup özel bir gruba mahsus değildir. Bu durum Metin Erkaya'yı rahatsız etse de müdahalelere engel olamamıştır.

Yeni Dönemde Yeni Görevler kitabı da benzer bir akıbete uğramıştır. Kitap yayına hazır bir şekilde Seha Neşriyat'a gönderilmiş, sekiz aylık bir müdahale sürecinin ardından bazı değişikliklerle yayınlanmıştır. Kitabın ismi *Dünyada Değişen Dengeler ve Türkiye* iken *Yeni Dönemde Yeni Görevler* olarak değiştirilmiş, konu başlıklarında da bazı oynamalar yapılmıştır.

4.4.6. Telif Haklarından Mahrum Edilmek İstenmesi

Metin Erkaya kitap çalışmalarına bir sevda uğruna hobi olarak başlamıştır. Fakat zamanla kendi mesleği ikinci planda kalmış, Esad Hocaefendi'nin de teşvik ve yönlendirmesiyle tüm mesaisini kitap çalışmalarına ayırması gerekmiştir. O, bu çalışmalarda ne telif talep etmiş ne de bir çıkar gözetmiştir. Bununla birlikte süreç içerisinde harcadığı emeğin de bir karşılığının olması, en azından aynı yayınevindeki diğer yazarlar gibi onun da telif ücreti alması söz konusu olmuştur. Üstelik kitap çalışmalarının kendi içerisinde bazı masrafları bulunmaktadır. Bunları karşılanması da ayrı bir külfet getirmektedir. Yapılan işin devamlılığı açısından telif ücreti alması bir zorunluluk haline gelmiştir. Ne var ki Metin Erkaya'nın telif ücreti alması bazı idarecileri rahatsız etmiştir.

Metin Erkaya'nın yazıları 1983 yılından itibaren dergilerde yayınlanmaya başlar. Bu yazılardan Mehmed Zâhid Efendi'nin *İslâm* ve *Kadın ve Aile* dergilerinde yayınlanan sohbetleri için kendisine hiçbir telif ücreti ödenmez. Bu sohbetler daha sonra *Özel Sohbetler* olarak yayınlandığında da tüm gelirler Vefa Yayıncılık'a kalır ve hazırlayanların hakkı gözetilmez. *Yeni Dönemde Yeni Görevler* kitabının yayınlanmasında da benzer bir durum söz konusu olur. İlk baskı beş bin adet basılır. Metin Erkaya, o günlerde Seha Neşriyat'ın genel müdürü olan Hüseyin Emin Öztürk'e "Telif verecek misiniz?" dediğinde ondan "Hocamızın kitabı, sana niye telif vereceğiz?" karşılığını alır.

Metin Erkaya, 3 Kasım 1993 tarihinde Ankara'daki toplantıda Esad Hocaefendi'ye kendisine telif vermek istemediklerini söyler. Bunun üzerine Esad Hocaefendi, orada bulunan yetkililerden Mehmet Sağlam, Ahmet Coşkun Dündar ve Kemal Ataman'a dönerek "Bu kardeşimize niye telif vermiyorsunuz? Bu kitaplar kolay mı hazırlanıyor sanıyorsunuz? Siz maaş almıyor musunuz, bir ay maaş almayın bakalım! Bu kardeşimiz fedakârlık ediyor, bu hizmeti görüyor. Dr. Faruk Beşer'e telif

veriliyor da bu kardeşimize niçin verilmiyor? Ben Özbekçe kitabını bile Seha'nın basmasını isterdim." der.[70]

Esad Hocaefendi oradan ayrıldıktan sonra Ahmet Coşkun Dündar, Metin Erkaya'ya "Böyle şeyleri Hocaefendi'ye söylüyorsunuz, Hocaefendi'yi üzüyorsunuz; bir gün Hocaefendi kalpten gidecek!" diyerek çıkışır. Mehmet Sağlam ise "Daha önceden haberim olsaydı, ben hallederdim." der. Bir müddet sonra Metin Erkaya 13 Kasım dolayısıyla İstanbul'a gider. Kitabın aydınger çıktısını da yanına alır. Öğleden sonra Esad Hocaefendi'yi ziyarete gittiğinde ona eğilir ve "Ne oldu, görüştün mü, hallettiler mi?" diye sorar. O da "Daha görüşmedik Efendim." der. Daha sonra Seha'dan Mehmet Sarı ile görüşür, o da kendisine sitem eder ve "Mehmet Sağlam Bey ile görüşmeden bir şey diyemem." der ve anlaşma olmaz. Bunun üzerine Metin Erkaya yanındaki kitap çıktısını teslim etmeden geri döner. Bir hafta sonra kendisini ararlar ve bir miktar telif ve dizgi ücreti vereceklerini bildirirler.

Metin Erkaya'ya yapılan ödemeler genelde emsallerinin çok atında olmuştur. Dizgi ücretlerinin hesaplanmasında da dizginin kalitesi göz önünde bulundurulmamış, İstanbul'daki dizgi ücret tarifesinin asgarisi üzerinden fiyatlandırma yapılmış, ödemeler de iki ay içerisinde yapılması gerekirken dört-beş aya sarkmıştır. Telif ödemesini asgari düzeyde yapabilmek için ilk basım düşük ücretle gerçekleştirilmiştir. Böylece ilk basıma göre hesaplanan telif ücreti düşük hesaplanmış, aradan kısa bir müddet geçtikten sonra fiyat değiştirilmiştir. Ödemelerde de mümkün olduğunca zorluk çıkarılmıştır. Kitap yayınları ile ilgili sorunları Esad Hocaefendi'ye bir mektupla bildiren Metin Erkaya orada şöyle söylemektedir:

> Seha ile ilgili problemler karşısında zaman zaman çok bunaldığımız oldu. Ama zât-ı âlînizin ve Rahmetullahi Aleyh Hocamız'ın

[70] Metin Erkaya, Özbekçe kitabının masraflarını üstlenerek kendisi bastırmıştır. Esad Hocaefendi bu kitabın da Seha tarafından yayınlanmasını temenni etmektedir.

kitapları yalnız Seha'da basılabildiği için yapacak fazla bir şeyimiz yoktu. İstanbul'da olsaydık, belki üst yönetimlerle daha iyi bir diyalog kurar, çaresine bakabilirdik. Ama taşralı olduğumuz için hepsine katlanmak durumunda kaldık. Seha'nın müdürleri değiştikçe üst yönetimler değiştikçe "Ha şimdi düzelir, ha biraz sonra düzelir..." diye ümid ederek bu günlere geldik.

... Çok emek gerektiren, yoğun ve zaman alıcı bir hizmeti, fedakârlıkla yürütmeye çalışıyoruz. Müsait olduğumuz kadarıyla bu hizmeti fahrî olarak da yapıyoruz. Fakat maddî olarak ihtiyacım olduğu halde bir kapıcıya verilecek maaş kadar bir gelirin bile bize çok görülmesini üzüntü ile karşılıyorum. "Birileri bizi özellikle cemaat hizmetlerinin dışında mı tutmak istiyorlar?" diye düşünüyorum.

Moralimin çok bozulduğu, gayretlerimin kırıldığı günlerde müteaddit defalar rüyamda zât-ı âlînizi gördüm; hep teşvik ettiniz, hep iltifat ettiniz. Şimdi de bu kadar uzun yazmakla haddi aşmışsam, müsamahanıza sığınıyorum, affınızı diliyorum; himmetlerinizi bekliyorum. [71]

Benzer problemler sonraki yıllar da devam etmiş, yöneticiler ve isimler değişse de yapılan muameleler maalesef değişmemiştir. Esad Hocaefendi'nin vefatının ardından Metin Erkaya'nın faaliyetleri durdurulmak istenmiş, iş avukatların ihtar göndermesine kadar varmıştır.

4.4.7. Avukat Marifetiyle Yayınların Yasaklanması

Esad Hocaefendi'nin vefatının ardından onun sohbetleri ve sohbetlerden üretilen yayınların telif hakkı vârislerine kalmıştır. Bundan dolayı vârislerin izni olmaksızın Metin Erkaya'nın hazırladığı kitapların yayınlanması mümkün değildir. Her ne kadar sohbetleri kitaplaştırması dolayısıyla kendisinin de telif hakkı olsa da vârislerin rızası olmaksızın eserler yayınlanamamaktadır. Metin Erkaya, Esad Hocaefendi'nin oğlu Muharrem

[71] 1 Mayıs 1999, Sincan-Ankara.

Nureddin Coşan ile birkaç defa görüşme teşebbüsünde bulunsa da bu mümkün olmamıştır. Bunun üzerine Metin Erkaya, Muharrem Nureddin Coşan'a hitaben şöyle bir mektup kaleme almıştır:

Esselâmü aleyküm ve rahmetullàhi ve berekâtühû!..

Muhterem Efendim,

Merhum Mehmed Zâhid Kotku Rh. A Hocamız'ın zamanından beri hocalarımızın sohbetlerinin çoğaltılması, yazıya geçirilmesi, kitap haline getirilmesi çalışmalarında hasbelkader bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Merhum M. Es'ad Coşan Hocamız zamanında yayınlanan kitapları, siz de biliyorsunuz.

1990'lı yıllarda M. Es'ad Coşan Hocaefendimiz'in muhtelif konuşmalarını, *Son Mesaj* adı altında, ara sıra fotokopi olarak yayınlıyorduk. Ocak 1995'ten itibaren düzenli olarak *Son Mesaj* adı altında resmen yayınlamaya başladık.

Her sayımızı M. Es'ad Coşan Hocaefendimiz'e arz ettik. Nisan 1997'de ismini değiştirdiler, *Son Uyarı* yaptılar. Avrupa'da, Avustralya'da muhtelif topluluklara gazetemizden bahsettiklerini ve tavsiye ettiklerini; bunun üzerine toplu olarak abone olduklarını biliyoruz. Hatta umûmî konuşmalarında gazetemizden bahsettikleri oldu. (Meselâ: 10 Temmuz 1998 Akra cuma sohbeti)

Kardeşim Prof. Dr. H. Hüseyin Erkaya elektronikçi olduğu için, internet sayfası açtı; gazetemizi ilk günden beri internete yerleştirdi. Hocamız'ın yurt dışına çıktığı 9 Mayıs 1997'den itibaren, cuma sohbetlerini her hafta yazıya geçirip, internete yerleştirmeye başladık.

Yine bildiğiniz gibi 26 Eylül 1998'den itibaren bizim hazırladığımız bu sohbetler, *Sağduyu* gazetesinde yayınlandı.

1999 yılından itibaren Hocamız'ın kitaplarını da internete yerleştirmeye başladık. Kendi hazırladığımız kitapları yerleştirdik.

Tevhid yılı olması dolayısıyla 2000 yılı ocak ayından itibaren tefsir sohbetlerini de her hafta yazıya geçirip, internet sayfamıza yerleştirmeye başladık.

Yine aynı günlerde, kardeşim Prof. Dr. H. Hüseyin Erkaya cuma sohbetlerini İngilizceye tercüme etmeye başladı. Hocamız'ın vefatına kadar bu çalışmasını sürdürdü.

Şimdiye kadarki çalışmalarımızda (benim Seha'dan aldığım te'lifler dışında) herhangi bir maddi menfaat söz konusu olmadı. İnternet çalışmalarımızın yalnız masrafı var. Gazete çalışmamız destekle yürüyor. Çok zaman parasız dağıtıyoruz.

Bu çalışmalarımızla Hocamızın sözlerini, tavsiyelerini, mesajını daha daha çok kimseye ulaştırmak istiyoruz. En güzel bilgileri, en doğru tavsiyeleri, Allah'ın âyetleriyle ilgili izahları, Peygamber SAS Efendimiz'in sözlerini ilgilenen herkese arz etmek istiyoruz. Başka bir gayemiz yok!..

Hocamız'ın vefatından sonra, yaptığımız çalışmaları zât-i âlinize arz etmek, emir ve tavsiyelerinizi almak niyetiyle, 21 Şubat 2001 günü sekreteriniz Necmi Sarıyer vasıtasıyla randevu taleb etmiştik. Görüşmenin konusunu sorunca; "*Son Uyarı* gazetesi, İnternet çalışmaları ve hazırladığımız kitaplar"la ilgili görüşmek istediğimizi söyledik. "Eğer devam etmemiz isteniyorsa, devam edelim; durdurmamız isteniyorsa, durduralım!" demiştik.

Necmi bey, "Çok teşekkür ederim, çok memnun oldum. Yarınki programa buyursunlar, gelsinler!" dediğinizi nakletti.

Ertesi gün Fırat Kültür Merkezi'ndeki programa katıldık. Konuşmanızı dinledik, kaydettik. Fotoğraflarınızı çektik. *Son Uyarı*'nın Mart sayısında yayınladık.

Hocamız'ın vefatından sonra başta Özbekistan olmak üzere pek çok yerden, zât-ı âlinize ait fotograflar istiyorlardı. Cemaat mensubu kardeşlerimiz sizi yakından tanımak, hiç olmazsa resminizi görmek istiyorlardı. Böylece o ihtiyacın giderilmesine de yardımcı olduk.

İkibin yılı sonunda *Son Uyarı* internet sitemizdeki çalışmalarımızı bir cd'ye topladık, *Son Uyarı* Arşivi cd'si diye isteyenlere gönderdik. Ticari bir amaç gütmedik, yalnız Hocamız'ın öğretilerinin yayılmasını arzu ettik. Yurt dışından birçok adrese parasız gönderdik. Toplam 200 (ikiyüz) civarında cd gönderdik.

Alan kimselere de ticari amaçla kullanılmamasını, hizmet için çoğaltılabileceğini söyledik.

Kardeşim Hacı Ali Erkaya, gazetelerde ve dergilerde Hocamız'la ilgili yazılan yazıları topladı, konularına göre düzenledi. Menfi yazıları almadı. Araya konularla ilgili resimler de koydu. Nisan ayında iki bin adet basıldı. Zât-ı âliniz için, holding adresine göndermiştik. Elinize ulaştı mı bilmiyoruz.

Kitap çok ilgi gördü. Kısa zamanda nerdeyse tamamı satıldı. İstanbul Seha'sına 100 tane göndermiştik, bir türlü para ödemediler. Bugün sorduğumuzda; "Arif Arda Bey satışımıza mânî oldu. Bizden iki tane kitap aldı, Nureddin Bey'e göndermiş. Bekletiyoruz, gelecek cevaba göre hareket edeceğiz. Eğer ortaya koysak, bir günde hepsi satılır." dediler.

Okuyan kimseler, çok beğendiklerini söylediler, teşekkür ettiler. Hocamız'ı bir kez daha insanların gündemine ve gönlüne sunmak istedik.

Son haftalarda kaset çözme çalışmalarını biraz hızlandırdık. Ben ve iki oğlum beraber yürütüyoruz. Çözünce hemen internete yerleştiriyoruz, cemaate duyuruyoruz.

Şimdiye kadar toplam 192 cuma sohbeti çözdük. Bunun 54'ü üç kitap halinde yayınlandı. (*Allah'ın Gazabı ve Rızası*, *Doğru İnanç ve Güzel Kulluk*, *Ramazan ve Güzel Ameller*) Diğerlerini Hocamız'a arz ettiğimizde, "Hazineden Pırıltılar 1, 2, 3, ..." diye isim vermişlerdi. Ne zaman, nasıl basılmasını isterseniz, ona göre son şeklini veririz.

Şu günlerde Akra'da bizde olmayan eski cuma sohbetleri yayınlanıyor, onları kaydedip, çözmeye çalışıyoruz.

Hocamız'ın tefsir sohbetlerinden şu ana kadar 72 sohbet çözdük. Daha 35 civarında çözülecek tefsir sohbeti var. İnşallah bu yaz tatilinde hepsini tamamlayıp, zât-ı âlinize arz etmek istiyoruz.

Muhterem Efendim,

Biz bu çalışmalarla uğraşırken, bugün bize, Av. Hasan Akbay tarafından gönderilen bir ihtarname geldi. Avukat bey, Server

İletişim San. Tic. A. Ş'nin, Hocamız'ın eserleriyle ilgili yetkilerini sıraladıktan sonra, izinsiz yayın yaptığımızı öne sürerek;

1. İnternet sitemizi kapatmamızı,

2. Gazetemizde Prof. Dr. M. Es'ad Coşan Hocamız'a ait ve zât-ı âlinize ait sohbetleri ve resimleri yayınlamamamızı istemektedir.

Biz de durumu zât-ı alinize arz etmek istedik:

1. Hocamız'a ait sohbetlerden, fotoğraflardan uygun gördüklerinizi internet sitemizde yayınlamamıza izin verir misiniz?..

2. Hocamız'ın sohbetlerinden, uygun gördüklerinizi gazetemizde yayınlamamıza müsaade eder misiniz?

Ne yapmamızı emredersiniz?

Selâm ve hürmetlerimizle.

4 Haziran 2001

Dr. Metin ERKAYA

NOT: Av. Hasan Akbay'ın ihtarnamesinin son bölümü aşağıdadır:

İHTARNAME

....

2- Gerek gazeteniz ve gerekse şahsınız tarafından, belirtilen sözleşme hükümlerine ve FSEK nunda yer alan yasal düzenlemelere aykırı olarak, herhangi bir izin alınmadan; gazete, internet sitesi ve web sayfasında yayınlar yapıldığı, Hocaefendi'nin cuma sohbetleri, tefsir sohbetleri, konferans ve vaazları ile fotoğraflarının yayımlandığı, *Hocamız'ın Ardından* isimli kitap bastırılarak piyasaya sürüldüğü, cd ler hazırlanarak dağıtımının yapıldığı, konuşma ve sohbetlerden bazı alıntıların gazetenizde sürekli olarak yayımlandığı, ayrıca, müvekkilim Muharrem Nureddin Coşan'a ait bazı konuşma ve fotoğrafların da yine aynı yayınlarda yer aldığı görülmektedir.

3- Bu tür çalışmalar kanuna ve kişi haklarına aykırı olması yanında, temsil edilen felsefe, inanç ve dünya görüşüne de zarar

vermektedir. Bu tür faaliyetlere müvekkillerimin muvafakati yoktur.

Belirtilen nedenlerle; bundan böyle Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi ile ilgili olarak, merkezi İstanbul'da bulunan Server İletişim AŞ. nin bilgisi ve onayı dışında yukarıda belirtilen yayınlar kapsamında herhangi bir faaliyetin yapılmamasını, kitap dergi yayımlanmamasını, gazetenizde konuşma ve sohbetlerin yayımlanmamasını, izinsiz ve onaysız yayın yapan internet sitesinin kapatılmasını, aksi durumda yargı yoluna gidilmek zorunda kalınacağını, böyle bir durumda da üzücü sonuçların ortaya çıkacağını vekil edenler adına saygıyla bilgilerinize sunarım.

(30. 05. 2001 - Av. Hasan Akbay)

Metin Erkaya durumu arz etse de bu mektup sonuçsuz kalır. Bu ilk ihtar sonrasında *Son Uyarı* gazetesinin yayımı durdurulur ve internet sitelerindeki yazılar kaldırılır. Bununla birlikte Metin Erkaya, Esad Hocaefendi'nin sağlığında onun bu faaliyetleri yapması yönündeki emrini de göz önünde bulundurarak bir gün yayınlanır umuduyla kitap çalışmalarına devam eder. Bir müddet sonra o, kitapları hazırlar ve internet siteleri vasıtasıyla hiçbir karşılık beklemeden yayınlamaya başlar. Ne var ki bu durum karşısında Server İletişim'in avukatları Metin Erkaya'ya, öncekine benzer bir ihtarname daha gönderir. İhtarnamede şu satırlara yer verilmiştir:

... kontrolünüzde bulunan tüm internet sitelerinde ve sosyal medya hesaplarınızda hukuka aykırı olarak merhum Mahmud Es'ad COŞAN'ın isminin, resimlerinin, eserlerinin, sohbetlerinin gösterilmesi e-kitap olarak yayınlanması başta www.hazinedenpiriltilar.com isimli internet sitesi ve buna benzer diğer internet sitesine yönlendirme yapılması, uygulamalarını durdurmanız ve kaldırmanız, aksi takdirde Cumhuriyet Başsavcılığı'na hakkınızda suç duyurusunda bulunulacağı, yine ihlal ettiğiniz müvekkilimizin maddi ve manevi tüm haklarıyla ilgili her türlü hukuki yola başvurulacağı önemle ihtar olunur. (6 Nisan 2017)

Metin Erkaya, böyle bir ihtarname ile tehdit edilmesinin ardından bir yazıyla durumu izah ederek sosyal medyadaki yayınlarına ara verir. Açıklaması şöyledir:

Zarûrî Bir Açıklama

Kıymetli Okuyucular!

1992 Yılından beri, 25 yıldır M. Es'ad Coşan Hocamız'ın sohbetlerinin yazıya geçirilmesi ve kitaplar hazırlanması işiyle meşgulüm. Bu iş basit bir kaset çözme olmayıp, konuşmanın anlam bütünlüğü korunarak yazı diline yaklaştırılması, eksik cümlelerin tamamlanması; sohbette geçen âyet, hadis, şiir vs.nin kaynaklarının araştırılıp metne eklenmesi, yazarları hakkında bilgi verilmesiyle ortaya çıkan ciddî bir bilimsel/ilmî çalışmadır. Tüm bunları yapabilmek için, bunca yıldır neredeyse her gün 5-6 saat zaman ayırmış bulunuyorum.

Bu çalışmalara başlamam, Hocamız'ın izniyle/emriyle oldu. 1993 yılında Ankara'ya geldiklerinde, resmi bir işe tayin yaptırmak için müsaade istediğimde, "Tayin yaptırma! Resmi bir işe girersen, kitaplara vakit ayıramazsın. Seha'da bu işi yapacak kimse yok!" buyurdular.

Hazırladığım 22 eser, Seha Neşriyat tarafından neşredildi. Bu kitaplar 1992-1999 yılları arasında basıldı. Daha sonra yeni baskılarını yapmadılar.

Hazırladığım cuma sohbetlerinin bir kısmı Hocamız'ın sağlığında, *Sağduyu* adıyla çıkarılan günlük gazetede cuma günleri yayınlandı. 1999 yılında, Cuma Sohbetleri'nin tamamı için, "*Hazineden Pırıltılar 1, 2, 3 ...*" diye Hocamız isim koydu.

2003 yılında Server İletişim'in yetkilisine müracaat ettim, hazırladığım kitapları "*Hazineden Pırıltılar-Cuma Sohbetleri*, 9 cilt; *Tefsir Sohbetleri*, 4 cilt" arz etmek istedim. Önce, "Ankara'ya gelince görüşelim!" dedi. Sonra iki adam gönderdi. Onlar kitapların bilgisayar çıktılarını incelediler. Rapor hazırlayıp yetkiliye arz edeceğiz dediler. Bir sonuç çıkmadı, bir daha aramadılar.

Aradan 13 yıl geçti. Ben 59 yaşıma geldim. "Ben ölüp gideceğim, bu kitaplar bilgisayarda kalacak." diye düşündüm. Bun-

ları Facebook'ta yayınlamaya başladım. İlgi gördü, bu günlere kadar yayınladık.

Hocamızın güzel Türkçesi, kolay anlaşılır ifadeleri, temas ettiği konular her kesimden insanın ilgisine mazhar oldu. Herkes için faydalı oldu.

Yayınlarımızda özellikle hiçbir grubun hocasını/liderini hedef almadık. Her kesimden müslümana ulaşmaya çalıştık. Herhangi bir gelir, dünya menfaati elde etmedik; her şeyi Allah rızası için yapmaya çalıştık.

Te'lif Hakları Kanunu'na göre, bir yazar vefat edince, varisleri 50 yıl boyunca onun üzerinde hak sahibi oluyorlar. Benim gibi yapımcı konumunda bulunan kişilerin de hakları tarif edilmiş.

Şimdi Server İletişim, Hocamız'ın varislerinden aldığı yetkiye dayanarak Hocamız'ın sohbetlerini, fotoğraflarını vs. yayınlamamıza karşı çıkıyor, bu yazıları sayfamızdan kaldırmamızı istiyor. Bizim bu yazılar üzerindeki haklarımız göz ardı ediliyor. Aksi halde dava açacaklarını bildiriyor.

Benim halim, vaktim ve sağlığım mahkemelerle uğraşmaya elverişli değil! Ayrıca cemaat içinde bir fitne oluşmasını istemem. Onun için, kitaplar ve sohbetler üzerindeki yapımcı haklarım saklı kalmak üzere, sayfamızdaki M. Es'ad Hocamız'a ait yazıları bugünden itibaren kaldırıyorum.

Durumu okuyucularımıza arz ederim.

(14 Nisan 2017)

Metin Erkaya, her ne kadar kitap ve diğer dokümanların internet ortamında yayınlamayı durdursa da sohbetlerin kitaplaştırılması çalışmalarına ara vermemiş, vefatına kadar devam etmiştir.

5. Dergi, Gazete ve Web Sitesi Çalışmaları

Metin Erkaya, *İslâm*[72], *Kadın ve Aile*[73], *İlim ve Sanat*[74] ve *Pan-*

[72] Eylül 1983 ile Haziran 1998 tarihleri arasında yayın yapmıştır.
[73] Nisan 1985 ile Haziran 1998 tarihleri arasında yayın yapmıştır.
[74] Mayıs 1985 ile Haziran 1998 tarihleri arasında yayın yapmıştır.

zehir[75] dergilerinin yayın kurullarında görev almış bu dergilerde zaman zaman makaleleri yayınlanmıştır. Bunun yanında yine Hocaefendilerin sohbetlerinden hazırladığı metinler de bu dergilerde yayınlanmıştır. Ama onun en aktif olduğu alan *Son Uyarı* adıyla aylık çıkardıkları gazete olmuştur.

Son Uyarı gazetesi yayın hayatına Ocak 1995'te *Son Mesaj* adıyla başlamış, Esad Hocaefendi'nin yabancı kelime kullanmama hassasiyetiyle Türkçe bir isimle yayınlanmasını önermesi üzerine Mayıs 1997'den itibaren *Son Uyarı* adıyla yayınlanmaya devam etmiştir. Gazetenin temelleri 1990'lı yıllara dayanmaktadır. Bu yıllarda Esad Hocaefendi'nin muhtelif konuşmaları, *Son Mesaj* adı altında fotokopi olarak yayınlanmıştır. Daha sonra bu yayınlar düzenli hale getirilerek aylık yayınlanan bir gazeteye dönüşmüştür. Bu süreçte her sayı Esad Hocaefendi'ye arz edilmiş, o da çeşitli toplantı ve konuşmalarında gazeteden övgüyle söz ederek alınmasını teşvik etmiştir. Yalnızca Türkiye'de değil Avrupa ve Avustralya'dakilerin de abone olması sağlanmıştır.

Son Uyarı gazetesinde ilgili ayın başyazısı, iç sayfalarda sohbet çözümleri ve arka sayfada basından seçilen yazılar yer almaktaydı. Bazı sayılarda Metin Erkaya ve Hacı Ali Erkaya'nın köşe yazıları da bulunuyordu. 1998 yılı Mart sayısında "Erbakan'ın Seyir Defteri" ve "Fetullah Gülen Kimin Hizmetinde?" gibi Erbakan ve Fethullah Gülen'i konu edinen makaleler yayınlanmıştı. Bu yazılar cemaatin genel merkezindekileri rahatsız etmiş, gazeteye "Son sayınızda yer alan N. Erbakan ve F. Gülen'le ilgili yazılar toplumda tepkilere sebep olabilir. Aramızda kurumsal bir ilgi bulunmamakla birlikte, bundan sonraki sayılarınızda bu tür yazılara yer vermeseniz daha iyi olur kanaatindeyiz." uyarısı gönderilmişti. Bunun üzerine gazete yetkililerince "Madem genel merkez böyle istiyor, bir daha, daha dikkatli olalım, bu tür yazılara yer vermeyelim." kararı alınsa da FETÖ, kendisine yönelik yazılar yayınlayan bir gazeteyi affetmeyecektir.

[75] Mayıs 1991 ile Şubat 1998 tarihleri arasında yayın yapmıştır.

Cemaatin genel merkezine baskı kurulmuş olmalı ki aradan on beş gün geçmeden bütün vakıf şubelerine "Bundan sonra teşkilatlarda *Son Uyarı* gazetesi satılmayacak, dağıtımına da destek olunmayacak!" diye bir talimat gönderilir.

Bu durum gazetenin dağıtımını zorlaştırmış ve tirajını olumsuz yönde etkilemiştir. Bazı teşkilatlar, şahıs adresleri vererek gazeteyi dağıtmaya devam etseler de vakıf yetkililerinin büyük bir bölümü bir taraftan dağıtımı keserken diğer taraftan da önceki borçlarını dahi ödememe kararı alırlar. Metin Erkaya'ya göre daha sonraki süreçte gazetenin dağıtımına mâni olup borçlarını ödemeyen bazı yetkililer, bu davranışlarının/bağlılıklarının mükâfatı olarak olsa gerek, *Sağduyu Partisi* yönetiminde görevlendirilirler.

Gazetenin her sayısı Esad Hocaefedi'ye ulaştırılır, yurt dışı seyahatlerinde de mümkün mertebe gönderilir. Söz gelimi Mayıs 1998'de, son beş sayı Esad Hocaefendi'ye verilmek üzere Sydney'e gönderilmiştir. 25 Mayıs 1998 günü gazeteleri eline alan Esad Hocaefendi çok memnun olduğunu, özellikle Fethullah Gülen ile ilgili dosyaları çok beğendiğini söyler. Ayrıca sabah namazlarından sonra camide yaptığı tefsir sohbetlerinden birisinde Metin Erkaya ve kardeşlerinin faaliyetlerinden bahseder ve oradaki cemaate *Son Uyarı* gazetesini okumalarını tavsiye eder. Hocaefendi'ye rağmen genel merkezin farklı bir tavır içerisinde olması cemaat adına endişe vericidir. Zira aynı günlerde Esad Hocaefendi'nin tavsiyesi üzerine her ay Sydney'e on iki, Melbourne'e ise yirmi tane gazete gönderilmeye başlanır. Fakat iki-üç ay kadar sonra genel merkezin telkinleriyle olmalı ki dergi almaktan vazgeçerler. Genel merkezin engellemeleri sonucunda gazetenin tirajı beş binden iki bin beş yüze kadar düşer. Bunun üzerine Hacı Ali Erkaya, "Derin Devletin Derin Dervişleri" diye bir yazı kaleme alır. Bu yazıdan sonra, *Son Uyarı*'nın teşkilatlarda bulundurulması da genel merkez tarafından yasaklanır.

Bu zaman zarfında Metin Erkaya ve kardeşleri aleyhinde

Türkiye'nin her yerinde propagandalar yapılmaya başlanır. Bunda Metin Erkaya'nın sözlerinin yanlış aktarılması veya çarpıtılmasının etkisi büyüktür. Bu bağlamda Metin Erkaya başından geçen bir hâdiseyi şöyle anlatmaktadır:

> 1998 yılı Temmuz'unda İspa ile umreye gittik. Umreciler arasında İstanbul'dan Orhan diye birisi de vardı. Medine'de iken bir sabah kahvaltı yapıyorduk. Kahvaltı esnasında Adapazarı'ndan ve Antalya'dan, oradaki problemlerden bahsediyordu. İsim vermeden cemaatten iki kişi hakkında ileri geri, aleyhte konuşmaya başladı. Onları kötü gösteriyordu. Yandaki masada oturuyordum. Dayanamadım, dedim ki:
>
> "Bak kardeşim, bahsettiğin şahısları ben tanıyorum. Biriyle yirmi üç yıllık arkadaşım, diğerini on yıldır tanırım. Söylediğin şeyler doğru değil, haksızlık yapıyorsun, iftira ediyorsun!" dedim. "Milletin on yılda, yirmi yılda çıktığı mevkilere, tepelere, paranızın gücüyle, helikopterle indiniz; şimdi de milleti oradan iteklemeye, aşağı düşürmeye çalışıyorsunuz!"
>
> Öyleydi, böyleydi, bayağı bir konuştuk, müzakere ettik. Sözümün Nureddin Bey'in de helikopterle geldiği şeklinde anlaşılacağı aklıma gelmemişti. Daha sonra, bu sözümün de aleyhimize kullanılmış olabileceğini düşünüyorum.

Metin Erkaya'nın bazı sözlerinin farklı bağlamlarda yorumlanmasının da etkisiyle *Son Uyarı*'ya karşı alınan cephe büyür, engellemeler her geçen gün artar. Bununla birlikte Esad Hocaefendi gazeteyi şiddetle desteklemeye ve okunmasını tavsiye etmeye devam eder. Metin Erkaya aynı umre seyahatinde yaşadığı diğer bir hâdiseyi şöyle anlatmaktadır:

> 8 Temmuz 1998 Çarşamba günü Mekke'ye geçtik. Hocamız da o gün Vâlide Hanım'la birlikte Cidde'ye gelmişler. Havaalanında karşılayan olmamış. İspa'cılar gereken ilgiyi göstermemişler. (İspa o günlerde özelleşmişti.) O yüzden biraz sıkıntı olmuş. O akşam Hocamızla birlikte umrenin tavafını ve sa'yini yaptık. Umreden sonra Hocamız tıraş olmak için tanıdığı bir berbere

gitti. Orhan ve Erol da birlikte gittiler. Hatıra olsun diye saçlarından istemiştim, Erol getirdi; hâlâ saklıyorum.

Ertesi gün Orhan bize dedi ki:

—Hoca Efendi size arka çıktı.

—Nasıl oldu?

Anlattı... Esad Hocaefendimiz buyurmuşlar ki:

—Orhan, *Son Uyarı*'yı okuyor musun?

—Okuyorum efendim!

—Yazılarını beğeniyor musun?

—Beğeniyorum efendim!

—Pekiyi, adamlar haksız mı, niye karşı çıkıyorsunuz?

—Efendim, Nureddin Bey 'Her doğru her yerde söylenmez!' diyor.

Hocamız başka bir şey söylememiş.

Berberde *Sağduyu* gazetesinden konuşmuşlar. Hocamız: "Buram buram Nakşîlik kokan bir gazete istiyorum!" demiş.

Türkiye'ye döndükten sonra, "Hocamız, 'Her doğru her yerde söylenmez!' demiş." diye bu konuşmaların da değiştirilerek aleyhimizde kullanıldığını gördük.

Bu örnekte de görüldüğü üzere bir taraftan gerek Metin Erkaya'nın gerekse Esad Hocaefendi'nin sözleri çarpıtılmakta diğer taraftan da Esad Hocaefendi'nin *Son Uyarı*'ya olan desteği devam etmektedir. Metin Erkaya, *Son Uyarı* gazetesine yönelik yapılan engellemeleri bir rapor halinde Esad Hocaefendi'ye 10 Temmuz 1998 günü cuma namazından sonra arz etmek üzere hazırlanır. Esad Hocaefendi'ye henüz konuyu arz etmeden cumadan önce yaptıkları Akra FM cuma sohbetinde *Son Uyarı* gazetesinden bahseder. Sohbetteki sözleri şöyledir:

Bizim Dr. Metin [Erkaya] kardeşimiz, *Son Uyarı* diye çıkardığı gazeteciği göndermiş. Orada Ermenilerin Doğu Anadolu'da, bizim mü'min müslüman halkımıza, Türk-Kürt halkımıza ne zulümler yaptığını yazıyor; tüylerim diken diken oldu. Her-

kesin okuması lâzım, herkesin bilmesi lâzım!.. Çünkü cihanı aldatıyorlar, güya Ermeniler zulme uğramış diye...[76]

Tüm engellemelere rağmen Esad Hocaefendi'nin takdirini alan Metin Erkaya, yayın faaliyetlerine devam eder. Basılı yayınların yanında bir de internetin Türkiye'de yaygınlaşmasıyla birlikte internet siteleri açılmasına öncülük eden Metin Erkaya, Hocaefendilerin sohbetleri başta olmak üzere çeşitli yayınlarını *Son Uyarı*'nın web sitesinde yapmaya başlar.[77] 9 Mayıs 1997'den itibaren, cuma sohbetlerini her hafta yazıya geçirip, internete yerleştirmeye başlar. Gerek Esad Hocaefendi'nin cuma sohbetlerini gerekse diğer sohbetlerinin çözümlerini düzenli olarak bu sitede yayınlar. Bu sohbetler, 26 Eylül 1998'den itibaren *Sağduyu* gazetesinde de yer alır.

Aylık siyasî-dinî içerikli *Son Uyarı* gazetesi, yayınını Mayıs 2001'deki 78. sayısına kadar devam ettirmiştir. Gazete, yayın hayatına son verdikten sonra dahi sitede bir müddet Esad Hocaefendi'nin sohbetleri yayınlanmaya devam etmiş, daha sonra telif hakları dolayısıyla Hocaefendilerin sohbetleri siteden kaldırılmıştır. Site fotoğraf albümleriyle internet ortamında etkinliğini sürdürmektedir.

Metin Erkaya'nın 2000'li yıllarda öncülüğünü ettiği ve kaynak sağladığı internet siteleri arasında *Gumushkhanewi Dargah*, *Dervişân*, *Çilehâne*, *Zikrullah*, *Alperen 2000* ve *Tekbir* gibi sayfalar bulunmaktadır. Bu sayfalar aylık internet dergisi mahiyetinde olup gündemdeki konulara uygun olarak Esad Hocaefendi'nin sohbetlerinden seçme yazılar yayınlamışlardır.

6. Sosyal Medya Faaliyetleri

Metin Erkaya'nın sosyal medyada en aktif olduğu alan Facebook idi. 3096 takipçisine mümkün olduğunca her gün gündemdeki olaylar, siyasi gelişmeler, tarihten notlar, önemli

---

76 Mahmud Esad Coşan, *Hazineden Pırıltılar*, ed. Metin Erkaya, 2003, 6/280.

77 http://www.sonuyari.org

şahsiyetler ve dini gün ve gecelere yazı, şiir ve fotoğraf paylaşımları yapmaktaydı. Yorum ve beğenilerine bakıldığında bu paylaşımların geniş bir kitle tarafından ilgiyle takip edildiği anlaşılmaktadır. Onun ilk paylaşımı 25 Kasım 2014 tarihinde olup "Anılarla Mahmud Es'ad Coşan Rh.A" sayfasının "Diriliş üfleyen adamın ardından.../Fehmi Çalmuk" başlıklı gönderisidir. Hastaneye gitmeden hemen önceki son paylaşımı ise 12 Aralık 2022 tarihinde "*Hastalandığım zaman, o (Allah) bana şifa verir.*" (Şuarâ 20/80) mealindeki âyet olmuştur. Sekiz yıllık zaman zarfında telif hakları sebebiyle kaldırdıkları hariç toplam 641 adet yazı, not, fotoğraf ve video paylaşımı yapmıştır.

Metin Erkaya, Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi'nin tüm sohbetlerine ve eserlerine vâkıf olduğu için önemli gün ve gecelerde onların konuşmalarından yaptığı seçkilerle paylaşımlar yapmaktaydı. Dolayısıyla çok uzun zaman zarfında elde edilebilecek malumata onun paylaşımları vasıtasıyla ulaşmak mümkündü. Onun diğer faaliyetlerinde olduğu gibi Facebook paylaşımlarında da Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi'nin sohbetlerini yazıya döküp herkesin istifadesine sunmayı hedeflemiştir. Ne var ki 14 Nisan 2017 tarihinden itibaren Metin Erkaya'nın paylaşımlarında bir değişikliğe gidilmiş ve söz konusu sohbetlerin yayınlanması sekteye uğramıştır. Nitekim Server İletişim, varislerinden aldığı yetkiye dayanarak Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi'nin sohbetlerini, fotoğraflarını vs. yayınlamasına karşı çıkmış, bu yazıları sosyal medya sayfalarından kaldırmasını istemiş, aksi halde dava açacaklarını bildirmişlerdir.

Metin Erkaya bu ihtar karşısında "Benim halim, vaktim ve sağlığım mahkemelerle uğraşmaya elverişli değil! Ayrıca cemaat içinde bir fitne oluşmasını istemem. Onun için, kitaplar ve sohbetler üzerindeki yapımcı haklarım saklı kalmak üzere, sayfamızdaki M. Es'ad Hocamız'a ait yazıları bugünden itibaren kaldırıyorum." diyerek sayfasında yayınladığı yazıları kaldırır. Metin Erkaya artık şeyhlerinin sohbetlerinden ziyade onlardan

da esinlenerek güncel konularda kendi yazılarını yayınlamaya başlamış yahut "Prof. Dr. Mahmud Esad Coşan'a göre Zikrullah" gibi başlıklarla Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi'nin fikirlerini konu edinmeye devam etmiştir. O ilk yazısına ise şöyle başlamaktadır:

> *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.*
>
> Kıymetli okuyucular!
>
> Bugün ülkemizde yeni bir dönem başlıyor. Allah'a hamd olsun ki, evet oyları galip geldi. İç ve dış düşmanlar üzüldü. Hükümet cephesi de şımarmayacak bir zafer kazandı. İnşaallah önümüzdeki günlerde bu sonuçlar ilgililerce değerlendirilir ve gelecek seçimler için daha güzel hazırlıklar yapılır.
>
> Bizim için de yeni bir başlangıç... Hocamızın sohbetlerini yayınlamamız engellendi. Bundan sonraki dönemde yine âyet-i kerime ve hadis-i şerif ağırlıklı olmak üzere, muhtelif kaynaklardan yazılar hazırlayıp yayınlayacağız. İlk yazımıza besmeleyle başlıyoruz...
>
> (17 Nisan 2017)

Metin Erkaya'nın dil, üslûb ve kaynak bakımından şeyhlerinin yaklaşımlarını merkeze alan bu yazılarında dinî ve tasavvufî bir muhteva hâkim olmuştur. Bunun yanında yazılarına kendi hatıralarını da eklemesiyle birlikte söz konusu paylaşımların İskenderpaşa'nın tarih yazımına önemli katkılar sağladığı görülmektedir. Bu bağlamda o, sayfasında önemli şahsiyetlerin vefat tarihlerinde biyografilerini kendi hatıralarını da kapsayacak şekilde yayınlamaktadır. Biyografisinden bahsettiği ilk şahsiyet Esad Hocaefendi'nin babası Halil Necati Coşan (ö. 2008) olmuştur. 13 Nisan 2015 tarihinde yayınlanan yazıda Coşan'ın hayatı ve özellikle Nakşibendiyye tarikatı şeyhlerinden Abdülaziz Bekkine (ö. 1952) ve Mehmed Zâhid Efendi (ö. 1980) ile ilişkisi üzerinde durulmuştur.

Vefat tarihlerinde önemli şahsiyetleri anmayı adet haline getiren Metin Erkaya, Hacı Hasib Efendi (ö. 1949), Açıkbaş

Ömer Efendi (ö. 1950), Abdülaziz Bekkine (ö. 1952), Ahıskalı Ali Haydar Efendi (ö. 1960), Adnan Menderes (ö. 1961), Hafız Zekai Sarsılmaz (ö. 1977), Necip Fazıl Kısakürek (ö. 1983), Turgut Özal (ö. 1993), Yahya Alkin (ö. 2000), Muhsin Yazıcıoğlu (ö. 2009), Mithat Coşan (ö. 2015), Korkut Özal (ö. 2016), Osman Çataklı (ö. 2016), Muhammed Ali (ö. 2016) ve Mehmet Bülent Çaparoğlu (ö. 2020) gibi isimlerin biyografilerini özgün bir üslûp ile anmıştır. Bu paylaşımlarda onların İskenderpaşa ile bağına dair orijinal tarihî bilgiler vermiştir.

7. Hitabeti ve Sohbetleri

Metin Erkaya, konuşmayı seven, bildiği her şeyi çevresine anlatmayı kendisi için vazife bilen bir kimseydi. Birisiyle oturduğu zaman saatlerce konuşur ve bahsettiği mevzunun en ince ayrıntısına kadar tartışırdı. Çok zeki ve hafızası kuvvetli idi. Okuduğu metinleri ve tecrübe ettiği hâdiseleri onlarca kişiye anlattığı için olmalı ki tarih ve diğer ayrıntıları zihninde tutar ve aradan aylar yıllar geçmesine rağmen ilk günkü heyecanla detayları atlamadan anlatırdı. Sohbetleri kuru ve sıkıcı değildi. Araya eklediği latifelerle konuyu muhatabının ilgisini çekecek hale getirirdi. Konuşmaları siyasetten ekonomiye, dini meselelerden tıbbî tahlillere kadar çok geniş bir sahaya yayılabilirdi. Hemen her konuyla ilgili söyleyecek bir sözü bulunurdu. Tıp doktoru olmakla birlikte vaktinin büyük bölümünü okumaya ayırır, özellikle ilahiyat mevzularında bir uzman edasıyla meselelere yaklaşırdı.

O, devamlı surette Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi'nin sohbetleriyle meşgul oluyordu. Bu sohbetler onun günlük olarak konuştuğu mevzuları doğrudan etkiliyordu. Bazen sohbette geçen bir hadis bazen de bir şiir üzerine saatlerce konuşuyor, hadislerin kaynaklarıyla ilgili İlahiyatçılara danışıyor, onların fikirlerini alıyor, mânasını vermekte zorlandığı bir şiir olursa onu dil uzmanlarına danışıyordu. Onun araştırmacı kişiliği aynı oranda konuşmalarının içeriğine de

yansıyor, yaptığı düzeyli sohbetlerle çevresini kültürel bağlamda geliştiriyordu. Konuşmalarında günümüzden somut örnekler veriyor, Tıpçı olmasının da etkisiyle isabetli analizler ve çıkarımlar yapabiliyordu.

O, farklı okumalarıyla muhatabının seviyesine ve mensup olduğu geleneğe uygun olarak iletişim kurmayı başarabilen bir donanıma sahipti. Karşısındaki kişi İlahiyatçı ise onunla İslâmi İlimlere dair konulardan konuşarak, Nur cemaatine mensup ise *Risâle-i Nur*'un başındaki "Bismillâh her hayrın başıdır. Biz dahi başta ona başlarız." sözlerini ezberden okuyarak iletişim kuruyor, böylece muhatabının tüm dikkatini üzerine çekebiliyordu. Yanına çiftçilikle uğraşan bir köylü geldiğinde konuşması, şivesi, kullandığı kelimeler ve sohbet konusu muhataba göre birden şekil alıyor ve böylece karşısındakinin gönlünü kazanması kolaylaşıyordu. Hiç tanımadığı insanların dahi hayranlıkla kendisini dinleyip istifade etmesi mümkün hale geliyordu.

Kedisine sorulan bir soruyu çok yönlü ve kapsamlı bir şekilde cevaplamaktaydı. Söz gelimi öğrencilik yıllarından itibaren İskenderpaşa'da kalmış, sonrasında da hayatını bu yola vakfetmiş olduğu için bu cemaatin son elli yılını kendisinden daha iyi bilen bir kimse bulunmamaktaydı. Sorgulayıcı ve arşivci kişiliğiyle bazı konuları bizzat tecrübe edenlerden dahi daha iyi bildiği görülmekteydi. Örneğin İskenderpaşa'da halvet ve i'tikâf gibi uygulamalara katılmamış olmakla birlikte Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi'nin yanında halvete ve i'tikâfa girenlerden edindiği bilgilerle bu konularda detaylı bilgiler vermekteydi. Bu yönüyle onun sohbetleri tecrübe ve bilgiyi harmanlaması itibariyle karşı tarafa tatmin edici ve doyurucu bilgi sağlamaktaydı.

7.1. Analizleri

Metin Erkaya, zaman zaman kendisine sorulan sorulara derin tetkikler ve kapsamlı analizlerle cevaplar vermekteydi. "Altmış yetmiş yaşlarındaki bir şeyh efendinin, üniversitede

okuyan gençlerle ilgilenmesini nasıl yorumluyorsunuz?" sorusuna verdiği cevap onun muhakeme kabiliyetini gözler önüne sermektedir.

Aşk odu evvel düşer ma'şûka, ondan âşıka...
Şem'i gör kim, yanmadan yandırmadı pervâneyi!

"Sevgi ateşi ilk önce sevilenden başlar, sonra sevene sirayet eder." diyor. Buna göre Hocamız gençleri seviyor, onlara teveccüh ediyordu ki, gençler de Hocamızı sevdiler, ona rağbet ettiler, sohbetlerine devam ettiler. Bunun muhtelif sebepleri olabilir:

1. Üniversitede okuyan gençler bilgi seviyesi bakımından, zekâ ve kabiliyet bakımından seçilmiş kimselerdir. Onlardan daha kısa sürede, daha iyi sonuçlar alınacağı için onlarla daha çok ilgilenmiş olabilir.

2. Gençler eğitime, öğrenmeye, değişime müsaittir. Belli bir yaştan sonra insanların düşünceleri sabitleşir. Okuyan gençler devamlı propaganda altındadır. İnançsız öğretmenler, hocalar devamlı onları dinden uzaklaştırmaya çalışmaktadır. Onun için onlarla daha çok ilgilenmiş olabilir.

3. Tanzimat'tan beri ülkemizin bozulması, okuyan gençler vasıtasıyla olmuştur. Bugünün gençleri yarının büyükleri, devlet adamları olacaklardır. Onların iyi yetişmesi, ülkemizin geleceği için önemli olduğundan gençlere yönelmiş olabilir.[78]

Metin Erkaya'nın bu tespitleri, kendi öğrencilik yıllarındaki tecrübeleri doğrultusunda ortaya çıkmıştır. Onun tahlillerini hayatın tüm alanlarıyla ilgili görmek mümkündür. Kendisine sorulan sorulara verdiği cevaplarda da benzer bir durum söz konusudur. Söz gelimi bir seferinde ona şöyle bir soru yöneltilmişti:

Yeni evliyiz. Çocuğumuz olsun istiyoruz. Acaba çocuğun cinsiyetini, ileride olmasını istediğimiz vasıfları, fiziksel özelliklerini

---

[78] İnsicam, "Ülkemizin Manevi Mimarlarından Mehmed Zahid Kotku Hocaefendi'yi Üç Talebesine Sorduk -I- Dr. Metin Erkaya", *İnsicam Dergisi* 9 (2021), 81.

(kaş, göz, burun vs.) belirten ölçütler var mıdır? İbrahim Hakkı Erzurumî Hazretleri Ma'rifetnâme'sinde bu konuları ayrıntısıyla yazmış, doğru mudur?

Metin Erkaya'nın cevabı ise şöyledir:

1. Çocuğun boyu, saçının rengi, gözünün rengi, yüzünün şekli, anneden ve babadan gelen genetik karakterlere göre teşekkül eder. O bakımdan halk arasında, "Kız halaya, oğlan dayıya çeker, yâni benzer." diye bir kanaat vardır. Ne ekersen, onu biçersin. Arpa ekilen yerden buğday biçemezsin.

2. Çocuğun kız veya erkek olması da elimizde olmayan bir sonuçtur. Ana rahmindeki yumurta hücresine, bir atımda doğum yoluna bırakılan 125 milyon sperm hücresinden hangileri ulaşırsa, onlardan sadece birisini kabul eder. Spermlerin yarısı X kromozomu, yarısı da Y kromozomu taşır. Y kromozomunu taşıyan sperm yumurta ile birleşirse, oluşacak çocuk erkek olur. X kromozomunu taşıyan sperm yumurta ile birleşirse, oluşacak çocuk kız olur. Hangisinin ulaşacağını veya yumurtanın hangisini kabul edeceğini bilemeyiz, tayin edemeyiz.

3. *Ma'rifetnâme*'yi daha çok nefis terbiyesiyle ilgili kısımları bakımından faydalı görüyoruz. Astronomi ve sair konular, o zamanın bilim seviyesine bağlı açıklamalardır. Bugün geçerli olmayabilir. Çocuk konusundaki açıklamaları da pek tutarlı olmasa gerek.

Örnekler:

1. Konya Ilgın'dan uzun zamandır çocuğu olmayan bir arkadaş Prof. Dr. M. Es'ad Coşan Hocamız'a müracaat etmiş. Hocamız da 500 Yâsin okumalarını ve Allah'a dua etmelerini söylemiş. Denileni yapmışlar, bir oğulları olmuş, adını da Mahmud Esad koymuşlar. 2000 yılında Hocamız'ın son umresine bu arkadaş da katılmış. Hocamız'a denildiği gibi 500 Yâsin okuyup dua ettiklerini, bir oğul sahibi olduklarını, adını da Mahmud Esad koyduklarını anlatmış. O sırada Hocamız'ın yanında ağabeyi Mithat Coşan da varmış. Hocamız tebessüm etmiş, "Bundan sonrakinin adını da Ahmed Mithat koyarsınız." demiş. Dediği

gibi 2002 yılında olsa gerek, bir oğlu daha oldu. Onun adını da Ahmed Mithat koydular.

2. Benim yedi çocuğum var, hepsi de oğlan. Yedinci çocuğum olunca (2003), cami cemaatinden bir arkadaş duymuş, bana geldi.

"—Benim dört tane kızım var, hiç oğlum yok. Oğlan olmasının tıbbi bir çaresi var mı?" dedi.

Ben de ona dedim ki:

"—Tıbbi bir çaresini bilmiyorum ama biz biraz yemekleri tuzlu yiyoruz; belki onun etkisi olmuştur. Bir de siz 500 Yâsin okuyun, Allah'a dua edin!" dedim.

Bir sene sonra (2004) o arkadaş gülerek yanıma geldi, ikiz oğlu olmuş, yâni Allah iki tane birden oğul ihsan eylemiş. Demek ki dua edene Allah verebilir, ihsan edebilir. Yeter ki yolunca yürümeye çalışan gayretli müslüman olalım!

Burada olduğu gibi Metin Erkaya'nın cevapları Tıbbî yönü ağırlıklı ama bununla birlikte geleneği tamamen dışlamadan dengeyi gözeten ve neticede Allah'a tevekkülü öncelemeyi gerektiren analizlerden oluşmaktaydı. Bu yönüyle soruyu soran muhatabın tatmin olması daha da kolaylaşmaktaydı. Benzer bir durum onun bir hekim olmasına rağmen kendisine siğil şikâyetiyle gelen hastalara yeme ve içme konusundaki tavsiyelerinin ve kullanabileceği ilaçların yanında okuma/rukye yapmasında da görülmektedir. O, zamanında siğil okuyan bir büyüğünden el almıştı. O günden beri yeri geldikçe hastalara siğil için okumaktaydı. Hastaların büyük bölümü bu okuma neticesinde fayda görmekte ve siğillerinden kurtulmaktaydı.

Metin Erkaya'nın analizleri bazen de güncel ve siyasi meselelerle ilgili olmaktaydı. O, gündemdeki konularla ilgili kendi tecrübelerinden hareketle yorumlar yapmakta, bunları yakın çevresiyle de konuşup istişare etmekteydi. Örneğin bu tahlillerinden birisi Türkiye'nin muhtelif yerlerinde kurulan şehir hastaneleri ile ilgili olup o, bu konuda şunları söylemekteydi:

Şehir hastaneleri ve problemleri hakkında arkadaşlarımız çeşitli yazılar yazdılar, haklı eleştirilerde bulundular. Bu kadar büyük yatırımlar yapılıyor, niye doktorlara hiç danışılmıyor? Sağlıkla ilgili konularda kimler karar veriyor?

Düşünüyorum da bunları başkanlık sisteminin getirdiği problemler olarak görüyorum. Başkanlık öncesinde de bütün milletvekili adaylarını tespit eden, bütün belediye başkanı adaylarını belirleyen bir parti başkanlığı vardı. (Cumhuriyetin ilk yılları gibi.) Şimdi bakanlar genellikle meclis dışından atanıyor. Atanmış kimselerin halk bizden memnun mu, değil mi diye bir kaygısı yok. Her şeyde, "Külliye bizden memnun ve razı olsun yeter!" diye düşünülüyor. Erkekler evden uzaklaştırılıyor, yuvalar yıkılıyor, cinayetler işleniyor; Kadın ve Aileden sorumlu bakana kimsenin gücü yetmiyor. Çünkü gücünü saraydan alıyor.

Padişah Efendimiz, Hanım Sultan, Şehzade Efendimiz, damat efendiler ülkeyi yönetiyorlar. Şüphesiz bir takım güzel işler yapılıyor. Ama yanlış işler yapıldığı zaman padişaha dur diyecek bir fetva makamı, şeyhülislâm yok... Padişahın hürmet ettiği, kendisine yön verecek bir kâmil şeyh efendi yok...

Ankara'da, İstanbul'da seçim kaybedildi. Bundan bir ders çıkarıldı mı? Bir politika değişikliği oldu mu? Ben görmedim. Halka inilmeli, anketler yapılmalı, hatalı uygulamalardan vazgeçilmeli... Önümüzdeki başkanlık seçimlerinde %51 oy almak çok zor görülüyor. Eğer seçim kaybedilirse, 28 Şubat günlerinin geri geleceğinden, Fetocuların affedilip eski görevlerine döneceklerinden endişe ediyorum.

Allah akıbetimizi hayr eylesin... Yöneticilerimize basiretler ihsan eylesin... (28 Kasım 2019)

Dost acı söyler... Metin Erkaya'nın bu uyarıları da bir dosta yönelik içtenlikle yazılmış bir hatırlatma notu mahiyetindeydi. O, bu hatırlatmaları kimi zaman yazılı olarak kimi zaman da çeşitli toplantılarda sözlü olarak dile getirilmekteydi. Böylece, daha iyi bir yönetimin hayata geçmesini cân-ı gönülden temenni etmekteydi.

7.2. Etimolojik Tahlilleri

Metin Erkaya dile çok meraklı ve bir o kadar da yatkın bir kimseydi. İngilizce, Arapça, Özbekçe, Latince ve Farsça'yı, metinleri anlayıp tahlil edebilecek derecede bilmekteydi. Bu birikimi ve ilgisiyle günlük hayatta karşılaştığı kelimelerin etimolojik tahlillerini yapmaya çalışırdı. Örnek olarak o, bir seferinde *mercimek* kelimesi hakkında "*Adese*, mercimek demek. Eskiden mercimek şeklindeki büyütece adese diyorlardı. Mercek de mercimek kelimesinden uydurma, mercimeğe benzediği için..." açıklamasını yapmıştı. Yine *berduş* kelimesi ile ilgili olarak "Berduş: 'Onun üzerinde, sırtında' demek. Eskiden çakallar ceketini giymiyor, üzerine alıyor. Ona berduş deniyordu." açıklamasını yapmıştı. *Külhanbeyi* tabiri için ise şu açıklamayı yapmıştı:

> Külhan, hamamlarda odunun yakıldığı yer. Hocaefendi şöyle anlatır: "Adamın birisi gece sıcak diye hamamın külhanında yatmış, sabah kalkınca da dışarıyı seyretmeye başlamış. Görmüş ki: Bir beyefendi karşısındaki köşkün balkonunda samur (bir hayvan derisi) kürke bürünmüş dışarıyı seyrediyormuş. Gördükleri karşısında şöyle demiş:
>
> شب تنور گذشت و شب سمور گذشت
>
> *Şeb-i tennûr güzeşt ü şeb-i semmûr güzeşt.*
>
> 'Tandırda, küllerin arasındaki gece de geçti, samurların arasında senin öyle yumuşak yumuşak yattığın gece de geçti.'"
>
> İkisi de geçti. Gece bitti sabah oldu... Tandır kelimesi Farsça'dan: Tennûr. Tennûre diyorlar Mevlevîlerin giydiği o elbiseye. Tandırla bir ilgisi olabilir.

Zeval kelimesi için de "Sonu olan demek. Güneşin batışına da zeval deniyor. 'Ey Hâlık-ı lâ yezâl' Ey zevâli olmayan ebedî olan yaratıcı." açıklamasını yapar. *Kevn* kelimesi için ise "Kevn, kün'den. Kün 'olmak' demek. *Kâinât*, 'yaradılan her şey'. Kevn ü mekân... Mekân da 'yer' demek. Yani 'yeryüzünün ve yeryüzünün dışındaki tüm oluşumların, yaratıkların sahibi olan.'" der. Başka bir sefer "Sabreden koruk helva olur, sabreden mo-

ruk ölür." sözünü açıklarken koruğun üzüm, helvanın ise tatlı olduğunu söyledikten sonra moruk kelimesi üzerinde durur. "Moruk, Farsça'daki merg kelimesinden gelir, ölüm demektir. İranlılar gösteri yaparken (*Merg ber Emrika*) "Amerika'ya ölüm!" sloganını kullanırlar..."

Bu gibi örnekleri çoğaltmak mümkündür. Metin Erkaya her konuşmasında mutlaka kelimelerin kökenleri üzerinde dururdu. Bu da dinleyicinin ilgisini çekerdi. Bazen kendisinin de merak ettiği kelimeler olur, bunların etimolojisini araştırmadan içi rahat etmezdi. Hemen yanındaki evlatlarından birisine "Bak bakalım şu kelimenin aslı neymiş?" diye sorar, internet üzerindeki kısa bir araştırmayla kelime hakkında detaylı bilgiye erişirdi.

Metin Erkaya, Tıp Fakültesi mezunu olması itibariyle aşina olduğu Latince kelime kökleriyle de ayrıca ilgilenir, diller arasındaki irtibat üzerinde durmayı severdi. Onun dile olan ilgisi, Arapça'sının Kur'ân âyetlerinin tamamını ve hadislerin büyük bir bölümünü rahatlıkla anlayacak bir seviyeye gelmesini sağlamıştı. Böylece kitaplaştırdığı sohbetlerde geçen her bir metni kolaylıkla yazıya geçiriyor, hadislerin kaynaklarını buluyor, tercümesi eksik kısımları tercüme ederek metnin eksiklerini tamamlıyordu.

7.3. Tarih Kaynaklarını Tenkit

Metin Erkaya, konuşmalarında zaman zaman gerek tarih kaynaklarında gerekse tefsirlerde yer alan rivâyetleri ve ön kabulle karşılanan bilgileri tenkit ediyordu. O, tarihi metinleri peşinen kabul etmek yerine sorgulamayı prensip edinmişti. Muhalif ve cedelci tabiatı da bunu gerekli kılıyordu. Bundan dolayı özellikle peygamber kıssaları söz konusu olduğunda rivâyetlerle realiteyi mutlaka karşılaştırıp sorguluyordu.

Örneğin tefsirlerde "Hz. Musa peygamber Tur Dağı'ndan elinde levhalarla döndü. Baktı ki millet buzağıya tapıyor. Levhaları yere attı. Kardeşi Harun'un sakalına yapıştı niye sahip olmadın bu millet böyle oldu diye. Ortalığı sis kapladı. Yetmiş

bin kişi öldü." şeklinde ifadeler olduğunu belirterek buradaki sayıların abartılı olduğunu dile getirmekteydi. Bir seferinde kaynaklardaki bilgileri şöylece eleştirmişti:

> Bu Yahudiler kaç kişi de yetmiş bin kişi ölüyor? Cumartesi yasağına riâyet etmediler. Yetmiş bin kişi de oradan ölüyor. *Hıtta* deyince *hınta* dediler yetmiş bin de oradan... Bazı kaynaklarda toplam yetmiş kişi diyor oraya taşınan İsrailoğullarının sayısına. Benim tahminim de şuydu: Baba, oğul, çocuklar otuz kişi en fazla, kırk diyelim. Bizim Türkiye'de nüfus sayımına göre Cumhuriyet kurulduğu zaman nüfus 13 milyondu. Yüz senede beş kat artıyor nüfus. Derler ki Yusuf Peygamber ile Musa Peygamber arasında dört yüz sene vardır. Kırk kişi olsa, ilk yüz yıl beş kat artsa iki yüz kişi. İkinci yüz yıl bin kişi. Üçüncü yüz sene beş bin kişi. Dördüncüsü yirmi beş bin kişi. O zamanlar ölümler fazla, salgın hastalıklar vs. Hayrullah Örs diye bir masonun yazdığı eserinde Mısır'dan Musa Peygamberle çıkan kişi sayısının iki bin dört yüz olduğunu tahmin ediyor. Belki daha da azdır. Neden? Biliyorsunuz âyet var. On bin kişilik bir topluluk azlığından dolayı yenilmez diye. On bin kişi filan olsalar Firavun ile cephe savaşı yaparlar neden kaçsınlar? Neden kaçak güreşsinler?
>
> Kitaplarda işte böyle mübalağalı kayıtlar var. Benzer bir şekilde Ahmet Cevdet Paşa da *Tarih*'inde Moğol ordularının hep reklamla çoğaltıldığını, o kadar olmasının mümkün olmadığını, o kadar ordunun beslenemeyeceğini çok anlatıyor.

Metin Erkaya'nın sayılarla ilgili tenkitlerinin bir diğeri de Peygamber Efendimiz'in (sas) ashabının sayısı ile ilgili şu misalde görülmektedir:

> Peygamber Efendimiz (sas) zamanında Mekke'nin nüfusu on bin kişi, Medine'ninki beş bin kişi. Medine'den bin kişilik asker çıkıyor, üç yüzü geri dönüyor Uhud savaşında biliyorsunuz. On bin kişiyle Mekke'yi alıyorlar, iki bin de Mekkeli asker katılıyor Huneyn'e gidiyorlar. Mekke'den iki bin asker çıkartabiliyor on bin kişi. Çünkü nüfusun yarısı kadın; beş bin. Yarısı çocuk; iki bin beş yüz. Yani savaşacak insan sayısı ancak iki bin...

> Hz. Ali ile Hz. Aişe savaştığı zaman on üç bin kişi öldü diyorlar. Hâlbuki o kadar savaşacak insan yok. Harre Vakası için doğru yazmışlar... Harre Vakası'nda Medineliler hendekleri sağlamlaştırıyorlar, tamir ediyorlar, savunmaya hazırlanıyorlar. Üç bin kişi. Harre Vakası ki Cemel vakasından kaç sene sonra gerçekleşen bir olay. Dolayısıyla bazı konularda tarihçiler abartıya çok kaçıyorlar.

Metin Erkaya yalnızca sayıların değil bazı tarihi verilerin de mantıken hakikati yansıtmasının mümkün olmadığını zaman zaman dile getirmekteydi. Bir seferinde Hatim'de peygamber kabirlerinin var olduğuna dair iddiayı şöylece tenkit etmişti:

> Kureyşliler Kâbe'yi tamir ederken malzeme yetmiyor, Hatm'i boş bırakıyorlar, Kâbe'den olduğu belli olsun diye de yarım daireyle çeviriyorlar. Oraya Hicr-i İsmâil diye de bir isim takıyorlar; münasebetsiz bir isim. Kitaplarda orada İsmâil'in (as) ahırının olduğu yazıyor.
>
> Öncelikle orası kaç metre kare, kaç at sığar?.. İkincisi mescidde at mı biner? Hicr ile makam arasında kaç bin peygamber...
>
> Benim "bu yüz bin peygamber" ifadelerini de aklım almıyor. Bu kadar peygamber hani nerede? "Peygamberlerin cesedini toprak yemez" deniliyor. Bu kadar kazılar yapılıyor. Hiçbir peygamberin cesedini bulan var mı? Geçen zemzem için kazı yapıldı, her tarafı kazdılar... Birisi hatalı bir şey söylüyor sonra hepsi inanıyor. Sahih olduğu söylenen kitaplarda geçse de yanlış bilgiler olabiliyor.

Metin Erkaya bazen de Peygamber Efendimiz'in (sas) bazı hadislerinin yanlış anlaşıldığını ifade etmekteydi. Bir seferinde bu hususu şöyle dile getirmişti:

> Peygamberimiz Medine'de bulunurken "Küçük abdestinizi ve büyük abdestinizi yaparken kıbleye doğru dönmeyin önünüzü ve arkanızı, doğuya veya batıya dönün." diyor. Buradan cahil bir fakih "Doğu ve batı tarafında kıble olmaz." hükmünü çıkarıyor. Hâlbuki Hindistan'da kıble doğu tarafta, Afrika'da batı tarafta.

Bu örneklerde de görüldüğü gibi Metin Erkaya sorgusuz sualsiz okuduğu her metni kabul eden bir tabiata sahip değildi. O, tarih verilerini sorgulayıp mantık ve tenkit süzgecinden geçirip kabul etmekteydi. Onun bu sorgulayıcı yaklaşımı yalnızca tarih verileri özelinde de kalmamıştır. O, mesaisinin büyük bölümünü harcadığı Hocaefendilerin sohbetlerinde veya kitaplarında hatalı olduğunu düşündüğü bir bilgi varsa bunun aslını öğrenmeden geçmemeyi temel bir prensip edinmişti. Bu sorgulama, sağlığında Esad Hocaefendi'ye bizzat sorup aslını öğrenmek şeklinde de gerçekleşiyordu.

Söz gelimi 11 Kasım 1994 tarihinde Kocatepe Camii'nde Mehmed Zâhid Efendi'yi anma toplantısının ardından İsmail Turan Hoca, Esad Hocaefendi'yi evine davet etmiş, Metin Erkaya da bu davete katılmıştır. Arabayla ilgili adrese giderken Metin Erkaya, bir fırsatını bulup Esad Hocaefendi'ye "Efendim, kitabınızda Mehmed Zâhid Efendi'nin hayatını anlatırken 93 Harbi'nden sonra geldiklerini söylüyorsunuz. Fakat babasının ölüm tarihini hesapladığımız zaman daha erken gelmeleri gerektiği anlaşılıyor. Ayrıca Kafkas muhacereti de 93 Harbi'nden önce olmuş. Bu tarihte bir yanlışlık olmalı." der. Arabanın ön koltuğunda oturan Esad Hocaefendi, arkasına döner ve "Metin, bana anlattıkları gibi yazdım, tahkik etmedim. Olabilir." der.

Esad Hocaefendi'nin vefatının ardından da sehven yapılan bu gibi hatalar karşısındaki tavrını devam ettirmiş, hakikati buluncaya kadar araştırıp sorgulamaya devam etmiştir. İskenderpaşa geleneğinin hurafelerden uzak bilgiyi temel alan geleneği onun böyle bir bakış açısına sahip olmasında etkili olmuş olmalıdır.

7.4. Sıkça Kullandığı Atasözleri ve Hikmetli Sözler

Atasözleri, hikmetli sözler, özlü ifadeler ve deyimler Metin Erkaya'nın günlük konuşmalarında ve sohbetlerinde sıklıkla müracaat ettiği sözlerdir. Onun Türkçeye verdiği değerin ve okumalarının bir getirisi olarak özlü sözleri kullanması, soh-

betlerinin daha ilgi çekici hale gelmesini sağlamaktaydı. Onun sıklıkla söz ettiği atasözleri ve özlü sözlerden ilk etapta akla gelenleri şöyleydi:

- "Allah bir kulunu sevindirmek istediği zaman önce eşeğini kaybettirir, sonra buldururmuş."
- "Ameliyat başarılı geçti ama hasta öldü."
- "Atım tepmez, itim kapmaz deme."
- "Atın önünde et, itin önünde ot."
- "Az yiyenler ibadetle meşgul olurken, çok yiyenler vakitlerini tuvalet sıralarında geçirir."
- "Bal bal demekle ağız tatlanmaz."
- "Berâet-i zimmet esastır."[79] (Kişinin masum ve borçsuz olması esastır.)
- "Bilmediğin aş ya karın ağrıtır ya baş."
- "Çok laf yalansız, çok mal haramsız olmaz."
- "Def'i mefâsid celb-i menâfîden evlâdır." (Zararı ortadan kaldırmak, fayda temin etmekten önce gelir.)[80]
- "Deliye öğüt neylesin. Karaya sabun neylesin."
- "Ehli keyfe keyf getirir kahvenin kaynaması/Eşeği yoldan çıkarır sıpanın oynaması."
- "Ehven-i şerreyn ihtiyar olunur." [81]
- (*en-Nâdiru ke'l-ma'dûm*) "Nadir olan şey yok gibidir."
- "Erkekliğin onda dokuzu kaçmaktır. Biri de hiç görünmemek."
- "Eşeğe semeri yük değildir." (Birisi çantasını taşımak istediğinde söylediği söz.)
- "Ezmanın tegayyuru ile ahkâmın tebeddülü inkâr olunamaz." (Zamanın değişmesi ile ahkâmın değişmesi inkâr olunamaz."[82]

---

79 *Mecelle* (Madde 8). Bk. Ahmed Cevdet Paşa, *Açıklamalı Mecelle : (Mecelle-i Ahkam-ı Adliye)* (İstanbul: Hikmet Yayınları, 1979), 19.

80 *Mecelle* (Madde 30). Bk. Ahmed Cevdet Paşa, *Açıklamalı Mecelle*, 21.

81 *Mecelle* (Madde 29). Bk. Ahmed Cevdet Paşa, *Açıklamalı Mecelle*, 21.

82 Bu söz *Mecelle*'de (Madde 39) "ahkâmın tegayyuru" ifadesiyle geçmektedir.

- "Ey yolcu korkarım ki Mekke'ye varamayacaksın. Çünkü yolun Türkistan'a doğru."
- "Gafile kelam, nafile kelam."
- "Geçti Bor'un pazarı, sür eşşeğini Niğde'ye."
- "Hızlı yaşa, genç öl, cenazen yakışıklı olsun."
- "İt ite, it de kuyruğuna."
- "Daha iyi, iyinin düşmanıdır."
- "Kavga iki taraflı olur. Bir taraf sen haklısın derse kavga biter."
- "Kem âlet/âlât ile kemâlât olmaz."
- "Kıçı yere yakın olandan kork."
- "Kurt kocayınca köpeğin maskarası olur."
- "Mü'min mescidde, denizdeki balık gibidir; münafık ise kafesteki kuş gibidir."
- "Nerede var bir bodur Allah'ın belası odur."
- "Okumadan âlim, yazmadan muallim..."
- "Olmayasın üç beldenin birinden: Divriği'den, Dârende'den, Eğin'den."
- "Öküz öldü ortaklık bozuldu."
- "Saçı uzun aklı kısa."
- "Sen yedin güllaç ben yedim bulamaç sabaha ikimizin de karnı aç."
- "Sû-i misâl numune-i imtisâl olmaz."
- "Taş attın da kolun mu yoruldu?"
- "Tebdîl-i mekânda ferahlık vardır."
- "Tecrübe hayatta yediğin kazıkların bileşkesidir."
- "Uzunun aklı uzaktan gelir."
- "Zarar ve mukabele bi'z-zarar yoktur."[83]
- "Zengin arabasını dağdan aşırır, fakir düz yolda şaşırır."

Metin Erkaya'nın aklında bu şekilde kalmış olmalı. Bk. Ahmed Cevdet Paşa, *Açıklamalı Mecelle*, 22.

83 *Mecelle* (Madde 19). Bk. Ahmed Cevdet Paşa, *Açıklamalı Mecelle*, 21.

- *(Gürk-zâde àkıbet gürk şeved*) "Kurdun çocuğu sonunda kurt olur." (Şeyh Sadî-i Şirâzî)
- *(Şeb-i tennûr güzeşt ü şeb-i semmûr güzeşt*) "Tandırda, küllerin arasındaki gece de geçti, samurların arasında senin öyle yumuşak yumuşak yattığın gece de geçti."

Özbekçe ile ilgilendiği için Özbek atasözleri de ilgisini çekmekteydi. Bunların önemli bir kısmını *Özbekçe'yi Öğreniyoruz* kitabına da almıştı. Bu sözlerden bazıları şöyledir:

- (*Aytsam tilim aytmasam dilim kuyadi*) "Söylesem dilim söylemesem yüreğim yanar."
- (*Bolaga iş buyur, ketidan özin yugur*) "Çocuğa iş buyur, ardı sıra kendin git."
- (*Ochik nimalarni yedirmaydi, toqlik nimalarni dedirmaydi.*) "Açlık neleri yedirmez, tokluk neleri dedirmez."
- (*Siçqân siğmas iniga, galvir boğlar dümiga*) "Fare sığmaz yuvasına, kalbur bağlar kuyruğuna"

Bu sözlerin dışında İstanbul Tıp Fakültesinde Anatomi hocası olan Prof. Dr. Sami Zan'ın özlü sözleri de onun çok ilgisini çekmekte hem Facebook paylaşımlarında hem de günlük hayatta bunları zikretmekteydi. Sami Zan'ın özlü sözlerinden en çok dile getirdikleri şöyleydi:

- "Âdem âdemin, manav da bademin kıymetini bilir."
- "Allah verir şifasını, doktor alır parasını."
- "Altıncı duyu kalp gözüdür." (Hz. Ömer'in Medine'de hutbe okurken Irak'ta savaşan komutanına, (*Yâ sâriye, el-cebel!*) "Sâriye, dağa dikkat et!" diye seslendiğini anlatırdı.)
- "Anı yazmak, fotoğraf çekmek, ölümün elinden bir şeyler kurtarmaktır."
- "Aşkın gözü kördür, yollanmadığı yere gider."
- "Aşkın ilk nefesi, aklın son nefesi."
- "Ayakkabım yok diye üzülüyordum, sokağa çıktım, ayaksız insan gördüm."
- "Ayrılık öyle bir rüzgârdır ki, küçük ateşleri söndürür, büyük ateşleri çoğaltır."

- "Erkek güzel arar, kadın güven arar."
- "Erkek poligamdır, aynı anda birden fazla kadını sevebilir. Kadın monogamdır, yalnız bir erkeği sever."
- "Erkek ruhen aktif, kadın pasiftir; onun için erkekten ilgi bekler."
- "Gerçek mutluluk insanın aldıklarında değil, verdiklerinde gizlidir."
- "Gözler ve ses hiçbir zaman değişmez."
- "Hatır, paranın açamadığı kapıları açar."
- "Hayat denklemi: Çalışma (10) x Doğruluk (10) x Bilgi (10) x Güzellik (10) x Şans (0) = 0"
- "Hayat size bir limon vermişse, siz onu limonata yapmaya çalışın!"
- "Hayatta mutlu olmak, aradığın insanı bulmak değildir; esas mutluluk, aranılan bir insan olmaktır."
- "Hekim nadiren hastasını tedavi eder, genellikle teselli eder."
- "Herkesin ter kokusu ayrıdır, parmak izi gibidir."
- "Hiçbir zaman çıktığın kapıyı hızlı kapatma, geri dönmek zorunda kalabilirsin!"
- "İki mahkûm hapishane penceresinden dışarı baktılar; birisi gökte yıldızları gördü, diğeri yerde çamurları..."
- "Kadın kaleye, erkek orduya benzer; kale içten fethedilir."
- "Kaza geliyorum demez, namus gidiyorum demez."
- "Ölmek her canlının tabii sonucudur, mühim olan unutulmamak..."
- "Rast giderse işin, mermere geçer dişin; rast gitmezse işin, muhallebide kırılır dişin!"
- "Sen doğru isen, gölgem eğri olacak diye korkma!"
- "Sev seni seveni, hâk ile yeksân olsa (yerle bir olsa); sevme seni sevmeyeni, Mısır'a sultan olsa..."
- "Sev seni seveni, sorma seni sormayanı!"

- "Sevmek oturup birbirine bakmak değil, belki beraberce aynı yöne bakmaktır."
- "Söndüremeyeceğin ateşi yakma!"
- "Talebe hocasına sormuş: "Hocam biz de profesör olabilir miyiz?" Hocası cevap vermiş: "Evlâdım, siz profesör olamazsınız ama profesörlük size kadar düşer."
- "Üniversiteye girip de çıkamayanlara profesör denir."
- "Yaşlılık gözlerde başlar, genital organlarda biter."
- "Yüksek makamlar yalçın kayalara benzer. Oralara nadiren kartallar, çoğunlukla kertenkeleler çıkar."
- "Yükselmek için kendi ayaklarınızı kullanın; başkalarının sırtını ve ellerini değil!"

Prof. Dr. Sami Zan, ders arasında yazdırdığı güzel sözler arasında, Rudyard Kipling'e (ö. 1936) ait (If/Eğer) şiirinin tercümesi de vardır. Metin Erkaya Facebook sayfasında şöylece paylaşmıştır:

- Eğer etrafındakiler itidallerini kaybettiği ve kabahati sana yüklediği zaman, sen itidalini koruyabilirsen; bütün insanlar senden şüphelendiğinde, sen kendine güvenebilir ve onların şüphelerini de hoş görebilirsen;
- Eğer sen bıkıp usanmadan beklemesini bilir ve beklemekten de yorulmazsan veya hakkında yalan söylenir de sen yalan söylemezsen veya senden nefret edilse de sen nefrete kapılmaz, bununla birlikte ne pek fazla doğruluk ne de ukalâlık taslamazsan;
- Eğer hayal kurabilir, fakat kendini hayallere kaptırmazsan;
- Eğer düşünebilir, fakat düşüncelerinin kölesi olmazsan;
- Eğer zafer ve yenilgi ile karşılaşır, bu iki sahtekâra da aynı biçimde davranabilirsen;
- Eğer söylediğin gerçeği, aşağılık insanlar budalaları tuzağa düşürmek için çarpıttığı zaman, onu işitmeye katlanabilirsen;
- Yahut uğrunda hayatını vakfettiğin şeylerin yıkılışını sey-

redebilir ve iki büklüm, yıpranmış aletlerle onları tekrar yapabilirsen;

- Eğer bütün kazançlarını ortaya yığıp, kısmetini bir defalık yazı tura oyununa bağlayabilirsen ve kaybedince ilk başladığın yerden tekrar başlayıp, uğradığın kayıp hakkında tek kelime söylemezsen;
- Eğer ayak takımıyla düşüp kalkıp, faziletini koruyabilir yahut krallarla dolaşır da halkla ilişkini kesmezsen;
- Eğer ne dost ne de düşmanlar seni incitip gücendiremezse;
- Bütün insanlara değer verir de hiç birisi için aşırı gitmezsen;
- Eğer sende kalp, sinir ve adale olarak tek bir şey kalmamışken, onları işe yarasın diye zorlayabilirsen ve sana dayan diye seslenen iradenden başka bir güç kalmadığı zamanda dayanabilirsen;
- Eğer, bir daha dönmeyecek olan 1 dakikayı, aşılan zamana değer 60 saniye ile doldurabilirsen;
- Senin olur her şey, dünyayı senin olmuş bulursun;
- Bundan daha fazlası da var evlâdım: Adam olursun!

7.5. Görüşüp Etkilendiği Bazı Şahsiyetler

Metin Erkaya'nın yetişmesinde küçük yaşlardan itibaren pek çok kimsenin etkisi bulunmaktadır. O ilkokul çağından itibaren okuyup araştırmayı çok seven bir kişiliğe sahiptir. Bu yönüyle öncelikli olarak babası Mehmed Erkaya'yı rol model edinmiştir. Özellikle babasının okumaya olan merakı onu yönlendirmiştir. Bununla birlikte hayatı boyunca karşılaştığı arkadaşlarından ve hocalarından farklı yönleriyle etkilendiği söylenebilir. Lise yıllarında en yakın arkadaşı olan İsmail Karagöz[84], ona günlük tutmayı tavsiye etmiş, böylece onun gençlik yıllarına dair önemli bilgiler günümüze ulaşmıştır. Daha sonraki yıllarda kendisini

[84] Düzce Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde öğretim üyesi.

İstanbul'a götürüp Mehmed Zâhid Efendi ile tanıştıran Rüstem Altınbaş[85], onun hayatında önemli bir dönüm noktası olacak adımı attırmıştır. Daha sonraki yıllarda kendisini etkileyen şahsiyetler birer birer vefat ettikçe Metin Erkaya onları anmak düşüncesiyle hayat hikâyelerine dair yazılar hazırlamaya başlamıştır. Bu şahsiyetler içerisinde vefat tarihi itibariyle öncelikle İsmail Turan Hoca (ö. 2004) gelmektedir.

Metin Erkaya, İsmail Turan Hoca'yı, Mehmed Zâhid Efendi'nin yönlendirmesiyle tanımıştır. 1973 yılında üniversiteye başlamasının ardından birkaç ay sonra memleketini ziyaret edeceği esnada Mehmed Zâhid Efendi'ye Ankara'ya gideceğini söyleyip kendisinden bir isteği olup olmadığını sorduğunda o da İsmail Turan'a selam söylemesini emretmiştir. O günlerde Sincan'da mühendislik yapan İsmail Turan ile bu vesileyle tanışan Metin Erkaya, daha sonraki yıllarda da İsmail Turan'ın sohbetlerine ve derslerine devam etmiştir.

İsmail Turan Hoca aslında İTÜ mezunu bir mühendis olmakla birlikte İstanbul'da öğrenci olduğu yıllarda özel hocalardan dersler almış, Arapça, Hadis ve Tefsir alanında kendini yetiştirmiştir. Hafızası çok güçlü olduğu için Kur'an'ı kısa sürede hıfzetmiş, bunun yanında bazı hadis kitaplarını da ezberlemiştir. Ayrıca pek çok yabancı dile de vakıftır. Bu yönüyle Metin Erkaya'nın nezdinde önemli bir yeri bulunmaktadır.

Metin Erkaya, İsmail Turan Hoca'nın hadis derslerine düzenli olarak katılmıştır. İsmail Turan Hoca, Dr. Emin Acar'ın gayretleriyle 1988 yılı Kasım ayında Hacı Bayram Veli Camii'nin bitişiğindeki muayenehanesinde *Sahîh-i Müslim*'den hadis derslerine başlamıştır. Dersler cumartesi günleri öğle namazından gece saat 21'e kadar devam etmektedir. Derslerde hadis-i şerifler

85 1948 yılında Ankara'da dünyaya gelen Altınbaş, 1972'te İstanbul DMMA Makine Bölümünden mezun oldu. Akademi'de okurken Mehmed Zâhid Efendi'nin sohbetlerine devam etti. 2016'da emekli oldu. Muhtelif derneklerde ve vakıflarda sosyal faaliyetlerde bulundu. Halen hizmetlerini devam ettirmektedir.

izah edilmekte, raviler üzerinde durulmaktadır. 70-80 kadar dinleyicinin katıldığı bu dersler üç yıl kadar devam etmiş, Metin Erkaya da mümkün oldukça aksatmadan derslere devam etmiştir. Daha sonra Esad Hocaefendi'nin isteğiyle Özelif Sitesi'nde bulunan Fıkıh Enstitüsü'nde hadis dersleri başlatılmış, dersler bir yıl kadar devam etmiştir. Bu dersler, Metin Erkaya'nın hadis ve sünnete dair birikimine önemli katkılar sağlamıştır.

2008 yılına gelindiğinde Esad Hocaefendi'nin babası Halil Necati Coşan vefat etmiştir. Onun vefatı üzerine bir yazı kaleme alan Metin Erkaya, askerlik günlerinde okuyup tesirini gördüğü ve ömrü boyunca her müşkil işinde okuduğu *Hüva'llahü'llezî*'yi kendisine tavsiye eden Halil Necati Coşan'a (Necati Amca'ya) karşı büyük hürmet beslemekte ve onu rahmetle anmaktadır.

Metin Erkaya'nın Ankara'da kendisinden istifade ettiği büyüklerinden birisi de Dr. Emin Acar'dır (ö. 2016). Emin Acar, psikiyatri doktoru olmakla birlikte Abdülaziz Bekkine, Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi ile görüşüp tasavvufî terbiye almıştır. Bununla birlikte o, tarikat-ı Muhammediyye olarak adlandırdığı bir yolda gittiğini ifade etmiştir. Metin Erkaya, onunla oğlu Rahmi Acar vasıtasıyla tanışır. Rahmi Acar 1980 yılında İstanbul Tıp'ta okumaya başladığında İlim Yayma Vakfı öğrenci yurduna yerleşir. Metin Erkaya da o sıralarda yurt doktorudur. Tanışır ve sohbet ederler. Daha sonraki yıllarda da Hacı Bayrâm-ı Velî Camii'nin yanındaki muayenehanesinde ziyaret etmeye devam eder. Aynı zamanda Emin Acar'ın muayenehanesinde İsmail Turan Hoca hadis dersleri yapmaktadır. Bu derslere muntazaman katılan Metin Erkaya o günleri şöyle anlatır:

> Sohbet esnasında zaman zaman, doktor beyin muayenehanesine mahsus kuşburnu çayı bardaklarla ikram ediliyordu. Acıkanlar için tepsilerde dilimlenmiş tam buğday ekmeği veya kepekli ekmekler dağıtılıyordu. Küçük kaplar içinde ekmeğin banılması için hazırlanmış toz halinde kekik, nane, susam, pul biber vs. den oluşan baharat karışımı veriliyordu. Her biri ayrı lezzette,

tarif edilmez bir memnuniyet doğuruyordu. Bütün bu ikramlar, doktor bey tarafından organize ediliyor, hazırlanıyordu.

Metin Erkaya, Emin Acar'ı en son 6 Haziran 2011'de ziyaret etmiş, "Nev-i şahsına münhasır muhterem doktor amcalarını tanısınlar" diyerek yanında çocuklarını da götürmeyi ihmal etmemiştir. Ne var ki bu son görüşmeleri olmuştur. Emin Acar, 3 Nisan 2016 günü Ankara'da bir kalp krizi sonucu vefat etmiştir.

Metin Erkaya'nın öğrencilik yıllarında örnek aldığı büyüklerinden birisi de İlim Yayma Vakfı yöneticilerinden Dr. Asım Taşer'dir (ö. 2016). Metin Erkaya Tıp Fakültesi üçüncü sınıf öğrencisiyken 1975 yılının Ekim ayında İlim Yayma Yurdunda kalmaya başlamış, buradaki ikinci döneminde ise Öğrenci Temsilcisi (Kültürel ve Sosyal Faaliyetlerden Sorumlu Başkan) seçilmiştir. O yıllarda yurtta öğrenci işleriyle ilgilenen Asım Taşer ile yakın ilişki kurması da bu dönemde olmuştur. O, yurttaki problemleri kendisine bildirmek üzere zaman zaman Asım Taşer'in evine misafir olmuştur. Asım Taşer onları öğrenci faaliyetleri konusunda yönlendirip desteklemiş ve teşvik etmiştir. Bunun için Metin Erkaya, Asım Taşer'e hürmet ve sevgi beslemekte ve daima hayırla yâd etmektedir. Özellikle onun yurtta uyguladığı politika hayatı boyunca ona rehber olmuştur.

Metin Erkaya'nın hakkında yazı yazdığı kişilerden birisi de Sabri Uğur'dur (ö. 2017). Sabri Uğur, Metin Erkaya'nın İlim Yayma Yurdunda beraber kaldığı kırk yıllık dostudur. Beraber Mehmed Zâhid Efendi'nin sohbetlerine katılmış, kasetlerini çoğaltmış, afiş asmış, mitinglere katılmış, yurt içinde ve dışında muhtelif faaliyetler yapmışlardır. Metin Erkaya en son 1997'de Mehmed Zâhid Efendi'yi anma programı için konuşmacı olarak Balıkesir'e gittiğinde Sabri Uğur'a misafir olmuş, uzun uzun sohbet edip hasret gidermişlerdir. Sabri Uğur, siyasetten, ticaretten ve ekonomiden çok iyi anlayan, kendisini iyi yetiştirmiş bir kimsedir. Metin Erkaya, yurtta kaldığı zaman zarfında bu yönleriyle ondan istifade etmiştir. Balıkesir Belediye Başkanlığı

da yapan Uğur, Metin Erkaya ile benzer bir şekilde kalp kapağındaki rahatsızlık nedeniyle bir operasyon geçirmiş taburcu olduktan birkaç gün sonra emboli atması sonucu 59 yaşında hayatını kaybetmiştir. Çok yakın bir dostunun erken yaşta vefat etmesi Metin Erkaya'yı derinden etkilemiştir.

Metin Erkaya'nın hayatına etki eden daha birçok önemli isim bulunmaktadır. Burada yalnızca onun haklarında yazı yazdığı kişiler üzerinde durulmuştur. Allah hepsine rahmet eylesin...

7.6. Sevdiği Şiirler

Şiirler insanın iç dünyasını dışa vuran en önemli enstrümanlardır. Söz ve düz yazı ile anlatılamayan pek çok duygu şiirler vasıtasıyla ifade edilir. Metin Erkaya da duygu ve düşüncelerini zaman zaman şiirler vasıtasıyla anlatmayı tercih etmişti. O, tıpkı Esad Hocaefendi'nin sohbetlerinde olduğu gibi günlük konuşmalarında şiir okumayı ve sosyal medya paylaşımlarında fotoğraflarla da zenginleştirerek şiir paylaşmayı seven bir tabiata sahipti. Bu bölümde kendi notlarından hareketle sevdiği şiirler tespit edilecektir. Bunların başında onun hem sosyal medyada hem de günlük hayatta sıklıkla okuduğu şu beyit gelmektedir:

Benim iki cihân içre murâdım ol Hüdâ'dandır,
Ümîdim rûz-ı mahşerde Muhammed Mustafâ'dandır.

Bu şiir Metin Erkaya'nın 1974 yılına ait günlüğünün arka sayfasında yer almaktadır. Aynı beytin vefatından hemen önceki Facebook paylaşımında da yer alması, söz konusu şiirin onun düşünce dünyasında önemli bir yeri olduğunu göstermektedir. Bu beyti dile getirerek o, iki cihanda tek isteğinin Allah Teâlâ'nın rızası olduğunu ikrar etmektedir. Bununla birlikte o, âhirette kendi amellerinden değil ancak Peygamber Efendimiz'in (sas) şefaatiyle cennete gireceği konusunda ümitvârdır. Bu beytin, onun attığı adımlarında kendisine rehberlik eden bir düşünceyi ifade ettiğini söylemek mümkündür.

***

Esad Hocaefendi'nin sohbetlerinde okuduğu Allah'ın rahmetinin genişliğine dair Farsça mısralar da Metin Erkaya'nın konuşmalarında sıklıkla dile getirdiği bir beyit olmuştur:

رحمتش را بها نمی حوید

بلکه او را بهانه می جوید

Rahmeteş râ bahâ nemi-hûyed;
Belki u râ bahâne mi-cûyed.
O (Allah CC) rahmeti için bahâ (para/karşılık) istemiyor;
Belki rahmet etmek için bahâne arıyor.

***

Halvetî şeyhlerden şair Şemseddin Sivâsî'nin (ö. 1006/1597) kalp tasfiyesinin gerekliliğine dair bir şiiri:
Vâsıl olmaz Hakk'a kimse, cümleden dûr olmadan;
Kenz açılmaz şol gönülde, tâ ki pürnûr olmadan...
"Mûtû kable en temûtû" sırrına mazhar olan;
Haşr ü neşri gördü bunda, nefha-i sûr olmadan...
Sür çıkar ağyarı dilden, ta tecellî ede Hak;
Pâdişah konmaz saraya, hàne ma'mur olmadan...
(Şemseddin Sivâsî)

***

Fars Edebiyatı'nın büyük şairlerinden Sa'dî-i Şîrâzî'nin (ö. 691/1292) Allah'ın insanların rızıklarını verdiğine dair Farsça beyti ise şöyledir:

دوستان را کجا کنی محروم

تو که با دشمنان نظر داری

Dustân râ küca küni mahrum?
Tû ki bâ düşmenân nazardârî!
(Şeyh Sa'dî-i Şirâzî)
(Yâ Rabbi) Dostlarını hiç mahrum eder misin?
Sen ki düşmanlarına bile rızık veriyorsun!

***

Diğer bir Farsça şiir de Allah Teâlâ'ya münâcaat tarzındadır.

یا رب، در خلق تکیه گاه هم مکنی
محتاج گدای و پادشاه هم مکنی
این موی سیاه از کرمت گشت سفید
با موی سفید روی سیاه هم مکنی

Yâ Rab, der-i halk tekyegâh hem mekünî,
Muhtâc-ı gedây u pâdşâh hem mekünî;
İn mûy-i siyah ez keremet geşt sefîd,
Bâ mûy-i sefîd rû siyâh hem mekünî...
Yâ Rab, halkın kapısına beni muhtaç eyleme,
Beni dilenciye de padişaha da muhtaç eyleme,
Bu siyah saçım, sakalım senin kereminle ağardı;
Bu ağarmış saç ve sakalımla yüzümü kara eyleme!

***

İlk dönem mutasavvıflarından İbrahim b. Edhem'in (ö. 161/778) Allah'tan af ve merhamet isteğine dair bir beyti de şöyledir:

إِلٰهي، عَبْدُكَ الْعَاصِي أَتَاكَا؛ مُقِرًّا بِالذَّنْبِ فَقَدْ دَعَاكَا.
فَإِنْ تَغْفِرْ، فَأَنْتَ أَهْلٌ لِذَاكَا؛ وَإِنْ تَطْرُدْ، فَمَنْ يَرْحَمْ سِوَاكَا؟

İlâhî, abdüke'l-àsî etâkâ,
Mukırran bi'z-zenbi fekad deàkâ.
Fein tağfir, feente ehlün lizâkâ;
Ve in tatrud, femen yerham sivâkâ?
(İbrâhim b. Edhem)

"Yâ Rabbi, àsî kulun senin kapına geldi; el açıyor, istiyor senden... Günahını, kusurunu biliyor; senden bir şey istemeye yüzü yok. Affedersen, affetmek senin şanındandır; kerem sahibisin, lütuf sahibisin. Bir de kapından kovarsan, senden başka kim merhamet eder, hangi kapıya gidilir?"

***

Metin Erkaya'nın daha çok Mehmed Zâhid Efendi'nin vefat yıldönümlerinde okuyup paylaştığı bir şiir de Allah'ın veli kullarının iki cihanda tasarruf ehli olduğuna dairdir.

İki cihanda tasarruf ehlidir rûh-u velî,
Deme kim mürdedir, bundan nice derman ola?
Ruh şemşîr-i hüdâdır, ten gılâf olmuş ona,
Daha âlâ kâr eder, bir tığ ki uryan ola!
(Akşemseddin)

Vefat ettiğinde Allah'ın velî kulu, kılıcın kınından çıkınca işlevsel bir hale gelip daha iyi kestiği gibi daha etkin bir hale bürünür.

***

İnsanın ömrünü hep bir koşuşturma içerisinde geçirdiği, buna karşın Allah'a kulluğu hep ertelediğine dair bir şiir de şöyledir:

در کودکی پستی،
در جوانی مستی،
در پیری سستی،
پس خدای راکی پرستی؟

Der ködekî pestî,
Der cevânî mestî,
Der pîrî sestî,
Pes huday râ key perestî?
Çocuklukta oyun oynarsın.
Gençlikte sarhoşluk edersin, aklın bir karış yukarıdadır.
Yaşlılıkta da elin ayağın tutmaz, bir şey yapamazsın.
Pekiyi, Allah'a ne zaman kulluk edeceksin?

***

Erzurumlu Osman Kemâlî Efendi'ye (ö. 1954) ait insanın kendi amellerini muhasebe etmesini teşvik eden bir beyit:

هر نه یوزله باقسه گوز آینه ده کندین گورور
وجهکی پاك ایله کیم مرآته بهتان اولماسین

Her ne yüzle baksa, göz âyinede kendin görür;
Vechini pâk eyle kim, mir'âte bühtân olmasın!
(Kemalî Efendi)
İnsan aynaya nasıl bakarsa, kendini o yüzle görür.

Sen yüzünü temiz tut da aynayı yalancılıkla suçlama!

***

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin (ö. 672/1273) türbesinde bulunması itibariyle tanınmış olan ve aslen Ebû Saîd b. Ebü'l-Hayr'a (ö. 440/1049) ait olan şiir:

بازآ بازآ، هر آنچه هستی بازآ!
گر کافر و گبر و بت پرستی بازآ!
این درگه ما درگه نومیدی نیست؛
صد بار اگر توبه شکستی بازآ!

Bâz â bâz â, her an çi hestî bâz â!
Ger kâfir ü gebr u büt-perestî bâz â!
İn dergeh-i mâ dergeh-i nevmîdî nist;
Sad bâr eger tevbe şikestî bâz â!
(Ebû Saîd b. Ebü'l-Hayr)

"Vazgeç, dön gel! Her ne olursan ol, o yanlış yolu bırak, dön gel! Kâfir de olsan, ateşperest de olsan, putperest de olsan, bırak o yanlış yolu, vazgeç, dön, bu hak yola gel! Bizim şu dergâhımız, yâni Allah Teâlâ Hazretleri'nin dergâh-ı izzeti, ümitsizlik dergâhı değildir. Zayıflık gösterip, ayağın günaha kayıp da yüz defa tevbeni bozmuş olsan bile, yine dön, yine gel! Yine kabul eder Allah..."

***

Metin Erkaya, İskenderpaşa Camii ve Hocaefendi'leri kendisine hatırlatan her şeye özlemle bakmaktadır. Bu kapsamda Esad Hocaefendi'nin kitaplarında geçen bazı şiirler de bu duyguya uygunluk arz etmektedir. Kişinin sevdiğinin geçtiği mekânlara dahi onu hatırlattığı için sevgi beslemesine dair şiiri İskenderpaşa ile ilişkili olarak hatırlamaktadır:

أَمُرُّ عَلَى الدِّيَارِ دِيَارِ لَيْلٰى
أُقَبِّلُ ذَا الْجِدارَ وَذَا الْجِدَارَا
وَمَا حُبُّ الدِّيَارِ شَغَفْنَ قَلْبِي
وَلَكِنْ حُبُّ مَنْ سَكَنَالدِّيَارَا

Emurru ale'd-diyârı diyâri leylâ,
Ukabbilü ze'l-cidâri ve ze'l-cidârâ;
Ve mâ hubbü'd-diyâri şegafne kalbî,
Ve lâkin hubbü men sekene'd-diyârâ.

"Leylâ'nın bir ara oturup da göçtüğü o çadırlarının olduğu yerlerden ben de geçiyorum. Bir bu duvarı öpüyorum, bir o duvarı öpüyorum. Duvarların, kerpiçlerin sevgisi kalbimi doldurmuş değil. Fakat o diyarlarda bir ara oturmuş kimsenin sevgisi kalbimi doldurmuş da ondan öpüyorum."

Mecnun'un dediği gibi:

Ve mâ hubbü'd-diyâri şegafne kalbî,
Ve lâkin hubbü men sekene'd-diyârâ.

"Duvarların, kerpiçlerin sevgisi kalbimi doldurmuş değil. Fakat o diyarlarda bir ara oturmuş kimselerin sevgisi kalbimi doldurmuş da o günleri ondan özlüyorum."

***

Sâdî-i Şirâzî'nin başkalarının derdiyle dertlenmeye dair bir şiiri:

بنی آدم اعضای یکدیگرند
که در آفرینش ز یک گوهرند
چو عضوی به درد آورد روزگار
دگر عضوها را نماند قرار
تو کز محنت دیگران بی غمی
نشاید که نامت نهند آدمی

Benî âdem a'zâyi yekdîgerend
Ki der âferiniş zi yek gevherend
Çü uzvî bederd âvered rüzgâr
Diger uzvhâ ra nemâned karar
Tu kez mihnet-i dîgerân bî gamî
Neşâyed ki nâmet nehend âdemî
(Şeyh Sadî-i Şirazî)
Âdemoğulları aynı vücudun uzuvları gibidir,
Çünkü aynı cevherden (topraktan) yaratılmışlardır.

Felek bir uzva elem getirse,
Öbür uzuvların da huzuru kalmaz.
Ey başkalarının acısıyla kaygılanmayan,
Sana insan demek yakışık almaz.

***

Allah'a tevekkül ve tefviz etmeye; insanın başına gelen her şeyin Alalh'tan geldiğini düşünmeye dair bir beyit:

نه قهر دست اعدادن نه لطفی آشنادن بیل

امورك حقه تفویض ایت جناب کبریادن بیل

Ne kahrı dest-i a'dâdan ne lütfu âşinâdan bil;
Umûrun Hakk'a tefvîz et, Cenâb-ı Kibriyâ'dan bil!
Ne kahrı düşman elinden ne de lütfu dostlarından bil;
Sen işlerini Allah'a havale et, her şeyin Cenâb-ı Kibriyâ'dan geldiğini bil!

***

Âlemde cereyan eden her şeyin Allah'ın takdiri ile olduğuna dair bir şiir:

Cümle işler Hàlik'ındır, kul eliyle işlenir;
Hakk'ın izni olmaz ise, sanma bir çöp deprenir.
Hak kulundan intikamın yine kul ile alır;
Bilmeyen ilm-i ledünni, onu kul yaptı sanır.

***

Zühdün dünyadan uzaklaşmak değil, insanı Allah'tan alıkoyan şeyden yüz çevirmek olduğunu ifade eden bir beyit:

چیست دنیا؟ از خدا غافل بدن

نه قماش و نقده و فرزند و زن

Çîst dünyâ? Ez Hudâ gàfil buden,
Ne kumâş u nokde vü ferzend u zen.
(Mevlânâ)
Dünya nedir? Allah'tan gafil olmaktır.
Yoksa ne kumaştır ne paradır ne oğuldur ne kadındır.

***

Metin Erkaya'nın öğrencilik yıllarında çok okuduğu, ölümün

ansızın gelebileceği ve bunun için hazırlık yapılması gerektiğine dair Gönenli Mehmet Efendi'ye (ö. 1991) ait bir şiir:

Bitince zincir-i saat, durur rakkas, demez tık tık.
Çün an ömrün hitamında, câna derler hemen çık çık!
Alıp ibret bu saatten, muaddil ol her tâatten;
Yarın yevm-i kıyâmette, fayda vermez demek hık mık.
(Gönenli Mehmet Efendi)

***

Metin Erkaya, Necip Fazıl Kısakürek'i (ö. 1983) anarken şu beytine yer vermiştir:

Tam otuz yıl saatim işlemiş, ben durmuşum;
Gökyüzünden habersiz, uçurtma uçurmuşum...
(Necip Fazıl Kısakürek)

Çay servisi yapıldığında ise şu şiiri okumaktaydı:

Çaycı, getir, ilâç kokulu çaydan!
Dakika düşelim, senelik paydan!
Zindanda dakika farksızdır aydan.
Karıştır çayını zaman erisin;
Köpük köpük, duman duman erisin!
(Necip Fazıl Kısakürek)

***

Çayın kıvamı ile ilgili söylenmiş bir beyit:

Çay kadehte dîde-efrûz olmalı
Lebrîz ü lebreng ü lebsûz olmalı
Dîde-efrûz: Göz alıcı/aydınlatıcı
Leb-rîz: Ağzına kadar -dolu-
Leb-reng: Dudak renginde
Leb-sûz: Dudak yakıcı

***

Günahlar gizli olduğu için kimin hakikatte daha günahkâr olduğunun bilinemeyeceğine dair Osmanlı valilerinden Esad Muhlis Paşa'ya (ö. 1850) ait bir şiir:

Mey gibi bir haramın sekri olsaydı eğer;
Ol zaman ma'lûm olurdu mest kim, hüşyâr kim?
(Esad Muhlis Paşa)

Eğer içki gibi her haramın sarhoşluğu olsaydı;
O zaman anlaşılırdı sarhoş kim, ayık kim?

***

Metin Erkaya'nın öğrencilik yıllarında muhtelif hocalarından dinlediği şiirler de kendisine etki etmiştir. Bunlardan birisi dâhiliye hocası Prof. Dr. Cihat Abaoğlu'nun ilk derste okuduğu şiirdir. O, öğrencilere "Bilmediğiniz, anlamadığınız şeyleri sormaktan çekinmeyin!" diyerek şu şiiri okumaktadır:

Bilirsin ki bilmezsin,
Bir bilenden sormazsın;
Bilirsin ki sorarsan,
Bilirler ki bilmezsin!
(Karacaoğlan)

***

Prof. Dr. Ayhan Songar'ın Psikiyatri kitabından bir şiir:

Anadolu'da bir köy,
Köyün içinde bir ev,
Evin içinde bir adam;
Adamın içinde bir şeytan,
Kezban, Kezban, Kezban...
Baktım ki Kezban elden gidiyor,
Baktım ki işin sonu kötü;
Deh dedim aklımın eşeğine:
Usûlünce yürü!

***

TECELLİ
Nedir bu benim çilem
Hesap bilmem
Muhasebede memurum
En sevdiğim yemek imambayıldı
Dokunur
Bir kız tanırım çilli
Ben onu severim
O beni sevmez
(Oktay Rifat HOROZCU)

***

İnsanın kendi işini kendisinin yapabilecek donanıma sahip olmasını öğütleyen bir şiir:

Oğlum sana benden bir öğüt:
Kendi ununu kendi değirmeninde kendin öğüt!
Kendi işini kendi gören yiğit,
Kocar gider de yokluk yüzü görmez!

***

Babanın halini güzel bir şekilde anlatan, Metin Erkaya'nın zaman zaman okuyup tebessüm ettiği bir şiir:

BABA
Evimizin direği
Altın gibi yüreği
Eşek gibi çalışır.
Sanki sağmal ineği.
Ona biz baba deriz.
O getirir biz yeriz.
Bulamayız dünya da.
Babam gibi bir keriz.
Hasta oldum diyemez.
Biz doymadan yiyemez.
Ne mankafa uşaktır.
Yeni bir şey giyemez.
Varlık yokluk bilmeyiz.
Sıramızı vermeyiz.
Siparişler gelmezse
O kerizi sevmeyiz.
Etrafını sararız.
Köpek gibi dalarız.
Dediklerimiz olmazsa
Anamızı salarız
(Ekrem Kemal KIRMACI)

***

Ziya Paşa'nın *Terkib-i Bend*'inden çokça dile getirdiği bazı beyitler ise şöyledir:

Erbâb-ı kemâli çekemez nâkıs olanlar;
Rencîde olur dîde-i huffâş ziyâdan
...
Âyînesi iştir kişinin lâfa bakılmaz,
Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde.
...
İnsana sadâkat yakışır görse de ikrâh;
Yardımcısıdır doğruların Hazret-i Allah.

7.7. Sevdiği İlâhi ve Müzikler

Metin Erkaya'nın duygu dünyasında musikinin de ayrı bir yeri bulunmaktaydı. O ilâhi dinlemeyi de söylemeyi de sevmekte, özellikle haftalık toplantılarında ilâhi söylettirir zaman zaman kendisi de buna eşlik ederdi. Onun müzik kültürünün gelişmesinde Esad Hocaefendi'nin etkisi bulunmaktaydı. Nitekim o, bir hatırasını şöyle anlatmaktaydı:

> Haziran 1986 yılında, köydeki bahçemizde hac yemeğimiz vardı. Hocaefendi de teşrif ettiler. Yemekten sonra Hatm-i Hacegân yapıldı, sesli zikir yapıldı. Ankara İlahiyat mezunu Ahmed Özdil de vardı. Hocaefendi ondan ilâhi söylemesini istedi. O da Aziz Mahmud Hüdâî'den "Buyruğun tut Rahmân'ın, tevhide gel tevhide!" ilâhisi ile Yunus Emre'den "Er yarın Hak divanında belli olur" ilâhisini söyledi. Hocaefendi çok duygulandı, baktım gözlerinden yaşlar akıyordu. Bizden, bu ilâhileri kaydedip kendisine göndermemizi istedi.[86]

Metin Erkaya, ilâhilerin yanında def çalınmasından da hoşlanırdı. Haftalık toplantılarda zikirleri def eşliğinde yaptırır, böylece hoş bir ortam oluşmasını isterdi. Yakın çevresindeki gençlerin de def çalmayı öğrenmesini teşvik ederdi. Metin

---

[86] 9.4.2013 Sincan/Ankara.

Erkaya'nın defe olan ilgisi de Esad Hocaefendi'den gelmekteydi. O, bir konuşmasında bu hususu şöyle anlatmaktaydı:

> Eylül 1991'de, Özbekistan seyahati esnasında Gucdüvan'a, Abdülhalik-ı Gucdüvânî Hazretlerinin kabrini ziyarete gitmiştik. Buhara'ya dönüşte Hocaefendi ile aynı otobüsteydik. Konya'dan Ercan Uslu, güzel ilâhi söyleyen bir kardeşimizdi. Buhara'dan bir def almıştı. "Defle ilâhi söyleyebilir miyiz?" diye Hocaefendi'ye sordu. O da "Söyleyebilirsiniz." dedi. Bunun üzerine defle üç beş ilâhi söyledi. Sonra Hocaefendi mikrofonu eline aldı, birkaç ilâhi de o söyledi. Peygamber Efendimiz ile ilgili ilâhilerdi.[87]

Metin Erkaya'nın sevdiği ilâhiler çoğunlukla Esad Hocaefendi'nin bizzat söylediği ilâhilerden oluşuyordu. Yunus Emre'nin "*Ah nice bir uyursun, uyanmaz mısın?/Göçtü kervan kaldın dağlar başında...*" ilâhisi de bunlardan biriydi. O, 4-7 Temmuz 1994 tahinde Kızılcahamam'da Esad Hocaefendi'nin de iştirak ettiği Teknik Eğitimliler Aile Eğitim Toplantısı'na katılmıştır. Orada kaldıkları bir akşam yatsı namazı ve hatm-i hacegânın ardından Esad Hocaefendi bizzat bu ilâhiyi söylemiş, Metin Erkaya da büyük keyif alarak dinlemiştir.

Yunus sen bu dünyaya niye geldin?
Gece gündüz Hakk'ı zikretsin dilin!
Evliyaya uğramaz ise yolun,
Göçtü kervan kaldın dağlar başında...

Esad Hocaefendi, bu ilâhiyi söyledikten sonra Yunus Emre'nin kendisine hitaben "kaldın dağlar başında" vurgusunu yaptığını ifade etmiştir. Metin Erkaya da bu ilâhiyi her söylediğinde o günleri yâd etmiş, buranın "kaldık dağlar başında" şeklinde yanlış okunduğunu belirtmiştir. Bu ilâhi aynı zamanda Turgut Özal'ın Hırvatistan'a gittiğinde Başşehri Zagreb Camii'nde çocukların koro halinde söylediği bir parçadır. Özal bu manzara karşısında duygulanarak gözyaşı dökmüş, bu durum Metin

---

[87] 9.4.2013 Sincan/Ankara.

Erkaya'yı da derinden etkilemiştir. Söz konusu ilâhi ile ilgili her konuşmasında bu hâdiseyi de anlatmıştır.

Metin Erkaya'nın, Esad Hocaefendi'den ilâhi dinlediği toplantılardan birisi de 16 Mart 1996 tarihinde Sağlık Vakfı'nın bir toplantısı vesilesiyle gittiği Yalova'da gerçekleşmiştir. Metin Erkaya o günü şöyle anlatmaktadır:

> Akşam konuşmalar bittikten sonra, Dr. Uğur Baran yönetiminde ilâhiler söylendi. Çok zaman Hocaefendi de katılıyordu. Bir saat kadar devam etti. Hocaefendi çok duygulandı: "Bu ilâhiler söylenirken, ilâhileri yazan büyük zâtların ruhaniyeti söyleyenlere ve dinleyenlere tesir ediyor, çok güzel bir mânevî hava oluşuyor." buyurdu.[88]

Metin Erkaya, Hocaefendi'den işittiği bu sözü hemen her ilâhinin arkasından anlatmıştır. O, bu sözün etkisiyle ilâhilerden büyük bir zevk alıyor, kendisini o büyük zâtlarla aynı meclisteymiş gibi hissediyordu. Ayrıca söylenen ilâhilerin mânaları üzerine tefekkür ediyor, zaman zaman bu bağlamda izahlar da yapıyordu. Metin Erkaya'nın sevip dinlediği ilâhilerin bazılarını burada zikretmek gerekirse Azîz Mahmûd Hüdâyî'nin şeyhi Üftâde Hazretleri hakkındaki methiyesi bunlar içerisinde en başta sayılabilir.

Bâğ-ı aşkın andelîbi Hazret-i Üftâde'dir
Derdli âşıklar tabîbi Hazret-i Üftâde'dir

Sebilci Hüseyin Efendi'nin bestelediği "Aşk bağının bülbülü Hazret-i Üftade'dir." anlamındaki beyitle başlayan bu ilâhi ile kendi şeyhini tahayyül etmektedir. Metin Erkaya'nın çok dinlediği ilâhilerden bazıları bizzat Esad Hocaefendi'nin sesiyle kayıtlara geçen ilâhilerdir. Bunlar arasında şu ilâhiler sayılabilir:

Buyruğun tut Rahmân'ın,
Tevhide gel tevhide!..
Tazelensin imanın,

---

[88] 9.4.2013 Sincan/Ankara.

Tevhide gel tevhide!..
(Aziz Mahmud Hüdâyî)
Taştı rahmet deryâsı,
Gark oldu cümle asi,
Dört kitabın mânâsı,
Lâ ilâhe illallah...
(Yunus Emre)
Aşkın ile àşıklar,
Yansın yâ Rasûlallah!
İçip aşkın şarabın,
Kansın yâ Rasûlallah!
(Yunus Emre)
Canım kurban olsun senin yoluna;
Adı güzel kendi güzel Muhammed!
Şefaat eyle bu kemter kuluna;
Adı güzel kendi güzel Muhammed!
(Yunus Emre)
Ey Hâlik u ey lâ yezâl!
Yâ Vâhid ü yâ zel-celâl!
Ey pâdişah-ı bî-zeval
Yessir lenâ hayra'l-umûr
(Sultan II. Mustafa)
Ey garip bülbül diyârın kandedir?
Bir haber ver gülizârın kandedir?
Sen bu ilde kimseye yâr olmadın;
Var senin elbette yârın kandedir?
(Niyazî-yi Mısrî)
Bağdat yolu gözlerim,
Ben şeyhimi özlerim!
Himmetidir sözlerim,
Sultan Abdü'l-Kàdir'in...
(Anonim)

Metin Erkaya'nın musikiye olan ilgisi Klasik Türk Tasavvuf Musikisi ile sınırlı da değildi. Onun, İran ve Türk Sanat müziğine

de ilgisi bulunmaktaydı. Sebilci, Kani Karaca ve Şeceryan gibi sanatçıların eserlerini mütemadiyen dinlemekteydi. Şarkılar içerisinde Kani Karaca'dan dinlediği şu mısralar zikredilebilir:

Olmaz ilaç sine-i sâd pâreme
Çare bulunmaz bilirim yâreme
Baksa tabîbân-ı cihân çâreme
Çare bulunmaz bilirim yâreme
(Namık Kemal)

Metin Erkaya'nın son zamanlarında sıklıkla dinlediği parçalardan biri de Bekir Sıdkı Sezgin'in besteleyip Alaeddin Yavaşça'nın seslendirdiği şarkıdır:

Sonbaharın bizi daldırdığı rüyâ geçici
Sararan dallarının çizdiği dünyâ geçici
Ellerin böyle sokulgan, nefesin böyle yakın
Bana dünyâları va'd etse de içten bakışın
O ışık kaynağı gözlerdeki mânâ geçici
Sararan dallarının çizdiği dünyâ geçici
(Mehmet Çınarlı)

Yine bu dönemde dinlediği hüzünlü şarkılardan birisi de Alaeddin Yavaşça'nın bestelediği şu şarkıdır:

Artık bu solan bahçede bülbüllere yer yok
Bir yer ki sevenler, sevilenlerden eser yok
Bezminde kadeh kırdığımız sevgililer yok
Bir yer ki sevenler, sevilenlerden eser yok
(Fâruk Nâfiz Çamlıbel)

İran müziğinden ise Muhammed Rıza Şeceryan'ın söylediği İran şairlerinden Hâfız-ı Şirâzî'ye (ö. 792/1390) ait "Gam Mehor" (Gam Yeme) şiiri önemli bir yer tutmaktadır.

Yûsuf-ı güm-geşte bâz âyed be-Ken'an, gam mehor
Külbe-î ahzan şeved rûzî gülistan, gam mehor
(Hâfız-ı Şirâzî)

(Döner yine Kenân'a kaybolan Yûsuf, üzülme!/Üzüntüler kulübesi gül bahçesi olur bir gün, üzülme!)

7.8. Mahzun Olduğu Bazı Meseleler

Hüzün tasavvufta bir makamdır.[89] Nitekim insanın daima sevinç ve neşe içerisinde olması nefse hoş gelir. Buna mukabil mahzun olmak ise insana Allah'ı hatırlatıp dünyevî meşgalelerden uzaklaştıracağı için makbul görülmektedir. Hüzün duygusunun olmadığı kalp ise harap addedilir. Allah Teâlâ, sevdiği kullarına bela ve musibetleri göndererek onların derecelerini yükseltmektedir. Tarih boyunca en şiddetli belalar hiç şüphesiz peygamberlere onlardan sonra da Allah'ın sevgili kullarına gelmiştir. Bundan dolayı mahzun bir kalbe sahip olmak, kulun Allah karşısında huşû ve tevâzû sahibi olmasını sağlaması açısından önemli görülmüştür. Allah'ın gönlü mahzun kullarından birisi de Metin Erkaya'dır.

Metin Erkaya, yaşamını İskenderpaşa'ya vakfetmiş fedakâr bir o kadar da cefâkâr bir müriddir. Gerek Hocaefendilerin sağlığında gerekse onların vefatının ardından kendisini mahzun edecek birtakım gelişmeler olmuştur. Henüz İstanbul'a gidişinin ikinci yılında İskenderpaşa Yurdundan çıkartılmasıyla başlayan bu hâdiseler İlim Yayma Yurdunda öğrencileri İskenderpaşa'ya götürmesi sebebiyle şiddete varan eylemlere dönüşmüş, sonraki yıllarda hazırladığı kitapların yayınlanmaması veya onun cemaat içerisinde aktif olmasının birtakım kimseler tarafından istenmemesi neticesinde engellerle karşılaşmasıyla devam etmiştir.

Metin Erkaya, hayatı boyunca birtakım zorluklarla karşılaşsa da onu en çok mahzun eden mesele, İskenderpaşa'nın kademeli olarak yeryüzünden silinmesi olmuştur. Esad Hocaefendi'nin vefatının ardından yeni bir dönemde aynı aşk ve heyecanla yoluna devam edileceğini düşünen Metin Erkaya, yaşadığı gelişmeler karşısında büyük bir hayal kırıklığına uğramıştır. Hocaefendilerden kalan hatıralar bir bir ortadan kalkmış, kitaplar yayınlanmaz

---

[89] Ebü'l-Kâsım Zeynülislâm Abdülkerîm b. Hevâzin Kuşeyrî, *er-Risâletü'l-Kuşeyriyye*, thk. Halil el-Mansûr (Beyrut: Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1422), 174; Ebû İsmâil Pîr-i Herat Hâce Abdullah b. Muhammed b. Ali el-Ensârî Herevî, *Kitâbu Menâzili's-sâirîn* (Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1988), 25.

olmuş, öğrenci faaliyetleri durdurulmuş, vakıf malları satılmaya başlamış, okullar kapatılmış ve tasavvufî eğitim çerçevesindeki uygulamalar terk edilmiştir. Tüm bu gelişmeler Metin Erkaya'yı derinden etkilemiş ve gönlünü yaralamıştır.

Metin Erkaya 1999 depreminde İskenderpaşa Camii'nin aldığı hasarı cemaatin durumuna benzetmektedir. Söz konusu depremde minarenin bir kısmı kubbenin üzerine düşerek hasar vermiştir. Ona göre minare Esad Hocaefendi, kubbe de cemaate benzemektedir. Minare yeniden inşa edilmiş ama eskisinden eser kalmamıştır. Cemaate yeni bir format çekilmiş ama eskisinin üstünde yeller esmektedir.

Benzer bir akıbet cemaatin diğer müesseselerinin başına da gelmiştir. Bunlardan birisi de sembolik bir değeri olan Çilehâne Camii'dir. Metin Erkaya Facebook sayfasında Çilehâne'nin tadilatı vesilesiyle bir şiir paylaşmıştır. Üsküdar Küçük Çamlıca'da bulunan Çilehâne Mescidi 1616 yılında Aziz Mahmud Hüdâyî tarafından inşa ettirilmiş, içerisinde bulunduğu rivâyet edilen çilehâneden dolayı bu adı almıştır. Günümüze kadar yapılan tadilatlarda bu halvet hücresi ortadan kalksa da mescid halen Çilehâne olarak anılmaya devam etmektedir. Esad Hocaefendi, 1960'lı yıllarda bu cami yakınlarında bir arsa satın almış, 1994'te ise inşa ettirdiği eve babası Halil Necati Coşan ve ağabeyi Mithat Coşan ile birlikte yerleşmiştir. Bu yıllarda mescidin harap halde olduğunu görünce Çilehaneyi Yaptırma ve Yaşatma Derneği adıyla bir dernek kurarak mescidi tekrar ibadete açmıştır. Mescid artık tasavvufî faaliyetlerin İskenderpaşa'dan sonraki bir merkezi haline gelmiştir. Sabahları Evrad okunmakta, hatm-i hâcegânlar yapılıp Ramazan aylarında i'tikâflara girilmektedir. Çilehâne'nin bu merkezî konumu, Esad Hocaefendi'nin vefatının ardından Halil Necati Coşan vasıtasıyla devam etmiştir. Ne var ki onun da ahirete irtihalinin ardından bu fonksiyonu ortadan kalkmış yapılan tadilatlarla o günlerden eser kalmamıştır. Bunun üzerine Metin Erkaya da Harap Mâbed şiirini paylaşarak bir anlamda duygularını ifade etmiştir.

Harap Mâbed (Çilehane)
Vardım eşiğine yüzümü sürdüm,
Etrafını bütün dikenler almış.
Ulu mihrabında yazılar gördüm,
Kim bilir ne mutlu zamandan kalmış!
Batan güneşlerin ölgün nigâhı
Karartıp bırakmış o kıblegâhı
Mazlum bir ümmetin baht-ı siyahı
Viran kubbesinde gölgeler salmış.
İslâm'ın bahtiyar bir zamanında
Âb-ı hayat varmış şadırvanında
Şimdi harab olan sâyebânında
Dem çeken kuşların ömrü azalmış!
Âyât-ı hikmet var kitabesinde,
Bir ders-i ibret var hitâbesinde;
Bağ-ı cennet olan harâbesinde
Tekbir sadâları artık bunalmış.
Hey Rıza secdeye baş koy da inle!
Taşlar dile gelsin senin derdinle!
Efsâne söyleyim, ağla, hem dinle,
O şerefli mâzi meğer masalmış! (Rıza Tevfik Bölükbaşı)

Metin Erkaya'nın son yirmi yılı cemaatin nasıl bir değişim içerisinde olduğunu izleyerek geçti. Bu süreçte cemaat içindeki bazı menfaatperestler de ona sırt dönmüştü. Artık o, cemaat içerisinde dışlanmış ve lidere asilik etmiş bir konumda görülüyordu. Hâlbuki o kendi oğluna bile Muharrem Nureddin ismini vermişti. Yıllarca kendisinden istifade etmiş pek çok arkadaşı cemaatin yetkililerinin rızası olmayacağı için kendisiyle selamı kesmişti. Facebook paylaşımlarını beğenmek adeta genel merkeze isyan anlamına geliyordu. Diğer taraftan İskenderpaşa mahzurlu bir isim haline gelmişti. İskenderpaşa.com cemaatin resmî sitesi olmaktan çıkartılarak camiyi tanıtan bir web sayfası

haline dönüştürülmüştü. İskenderpaşa unutulmuş yerine Zinde ve Server gibi muhtelif isimler kullanılmaya başlamıştı. Nefis terbiyesi, doğal beslenmeye; öğrenci yetiştirmek yerini izciliğe bırakmıştı. *İlâhî ente maksûdî ve rıdâke matlûbî* sözü bile sakıncalı hale gelmiş, bunun yerine bir alternatifmiş gibi *innâ lillah ve innâ ilehyhi râciûn* getirilmişti. Kitap çalışmaları engellenmiş, mahkemeye verilme tehditleri ile Hocaefendilerin sözlerinin sosyal medyada paylaşılması dahi yasaklanmıştı. Tüm bu gelişmeler Metin Erkaya'yı derinden etkilemiş, bu kederli sürece rağmen o fitneye mahal vermemek için susmayı tercih etmişti. Bu durum konuşmalarına ve günlük yaşantısına da yansımaktaydı. Düşünceli ve hüzünlü hali çevresindekilerin dikkatinden kaçmamaktaydı. O, adeta tasavvuftaki hüzün halini damarlarına kadar yaşıyordu. Bu ruh haliyle bir de sağlık problemleri baş göstermeye başladı. Kalp rahatsızlığının teşhisinden kısa bir müddet sonra da rahmet-i Rahmân'a kavuştu.

Dr. Metin Erkaya - 2016

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HATIRALAR

Metin Erkaya, İskenderpaşa'nın tarihi açısından olduğu kadar onunla birebir görüşüp sohbetinde bulunmuş kişiler için de önemli bir şahsiyettir. Çevresindeki kimselerin bireysel yaşantılarına iz bırakması itibariyle Metin Erkaya'yı, yakınlarından dinlemek, kendisini daha detaylı tanımak açısından faydalı olacaktır. Bu bölümde, Metin Erkaya'nın kardeşleri, evlatları ve diğer tanıdıklarının onun hakkında yazdığı hatıralara ve sosyal medyada yapılan yorumlara yer verilecektir. Burada yazılan hatıralar ve hakkında yapılan yorumlarda Metin Erkaya'nın bireysel ilişkilerinde ne kadar içten ve samimi olduğu açık bir şekilde görülmektedir. Dünyanın çeşitli bölgelerindeki sevenlerinin sosyal medyada bir iki satırlık da olsa yaptıkları yorumlar, Metin Erkaya'nın çevresindeki insanlara nasıl bir etki bıraktığını da gözler önüne sermektedir. Bu bağlamda Metin Erkaya'nın kendi hatıraları kadar onunla aynı sofraya oturmuş, sohbet etmiş, aynı gaye ile toplantılar düzenlemiş, yayın faaliyetlerinde bulunmuş ve beraber gülüp beraber ağlamış yakınlarının yazdıkları onu daha yakından tanımak ve anlamak için değerli birer kaynaktır. Kitap içerisinde detaylarına yer verilemeyen bazı konulara bu hatıralarda değinilmiş olması da hatıraları ayrıca dikkate değer kılmaktadır.

DR. METİN ERKAYA NEYİNİZ OLUR?

Prof. Dr. Hasan Hüseyin ERKAYA[1]

Bir sohbet ortamı...
"Selâmün aleyküm!"
"Aleyküm selam!"
"Tanışalım!"
"Hasan Hüseyin Erkaya, Sincan, Ankara."
"Hoca Efendilerimiz'in kitaplarını hazırlayan Dr. Metin Erkaya ile bir bağınız var mı?"
"O benim Abim olur..." derdim gülümseyerek... Candan bir sohbet izlerdi tanışmayı.

***

Pek çok hâdiseyi yılı, ayı ve gününe kadar detaylı hatırlayan Metin abimin aksine, benim hafızam pek çok şeyi "uçucu" kısma almış olsa da çocukluk günlerimden silinmemiş bazı

---

[1] Metin Erkaya'nın kardeşi olan Hasan Hüseyin Erkaya 1960 yılında Ankara'ya bağlı Sincan'ın Çiçektepe köyünde dünyaya geldi. Ortaokulu Sincan'da okudu. 1976 yılında Sincan Lisesini bitirdi. İTÜ Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği bölümüne başladı. 1981'de İTÜ'den mezun oldu. Aynı yıl devlet bursuyla ABD'ye gitti. Arizona State University'de 1984'te yüksek lisans 1988'de doktora dereceleri aldı. 1988-1992 arası Old Dominion University'de öğretim üyesi olarak çalıştı. 1992-1993 arası Anadolu Üniversitesinde çalıştı. 1993'ten beri de Eskişehir Osmangazi Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Yarıiletken Elektroniği ve Raylı Sistemler alanında çalışmaları vardır. Çeşitli idari görevlerde bulunmuştur.

anları göz önüne getirebiliyorum. İlkokul öncesinde Cafer amcam, Edevye ablam ve Metin abimle birlikte Etimesgut'ta olsa gerek bir fotoğraf çektirmemiz... Babamın çakısını mıknatıslamaya çalışırken derince kesilen parmağımın sargısıyla fotoğrafta görünmesi...

Yaz günlerinde köy camiinin giriş kısmında caminin iç kapısı önüne oturmuş imamımız, sağ tarafta namaz sûresi çalışan küçük çocuklar arasında ben ve sol tarafta okul sıralarının bulunduğu odada Kur'an öğrencileri arasında Metin abim...

Köydeki bahçe içindeki dut ağacında dut yiyen ben ve kitap okuyan Metin abim... Halamın bahçedeki gülden toplayıp şişelere koymamız, üstüne limon tuzu ve su koyarak gülsuyu yapmamız...

Kelbekirler'den ödünç aldığımız kara eşeğin sırtında heybe içinde Kırkbayır'ın ardındaki bostan tarlasından kopardığımız henüz olgunlaşmaya başlamış üç-beş bostanı getirişimiz... Giderken eşeğin inatlaşması ve dönüşte köyü görünce kıvraması...

Kırkbayır'ın ardındaki bostan tarlasında çapa yapmamız... Çapa yaparken çapanın mandalina kadar bir taşa çarpıp onu ikiye ayırması ve taşın içinden iri bir salyangoz fosili çıkması... Metin abimin o taşı saçkılığın kaşının saçağının altındaki bir oyukta özenle saklaması...

Bostan bozumu sonrasında saçkılığın kaşına konulmuş küçük kavunlardan birer tane yeyişimiz... Üstten bir delik açıp çekirdekleri kaşıkla boşalttıktan sonra yine kaşıkla koparıp yemeyi bana Metin abim göstermişti...

Dut getirmek amacıyla Polatlar köyüne yürüyerek gidişimiz, gelin hanım halamızın bizi "köpeğin enikleri" diye karşılaması, birazcık tedirgin olsak da ona canımızın kaynaması, yol üzerinde İncirlik ile Polatlar arasında gölet üzerindeki ini parmakla işaret etmemiz...

Bana namaz kılmayı öğretmesi... Beraber kıldığımız namaz-

lar... Sûre ve duaların baş kısımlarını benim duyacağım kadar hafif sesli okuması...

Sıcak yaz günlerinde Isıtma Pınarı oluklarındaki sulara "arılık, duruluk, gâvurlara gitsin mındarlık" diyerek atlayışımız... Harman yerinde atların çektiği düven üzerine binmemiz...

Peçenek'te Şıh Ali dayımızın evinden bir çift beyaz güvercini getirmemiz... Metin abimin onlara ahırda yuva yapması...

TCDD Sincan İstasyonu'nda çalışan Ali İnce'nin memleketi Nevşehir'e gitmesi, orada çanak-çömlek yapımını görmesi, geldikten sonra da çanak çömlek yapıp saman ateşinde pişirmemiz...

Çiçektepe köyünde yaşadığımız bu olaylara ait anlar bir slayt gösterisi gibi gözümün önünden geçti...

***

Bizim, Mustafa Kurt ve Hüseyin Çakmak eniştemizin ortak olduğu bir biçerdöver vardı: Massey Harris 90 SP. Biçim sırasında sap desteleri büyük olsun diye, sapı arka tarafta biriktirir, sapın altındaki tablayı iple çekerek boşaltırdık. Bazen zor olsa da küçük yaşlarda eğlenceli bir iş olarak ip çekme işini yapardık. Biçerdöver makinaları buğdayı işleyip dâneyi saptan ayırabilmeleri için sabit devirde çalıştırılırlar. Makinanın yürüme hızı vitesle birlikte hidrolik bir kolla motor milinde bir kasnağın ve şanzıman kasnağının çaplarının değiştirilmesiyle ayarlanır. Kasnaklar arasında 3 cm kalınlığında 5 – 6 cm genişliğindeki yürüyüş kayışı bulunur. Şanzımandan çıkan 70 – 80 cm uzunluktaki akslar hareketi büyük tekerleklere iletirler. Sanırım fren mekanizması da şanzıman içinde bulunur. Biçerdöver üzerinde ip çektiğim sıralar iki veya üç defa bu aksların kaplinleri üzerindeki kaymayı önleyici pimin kesildiğine şahit oldum. "Akis kesme" diye tabir edilen bu olay sırasında biçerdöverin büyük tekeri boşa çıkar ve freni tutmaz. Operatör (babam) bu durumda direksiyonla makinayı yönlendirerek makinanın tablasını yere indirip toprağa sür-

ter ve biçerdöverin durmasını sağlardı. Bir keresinde Metin abim ip çekerken böyle bir olay yaşamış —birlikte de yaşamış olabiliriz. O gün Balargaç'taki büyük tarlada yaşanan bu olay sonrasında Metin abim biçerdöver ve traktörden uzak durdu. Kitap okumayı kendine iş edindi. Bu olayla ilişkili olsa gerek, araba kullanmayı da epeyce geç bir zamanda öğrendi.

Metin abim ilkokuldan sonra Sincan'da ortaokula başladı. İki yıl Osman amcam ve Nasibe nenemin yanında kaldı. Hafta sonlarında köye gelirdi. Zaten babam ile Cafer amcam her sabah cip ile Sincan'a manifatura-tuhafiye-kavafiye dükkânlarına gider akşama dönerlerdi. Nasibe nenem biraz kuralcı ve titiz biriydi. Abim eve geldiğinde "hırçınlaşırdı" desem?

Öğretmenler harita çizimi ödevi verirlerdi. Pek çok çocuk defter sayfasına gazyağı sürterek sayfanın şeffaf hale gelmesini sağlar, haritanın üzerine sayfayı koyup kalemle üzerinden giderdi. Sonrasında gazyağı uçardı ama kokusu kalırdı geriye. Metin abim gazyağı ile değil de harita ve defter üzerine eşit sayıda kareler çizerek haritayı oluşturmuştu. Bu şekilde haritayı büyütmek ve küçültmek mümkün olmuştu.

Bir gün köyün yaşlılarından rahmetli Nazile (İpek) nene bize oturmaya geldi. Anam ve teyzem vardı evde. Sohbet sırasında Nazile nene romatizma ağrılarından bahsederken "tomatisma" demişti... Bize çok komik gelmişti... Metin abimle birbirimize bakarak yarı gizli yarı aşikâr kıkır kıkır gülmüştük...

Bol bol kitap okurdu Metin abim. Radyoda Yaşar Kemal'in *İnce Memed* kitabı dizi olarak yayınlanmıştı. İlkokuldayken o kitabını aldırıp okumuştu diye hatırlıyorum. Sonraları ben de okudum o kitabı... Tarlalarda savrulan keteğen dikenini kitapta bahsedilen "çakırdikeni" diye düşünmüşümdür hep.

Metin abim lise yıllarında Mevlânâ Celâleddîn Rûmî'nin *Mesnevi*'sini okumuş, insanın bir mürşidi olması gerektiği mesajını almış ve böyle bir mürşidi İstanbul'da bulmuştu. 1972 yılı olsa gerek, Metin abimle İstanbul'a gittik. Ortaköy'de Portakal Yokuşu civarında ilk boğaz köprüsünün Avrupa

ayağına yakın bir yerde Abdurrahman Paşa Köşkü[2] vardı. Yıldız DMMA'da mühendislik okuyan, aralarında Rüstem Altınbaş ve Mehmet İncili ağabeylerin de bulunduğu bir grup öğrenci bu ahşap köşkte kalıyorlardı. Biz de yanlarında 8-10 gün kadar kaldık. O günlerde Mehmed Zâhid Kotku hocamızı ziyaret etmişiz... Ben küçük olduğumdan herhalde olayların ve öneminin tam farkında değildim. Metin abim orada aradığı mürşidi bulmuş... Ben, elimde bir dürbün, boğazdan geçen gemileri ve Boğaz Köprüsünün taşıyıcı halatını oluşturacak telleri bir uçtan diğer uca tek tek çeken tekerleği seyretmekle meşguldüm.

Metin abim 1973'te üniversite sınavına girmişti. Henüz merkezi yerleştirme uygulanmıyordu. Bölümlere ön kayıt yapılıyor, kontenjanlar dâhilinde kesin kayıt yapılıyor, kayıt süresinde kesin kayıt yaptırmayanlar yerine sıradaki adaylar alınıyordu. İstanbul Üniversitesi, Çapa Tıp Fakültesine ön kayıt yaptırdığını bana söylemiş ve "kimseye söyleme" diye de tembih etmişti. Süre uzayınca, ODTÜ Makine Mühendisliği bölümüne kayıt yaptırıp bir süre İngilizce hazırlığa devam etti. Daha sonra İstanbul Tıp'a kayıt sırası gelince, ODTÜ'yü bırakıp İstanbul'a gitti.

Metin abim İstanbul'da İskenderpaşa Camii Yurdunda kalıyordu. Ben lisedeyken beni İstanbul'a götürdü. Rahmetli Mehmed Zâhid Kotku Hocaefendi Hazretleri'ni evinde ziyaret etmiştik. Bana ders tarif etmişti. Rahmetli hocamızdan bahsederken herkes "Efendi Hazretleri" ifadesini kullanırdı. Efendi Hazretleri'nin eli benim bir elimin üstünde, benim diğer elim metin abimin bir elinin üstünde, metin abimin diğer eli de Efendi Hazretleri'nde... Zikr-i Kalbî telkini sırasında çarpılmış gibi hissetmiştim...

Metin abimi İskenderpaşa Yurdunda iken bir defa daha ziyaret etmiştim. Anî bir karardı. Giderken kardeşim Muhammed'i

2 https://pbs.twimg.com/media/BX6Mg_KCQAAz806?format=jpg&name=small

de götürmüştüm. İstanbul'a ilk defa otobüsle gitmiş oluyordum. Harem'den araba vapuruyla karşıya geçerken, daha 4-5 yaşında olan kardeşim denizdeki suyu görünce bana sormadan edemedi: "Abi! Belediye bu kadar suyu nereden almış?" Sincan'da sularımız sık kesilirdi de... Metin abime sürpriz yapmıştık... O gün kılık kıyafetime özen göstermem hususunda beni uyarmıştı.

1976'da liseyi bitirdim. Üniversiteye giremezsem açıkta kalmayayım diye Hava Harp Okulu ve Deniz Harp Okulu sınavlarına girdim. Hava harp okulu sınavlarına İzmir'de girdim. Sınav ve mülâkatı geçtim ama sağlık muayenesinde sinüzit nedeniyle elendim. Aradan bir süre geçti; Deniz Harp Okulu Sınavı'nı geçtiğime ve sağlık muayenesi için İstanbul'da Kasımpaşa Deniz Hastanesi'ne gitmem gerektiğine dair bir mektup aldım. Mektup bana ulaştığında muayeneler başlamıştı. Rahmetli Osman amcam "Atla bir taksiye git!" dedi. "Apca, Sincan'dan İstanbul'a taksiyle gidilir mi? Kim bilir ne kadar para tutar," dedim. Amcam, "Evladım, parayı biz böyle bir zamanda harcamayacaksak niye kazanıyoruz?" diyerek ruhuma önemli bir esası nakşetti. Akşam Anadolu Ekspresi ile İstanbul'a gittim. Metin abim Vefa Lisesinin yanında bulunan İlim Yayma Yurduna geçmişti. Sabah İstanbul'a varınca abimle telefonda görüştüm. Bana "yanlış yapıyorsun" dedi. Ben yine de Kasımpaşa Deniz Hastanesi'nde sağlık muayene turuna başladım. Akşam Heybeliada'daki Deniz Harp Okulu yatakhanesinde kaldım. Metin abim ile yaptığım ikinci telefon görüşmesinde beni Deniz Harp Okulu'ndan ayrılmaya ikna etti. Zaten ben de "üniversiteye giremezsem" diye bir alternatif olarak düşünmüştüm. Sonra İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Fakültesine yerleştirildim...

1976 güzünde üniversiteye başladım. İlim Yayma Yurdunda Metin abim ve Deniz Kılıç'ın da olduğu bir odaya verildim. Metin abim yurdun revir odasında dururdu. Yurt yönetiminin bir parçasıydı. Odalarımız esas itibariyle ranzalı yatakhaneydi.

Ders çalışmak için bir kütüphanemiz, yemek ve çay için bir kantinimiz, bir de küçük odalarında ders çalışılabilen yurda bitişik taş duvarlı medresemiz vardı. Medresenin bir de mutfağı vardı. Bu mutfakta bazı öğrenciler arada bir yemek yaparlardı. Metin abim bazı günler beni yemek yapmak için bir şeyler almaya gönderir kendisi de yemek yapardı. 5-6 kişilik bir grup sahur yemeği yerdik. Ramazan'da, kandillerde ve başka bazı günlerde İskenderpaşa Yurdunun yemekhanesinde iftar olurdu. Tekkenin çorbasından istifade etmeye gayret ederdik. Bazı günler de yurt yakınında olan, İstanbul Manifaturacılar Çarşısı ve Süleymaniye arasında kalan bir kebapçıda karnımızı doyururduk.

İlim Yayma Yurdunda iki yıl kaldım. Daha sonra Taksim'de Kutlu Sokak'ta bulunan Ahmedağa'ya geçtim. Ahmedağa dört katlı eski bir bina idi. 25 kadar Teknik Üniversite öğrencisi o binayı yurt olarak kullanıyorduk. Mezun oluncaya kadar orada kaldım.

İstanbul'da pazar günleri ikindi namazından sonra İskenderpaşa'da hadis sohbetine giderdik. Okulda dersimiz yoksa cuma namazını da İskenderpaşa'da kılmaya gayret eder, Efendi Hazretlerinin Cuma sohbetini dinlerdik. Pazar günleri Metin abimle İskenderpaşa'da görüşürdük.

Metin abim pek çok öğrenciye kol kanat gerer, onların hadis sohbetlerinden ve Hocaefendilerimizden istifade etmesine gayret ederdi. O sıralar yaygın olan öğrenci olaylarından yurttaki öğrencileri uzak tutmaya çalışırdı. 1 Mayıs 1977 günü Taksim'den uzak durulmasını tembih etmişti herkese. Kanlı olaylar başlayınca, yurtta kalan meraklı bir öğrenci Taksim'den İlim Yayma Yurduna kadar koşarak gelmişti. O öğrenciye çok kızmıştı diye hatırlıyorum. O öğrenci ilginç bir tipti; sanırım bir genetik sorun nedeniyle yüzünde ve başında hiç tüy veya saç yoktu. O haliyle her görenin dikkatini çekerdi. Olayı hatırlama nedeni de o olabilir.[3]

---

3 32. Gün programında kanlı 1 Mayıs 1977 olayları: https://www.youtube.com/watch?v=c2YdLxNjqXg

Metin abim'i askerlik yaptığı sırada Edremit, Akçay'da bir defa ziyarete gittim. 31 Aralık 1981 günü de Milli Eğitim Bakanlığı bursuyla yüksek lisans ve doktora yapmak üzere yurt dışına çıktım. Yurt dışında olduğum sürede Metin abimle iletişimimiz mektuplarla oldu. Metin abim mektuplarıyla beni yurt dışında da koruyup kollamaya gayret etti. Allah ondan razı olsun.

Gazetecilik, Yayıncılık

Metin abimin gazetecilik ve yayıncılık faaliyetleri Sincan'ın eski çarşısındaki çeşmenin yanında yayınlanan Lâle duvar gazetesiyle başladı desem yanlış olmaz. Sincan'ın eski çarşısı, Atatürk caddesi üzerinde, tren istasyonu peronları boyuncaydı. Doğu tarafında Lâle Caddesi, batı tarafında da PTT'nin olduğu 4. Sokak çarşının iki ucunu belirliyordu. Çarşıda karşılıklı dükkânlar vardı. Ortaya yakın bir yerde istasyona çıkan bir yol vardı. Yol üstünde de Köroğlulları'nın bir büfesi... O yolun sonuna bir alt geçit yapılmıştı, benim Sincan'da olmadığım yıllarda... Çeşmenin yanında sinema afişlerinin asıldığı bir pano, bir de camekân içinde bir duvar gazetesi vardı. Duvar gazetesiyle tahminim TCDD'de görevli Ali İnce ilgileniyordu.

Rüstem Altınbaş Ağabey 1973 yılı seçimlerinde MSP'den Sincan'da Belediye Başkan adayı olmuştu. Onu desteklemek amacıyla Bizim Sincan adı altında bir gazete çıkarmaya başlamıştık. Gazetenin (sıcak) dizgisi Ankara'da yapılıyordu. Sincan Matbaası'nın yeni aldığı Heidelberg makinada da basılıyordu. Detaylarını yine Ali Turgut Ağabey'e sormak lazım. Ben Muzaffer Yurtseven ile haber topluyordum. Metin abim de yazı yazıyordu diye hatırlıyorum.

Sonraları MTTB Sincan Şubesi'ni açmıştık. Orada da bir bülten çıkarıyorduk. Almanya'dan kesin dönüş yapmış bir abimiz (sanayide dükkânı vardı) Erbakan Hoca'ya (Milli Selamet Partisi'ne desek daha doğru olacak) bağışlanan bir Mercedes araba getirmişti. O abimiz bir de mürekkepli teksir makinası

getirmişti (Gestetner markalı olsa gerek[4]). Mumlu kâğıtla hazırlanan yazıyı çoğaltmada kullanılan bu makinayı bu abimiz bize vermişti. Biz de bülten çıkarmaya başlamıştık.

Bu teksir makinasından bir tane de İlim Yayma Yurdunda bir medrese odasında vardı. Tıpçılar ders notlarını onunla çoğaltırlardı. Metin abim de tasavvufa giriş ders tarifini o makinada çoğaltmıştı bir aralar. Fotokopi makinaları henüz pek yaygın değildi.

Teknik Üniversite'de iken İranlı bir sınıf arkadaşımdan İran'dan bir portatif daktilo getirmesini istemiştim. Türkçe bir daktiloyu da ben Ankara'dan almıştım. Bu iki daktilo teksir makinasının mumlu kâğıtlarına yazı yazmada epeyce kullanıldı. Metin abimin yayına hazırladığı kitaplarda bu daktilolar da kullanılmıştır diye tahmin ediyorum.

Sonra 80'li yılların sonlarına doğru bilgisayarlar yaygınlaştı. Kitaplar Macintosh bilgisayarda hazırlanmaya başlandı. Metin abimin Özbekçe kitabı için ben KIRIL alfabesi fontları almıştım. Sonra da Metin abimin talebi üzerine FontMonger diye bir programla Türkçe harflere karşılık gelecek şekilde fontların yerlerini değiştirmiş yeni bir font düzenlemesi elde etmiştim. Bildiğimiz Türkçe karakterlerle yazılan yazının sadece fontunu değiştirmekle Özbekçesini elde etmiş oluyorduk.

Metin abim muayenehanesini bir yayınevine dönüştürmüştü. Ben uzaklardayken de rahmetli İsmail Turan Hoca'dan sahih Müslim dersleri almış... Ankara'da yayınlanırken *İslâm, Kadın ve Aile*, *İlim ve Sanat* ve *Panzehir* dergilerin yayın kurullarında bulunmuş... Son 25 yıldan fazla bir zamandır da kendini rahmetli Mahmud Esad Coşan ve Mehmed Zâhid Kotku hocalarımızın hadis sohbetlerinin yazıya geçirilmesine adamış, ciltlerce kitabı hadislerin kaynaklarını da belirterek yayına hazırlamıştır.

***

---

4 https://en.exploriso.info/wp-content/uploads/2017/05/gestetner-366-768x576.jpg

Metin abimin koruyucu ve kollayıcı kanatları yurt dışına çıkışımdan sonra da mektupları aracılığıyla beni sarmaya devam etti. Bazen inat bazen de aşırı iyimserlik nedeniyle tavsiyelerine uymadığım oldu. Şimdileri "kendim ettim kendim buldum" türkü sözlerini mırıldandığım vakıalar ta o tavsiyelere kadar uzanmaktalar desem yanlış olmaz.

Kısaca ifade etmek gerekirse, Metin Erkaya abim, pek çok insanın hayatına güzel bir dokunuşla dokunmuş, benim sevip sayıp örnek aldığım ve yokluğunu derinden hissettiğim bir "bilge" şahsiyetti. Allah ondan razı olsun. Habîbine komşu eylesin.

11 Mart 2023 - Eskişehir

Metin Erkaya - Hasan Hüseyin Erkaya - 2006

ALTMIŞ YIL BERABER YAŞADIK METİN ABİMLE

Hacı Ali ERKAYA[1]

Kurtşıh Köyü'nde anamla babamın, Nihat ve Edevye'den sonra üçüncü evlatları olarak 1957'de dünyaya geldiğinde ona "Abdulmetin" ismini vermişlerdi. İlkokulu köyde bitirip, ortaokula Sincan'da başlamış; Osman amcamın yanında Erkayalar Apartmanı'nın olduğu yerde bulunan iki katlı evinde, iki yıl zorunlu ikamete maruz kalmıştı.

Babam, Cafer amcamla her gün çarşıdaki manifatura dükkânımıza gelip giderken; çocukların okuyabilmesi için Eylül 1969'da köyden Sincan'a taşındıklarında, Metin abi, ortaokul üçüncü sınıfa başlamıştı. Muhammed yeni doğmuş, Edevye abla

---

1 Metin Erkaya'nın kardeşi. Hacı Ali Erkaya, 1962 yılında Ankara Sincan'a bağlı Çiçektepe köyünde dünyaya geldi. Ortaokulu ve liseyi Sincan'da okudu. 1979'da İstanbul'da İDMMA İnşaat Bölümünü kazandı. 1983 yılında okulu bitirdi, inşaat mühendisi oldu. Öğrencilik yıllarında Mehmed Zâhid Kotku Hocaefendi'nin, sohbetlerine devam etti, onları teyple kaydetti. Onun vefatından sonra M. Es'ad Coşan Hocaefendi'nin sohbetlerine devam etti. 1984 yılına kadar sohbetleri teybe aldı. Onun tavsiye ettiği vakıf ve öğrenci faaliyetlerine katıldı. Mezuniyetten sonra Sincan'da ticaretle meşgul oldu. Bir ara müteahhitlik yaptı. Hakyol Vakfının çalışmalarına katıldı. Ferda Kolejinin kuruluşunda yönetici olarak çalıştı. 1991'de Metin Erkaya ile birlikte *Mehmed Zâhid Kotku Hocaefendi'den Özel Sohbetler* kitabını hazırladı. 1994-2001 yılları arasında *Son Uyarı* dergisini çıkardı, dergide yazılar yazdı. 2001 yılında M. Esad Coşan Hocamız hakkında *Hocamızın Ardından* kitabını hazırladı. Halen Ankara'da ticaretle meşgul olmaktadır.

gelin olmuş, Nihat abi köyde kalmıştı. Köydeki gibi Karanfil sokaktaki bu evde de kalabalık ve hareketli bir ortamdaydı. Plevne Okuluna beraber giden kardeşleri; Hasan abi beşinci, ben ikinci, Yusuf birinci sınıfta, Fatma çok küçük, Ganime henüz doğmamıştı.

Temmuz 1972'de lise öğrencisi iken, bir mürşid-i kâmile bağlı olmanın lüzumunu öğrenmiş; Hasan abi ile İstanbul'a gitmiş, Rüstem abi ve diğer Yıldız'lı öğrencilerin kaldığı Ortaköy'deki köşkte bir süre kalmış, bu arada İskenderpaşa Camii'ne gidip Mehmed Zahid Kotku Hocaefendi'ye intisab etmişti. 1973 Mayıs'ında anam ve teyzeme de Ankara'ya gelen Hocaefendi'den ders aldırmıştı. Ders tarifi yazısı, tesbihat, nafile namazlar ailede herkesin ilgisini çekiyor, Hocaefendi'nin muhabbeti de yayılıyordu.

Biz ilkokulu bitirirken Metin abi Kurtuluş Lisesinden mezun olmuştu. Üniversite sınavları sonrası önce ODTÜ Makine Bölümü'ne bir süre devam etmiş, daha sonra İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesine kayıt yaptırmıştı. Artık medar-ı iftiharımız, doktor abimizdi.

Üniversite tahsili için İstanbul'a gideceği gün evdeki hüzünlü bir toplulukla beraber istasyona yürüdü. Vedalaşma sonrası Anadolu Ekspresine bindi. Tren düdük çalıp hareket edince geride kalanlara uzun süre el salladı. Dizel lokomotif, gecenin sessizliğini bölen motor sesiyle hızla ilerlerken, pencereden geriye baktığında anne-babasını, kardeşlerini ve yeni vefat eden teyzesini düşündü... Ne ağlayabiliyordu ne de susabiliyordu. Vagonların tekerlerinin raylara çarparak çıkardığı tak tak sesleri, içindeki hıçkırıklara karışıyordu.

Artık hayatının yeni bir safhası başlıyordu. Gittiği yer sevgilinin yurdu, "Gönüller Sultanı'nın" dergâhıydı. Eskişehir'de lokomotif değişirken verilen uzun molada satıcıların haykırışları, düşüncelerine ara verdi.

—Yoğurt!

—Taze yoğurt!

—Haşhaşlı, susamlı çörek yoğurt!

Haydarpaşa'da demiryolu bitti, denizyolu başladı. Şehir hatları vapuru, suları yarıp köpürterek Karaköy İskelesine varınca bu kez karayolu başladı.

Dolmuş taksiye binip Galata Köprüsünü geçip Fatih'e vardı. İskenderpaşa'ya yürüdü. II. Bayezid'in veziri İskender Paşa tarafından yaptırılan caminin avlusunda Mehmed Zahid Kotku Hocaefendi'nin evi, alt katında 30 kişinin kalabildiği yurt, en alt katında da yemekhane vardı.

Kasım 1973'ten itibaren iki yıl İskenderpaşa Yurdunda kalırken, Hocaefendi'nin çok yakınında tekke terbiyesi gördü. Hocaefendi caminin imamı idi. Beş vakit cemaate katılma; sabah evradı, hatm-i hâcegânlar, cuma ve pazar hadis derslerini takip imkânı buldu. Kahvaltılar, iftarlar, ziyaretler ve yeni arkadaşlarının intisabı vesileleri ile Hocaefendi'nin öğretilerinden çok istifade etti.

1975'te cami derneği yöneticilerinin, Yıldız'da olan olayları bahane ederek İskenderpaşa Yurdunu kapatmasıyla Metin abiler, çok üzgün bir halde İlim Yayma Yurduna geçtiler. İlim Yayma Yurdu, Vefa semtinde Kovacılar Caddesi No: 85'te Vefa Lisesi yanında idi. Onun da yanında Şehzadebaşı Camii bulunmaktaydı. Üç katlı, 350 kişilik yurdun zemin katındaki dükkânların karşısı Vefa Bozacısıydı. Bitişikteki Ekmekçizâde Ahmet Paşa Medresesi, Vakıflar tarafından restore edilip yurda tahsis edilmişti. Duvardan açılan geçitten yurda bağlanmıştı. Revakları, odaları, mescidi ve bahçesiyle çok şirin bir yapıydı. Yurdun giriş katında idari odalar, büyükçe bir kütüphane, yemekhane; üst katlar ranzalı yatakhaneler, en üst katta mescid ve küçük kütüphane, bodrum katlarda çamaşırhane ve hamam vardı.

İlim Yayma Yurdundaki faaliyetlerine çok yoğun zaman harcamışlar kısa sürede yönetimde söz sahibi olmuşlardı. Öğrenciler sabah namazına kaldırılıyor, mescitte cemaatle namaz kılınıyor, İskenderpaşa'daki hadis sohbetlerine teşvik ediliyor, siyasi grup ve olaylardan uzak tutulmaya çalışılıyor, Hocaefendi ve cemaat tanıtılmaya çalışılıyordu.

Namaz kılmayan, olaylara karışan, kavmiyetçilik yapan ve yurtta huzursuzluk çıkaran bazı öğrencilerin yurttan ilişiğini kesmişlerdi. Bunlardan bir grup, bir gece yarısı yurdu basmışlar, Metin abiyi darp etmek istemişler, çıkan arbedede püskürtülünce kaçmışlardı. Fakat müteakip günlerde Metin abiyi takibe aldıklarından Yıldız'dan bazı arkadaşlarının refakatiyle okula gidip geliyordu. Yalnız okula gideceği bir gün, Şehzadebaşı'nda dolmuş durağında beklerken Diyarbakır'lı Şeyhmus ve beraberindekilerin saldırısına uğramış, ön dişi şehid olmuştu.

Bu olaylar uzun süre Metin abiyi çok olumsuz etkilemiş ve mezuniyetinin gecikmesine de neden olmuştu. Saldırgan eşkıya başının belasını ise Aziz-i Züntikam vermişti. Yıllar sonra yazdığı, sade suya tirit bir yazıdan mahkûm olmuş, cezasını çekerken, hapishanede infaz edilmiş; yandaşlarınca da zindan şehidi(!) ilan edilmişti.

Hasan Hüseyin abi de İTÜ Elektrik Bölümüne başlayınca, iki yıl Metin abi ile İlim Yayma Yurdunda beraber kalmışlardı. Benim de Hocamız'a yakın olma arzusuyla, İstanbul'da okuma isteğim artıyordu. İki abimin de orada olmaları ayrı bir nimetti.

Şubat 1979'da Sincan'dan arkadaşlarla Hocaefendi'yi ziyaret için trenle İstanbul'a gittiğimizde Hasan Hüseyin abi bizi Haydarpaşa'da karşılayıp İlim Yayma Yurduna Metin abinin yanına götürmüş; birkaç gün misafiri olurken, tarihi mekânlara ziyaretlerimizi de beraber yapmıştık. Yurttaki öğrencilerin devam ettiği, Ebül Vefa Hazretleri'nin Türbesi karşısındaki Menekşe Lokantasında "az çorba ve az pilav üstü kuru" siparişlerine bol kepçe servis yapılması, bize çok ilginç gelmişti. Bu İstanbul ziyareti, üniversite sınavlarına hazırlanmam için bana çok büyük gayret vermişti.

1979 sınavında Yıldız İnşaat Bölümünü kazanmıştım. Yazın Hocaefendi Ankara'ya gelmiş, Polatlar köyünde de camide bir program düzenlenmişti. İstanbul'a gidince biz de böyle Hocamızın yakınında olabilecektik. Sonbaharda bir grup arkadaşla İstanbul'a Metin abinin yanına gitmiştik. İlim Yayma'dan bir

arkadaşı kayıt işlerinde yardımcı olması için benimle okula göndermişti.

Okul açılmadan iki gün önce İstanbul'a gelmemi, cumartesi günü yapılacak Yıldız'lı öğrencilerin okul toplantısına ve pazar günü İskenderpaşa'daki Hadis dersine mutlaka katılmamı tembihlemişti.

Ben de önden gidenlerin peşinden aynı güzergâhtan; Anadolu Expresiyle Haydarpaşa'ya, vapurla Karaköy'e, dolmuş taksiyle de Saraçhane'ye, oradan da yürüyerek İlim Yayma Yurduna vardım. Metin abi beni karşıladı. 9 numaralı, 4 ranzalı, 8 kişilik odada Yıldız'dan arkadaşlarla kalacaktım. Birinci katta Vefa Bozacısı'nın tam karşısıydı. Metin abi de iç avluya bakan 12 numaralı, tıpçıların odasındaydı. Eşyalarımı yerleştirip arkadaşlarla tanıştık. Giriş katındaki doktor odasına geçtik. Metin abi beni yurt müdürü ve muhasebe odasındaki görevlilerle tanıştırdı, kayıt yapıldı. Artık resmen İlim Yayma'lı olmuştuk.

Sıkı yönetimin gergin ortamında, arkadaşlarla Saraçhane'de toplanıp aynı otobüse binip Yıldız'da indik. Camide diğer gruplarla beraber yürüyerek okula girdik. Girişte ve katlarda askerler vardı. Daha ilk teneffüste koridorda olaylar başlamış, bazı öğrenciler gözaltına alınmışlardı. Akşam yurda gelip olanları Metin abime anlattığımda çok dikkatli olmamı, olaylara karışmamamı istemişti.

Perşembe akşamları yurttan İskenderpaşa'ya, Metin abi ve arkadaşlarla gidiyorduk. Camideki amcalar her biri evliya gibi mübarek insanlardı. Bizim cemaatin yaşlı müridleri, başka cemaatlerin şeyhlerinden daha kıymetli görünüyordu. Yatsı namazından sonra hatm-i hacegân yapılıyor, cami avlusunda başka yerlerden gelen arkadaşlarla uzun sohbetler, görüşmeler yapılıyordu. Cuma namazlarına da bazen okuldan geliyorduk.

Pazar ikindi namazı sonrası ise hadis dersi başlıyordu. Esad Hocaefendi Ankara'dan gelip sohbet ediyordu. Dersten sonra içeride yaşlı amcalar hatim cüzleri okurken, dış avluda miting meydanını andıran çok yoğun bir öğrenci topluluğu birbirleriyle

tanışıyor, görüşüyordu. Hasan Hüseyin abiyle de burada üç kardeş görüşüyorduk. Hadis derslerini küçük teyple kaydedip, çoğaltıp müteakip derste isteyenlere ulaştırıyorduk. Metin abi başlattığı bu faaliyetle, acil durumlarda yurtta doktor odasında teypten teybe kayıt yapıyor; hızlı ve çoklu çoğaltmaları Unkapanı İMÇ'de kasetçilerde yaptırıyordu. Çok güzel bir kaset kapağı da hazırlayıp matbaada bastırmış, Mehmed Zahid Kotku ve Mahmud Esad Coşan Hocaefendilerin sohbet arşivlerini oluşturmaya başlamıştı.

Petrol ithalatında sıkıntı yaşandığından yurtta kaloriferler çalışmıyordu. 25 Kasım 1979 gecesi müthiş bir patlama sesiyle uyandık. Yurda bomba atıldı sanmıştık. Boğazda Haydarpaşa açıklarında İndepenta isimli petrol tankeri, kuru yük gemisiyle çarpışmış, denize yayılan petrol bir ay sonunda söndürülebilmişti.

Yurdun kapısına bombalı pankart asıldığında ve kantinde kahvaltıda iken boş odalardan birine ses bombası atıldığında da Metin abi ile beraberdik. Küçük bir cep alıcısından İran İnkilâbı'nın Sesi Radyosu'nun Esad Hocamızla röportajını dinlemiştik medrese bahçesinde... Kantindeki televizyondan Çağrı filmini izlemiştik tüm öğrencilerle beraber.

Kütüphanenin girişindeki büyük aynada "Allah'ım beni güzel yarattığın gibi, ahlâkımı da güzelleştir..." yazılıydı. Masalardan birinin üzerinde duran Ayhan Songar'ın Psikiyatri kitabı herkesin ilgisini çekerdi. Oturup sayfalarını karıştırırdı işi olmayan. Kitaptaki bazı şiirleri Metin abi de konuşma aralarında dile getirirdi.

Anadolu'da bir köy,
Köyün içinde bir ev,
Evin içinde bir adam,
Adamın içinde bir şeytan.
Kezban, Kezban, Kezban...
Baktım ki Kezban elden gidiyor,
Baktım ki işin sonu kötü,
Deh dedim aklımın eşeğine,
Usulünce yürü...

Akıncılar'ın Kayseri'deki yürüyüş ve mitingine otobüsle giderken ve MSP'nin İzmit mitingine trenle giderken Metin abi ile istişare etmiştik.

Mehmed Zahid Hocaefendi'nin ameliyat olduktan sonraki ziyaretlerine beraber gitmiştik. Tedricen iyileşirlerken her yandan ziyaretçiler de İskenderpaşa'ya akın ediyordu. Cuma namazlarına çıkmaya başlamışlardı. Namazdan sonra müezzin mahfilinde ayakta kısa konuşma yapıyorlar, eve geçiyorlardı. Burada ziyaret yapılıyor, ders tarifi, hatm-i hâcegân da yapıldığı oluyordu. Kandil gecelerinde sohbetleri ve teravih namazlarına katılımı oluyordu. Metin abiyle beraber biz de o meclislerde bulunma nimetine nail oluyorduk.

12 Eylül 1980 darbesinde biz yurtta idik. Metin abiler bir arkadaşın evinde idiler. Darbeden ve sokağa çıkma yasağından haberleri olmadığından cuma namazına giderken askerler tarafından gözaltına alınmışlardı. Bizim yurtta kalan ve başında hiç tüy bitmeyen şüpheli çocuk akşam vakti dışarı çıkınca askerlerin ateş açmasıyla yurda girmiş, peşinden askerler ve polisler yurdu basıp tüm öğrencileri avluya indirip o çocuğu aramışlardı. Tek sıra ellerimizi kaldırıp duvara yaslanmış halde saatlerce bekletilmiş, kurşuna dizileceğimiz endişesiyle çok uzun bir gece geçirmiştik.

Hocamız hastalığı nüksedip Arabistan'dan dönmüştü. Dualar ediliyordu. 13 Kasım 1980 günü okuldan yurda gelip Metin abinin odasına gittiğimde, kalabalık arkadaş grubu hüzünle konuşuyorlardı. Metin abi, Hocamızın vefatını söylemişti. O akşam yurdun üst mescidinde ihvan ile toplanıp neler olabileceği konuşuldu. Vazifenin Esad Hocamız'a verildiği açıklanmamıştı.

Ertesi gün cuma namazını müteakiben Süleymaniye Camii' nde cenaze namazı için toplanıldı. Sincan'dan Osman amca, Hacı Abdullah dayı ve Rüstem abi de gelmişlerdi. Necati amcanın cenaze namazını kıldıracağı beklenirken; yine malûm kişiler Mahmud Efendi'yi öne sürerek namazı ona kıldırtmışlardı. Sıkı-

yönetim olmasına rağmen çok kalabalık bir cemaatin katılımıyla cenaze, gözyaşlarıyla Süleymaniye haziresine defnedildi. Her gün hatimler okunuyor, kabir ziyaretleri yapılıyordu.

Mehmed Zahid Kotku Hocaefendimizin aramızdan ayrılmasından sonra; Metin abinin de mezuniyetiyle birlikte İstanbul'dan ayrılacak olmasından, yurttaki arkadaşlar çok üzüntülüydü. Metin abiyi uğurlamak ve vedalaşmak için hepsi zemin katta toplanmışlardı. Yurttan hüzünlü bir ayrılıştan sonra, arabayla Karaköy İskelesi'ne, oradan da vapurla Haydarpaşa'ya geçildi. Anadolu Ekspresi'nden el sallayarak, yedi yıldır kaldığı sevgili İstanbul'dan ayrı bir hüzünle ayrılıyordu.

Askerliğe, Mamak Muhabere Okulunda yedek subay temel eğitimi alarak başladı. Buradan Balıkesir Edremit'e tabip asteğmen olarak tayini çıktı. Yazın da Akçay'da askeri kampta göreve devam etti. Metin abi fırsat buldukça hafta sonları İstanbul'a geliyordu. Hadis derslerine katılıyor, yurttaki ziyaretlerine devam ediyordu. Bir keresinde de ben, otobüsle kendisini ziyarete gitmiştim. Yaz günüydü. Susurluk'ta otobüs mola vermiş meşhur ayranlardan içtikten sonra, akşam Edremit'te camide buluşup evine geçmiştik. Görev yaptığı kampta da akşama kadar beraberdik.

Askerlikte çektiği sıkıntıları, bölük komutanıyla, tugay komutanıyla yaşadığı olayları, Necati amcayla hatıralarını, sıkıntılı durumlarda "Hüvallahüllezi" tavsiyelerini anlatırdı.

Askerlikten sonra Sincan'da muayenehane açmaya karar vermişti. Serbest çalışmak istiyordu. Vatan Caddesi'ndeki dükkânın üst katında bir mekân oluşturdu. Bekleme kısmı, kütüphane çalışma odası, muayene odası ve küçük bir mutfak laboratuvarı vardı. Açılışta, Esad Hocaefendi'nin yoğun çalışmaları olduğundan, kendisini davet etmekten çekinmişti.

Fakat, Hocaefendimiz sonradan muayenehaneye gelip dualar etmişti. Kısa zamanda muayenehane, hastalar tarafından ve cemaatten arkadaşlar tarafından çok ziyaret edilen bir mekân haline gelmişti. O yıllarda sağlık hizmetleri çok

yaygın değildi. Hasta olanlar muayenehaneye getirilir ya da gelemeyecek durumdaysa Metin abi arabayla hastanın evine götürülürdü. Şifa kapısı olmuştu. Esad Hocaefendi de birçok kere muayenehaneye gelmişti.

Ali dedemin vefatını, Esad Hocaefendimizin taziye için köydeki bahçemize geleceklerini de ben yurtta iken Metin abi telefonla arayıp haber vermişti.

***

Metin abinin düğününde, dinî nikâhını Hocaefendimiz kıymıştı. Karanfil sokaktaki evimizin üst katındaki dairede erkek misafirler toplanmıştı. Hocaefendi kendi el yazısıyla nikâh metnini yazıp şahitlere de imzalatmıştı.

***

Metin abi muayenehanenin üst katındaki 5 numaralı daireye taşındığında Refah Partisi'nin kuruluş süreci idi. Hocaefendi, haftalık sohbet toplantılarının biri için Metin abinin evinde iken; Refah Partisi Kurucu Başkanı Ahmet Tekdal istişare için gelmiş, görüşme yapmıştı. Cemaatin bir çalışması olarak başlayan Refah Partisi'nin kuruluş ve teşkilatlanmasında Metin abi de katılımda bulundu. İlçe teşkilatı, Öncü Sokakta ikinci katta tek odalı bir büroda kuruldu. 1984 mahalli seçimlerinde Anavatan Partisi, Sincan Belediye Başkan adaylığı için Metin abiye teklifte bulundu, fakat o, kabul etmedi. Refah Partisinden de Rüstem Altınbaş aday gösterildi. Seçimi ANAP kazanmıştı.

***

1984'te benim düğünümde de Hocaefendi dini nikâhımızı kıyarken, Arabî daktiloda nikâh metnini Metin abi hazırlamıştı. 1986'da ben Diyarbakır'da asker iken, Metin abiler karayoluyla hacca gitmişlerdi. Meşakkatli Hac yolunda Osman ve Cafer amcamların çok sabırlı ve tahammüllü olduklarını methederek anlatırdı.

***

Hocaefendi pazar günleri İskenderpaşa Camii'nde hadis derslerine devam ederken, Metin abi ile beraber ayda bir İstan-

bul'a giderdik. Banliyö treni ile Sincan'dan Ankara Gar'a gidip, oradan şimdiki Büyükşehir Belediye binasının olduğu yerde bulunan Ankara Şehirlerarası Otobüs Terminali AŞOT'a yürürdük. Bolu Dağı'nda çay molalı gece yolculuğu sonunda; Topkapı Anadolu Otogarından dolmuşla İskenderpaşa'ya, sabah namazına yetişirdik. *Evrâd-ı Şerîf* okunduktan sonra işrak namazı kılınıp musafahalaşma yapılır, Hocamız oradaysa elini öper, duadan sonra cami avlusunda görüşmeler yapardık. Caminin önünden Kıztaşı'na doğru giderken soldaki lokantaya uğrar, ilk denememde Metin abinin, "güzel olur" diyerek beni cesaretlendirdiği paça çorbasından içerdik. Yürüyerek Saraçhane'den Şehzadebaşı Camii avlusuna; kadınların dilek tutup çaput bağladığı Helvacı Baba'nın helva dağıttığı çınar ağacının kenarından, anahtar uydurup kısmet açmak için kapısına üşüştükleri minarenin yanından geçip, İlim Yayma Yurdunun önüne çıkardık. "Ah eski günler!" diyerek hatıralarımızı birbirimize aktararak Süleymaniye'ye doğru yokuşu tırmanırken; öğrencilik yıllarında alışveriş yaptığımız Müslüman Bakkal'ı da anardık.

Heyecanla, sağlığında ziyaret ediyor gibi, Mehmed Zahid Hocamızın ve diğer şeyh efendilerin kabirlerini ziyaret edip camiye geçerdik. Öğle namazı sonrası caminin doğu avlusundan Haliç ve Boğaz manzarasını izler, ikindi namazı sonrası yapılacak hadis dersi için İskenderpaşa'ya dönerdik. Hocaefendi'nin katıldığı kandil, anma ve sair programlara da aynı şekilde katılırdık. Seha'dan son çıkan kitap ve kasetlerden alırdık. Hocaefendi'nin oğlu Nureddin Bey'in İskenderpaşa'da yapılan düğününe ve torunlarının sünnet düğünlerine de beraber gitmiştik...

***

Ankara Demetevler, Öz Elif Sitesi Camii'nde, Hocaefendi Hadis sohbetleri yaparken çok defa beraber izlerdik. Mehmed Zahid Kotku Hocamızın öncülüğünde kurulan Öz Elif Sitesi 70'li yıllarda dindar insanlar için "kurtarılmış bölge" işlevi görmüştü. İnançlarını özgürce yaşayıp, çocuklarını dindar yetiştirmek isteyenlerin yaşamak için ilk tercihi olan bu sitenin camiine

Esad Hocamız geldiğinde, çevre il ve ilçelerden çok kişi sohbete katılırdı. İskenderpaşa'yı hatırlatan bir ortam oluşurdu.

Metin abinin teklifiyle, sohbette terlemiş olan Hocamızı cami kapısından, damadı Ali Uyarel Bey'in evinin olduğu 3. Blok kapısına kadar yeni aldığımız Kartal arabayla götürdüğümüzde; "Yeni mi?" diye sormuşlar, dua etmişlerdi. Kayınpederlerimiz Mehmet Emin Bey ve Kâmil Bey, Öz Elif Sitesi'nde ikamet etmekteyken, ailece ziyaretler için arabayla gidiş dönüşlerimiz oluyordu. Bir keresinde (1987) Öz Elif'e giderken İstanbul yolunda ciddi bir trafik kazası da yaşamıştık. Arkadan gelen aracın çarptığında Zahid, Esad ve Mehmed Zahid de arabada bulunuyordu.

***

80'li yılların sonuna doğru İskenderpaşa'nın vakıf ve yayıncılık faaliyeti, özellikle de *İslâm Mecmuası* çok büyük bir hizmet görüyordu. Hocamızın mesajları geniş kitlelere ulaşıyordu. Tirajı yüz bini aşmıştı. Metin abi de bu faaliyetlerin içinde idi. Refah Partisi teşkilatının lider kadrosu ise bu gelişmelerden oldukça rahatsızdı. Kasım 1987 sayısının kapağına parti başkanının resmini koymak istemişler, Hocaefendi razı olmamış, arşivinden Mehmed Zahid Kotku'nun (rh.a) fotoğrafını koydurmuştu.

Parti yönetimi, kendi etkileri altındaki Zahid Akman, Hasan Hüseyin Ceylan, Zekeriya Karaman ve Ferman Karaçam gibi mecmua çalışanlarını topluca istifa ettirip dergileri çıkartılamaz hale getirmişlerdi.

> *İslâm Dergisi*'nden kopanlar ödüllerini hemen aldılar. Milletvekili oldular. Şirketler kurdular. Belediyelere fuar organizasyonları yaptılar. YİMPAŞ parasıyla "Politik Araştırmalar Merkezi" kurdular. ABD'ye bursa gönderildiler. Televizyon yöneticisi oldular, Büyüdüler... Ünlendiler... Geçmişte karşı çıktıkları her şeyi bu kez kendileri yapıyordu. Popüler dünyanın figürleriydiler artık. Her gün televizyon ekranındaydılar. 450 milyon dolarlık Armada İş Merkezi'nin sahibi oldular! Diğer şirketleri, işleri, yatırımları, Deniz Feneri'ni yazmaya gerek var mı? Artık

milyon dolarları telaffuz ediyorlardı. Her şey ne kadar kolay ve çabuk oluvermişti! İnsan sormadan edemiyor: *İslâm Dergisi* günlerini hiç anımsıyorlar mı? (Soner Yalçın)

Ankara'ya gelen Esad Hocaefendi, çok üzgün bir halde İstanbul'a dönüp; yeni bir kadro oluşturma yoluna gitmişti. Metin abi de çok üzgün bir halde gelişmeleri çevresine aktarıyordu. İnternet, sosyal medya yoktu. Telefon ve mektup kullanılıyordu. Erbakan ve partisinin cemaate tasallutu devam ediyordu. Yeni kurulan ekiplere de adamlarını sokup çalışmaları sekteye uğratmayı deniyorlardı. 5 Mayıs 1990 ve 26 Mayıs 1990 konuşmalarında ve *İslâm Mecmuası* Temmuz 1990 başmakalesinde Hocaefendi, çok önemli konuları gündeme getiriyordu.

İslâm'da cemaatle beraber olunması tavsiye edilir. Cemaatle beraber olmak "hakla", "hakikatle" beraber olmaktır! Tek başına olsa bile, hakikatle beraber olan cemaattir. Hakikatten kopmuş olanlar, milyonlarca da olsa tefrikadadır. Bugün maalesef tüm İslâm âlemi emperyalist güçlerin sultası altındadır. Kuş uçurtmazlar, takip ederler... Hem de kendisi takip etmez... Amerika seni John'la takip etmez, Smith'le takip etmez. Adı senin benim gibi olan Müslümanla takip eder; canına okur.

Herkese ajan demiyoruz; metot bilmediğinden, ilimden uzak olduğundan emperyalist onu kullanır, fark etmez. Sahte birtakım organizasyonlar var, topluyorlar insanları etraflarında, ondan sonra onları toptan satıyorlar! Götürüyor, olmadık yere bağlıyor... Mü'min feraset gözüyle bunları anlayabilmeli. Hizmet ediyorum diyen insanları, organizasyonları irfân teraziniz ile tartın! Böyle birtakım insanlara, organizasyonlara körü körüne bağlanmayın! Her birinize istiklâl tavsiye ediyorum. Hür olun, hizmeti kendiniz tespit edin, yapmaya çalışın!

Kendi keyfine göre bir yol tutturmuş, "Cihad emiriyim!" diyor. Ne cihadı?.. Fi gayri sebilillâh cihad!.. Böyle, Allah yolunda cihad değil ki bu!.. 40 yıldır tanıdığımız insan, tam 40 yıldır tanıştığımız desteklediğimiz insan, beslediğimiz insan, varlığımızın her çeşidiyle katıldığımız insan; kardeşlerimizin parasıyla bütçesi

şişmiş, kabarmış insan, Almanya'dan valizlerle gelen marklarla Suud'dan, Kuveyt'ten gelen paralarla zenginlemiş insan...

Bütün gençlerimizle, okuyan talebelerle seçim meydanlarında; Erzurum'un dağlarında, filanca yerin, Samsun'un, Terme'nin, Fatsa'nın köylerinde destekleğimiz insan; bu mudur ahde vefa?.. Bu mudur dervişlik?.. Sen, bu tekkenin mensubu değil miydin?.. Sen, "Bizim yolumuz, tekke adabıdır!" demiyor muydun?.. Sen, "Herkesin intisabı olması lazım!" demiyor muydun?.. Derviş, şeyhinin sözünü dinlemezse dervişliği nerde kalır?.. Öyle saçma şey mi olur?

Üzülerek belirteyim ki o siyasiler, hizmetine ve desteğine verdiğimiz kardeşlerimizin bizden kopmasını sağlamağa çalışmış, yoğun yanlış propaganda ile fikir ve gönülleri bulandırmış, ihvanın inanç ve edep yapılarını zedelemiş, Müslümanları birbirine düşürmüş, ahidlerini zedelemiş bulunuyor. Ama hayret edilecek bir şeydir parti, siyasi rakipleri ile değil de bizim gibi kendisini en son noktaya kadar destekleyenlerle uğraşıyor; kendisinden farklı yumuşak ve sevgiye dayalı üslupla halka ve hakka hizmet etmek isteyenlere anlayış göstermiyor, hayat hakkı tanımak istemiyor, şiddetli rekabet ve husumet yapıyor. Ayrıca dinin ve tasavvufun kurallarını keyfi yorumluyor. İşine geldiği zaman mezhebimizin kabul etmediği işleri yapıyor. Bunların gerekirse müşahhas misallerini açıklayabilirim. Bizim bunları kabul etmemiz imkansızdır.

Ayrıca parti genel kurumuyla tüm inanları ısındıracak, hepsini kardeşçe kucaklama vasfını yitirmiş görünüyor. İçte ve dışta pek çok kızgın ve küskün peyda etmiş; dostça ve haklı ikazda tenkitte bulunanları dışlamış, karşısında olan iyi niyetli insanları suçlama ve karalama yoluna gitmiş, baştan beri daima adam harcamış; yani tüm Müslümanlarla uyum içinde, dostça, halka halka çalışan, birleştirici, kavuşturucu, geliştirici, çalışma yapamadığını fiilen göstermiş; senelerce onun selahını ve ıslahını ümitlerini boşa çıkarmış, şimdi tam bir şahıs saltanat partisi olmuş, kaydıhayat şartıyla başkanlık sistemini benimsemiştir.

Basına da yansıyan bu konuşmalar büyük ilgi uyandırmıştı. Küresel emperyalist güçlerin faaliyetlerine karşı Hocaefendi, cemaatini ve müesseselerini korumaya çalışıyordu. Metin abi de yalınkılıç Hocaefendi'nin paralelinde eylem ve söylemlerde bulunuyordu. "Bir Parti ve Biz" başlığındaki konuşmaları çoğaltıp, yurt içinde ve dışında yayılmasına çalıştı. Bu nedenle dünyanın her yerinden hiç tanımadığı hasımları çıkıyordu. Cemaatten bir kısmının gönülleri Hocaefendi'den, kılıçları partiden yana saf tutmaya başlamıştı.

İstanbul'dan gelen görevli arkadaşların son gelişmeleri aktarmak üzere Öz Elif'teki toplantılarına Metin abi ile beraber katılmıştık. İnsanlar "nereden çıktı bu mevzular" der gibi anlamakta zorlanmaktaydı. Partiyle organik ilişkisi olanların gelişmeleri kabullenmesi daha da zordu.

***

1990 Haziran'ında İSPA ile Mekke'ye gittiğimizde Hocaefendi, binbir güçlükle başka ülkelerden vize aldırarak insanları Hacca götürebilmenin mutluluğunu yaşıyordu. Servisle otele dönerken aile büyüklerimizi sormuşlar, Metin abiye de selam söylemişlerdi. Mina, Arafat, Müzdelife ve sair hac görevlerinden sonra Türkiye'ye dönmüşlerdi. Mina'da tünel faciasında ölenler için İstanbul'da gıyabi cenaze namazı kıldırmışlardı. Yeşilköy Havalimanına bizi Yusuf götürmüş ve getirmişti. Muayenehanede Hac hatıralarımızı Metin abi ile paylaşmıştık.

***

10-11 Kasım 1990 tarihlerinde İstanbul Aya İrini'de Mehmed Zahid Kotku (rh.a) Hocaefendi'nin vefatının 10. yılı münasebetiyle bir sempozyum düzenlenmişti. Metin abi ile beraber programa biz de katılmıştık. Esad Hocaefendimiz tarihi kilisenin salonunda müthiş bir açılış konuşması yapmış, adeta "kubbe havaya kalkıp geri oturmuştu." Basın mensuplarıyla beraber ben de ilk defa fotoğrafını çekmiştim. Yoğun geçen programda birinci gün akşamı bizi Selman Çınar misafir etmiş, ertesi gün

kahvaltıdan sonra program devam etmişti. Konuşmalar daha sonra kitap olarak yayımlanmıştı.

***

Ağustos 1991'de Metin abi, İSPA Turizm aracılığıyla Esad Hocaefendi'nin de bulunduğu bir grupla birlikte Azerbaycan ve Özbekistan gezisine katıldı. Bakü'de üç gün konaklayıp Özbekistan'da yedi gün kalarak Taşkent, Semerkant ve Buhara şehirlerini ziyaret etti. Biz de çok arzu etmemize rağmen, inşaata yeni başladığımızdan bu geziye ve sonrasında Hocaefendi'nin gezi hatıralarını anlattığı İstanbul'daki Boğaz turuna da katılamamıştık.

Hocaefendi'nin umreye gideceği bir seferde, Sincan'dan Kartal arabaya binip, Hakkı abi, Dişçi Nureddin abi ve Metin abi ile beraber İstanbul Yeşilköy Havaalanı'na uğurlama programına katılmıştık. Dönüşte yorgunluktan dolayı Hakkı abi bagaj kısmını tercih etmişti.

Kasım 1991'de Süleymaniye Camii'nde Mehmed Zahid Kotku Hocaefendi'nin vefat yıldönümü vesilesiyle yapılacak programa katılmak üzere Ankara'dan yola çıktık. Rüstem abinin teklifiyle Anadolu Ekspresi kuşetli vagon tercih edilmişti. Metin abi, babam, Osman amcam ve Sincan cemaatinden on iki kişiydik. Karaköy'de Arab Camii'ne uğradık. Haliç'ten motorla geçip Eyüp Sultan'a ulaştık. Ziyaretlerden sonra akşam Süleymaniye'de idik. Esad Hocaefendi başka bir ilde olduklarından programa katılamamışlardı. Her yerde 13 Kasım vefat gününde Hocamız'ın anılması geleneksel hale gelmişti.

***

Yeni başlatılan ve sonra yaygınlaştırılan programlardan biri de "Aile Eğitim Programları"ydı. Ocak 1992'de Ayvalık Murat Reis Otel'de yapılan programa karlı bir kış gününde Ankara'dan giden arkadaşlarla beraber bir otobüse binerek Metin abi ile katıldık. Aileler otelin ana binasında kalırken, yalnız gelenler villalara yerleştirildik. Soğuk mekâna rağmen Hocaefendi ve diğer konuşmacılar sıcak konulara temas etmişlerdi. Cuma na-

mazı için Ayvalık'a gidilmişti. Çok verimli güzel bir program, ilâhilerle sona ermişti.

***

Hasan Hüseyin abi Amerika'da iken bir bilgisayar alıp kullanmaya başlamamızı tavsiye ediyordu. Nasıl bir bilgisayar alalım derken bize Macintosh tavsiye etti. Amerika'dan Macintosh SE bilgisayar ve mürekkep püskürtmeli HP yazıcı ithal etmiştik. Metin abi teknolojiye çok meraklı ve kabiliyetliydi. Kısa zamanda yayıncılık faaliyetlerine başlamamıza bu bilgisayar vesile oldu.

Panzehir Dergisi Ankara'da okuyan tıplı arkadaşların çalışmalarıyla yayına hazırlanıyordu. Dizgi için bilgisayar ihtiyacı vardı. O yıllarda Türkiye'de çok pahalı olduğu için Metin abinin gayretleri ile Amerika'dan bir Macintosh daha ithal etmiştik. Bir tane de Vefa Yayıncılık için Hasan Hüseyin abi Amerika'dan gelirken yanında getirmiş İstanbul'da gümrükten çekip teslim etmiştik. Bu vesileyle Hocaefendi ile de İstanbul'da görüşmüştük.

***

17 Nisan 1993 günü Turgut Özal vefat etmişti. O gün Öz Elif'te Hocaefendi'nin hadis sohbetine gitmiştik. Hocaefendi, Ankara'ya geldiklerinde Metin abi ve bir grup arkadaşla Kazan'daki otoban gişelerinde bekler, Hocaefendi'yi karşılar, elini öper, sonra Öz Elif'e kadar beraber konvoy yapardık. Dersten önce Metin abinin de bulunduğu küçük bir gruba, Özal'ın öldürülmüş olabileceğini söylemişlerdi. O gün akşam hadis sohbetinde de Özal'dan hayırla bahsetmişlerdi. Merhum Özal'ın cenaze namazına İstanbul'a gidememiştik ama dükkânda televizyondan Metin abiyle beraber naklen izlemiştik, çok üzülmüştük. Hocaefendi de cenaze ile beraber Fatih Camii'nden Topkapı'ya kadar yürümüşlerdi.

***

Ganime kardeşimin düğününde Metin abinin organizesiyle Hocaefendimiz gelmişler, sohbet ve zikirlerle nikah programı bizim evde yapılmıştı. Mayıs 1993'te çarşıdaki inşaatımız bitti-

ğinden taşınmalar başlamıştı. Babamlar, amcamlar, biraderler on aileden fazla Erkaya aynı binada ikamete başlamıştık. Metin abi ile aynı katta karşılıklı dairelerde, 5 ve 8 numaralarda 21 yıl çok güzel komşuluk yaşamıştık.

***

1994 yılı mahalli seçimleri sonrasında Hakkı Yıldırım abi Fethiye Köyü'nde bir davet düzenlemiş, Hocamızı ve cemaatimizden birçok kişiyi misafir etmişti. Metin abiyle beraber katıldığımız bu programda yeni seçilmiş çevre ilçe belediye başkanları (Etimesgut, Sincan, Yenikent ve Kazan) Hocamızla görüşmeye gelmişlerdi.

***

AKRA FM radyo yayınları için Ankara'da bir anten ve verici kurulması gerekiyordu. Sincan'da Karadeniz Lokantasında yemekli bir toplantı düzenlemiştik. Hocaefendimiz gelip burada bir konuşma yapmışlardı. Daha sonra Ankara Akra FM açılış programı Beştepe'deki ASKİ Sosyal Tesisleri'nde kalabalık davetli topluluğuyla icra edildi. Metin abi, Osman amca ve babamla beraber programa katılmıştık.

***

Metin abi ile ilginç hatıralarımızdan biri de gemi ile gelin almaya gidişimizdir. Osman Başpehlivan'ın oğlunun düğününe katılmak için İstanbul'a gitmiştik. Kabataş'tan kalkan vapurla Yalova'ya gidilip dönülmüştü. Hocaefendi'nin de sohbet ettiği program icra edilmişti.

***

Hocaefendi'nin çeşitli vesilelerle yapmış olduğu sohbetleri, Metin abi yayına hazırlıyor, fotokopi ile çoğaltıp çeşitli illere, ilçelere gönderiyor, oralarda da tekrar çoğaltılarak daha fazla kişinin istifadesine sunuluyordu. Bunu bir gazete haline getirip daha fazla kişiye ulaştırmayı kararlaştırdık. Hocamızın en son konuşmalarını yayınlamak amacında olduğumuzda gazetenin adını da *Son Mesaj* koymuştuk. İlk sayısını Ocak 1995'te yayınladık. Hocamız Ankara'ya gelmişlerdi. Bir ailenin evinde

misafirdiler. Metin abiyle biz de gidip gazeteyi Hocamız'a takdim ettik. Baştan sona dikkatle incelediler, beğendiler devam ettirmemizi istediler. Ev sahibine Metin abiyi tanıtıp "Metin bizim İskenderpaşa'nın şubesi gibi çalışır. Bizim konuşmalarımızı havada yakalayıp, yazı haline getirip yayınlar." diyerek övgüyle bahsettiler. (Haziran 1997'de 30. sayısına geldiğimizde Hocamız gazetenin adını Son Uyarı olarak değiştirmişlerdi.)

***

1995'te Ankara'da bir özel okul açılması için çalışmalar başlatılmıştı. Eryaman tren istasyonu karşısında Sincan Vakfı'nın alttan iki katı cami, üstü öğrenci yurdu olarak 5 katlı tasarlanmış, devam etmekte olan bir inşaatı bulunuyordu. Bir hayırseverin bağışlamış olduğu arsada Etimesgut Belediyesi'nin hissesi bulunuyordu. Toplanan yardımlar yeterli olmadığından inşaat bir türlü bitirilemiyordu. Metin abi de bu vakıfta yetkiliydi. Binanın özel okul olarak tamamlanıp kullanılması konusunu Hocaefendi'ye ve Ankara'daki yetkili arkadaşlara iletmişti. Hocaefendi de gelip binada incelemeler yaptı. Sonra da oturup konuşup karar vermek için Metin abinin evine misafir olmuşlardı. Görüşmeler neticesinde Hocaefendi "tamam okulu açıyoruz" dediler; yemek ve çay faslına geçildi. Ezan okununca topluca Çarşı Camii'ne gidildi namaz kılındı.

Binanın eksikleri tamamlanıp okulların açılma zamanına yetiştirilmesi için hızlı bir çalışma başlatıldı. Vakıf mütevelli heyetinden bazı abiler umrede olduklarından, sonradan gelip durumu öğrenince binanın okula verilmesinden hoşnut olmayıp "Eyvah bina elden gitmiş" diyerek dizlerine vurmuşlardı. Okulun açılışına da katılmamışlardı. Hocamız okula "Ferda" ismini vermişler, çok güzel bir açılış da yapmışlardı.

***

Metin abi, aile eğitim programlarına mümkün mertebe katılıyordu. 6 Nisan 1995 Bursa Uludağ programından dönüşlerinde yeni hizmete giren AŞTİ terminaline karşılamaya gitmiştim.

Taha da vardı. Telefon olmadığından irtibat kuramamış ve beni beklemek zorunda kalmışlardı.

***

Kasım 1995'de Alanya'da Alaaddin Otel'de aile eğitim programı düzenlenmiş çok yoğun bir program ve katılım olmuştu. Misafirlerden en ilgi çekici olanı Prof. Oktay Sinanoğlu idi. Orada Hocamız'a intisab etmişlerdi. İstanbul'dan çok yetkili birisi (ACD) cemaat mensuplarının sahip oldukları şirketlerin %10 hisselerini Server'e devretmelerini, böylece daha iyi idare edilip başarılı olunacağını iddia ediyordu. Ankara'ya dönüşte Metin abi ile programda yaşananları paylaştıktan sonra, Balıkesir'den Sabri Uğur abinin görüşü olarak; "Cemaat iktisadi teşekküllerinin (CİT) hepsinin zarar ettiğini, cemaatin sırtında kambur oluşturduğunu ve hemen hepsinin tasfiye edilmesi gerektiğini" aktarmıştı.

***

1996 yazında, Demetevler Hacegân Sofrası'nda bir program düzenlenmiş, biz de Metin abi ile iştirak etmiştik. Hocaefendi buradan Ferda Koleji'ni ziyarete geçmişlerdi. Namazdan sonra çocuklar etrafını sarmışlar, toplu fotoğraflar çekilmişti. Mehmed Zahid ile Abdullatif'in sarıklı hallerine iltifat etmişlerdi. Rüstem abi, okulun yukarısında bir tepeden uzaklarda bir yerdeki kooperatif arsasını Hocamız'a anlatmıştı. Oradan Türkoba Köyü'ne gidildi. Osman Erkmen abinin yaptırdığı cami ve Kur'an kursunu ziyaret ettiler. İkramlar yapıldı. Hocamız'ın pencereden bakıp "buralardan arsa, tarla alın" diye tavsiyede bulunduğu yerler, bir süre sonra organize sanayi bölgesi ve konut alanları oldu. Polatlar Köyü yolu üzerinden Sincan'a gelindiğinde ikindi vaktiydi. Ofis Camii'nde cemaate katıldık. Hocamız'ın sarığını İsmail Özlü çanta içinde getirmişti. Namazdan sonra Öz Elif'e gitmişlerdi.

***

Hocamız, Ankara'da bir poliklinik kurulmasını istemişler ve Metin abiyi görevlendirmişlerdi. Dr. Mehmet Özdemir, Dr. Hi-

dayet Çınar'la birlikte Engürsağ AŞ'yi kurmuşlar, Kurtuluş'ta bir yer hazırlayıp, Lokman Hekim Sağlık Merkezi'ni Ekim 1996'da faaliyete geçirmişlerdi. Cemaat için %10'luk bir hisse düşünmüşlerdi. Bu da Metin abi üzerinde bulunuyordu. Biz de hisse almıştık. Kuruluşta alınacak cihazlar ve masraflar için kimse yardım etmemiş, kefil olmamıştı. Riskli bir yatırım olarak görülüyordu. Kurucuların şahsen borçlanmasıyla işler ilerliyordu.

Başlangıçta uzak durup soğuk bakanlar, poliklinik iş yapmaya başlayınca yaklaşıp müdahil olmaya başlamışlardı. Cemaat faaliyeti olarak görüldüğünden cemaat adına kendini yetkili vehmedenlerin tasallutu başlamıştı. Lüzumlu-lüzumsuz faaliyetlerinin giderlerini finanse etmek için, işletmeyi aidata bağlamak, arpalık gibi kullanmak istiyorlardı. Bir grup muhalif doktor ortak da yönetimi ele geçirme planıyla Ankara'da Ali Uyarel'i manipüle ediyor, yönlendirme yapıyorlardı. Ali Uyarel de Metin abi adına tescilli Server hisselerinin kendi adına devrini istiyordu. İstanbul Server'deki yetkililer ise bunu kabul etmedikleri gibi hiç para vermeden holding adına %51 pay sahibi olmak istiyorlardı. Böyle bir isteğe de Metin abi ve diğer kurucu ortakların rızası olamazdı. Bütün mesele buydu. Metin abi ve diğer iki doktor hakkında yıpratma faaliyeti çok üzücüydü. Durumu anlatmak için Hocaefendi'ye iletilmek üzere Mehmet Ali Torlak'a yazdıkları mektubun sonu şöyledir:

> Kendileri yüksek maaşlarla refah içinde yaşayan ağabey konumundaki kimselerin cemaat hizmetlerine yardımcı olmadıkları bir tarafa, hizmet edenleri imkânsızlıklar içinde müesseseleri ayakta tutmaya çalışanları takdir etmek yerine, sağda solda dedikodu etmekle yetinmeyip bir de Efendi Hazretlerine şikâyet etmeleri bizi çok üzmüştür. Borçlar bizim üzerimize olduğu için bırakıp kenara çekilme imkânımız da yoktur.

Şirket kongresinde Ali Uyarel ile tartışmamız da olmuştu. Fakat, İstanbul ve Ankara'dan yapılan haksız muameleler sonunda "Hocaefendi ile karşı karşıya gelmemek" düşüncesiyle

Metin abi ve diğer kurucu ortaklar şirketten ayrılmak durumunda kalmışlardı.

***

Metin abi 28 Şubat döneminde muhataralı günlerde vakıf ve sohbet faaliyetlerine hiç ara vermedi. Sincan'daki Kudüs Gecesi düzenleyenlerin içindeki ajan provokatörleri iyi biliyordu. Tankların geçişini, MGK kararlarını, Hükümet'in yıkılmaya çalışmasını, olayların perde arkasını cemaate anlatıyordu.

Askeri vesayet rejiminin üzerine gittiği kurumlardan biri de Ferda Koleji idi. Okulun kuruluşunda Metin abi ile benim de hissem bulunuyordu. İlk iki yıl idari ve ekonomik sorunlar yaşanmış bizim de yönetimde olmamız istenmişti. Haziran 97 itibariyle idari değişikliklerle çalışmamıza başlamıştık. Okulda dindar ailelerin çocukları ve başörtülü öğretmenlerden dolayı baskılar başlamıştı. "Altı cami, üstü okul, ikisi bir arada nasıl olur?.." bahanesi ileri sürülüyordu. Okulun yan tarafına cami yapılabilecek boşluk vardı. Osman amcamın da anahtar teslim tüm maliyetini kendi karşılayıp bir cami yaptırma arzusu bulunuyordu. Caminin inşaat işini, Yusuf'la beraber Erkayalar olarak biz üstlenmiştik. Diyanet'ten arsaya uygun hazır bir proje aldık. Sincan Belediyesi iş makinaları hafriyata başlamışlardı. Fakat bu kez mahalleden bir grup organize olup "Okulun alt katındaki camiyi okula vermeyiz, yeni cami yaptırmayız!" diyerek eylem yapıp hafriyata engel olmuşlardı. Bize haber geldiğinde "temele kan dökmek gerekebilir" diyerek hazırlıklı olarak gitmiştik. Bu arada polise haber vermiştik. İnşaata vardığımızda tartışma başlamış fakat polis minibüsünün siren sesiyle kalabalık dağılmıştı. Bu sırada Ankara'dan vakıf toplantısından dönen Metin abiler de olay mahalline gelmişler, geride kalan eylemcilere bağırıp-çağırmışlar, ertesi gün hafriyata devam edilmişti.

Caminin kubbe kaplamaları yapılırken polisler gelmişler, inşaattaki tüm çalışanları minibüse bindirip Etimesgut Polis Karakolu'na götürmüşlerdi. Biz de Metin abi, Kenan Hoca ile birlikte karakola gittik. Terörle mücadele birimi bizi dinleyip

olayların aslını öğrenmek istiyordu. Metin abi okulun tüm hikâyesini anlattı. Mahalleli, "eski caminin halılarını yeni camiye götürüyorlar" diyerek şikayetçi olmuşlardı. Halbuki eski caminin cami vasfı sona erecek, tamamı okul olacaktı. Mesele anlaşılınca işçiler serbest bırakıldı. Toplam üç ayda cami inşaatı bitirilip 12 Eylül 1998'de faaliyete geçirildi. Kesme taştan minare de yapıldı. Eski caminin mahfil katı ara boşluğu kapatılıp yeni sınıflar, idari bölümler oluşturuldu. Caminin girişine amcamın "gerek yok" demesine rağmen "Osman Erkaya tarafından yaptırılmıştır." ibareli levha da yapılmıştı. "Erkaya" ismine tahammülü olmayan vakıf mütevelli heyeti levhayı indirip "Hüsna Camii" ibareli tabela asmışlar, vakfa ait bir cami üzerine dernek kurdurup mahalleliyi tekrar camiye musallat etmişlerdi.

Okulda ekonomik işletme sorunları hallolurken başka sorunlar öne çıkmaya başlamış, şirket müdürünün görevden alınması lüzumu ortaya çıkmıştı. Yönetim kurulundaki üyeler bitaraf kalmışlardı. Esasen işletmeyle hiç alakaları yoktu. İstanbul'daki ve Ankara'daki ezelî muhaliflerimiz yine bize muhalif olmuşlardı. Bizim de böyle bir yapıda kalmamız yanlış olurdu. Metin abi ile istişare ettikten sonra Nureddin Bey'e ve Hocaefendi'ye gelişmeleri anlatan uzun bir mektup yazıp, yönetimden ayrıldım. Metin abi de binanın sahibi Sincan Vakfı'ndan ayrılmıştı. (Yıllar sonra kiracı okul şirketi ile bina sahibi vakıf arasında nasıl bir ilişki geliştiğini bilenler anlatacaktır. Ancak insanların binbir fedakarlıkla hisse alıp ortak olduğu bu okul, onca değer artışına rağmen 16 yıl öncesinin nominal değerleri üzerinden ellerinden alınıp yeni sahibine satılmıştır. Oradan da başkalarına gitmiştir. Hesabı mahşere kalmıştır.)

***

1998 yılı mevlid kandili tarihinde Hocaefendi ile umre yapma durumu hasıl olmuştu. Hocamız Avustralya'da ikamet etmekte idi. Kendisiyle görüşme imkânımız olacaktı. Programı İSPA'nın yeni sahipleri icra ediyordu. Metin abi, Zahid ve biz ailece bu programa katıldık. Önce Medine'ye gidildi. Kandil

gecesi Mescid-i Nebevî'de idik. Mekke'ye geçtiğimizde gördük ki Hocamız beraber umre yapmak için ihramlı olarak grubu beklemişlerdi. Beraber tavaf ve say yapıldı. Otelde de hocamızın sohbetleri oldu. Van 100. yıl Üniversitesinden doktor arkadaşlar ve muhtelif yerlerden cemaat mensupları iştirak etmişlerdi

Dönüşe yakın 10 Temmuz 1998 Cuma günü Hocamız, odasında kalabalık bir gruba sohbet etmişler, güncel siyasi konulara temas etmişlerdi. Özetle; Muhsin Bey'i Erbakan'a gönderdiğini, "hükümeti bırakmasın" dediğini ama onun "Demirel benim arkadaşım, görevi tekrar bana verecek" dediğini, söz dinlemediğini, cihad emirliği hikayesini, ANAP'lı bazı vekillere BBP'ye girin dediği halde onların FP'ye geçtiğini söz dinlemediklerini ve sair askeri, siyasi, ekonomik, sosyal konulara temas etmişlerdi. Birçok kişi gibi dışarı çıkınca Metin abi ile beraber konuşmanın özetini maddeler halinde sıralayıp arkadaşlarla paylaşmıştık. Ama bazıları (özellikle Hocamızın sözlerinden gocunan taife) "Mekke Notları ile Hocamızın söylemediği şeyleri internet ortamında yayıyorlar." diyerek Metin abi aleyhine Hocamız'a yalan beyanda bulunmuşlardı. Hocamız Almanya'da iken bunu Rahmi'ye sorup tahkik etmişlerdi. Metin abinin en çok üzüldüğü olaylardan birisi bu olmuştu. Bir mektup yazarak işin aslını Hocamız'a arz edilmek üzere Rahmi'ye göndermişti.

***

Esad Hocaefendi ve Metin abi ile birkaç arkadaş Kalaba'da oturan İsmail Turan Hoca'yı ziyarete gitmiştik. Hocalarımız uzun bir sohbet yapmışlardı. Hocaefendi, Avustralya'da iken İsmail Turan Hoca'nın hazırladığı tefsir kitaplarından bir cildinin fotokopisini istemişlerdi. Metin abi, Mustafa Salim ve Durmuş Gültekin ile beraber Kalaba'ya gitmiştik. İsmail Turan Hocaefendi hazırladıkları tefsir notlarını getirip bize göstermişler ve 1. cildini emanet vermişlerdi. Bizim dükkânda fotokopisini hazırlayıp Avustralya'ya göndermiştik. Hocamızdan sonra bu işe önem verip kitap haline getiren de olmadı.

***

1999 Marmara depremiyle Sincan'da apartmandakiler bile sokağa inmişlerdi... Metin abi ve Yusuf'la beraber Adapazarı'na depremzedelere minibüsle yardım götürüp dağıtmıştık. Umre için hazırlanmıştık. Biz, babamlar, Edevye abla, Fatma, Metin abiler ve Esad'la beraber önce İstanbul'a gittik. İskenderpaşa Camii de depremden hasar görmüş, minaresinin üst kısmı yıkılmıştı. Uçakla Cidde'ye oradan da otobüsle Mekke'ye geçtik. Kalabalık bir grup olarak umremizi yaptık. Sonraki günlerin birinde beraber Hira'ya çıktık. Çok güzel tavaflarımız, sohbetlerimiz, ziyaretlerimiz olmuştu.

***

2000 yılını Hocamız "Tevhid Yılı" ilan etmişlerdi. Biz de *Son Uyarı*'da bunu yazıyorduk. Genel Merkez'in hazımsızlığı ta Ahmet Coşkun Dündar'ın devr-i saltanatından başlıyordu. "Elimde imkân olsa her yerden toplattırır yakarım." diyordu. Kendisi azledilip halefi vazifedeyken de durum değişmedi. Hocaefendi'nin tensip ve tavsiyeleri devam ederken onlar Hakyol Vakfı şubelerine gönderdikleri yazılarla *Son Uyarı* gazetesinin alınmamasını, bulundurulmamasını istiyorlar (23 Mart 1998) ve Metin abiye gönderdikleri yazıyla yayın politikasına karışmak istiyorlardı. Fethullah Gülen ve Erbakan hakkındaki yazılardan müthiş rahatsız oluyorlardı. Hocaefendi Hazretleri hayatta iken daha ileri gidememişlerdi. 8 Şubat 2001'de ise Vakıf şubelerine gönderdikleri yazılarla kesin yasak koyacaklardı. 30 Mayıs 2001'de çıtayı yükselterek, avukat marifetiyle ihtar gönderip telif haklarından bahsedeceklerdi. Hayatlarında hiçbir eser ortaya koymamışlar, bir sayfa yazı bile kaleme almamışlar başkalarının telifleri üzerinde hak iddia ediyorlardı. Halbuki eserler bize aitti. Gazete, kitaplar, CD'ler, internet siteleri ve sair çalışmaların müellifi Metin abi idi. Metin abiden sonra da yeni bir tertip içine gireceklerdi.

***

4 Şubat 2001 sabahı telefon acı acı çalıyordu. Açtığımda Metin abi ağlıyordu. Hocamızın Avusturalya'da trafik kazasında

vefat ettiğini söylüyor, "Ya Rabbi ne kadar büyük bir acı!" diyor, hıçkırıyordu. Gerçekten de çok büyük bir acı idi. Günlerce haberlerden gelişmeleri izledik. 9 Şubat Cuma günü cenazeler defnedilecekti. Sincan'dan bir otobüs kaldırıp Metin abi, aile fertleriyle ve cemaat kardeşlerimizle İstanbul'a yola çıkıldı. Sabah namazına İskenderpaşa'ya varıldı. Öğleye kadar Süleymaniye ve sair ziyaretlerden sonra Fatih Camii'nde cuma namazı sonrası cenaze namazı kılınmasıyla cenaze arabası arkasından yürüyerek Eyüp Sultan'a varıldı. Hocamızın defin işleminden sonra mahzun ve perişan Sincan'a dönülmüştü.

22 Şubat 2001 akşamı Fırat Kültür Merkezi'nde (FKM) yapılan taziye ve teşekkür programına yine Metin abi ile katılmıştık. O gün gazeteci Avni Özgürel'e verilen mülakattan anlaşıldığı gibi; artık cemaate yeni bir format çekiliyordu.

2001 yazında Necati Amca Ankara Polatlar köyüne gelmiş, Mehmed Zâhid Hocaefendi'nin geldiği zamankine benzer büyük bir kalabalığın teveccühü olmuştu. Türkiye'yi dolaşacağı söylenmişti. Fakat İstanbul'un engellenmesiyle bu ziyaretler yapılamamıştı.

4 Şubat 2002'de Cemal Reşit Rey'de (CRR) düzenlenen YAD programına Metin abi ile iştirak etmiştik. Salon küçük olduğundan sınırlı sayıda katılım olmuştu. Davetiyesiz girmek mümkün değildi. Merhum Muhsin Yazıcıoğlu dahi, davetiyesi yok diye kapıdaki görevliler tarafından içeri alınmak istenmemişti. Bizim de fotoğraf makinalarımıza el konulmuştu. Konuşma başladığında görevliler yanımızda oturan Rahmi'nin ses kaydı yaptığını görüp kaseti ve teybi istemişlerdi. Rahmi boş kasetle teybi vermiş ki, biraz sonra gelip dolu kaseti almışlardı. Çıkardıkları gürültü-patırtı izleyicileri çok rahatsız etmişti. Ama sonradan servis edilen konuşmayı dinlediğimizde kayda değer bir şey konuşulmadığı da anlaşılmıştı.

2003'teki ikinci ve son YAD programına Metin abi de katılamamıştı. "Vefat tarihinde mi analım, doğum tarihinde mi? Miladi takvime göre mi? Yoksa Hicri takvime göre mi?" der-

ken Hocamızın anılması cemaatin gündeminden düşürülmüş oldu.

Metin abi, cemaatin hal ve gidişinde bir düzelme olur mu diye yıllarca bekledi. Ama maalesef beklediği olmadı. Artık ümidi kalmamıştı. Fakat o tek başına kalsa bile istikamet üzere olanın cemaat olduğunu, karşı tarafın topyekûn birlik olsalar da tefrikada olacaklarını bildiğinden cemaat faaliyetlerine devam ediyordu.

***

Metin abi, her türlü siyasi, sosyal, iktisadi, coğrafi ve fiziki olaylar karşısında ilgili ve müteyakkız halde idi. 1. Körfez savaşı başladığında hemen aramıştı. Seçimlerde sandıklar açılırken birkaç okula gider, sandıkların açılışını izler, sonuçları değerlendirirdik. Rüyet-i hilal tartışmalarında iki-üç defa akşam vakti Sincan'ın en yüksek yerinde su deposunun bulunduğu Şahin Tepesi'ne gidip hilali görmeye çalışmıştık. Ay-güneş tutulmaları, depremler, yıldızlar, gezegenler özellikle Mars ve Venüs, meteorolojik olaylar, tıp, edebiyat, musiki... hasılı, her konu onun ilgisi alanındaydı.

***

Metin abimle beni diğer insanlardan ve diğer kardeşlerden daha yakın kılan sebeplerden biri dünür olmamızdı... Bir gün dükkânda otururken konuyu açmış; "Esad ile Hümeyra'yı evlendirelim." derken, benim donup kalışımı, soğuk terler atışımı gülümseyerek keyifle izlemişti. "Görüşelim, düşünelim..." diyerek aldığım süre uzayınca bu kez telaşlanıp endişeye kapılmıştı. Sonunda kararımızın hayırlı olması temenni ve duası için beraber İstanbul'a gitmiştik. Çilehane'de sabah namazında Necati amca (rh.a) yoktu. Rahatsızlarmış. Mithat abi ile görüşüp, Eyüp Sultan'a oradan da Süleymaniye'ye gitmiştik. Ziyaret ve dualardan sonra düğün merasimlerini başlatmıştık. Ve, Mustafa Hilmi'yle Zeynep Ahsen'in Metin ve Ali dedesi idik. Bunun yanında diğer çocuklarının düğünlerindeki mutluluk ve heyecanını paylaşmak bize de mutluluk veriyordu.

***

Esad Hocaefedi'mizin babası Halil Necati amcanın vefatında cenaze için İstanbul'a Metin abi ile beraber gitmiştik. Arabamızda Esad ve Rahmetli kayınpederim de bulunuyordu. Süleymaniye'de namaz için beklerken, Akit Gazetesi sahibi Mustafa Karahasanoğlu ile sohbet etmişler ve Harun Yahya'ya (Adnan Oktar) gazetede yer vermenin yanlış olduğunu, adamın istikamet üzere olmadığını ve bir gün kendilerini de mahcup edeceğini ikaz etmişti.

***

Dünya hayatı doğal olarak çeşitli imtihanlarla geçiyordu. Biz zemin katta dükkânda ticari faaliyette iken, Metin abi de üst katta muayenehanesinde bulunuyordu. Yıllar boyu her gün görüşürdük. Camiye beraber gider gelir, çeşitli konularda istişare ederdik. İyi günlerde ve sıkıntılı zamanlarda hep yan yanaydık. Evde çocuklar hastalansa günün her saatinde çantasını alır gelir muayene ve müdahale ederdi. Bir gün telefonla beni çağırdığında üzüntüden gözlerinden yaş akıyordu. Muayene masasında 3-4 yaşlarında sarı saçlı bir kız çocuğu oyuncak bebek gibi hareketsiz yatıyordu. Benzi mum gibi sararmış, ağzı hafif açık ve dişleri arasında bir miktar toprak görünüyordu. "Balkondan düşmüş" diyebildi güçlükle... Anne babası yoktu. Yaşlı yakınları, yaşıyor zannedip getirmişlerdi. Gerçekten çok acı bir durumdu. Metin abi hastalarının halleriyle hallenirdi. İyileştiklerinde çok mutlu olurdu. Bir gece tanıdığı hasta getirilmiş cerrahi müdahale gerektiğinden, beni aramış ve beraber Hacettepe Acil'e götürmüştük. Yakınlarımızın düğün ve bayramlarına ve tabii ki cenazelerine de genellikle beraber giderdik.

***

Ekonomik şartlar devamlı değişiyordu. Evlerde doğalgaz kullanımı yaygınlaşmasıyla tüplügaz işi azalırken biz otogaz ve akaryakıt işine yöneldiğimizde; sağlık/hastane hizmetlerinin gelişmesi ile özel muayenehanelerin de işi azalıyordu. Metin abi de mesleğini hastanelerde devam ettirmeye başlıyordu. Böylece yıllardır beraber çalıştığımız mekânları terk etmek durumunda

kalıyor, aynı apartmanda yaşamamız ve vakıf faaliyetleri münasebetiyle görüşebiliyorduk.

Metin abi, işyeri hekimliği eğitimi almış, iş sağlığı ve güvenliği uygulamasının başlayacağını söyleyerek benim de iş güvenliği uzmanlığı belgesi almam için eğitimlere ve sınava katılmamı tavsiye etmişti. Mehmed Zahid ve Selman'la beraber biz de belgeleri almıştık. Metin abi, muhtelif firmalarda işyeri hekimliği faaliyetini icra etmişti. Bizim istasyonların İSG işini de bir süre beraber yürütmüştük.

Yaşımız ilerlerken sağlık sorunlarımız da sıkça konuştuğumuz ortak konularımızdı. Özellikle kalp ve damar hastalıkları... Ölüm, hayatın en büyük gerçeğiydi... Yakınlarımızdan pek çok kişinin vefatına şahit olmuştuk. En son sevgili anamız 23 Nisan 2020 tarihinde aramızdan ayrılmıştı. Tabii ki ölüm ansızın bize de gelebilirdi.

Metin abi, hastanedeki işine devam ederken kitap çalışmalarına çok yoğun bir şekilde devam ediyordu. Tamamladığı her ciltten sonra heyecanla haber verir linkini gönderirdi. Kalp krizi geçirip anjiyo olduğunda, hastaneye ziyarete gittiğimizde yine çalışmalarından bahsediyordu. Son derece neşeli ve hayat doluydu. Etrafına pozitif enerji saçıyordu. Asla ümitsiz değildi. Ameliyattan önce ve sonra da görüşmüştük. Hep iyileşeceğine, faaliyetlerine devam edeceğine, yarım kalan işleri tamamlayacağına inanıyordum. Durumu tedricen ağırlaşıyordu. Ama ben "İnşaallah, iyileşip taburcu olup eve gideceksin." dediğimde başını sallayarak sessizce "İnşaallah..." demişti.

6 Şubat 2023 sabaha doğru Esad aramıştı telefonla. Metin abinin irtihalini haber vermişti.

"İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn."

"Onlara dünya hayatının örneğini ver: (Dünya hayatı), gökten indirdiğimiz yağmur gibidir ki, onun sebebiyle yeryüzünün bitkileri boy verip birbirine karışırlar. Fakat bütün bu canlılık sonunda rüzgârın savurduğu kuru bir çer çöpe döner. Allah, her şey üzerinde kudret sahibidir." (Kehf 45)

"Mallar ve evlatlar, dünya hayatının süsüdür. Baki kalacak salih ameller ise, Rabbinin katında, sevap olarak da ümit olarak da daha hayırlıdır." (Kehf 46)

Metin abi dünya malına değer vermedi. "Yedi güzel evlât" yetiştirdi. Salih amellerle dolu güzel bir ömür sürdü. Rabbim makamını yüksek eylesin...

***

O'nun ölümle ilgili sıkça okuduğu şiirlerden birkaçı...

Neylersin ölüm herkesin başında.
Uyudun uyanamadın olacak.
Kimbilir nerde, nasıl, kaç yaşında?
Bir namazlık saltanatın olacak,
Taht misali o musalla taşında.
(Cahit Sıtkı Tarancı)
Ölüm güzel şey, budur perde ardından haber...
Hiç güzel olmasaydı ölür müydü Peygamber?
Öleceğiz müjdeler olsun, müjdeler olsun!
Ölümü de öldüren Rabbe secdeler olsun!
Kapı kapı, yolun son kapısı ölümse;
Her kapıda ağlayıp o kapıda gülümse!
O demde ki, perdeler kalkar, perdeler iner,
Azrail'e hoş geldin, diyebilmek de hüner...
O dem çocuklar gibi sevinçten zıplar mısın?
Toprağın altındaki saklambaçta var mısın?
Ölüm ölene bayram, bayrama sevinmek var;
Oh ne güzel, bayramda tahta ata binmek var!
Ufka bakarlar; ölüm uzakta mı uzakta...
Ve tabut bekler, suya inmek için kızakta...
Sultan olmak dilersen, tacı, sorgucu, unut!
Zafer araban senin, gıcırtılı bir tabut!
(Necip Fazıl Kısakürek)

Bir gün öleceğim biliyorum
Bunu her an ölür gibi biliyorum

Anamın yüreğinde bir kor
Ölene dek sönmeyecek bir ateş
Kımıldanıp duracak hep
Karım bomboş bulacak dünyayı
— N'olurdu birlikte ölseydik, deyip duracak
Oysa insan yalnız ölür.
Ama o olmayacak dualarla teselli arayacak
Kızlarımın gırtlaklarında bir düğüm
Bir süre kaçacaklar insanlardan
Boşluğa düşmüş gibi bir duygu içlerinde
Sonunda onlar da kabullenecekler öylesine
Ölümüme en çabuk dostlarım alışacaklar
— Yaşayıp gidiyorduk yâhu
Ne vardı acele edecek!
Diyecekler.
Biliyorum yaklaşıyoruz her an
Biliyorum oruçlu doğar insan
Ölümün iftar sofrasına
(Erdem Bayazıt)

***

Ey İkbal Hanımın evlâdı,
Ey anamın oğlu,
Ey sevgili kardeşim,
Ey canım abim.
Sen, "i'lay-ı kelimetullah" için yaşadın,
Sen, Resûlün sünnetini yaymak için çalıştın,
Sen, Hocalarımızın yolundan gitmeye uğraştın,
Sen, ömrünü Hak yoluna adadın.
Şimdi seni buz gibi toprağa verdik.
Meleklerin suallerine verilecek cevapları;
Rabbım Allah, Dinim İslâm, Kitabım Kur'an,
Peygamberim Muhammed Mustafa (sas)
Kıblem Kâbe demeyi bize sen öğrettin.
Allah yardımcın olsun.

Yerin sana mübarek olsun.
Cennet bahçesi olsun. Nurla dolsun.
İnşaallah yakında biz de sana katılacağız.
Rabbım seni de bizi de bağışlasın.
Cennetinde buluştursun.
Âmin, el-Fâtiha...

12 Haziran 2023
Siteler/ANKARA

Metin Erkaya - Hacı Ali Erkaya, Sincan Vakıf - 2008

BİR GÖNÜL ERBABI DR. METİN ERKAYA'NIN VEFATI VE BÜYÜK ACIMIZ

Mustafa SALİM[1]

Tarihler 6 Şubat 2023'ü gösterdiği gün sabah namazına kalkarken iki önemli ve üzücü haberle uyanmak belli ki hayatta unutulmayacak anlardan biri olacaktır. Biri genel manada haberlere konu olan 7.4 şiddetinde yaşadığımız deprem diğeri de şiddeti hesaplanmayacak derecede gönülleri sarsan Dr. Metin Erkaya abimizin ölüm haberi. Her ikisi de üzen birer olay; unutulmayacak derecede izler bırakacak acılı durum.

Depremden dolayı milletimizin başı sağ olsun. Geçmiş olsun Türkiyem. Rabbim beterin de beterinden korusun bu aziz milleti.

Metin abimizin vefatı da sevenleri ve gönül verenlerinin ruhunda büyük sarsıntılara yol açtı. Enkazı çok büyük hasar

---

1 Mustafa Salim, aslen Elazığ'lı olmakla birlikte, 1967 yılında Malatya'nın Arapkir ilçesinde dünyaya geldi. 1987 yılında Malatya Yeşilyurt İHL'den, 1992 yılında da Ankara Ü. İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. 2001 yılında Ankara Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Tasavvuf Anabilim Dalında Tezli Yüksek Lisansı bitirdi. 1992 yılında Sincan İHL'de meslek dersleri öğretmeni olarak göreve başladı ve bilahare Uzman Öğretmen olarak görevine devam etti. 2004-2023 yılları arasında Millî Eğitim Bakanlığında çeşitli birimlerde çalıştı. Halen Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığında İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığında Eğitim Uzmanı olarak görevine devam etmektedir. Evli ve beş çocuk babasıdır.

meydana getirdi biz dostlarının gönlünde. Öyle büyük bir acı ki kelimeler yetmiyor ifade etmeye. Millete adanmış bir ömrün sahibiydi o...

Çünkü;

Güzel bir insandı. Değerliydi. Bilgiliydi. İmanlıydı. Gönül erbabıydı. Diğerkâmdı. Herkesin yardımına koşan merhamet abidesiydi. Kültürü yüksek, deniz engini bir insandı. Dert babasıydı. Doktorumuzdu. Psikolojik danışmanımızdı. Milletin derdiyle dertlenen, ümmet için yüreği parça parça olan bir dervişti aynı zamanda.

Uzun süredir tedavi gördüğü hastanede bu sabah vefat etti. Bir kelime ile bir çırpıda ifade edilen bu durum izahen kolay olsa da dolu dolu geçen bir ömrün sahibi için bunu söylemek elbette öyle pek de kolay olmuyor.

İstanbul Tıp Fakültesi mezunu Metin Erkaya, hekimlik hizmetini özelden ifa etti. Vefatına kadar da özel bir hastanede çalışıyordu.

Onun asıl hekimliği Allah yoluna döşenen taşlarda gösteriyordu kendisini. Cennet yoluna götüren dokunuşlardaydı.

Her anını Rabbine teslim eden koca yürekli bir insandı. Bir alperendi. Cihadın her çeşidinde imzası olan bir mücahitti. İbadete olan düşkünlüğü, sağlam İslâmi akidesi, deryalar enginliğindeki bilgi ve kültürü, siyasi ve felsefik analizleri ve örnek hayatıyla insanlığı aydınlatmaya çalışan Allah'ın muvahhid bir kuluydu.

Tebliğin esarına vukufiyeti üst seviyelerdeydi. Hayatı bu manada mücadele içinde olan kolonizatör bir Türk Dervişiydi. Bir gün karşına bir Ebubekir olarak çıkar uzattığı yardım elinden varını yoğunu harcarken, bir gün hakikatin keskin kılıcı bir Ömer oluverirdi. Merhametinde bir Osman, ilimde bir Ali idi. Resulullah aşığı bir mümindi.

Hayatımın fikir çilesinin unutulmaz üç ayağından biriydi. Abdulhamidler, Resul ağabeyler bu yolun tohumlarını atarken ruhuma, sonraki şekil vereniydi Metin abimiz.

Üniversite yıllarımda tanımıştım kendisini. Öğretmen olarak atandığımda Sincan İmam Hatip Lisesini tercihimin ana sebebi Metin Erkaya'ya yakın olmaktı. Rabbim nasip etmişti bunu bana ve 1992 yılından beri kendisine komşu olma bahtiyarlığını elde etmiştim.

Hayata yeni atılan herkes gibi bizim de elbette bir yol göstericiye ihtiyacımız vardı. Benim yol göstericim, hayattaki kılavuzumdu Metin Erkaya. Okul çıkışlarında mutlaka yanına uğrardım; muayenehanesi yakındı okula ve bir mektepti benim için. Muayenehanesi bizim ruhumuzun dinlendiği yerdi.

Öğrencilerime yönelik yaptığım kültürel faaliyetlerde hep o vardı yanımda. Özellikle de 28 Şubat sürecinde çektiğimiz çilenin yaralarına merhemi o sürmüştü, şifa olmuştu bunalan ruhlarımıza. Bilirdik ki sıkıntımız ne olursa olsun, çilekeş abimizin bir dokunuşu yetecekti her şeyimize.

Mahmud Esad Coşan hocamızı, fikren, siyaseten, ilmen ve felsefesini anlayan ender insanlardan biriydi. Hocamızın kasetlerdeki sohbetlerini çözümleyerek yazıya aktarışındaki gayretine bizzat şahit olan biriydim. Bal tutan parmakların balsız kalmayacağı gerçeğine onun çalışmalarında şahit olmuştuk. Çünkü çözümlediği sohbetlerin incelemesinde mutlaka sana da bir görev verir ve farkında olmadan seni de çekerdi bu ilmi çalışmaların içine. Kitapların önsözünde Mahmut Bozçalı ve Durmuş Gültekin gibi isimler arasında bizim de olurdu ismimiz bal tutan eller misali... Böylece ballar balını tadardın onun meclislerinde.

Hocamızın eserlerinin çoğu onun çalışmalarının sonucu piyasaya sürüldü. İnsanların istifadesine amade edildi. Bu ilmi çalışmaları yaparken yalnız değildi elbette. Aynı heyecan ve şevkle bu çalışmanın içine Hacı Ali ve Hasan Hüseyin Erkaya'yı da almıştı. Çalışmaların üç ayağıydı bunlar. Kendisi bu faaliyetlerde bulunurken fikir ve açılım noktasında yardımını esirgemeyen kardeşlerinden büyük iş adamı Hacı Ali Erkaya ve Üniversite ayağında da akademisyen Hasan Hüseyin Erkaya'nın

marifetleriyle ulusal boyuttan uluslararası boyutlara varan çalışmalarla bir ümmet hizmeti ifa edilirdi.

Hocamızın sohbetlerinden istifade edilmesi yolunda yaptığı mücadelelerle geçen koca bir ömrün insanıydı. Çünkü bu sohbetler tebliğ içindi. Allah'ın yoluna davetin birer aracıydı. Hakkın ifadesiydi. Var olmanın gayesiydi. Ebedi hayatı kazanmanın sebepleriydi. Bir hadis için aylarca yol alan ulemanın izini takip etmenin günümüzdeki çabasıydı.

İşlerimizin yoğunluğunda görüşemediğimiz haftalarda ise bu bilgilenmelerdeki eksikliğimizin açığını da haftada bir yaptığımız sohbetlerde bir araya geldiğimizde giderirdik. Onunla bulunduğumuz ortamlarda zamanın nasıl geçtiğini bilemez ve geçmesini de istemezdik. Her anımız dolu dolu geçerdi. Boşuna söylenen bir söz olmazdı Metin abimizin olduğu ortamlarda. Hekimliğinden artan zamanı ilimle uğraşarak dinlenmeyi seçen bir samimiyetin timsaliydi.

Celalliydi. Haksızlığa tahammülü olmazdı. Kızgınlığı anlıktı. Çünkü nefsi için kızmazdı. Allah için sever Allah için buğz ederdi. Bu yüzden kin beslemez, hatasından döneni hemen affederdi.

Çok zekiydi. Söylenen sözlerin derinlerdeki manasını hemen kavrar, cevabı da ona göre olurdu. Sebebini ilk anda anlayamadığımız tepkilerin nedenini daha sonraki açıklamalarıyla izah ederdi. Hocamızın teşvikiyle kısa bir zaman diliminde Özbekçeyi öğrenmiş, eserlerin bu dile tercümesine de katkı sağlamıştı. Arapçayı, okuduğu hadis metinlerini anlayacak seviyede öğrenerek, ilahiyat alanında doktora seviyesinde bir bilgi seviyesine ulaşmıştı.

Feraseti zahir biriydi. Tabiri caiz ise kimin elinin kimin cebinde olduğunu gören, bilen bir derinliğin insanıydı. Dünya siyasetini iyi bilirdi. Ülkemize olan yansımalarını net görürdü. Olayların perde arkasını iyi okurdu.

Yakın tarihimizde cereyan eden tüm olayların iç yüzünü

bildiği için siyasi analizleri dikkat çekecek derecede yerinde ve gerçeklerin ekseninde olurdu.

Zeki olur da nüktedanlığı olmaz mıydı? Çok ince esprileri olan, gülen ve güldürmeyi de bilen hoş sohbet ve muhabbet ehli, güzel bir insandı.

Ümmetin ihtiyaç duyduğu bir insandı. Boşa geçen zamanı olmadığı için vefatı biz insanlar için büyük bir kayıp olmaktadır.

Yoğun bakımdayken yanına vardığımda, ilaçların tesiriyle ara ara uyuklamasına rağmen her uyandığında farklı bir konudan bahsedişteki gayreti bir samimiyetin ifadesiydi. Zor konuşmasına rağmen o anında bile derin ilmi mevzulara girmesi dikkatimden kaçmamıştı; tanıdığım biri olduğu için de işte bir ömrünü ilim yolunda geçiren bir insanın yapması gereken de buydu deyivermiştim kendi kendime. Faizden bahsediyordu. Yanlış uygulamaların olduğunu dile getiriyordu o çilekeş vaziyetine bakmadan. Çok manidar gelmişti bana. Sıradan bir insanın yaptığını yapmıyordu. Şuram ağrıyor, halim nice olacak, ey vah demiyordu. Yüzündeki gülümsemeyi hiç unutamıyorum. Yüzündeki nuru... Kasvet yoktu kendi halinde. Hatta gıpta bile edilecek bir durumu vardı. Allah dostlarında olması gereken bir teslimiyetti Metin abimizin o an yaşadığı.

Hocasını ne kadar seviyormuş ki ikisinin de vefatı şubat ayında oluyor. Hocası 4 şubatta kendisi 6 şubatta terki dünya ediyordu.

Benim şubatlardan çektiğim soğukların esen meltemiydi Metin abimiz. Müstefit olmuştum derin bilgi ve tecrübesinden.

Yetiştirdiği güzide evlatları da babasının yolunda giden birer mücahid. Babalarına yaraşır evlat bırakmak bir meziyet ve bu meziyetin sahibi Metin abimiz.

Seni anlatmaya kelimler yetmiyor ki...

Üzerine makaleler yazılacak büyük bir dava adamısın. Hatta tezler yazılacak koca bir insan. İçimizde derin boşluklar bırakarak gidişinin tek tesellisi ahrette buluşmamızdır.

Metin abi, vefat ettiğin an Türkiye 7.4 depremiyle sarsıldı biliyor musun? Senin gidişin bize daha da ağır geldi.

Mekânın cennet olsun. Resulullah'a komşu olasın. Tüm hayatını Resulullah'ı tanıtmakla geçirdin. 65 yaşında bizden ayrılıyorsun. 2023 zaferimiz sensiz olacak.

06 Şubat 2023 - Sincan

İsmail Turan - Mustafa Salim - Metin Erkaya -1995

KIYMETLİ DOST DR. METİN ERKAYA

Mahmut BOZÇALI[1]

Maddî ve manevi varlığıyla Allah yoluna baş koymuş müstesna bir insan, Dr. Metin ERKAYA...

1957 yılında Ankara, Sincan'a bağlı Kurtşıh (Çiçektepe) köyünde dünyaya gelmiş. İlkokulu köyünde, ortaokulu, lise 1 ve 2'yi Sincan'da okumuş. Lise 3'ü Ankara Kurtuluş Lisesinde okuyup 1973'te mezun olmuş. Türkiye geneli öğrenci seçme sınavı başarı sıralamasında ilk yirmi beşe girmiş, Kasım 1973'te İstanbul Tıp Fakültesine başlamış, üniversite yıllarında ilk iki yıl İskenderpaşa Camii Yurdunda, beş yıl Vefa'da İlim Yayma Vakfı Yurdunda kalmış, çok sevdiği Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin ve Mahmud Esad Coşan Hocaefendi'nin soh-

---

1 Mahmut Bozçalı, Kahramanmaraş ilinin Çağlayancerit ilçesinin Küçükküngüt köyünde 1969 yılında doğdu. 1986 yılında Pazarcık Lisesinden, 1992 yılında Ankara Ü. İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. Aynı yıl Millî Eğitim Bakanlığında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni olarak göreve başladı. 1998 yılında Ankara Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk-İslâm Edebiyatı Bölümünde yüksek lisansını tamamladı. "Alevî Bektaşî Nefeslerinde Dinî Muhteva" kitabı yayınlandı. 2008-2011 yılları arasında Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığında Kitap İnceleme bölümünde çalıştı. Yurt dışındaki Türk çocukları için hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü 1-3 Ders Kitabının "Allah İnancı" ünitesini hazırladı. "Hz. Ali'nin Sözleri ve Rivayet Ettiği Hadisler" üzerine çalışmalarına devam etmektedir. Evli ve üç çocuk babasıdır.

betlerine devam etmiş, konuşmalarını not etmiş, kayda almış gönül eri bir insan.

Doktor Metin abimiz tıp doktorluğunun yanında aynı zamanda iyi derecede dinî ve dünyevi bilgilere sahipti. Ahir zamanda zamane Müslümanlığını değil sahabe Müslümanlığını yaşama ve yaşatma gayretinde, halk içinde ama Hak'la beraber olmayı becermiş, çok yoğun işlerine rağmen beş vakit namazı camide kılmaya çalışan, dostlarıyla görüşmeye, konuşmaya önem veren, ahdine vefalı, aile bireylerine karşı müşfik, dostlarının maddî ve manevî sıkıntılarıyla ilgilenen, dert babası bir insandı.

Lise ve üniversite yılları dahil hayatının her devresinde Yunus Emre'nin deyişiyle; "*Canını aşk yoluna vermeyen aşık mıdır?/ Cehd eyleyip o dosta ermeyen aşık mıdır?*" misali hep çalışma, çabalama içinde geçen bir ömür sürdü.

Gerek sohbet mekânlarında gerek yaptığı diğer konuşmalarında yoluna baş koyduğu iman, İslâm, ihsan, takva davasını her halükârda anlatmaya, yaşamaya ve yaşatmaya çalışırdı. Bazen işe giderken yanında oturduğu, tanımadığı biri ile tanışır, konuşur, tebliğ vazifesini yapar, sıkı bir dost olurdu. Bazen cami çıkışında tatlı sohbetlerine devam ederdi. Beraber öğle namazını Sincan'daki Çarşı Camii'nde kıldıktan sonra cami önünde ikindi ezanı okunana kadar oturup sohbete daldığımızı hatırlıyorum.

Dinî ve dünyevî konulardaki vukufiyeti, ufuk açıcı fikirleri takdire şayandı. Davası büyüktü. Anlatacakları çoktu. Bir âyetten, bir hadisten veya Peygamberimiz Hz. Muhammed'den bahsedince sohbetlerinde tatlı bir esinti eserdi. Konuşulan konuların günümüz ile bağlantılarını kurardı. Sohbetlerini dinleyenler can kulağı ile dinlerdi.

Hocaları Mehmed Zahid Kotku ve Mahmud Esad Coşan'dan birebir şahid olduğu hatıraları tarihini ve yerini belirterek büyük bir titizlikle ve ciddiyetle anlatırdı. Şeyhlerine bağlılığı, üst derecedeydi. Gerçek bir mürid idi.

Eşrefoğlu Rumî'nin ve Yunus Emre'nin şu mısraları Metin abinin müridliğini anlatmaktadır sanki:

Şeyhim baldır ben anın peteğiyem
İlahi peteği baldan ayırma
Şeyhim güldür ben anın yaprağıyem
İlahi yaprağı gülden ayırma
Ben ol dost bahçesinin bülbülüyem
İlahi bülbülü gülden ayırma.
Eşrefoğlu Rumî

Şol Benim Şeyhimi
Şol benim Şeyhimi görmeğe kim gelir
Zevk ile safalar sürmeğe kim gelir
Şeyhimin illeri, uzaktır yolları
Açılmış gülleri dermeğe kim gelir
Şeyhimin özünü, severim sözünü
Ol mübarek yüzünü, görmeğe kim gelir
Şeyhimin ilini, sorarım evini
Ol nurlu elini öpmeğe kim gelir
Şeyhimin ilinde, asası elinde
Şeyhimin yolunda, ölmeğe kim gelir
Aht ile vefalar, zevk ile safalar
Bu yolda cefalar çekmeğe kim gelir
Şeyhimin şem'ine bu canım pervane
Saladır aşıklara, yanmağa kim gelir
Hak için malını, hep vere varını
Aşk için arını, atmağa kim gelir
Şehidin donunu, yumazlar kanını
Dost için canını vermeğe kim gelir
Ah ile göz yaşı, Yunus'un hâldaşı
Zehrile pişen aşı, yemeğe kim gelir
Yunus Emre

Sohbet aralarında günde beş saat çalışmak suretiyle kıymetli hocaları Mehmed Zahid Kotku ve Prof. Dr. Mahmud Esad Coşan'ın sohbetlerinin kaset çözümlerini bitirmeyi hedeflediğini söylerdi. Kaset çözme işinde kıymetli aile efradı da destek olurdu. Bu hedefinde büyük oranda başarılı olmuştur. Hakiki anlamda kâmil bir Müslüman ve mürşid olan şeyhlerinin tavsiyeleri doğrultusunda yazmış olduğu üç kitabı mevcuttur. Kâmil mürşitlerinin sohbet kasetlerinin çözümünden hazırladığı 27 civarında kitabın dışında, 53 ciltte topladığı Hadis, Tefsir, Cuma ve Tasavvuf sohbetleri ömrünün bereketli meyveleri arasındadır.

Hocaları ile ilgili hatıralara çok önem verirdi. Bu hatıraları tarihine ve yerine dikkat ederek anlatırdı. Sürekli hadis sohbetleri dinlediği için hadis usulüne de vakıftı. Peygamberimizin; "Kim bile bile bana yalan isnat ederse, cehennemdeki yerine hazırlansın." hadisinin farkındaydı. Hadis usulü kavramlarıyla ifade edecek olursak Metin abi hem adalet sahibi hem de zabt sahibi, güvenilir ve hafızası sağlam bir raviydi. Lafı eğip bükmezdi. Dünyevî bir kaygısı yoktu. Aleyhine bile olsa doğruyu söylerdi. Bir meseleyi ele aldığında dinleyenleri sıkmadan, saatlerce konuşacak kadar bilgiye sahipti.

Dostlarına, sohbet arkadaşlarına vefası vardı. Tıp doktorluğunun yanında maddî ve manevî problemlere de çözümler sunardı. Sohbet arkadaşlarını hem maddî hem de manevî açıdan doyururdu. Onunla dertleştiğimizde dertlerimizi unutur, toplumun dertlerini, toplumsal olayları konuşurduk.

Sohbete gelen arkadaşlarla tek tek ilgilenirdi. Bir kişi sohbete geldiyse nasıl gideceğini de düşünür. Arabası olmayan birisi varsa arabası olan birisinin onu bırakmasını isterdi.

Arkadaşlarının her türlü işiyle ilgilenmeye çalışır, dertlerine ortak olurdu. Şahsen benim evliliğimde ve çocuklara isim koyma konusunda Hocaefendiye ulaşıp görüşlerini alma hususunda katkıları olmuştur.

Binden fazla sohbet kasetini dinlediğini, tarihlerini tesbit

ettiğini, onları arşivlediğini, kaset çözümlerini yaptığını söylerdi. Bu açıdan kendisini Peygamber Efendimiz'den en çok hadis rivâyetinde bulunan Ebu Hureyre'ye (ra) benzetirdi:

Ebu Hureyre'nin (ra) Hz. Peygamber'le ilgili her şeyi öğrenme, hadisleri ezberleme konusundaki şiddetli arzusu ve dolayısıyla Resûl-i Ekrem'in yanından ayrılmaması, diğer sahâbîlerin neden kendisi kadar hadis rivâyet etmediklerini soranlara söylediği gibi muhacirler çarşıda ticaretle, ensar da malları ve mülkleriyle meşgulken Dr. Metin Erkaya da üniversite yıllarından itibaren hocalarının yanından ayrılmamış, sohbetlerine sürekli devam etmiş, dualarını alarak sohbet kasetlerini ve hocalarının hatıralarını derlemiştir. Sevenlerinin istifadesine sunmuştur. Kim bilir belki de sadece bu yönüyle de olsa cemaat tarafından kadir kıymet bilinmesini gönlünden arzu etmiştir.

Sohbet aralarında yeri geldikçe konu ile ilgili şiirler de okuduğu olurdu:

Dost bî-pervâ felek bî-rahm devrân bî-sükûn
Derd çok hem-derd yok düşmen kavî tâli' zebun

Ümitsiz değildi. Büyük hedefleri vardı. Türkiye ve dünyada gelişen günlük olayları takip eder, bir Müslümanın sahip olması gereken gündemi de ihmal etmezdi. Bu arada evine uzak mesafede olan hastanelere gidip doktorluk nöbeti yapar, laptop bilgisayarını yanında bulundurur, ilmi çalışmalarına ara vermeden devam ederdi.

İslâm davasını her zaman en önde görürdü. En güzel numune olan Hz. Peygamber'i örnek alırdı. Daima basit çıkarları değil büyük hedefleri gözetirdi. Aleyhine bile olsa doğruluktan ayrılmazdı. Kişinin nefsinin hoşuna gideni, popülist politikaları değil olması gerekeni söylerdi. Böyle yaptığı için bazen yalnız kaldığı olurdu. Hz. Ömer'e atfedilen "Doğruluk Ömer'e dost bırakmadı" sözünü hatırlatırdı.

Metin abi Kur'an ve Sünnet çizgisinde başta Hz. Muhammed

(sas) ve seçkin sahabeleri ve bizzat sohbetlerine iştirak edip yüz yüze görüştüğü şeyhleri Mehmed Zahid Kotku ve Mahmud Esad Coşan'ın rehberliğinde hak bildiği yolda taviz vermeden yoluna devam etti. Mahmud Esad Coşan Hocaefendi'nin ifadesi ile "İslâmi çizginin dışına sapmadan, sünnet-i seniyyeye bağlı, çağa uygun, aşırılıktan uzak, takvaya dayalı bir Müslümanlık yaşamak gayretindeydi.

Bunca gayretine rağmen belki teselli babından olsun diye Sultan III. Mustafa'nın devletin gidişatı hakkında söylediği meşhur şiirini de okuduğu olurdu:

Yıkılupdur bu cihan sanma ki bizde düzele
Devleti çarh-ı denî verdi kamu müptezele
Şimdi erbâb-ı saâdette gezen hep hazele
İşimiz kaldı hemen merhamet-i Lem Yezel'e

Merhum Mahmud Esad Coşan Hocaefendi'nin vefatı üzerine paylaştığı şiir hocasına olan hasretini ifade etmektedir:

Noldu ağama noldu
Noldu ağama noldu
Sarardı benzin soldu
Ağam burdan gideli
Bu yerler viran oldu

Dr. Metin Erkaya, merhum Mahmud Esad Coşan Hocaefendi'nin sohbetlerini dinleme ve dinletmeye çok büyük önem verirdi. Her hafta bir sohbet dinlenir, peşinden hatme ve dua yapılırdı. Sohbetin arkasından genel meseleler konuşulur, günlük olaylar hakkında değerlendirmeler yapılırdı. Bu aynı zamanda Merhum Esad Coşan Hocaefendi'nin kendisine bir tavsiyesiydi. Hocaefendi haftalık toplantılarda samimi arkadaşlarla bir araya gelinmesini sohbet ve istişarelerde bulunulmasını istemişti. Metin abi hocasının bu tavsiyesini ömrünün sonuna kadar yerine

getirdi. Etrafına hep ışık oldu, aydınlattı, tavsiyelerde bulundu, hayat tecrübelerini dostlarıyla paylaştı.

Vefatından 3-4 ay önce idi. Her hafta olduğu gibi Esad Hocaefendi'nin sohbeti, hatme ve duadan sonra konuşmalara devam edildi. Bu esnada benden Necip Fazıl Kısakürek'in aşağıdaki şiirini okumamı istedi:

Geçilmez

Bu kapıdan kol ve kanat kırılmadan geçilmez;
Eşten, dosttan, sevgiliden ayrılmadan geçilmez.
İçeride bir has oda, yeri samur döşeli;
Bu odadan gelsin diye çağrılmadan geçilmez.
Eti zehir, yağı zehir, balı zehir dünyada,
Bütün fani lezzetlere darılmadan geçilmez.
Varlık niçin, yokluk nasıl, yaşamak ne, topyekün?
Aklı yele salıverip çıldırmadan geçilmez.
Kayalık boğazlarda yön arayan bir gemi;
Usta kaptan klavuza varılmadan geçilmez.
Ne okudun, ne öğrendin, ne bildinse berhava;
Yer çökmeden, gök iki şak yarılmadan geçilmez.
Geçitlerin, kilitlerin yalnız O'nda şifresi;
İşte, işte o eteğe sarılmadan geçilmez!
Necip Fazıl KISAKÜREK

Hocaları Mehmed Zahid Kotku ve Mahmud Esad Coşan'ın vasiyeti üzere yaşadı. Onların hatırını daima en üstün tuttu. Daha önceleri her perşembe olan haftalık sohbetler sonradan cuma günleri yapılmaya başlandı. Metin abi sohbetlere yaz kış demeden sürekli devam etti. Hiç aksatmadı. Bu sobbetlerin yapıldığı mekânın duvarlarına hocası Mehmed Zahid Kotku'nun vasiyyetini astırdı. O vasiyet hâlâ sohbet mekânında asılı bulunmaktadır.

Hocalarına sevgisi en üst derecedeydi. Onları sevenleri sever, sevmeyen kişilerden de uzak dururdu. Çevresindeki arkadaşlara akademik çalışmalar yapmalarını tavsiye ederdi.

Sade giyinir, temizliğe dikkat eder, dikkat çekici şekilde giyinmekten kaçınırdı. Elbiselerin vücut hatlarını belli etmeyecek şekilde bol olmasını isterdi. Dağınık değildi, saçına sakalına özen gösterirdi. Hiç kot pantolon giydiğine şahit olmadım. Ceket ve pantolon giyerdi.

Mütebessim bir çehreye sahipti. Dostlarına, arkadaşlarına gerekli ilgiyi gösterirdi. Muayenehanesine gelenlere muhakkak ikramda bulunurdu. Muayenesi açık iken bir ara bana; "şikâyet gibi olmasın ama bana bir günde yirmi yedi tane misafir geldi" demişti. Uzak diyarlardan gelenleri gerekirse evinde misafir eder, yemek yedirir, onlarla saatlerce sohbet eder, dertlerini dinler, tavsiyelerde bulunur, kaset çözümlerini yaptığı hocaları Mehmed Zahid Kotku ve Mahmud Esad Coşan'ın kitaplarından hediye ederdi.

Bunca yoğun işine rağmen sohbet ettiği arkadaşlarıyla zaman kısıtlaması olmaksızın can-ı gönülden ilgilenir, gönüllerini hoş ederdi.

Arkadaşlarıyla konuşurken cep telefonu ile ilgilenmezdi. Bunun yanında bazı önemli meselelerde telefonda dakikalarca konuştuğuna şahit olurduk. Bazen de yanında misafir varsa telefondaki konuşmayı kısa keser, misafirleriyle ilgilenirdi. Misafirlerin yanında telefonda uzun konuşmazdı.

Tüm hayatını, maddî ve manevî varlığını mürşidi kâmil olan şeyhleri Mehmed Zahid Kotku ve Mahmud Esad Coşan'ın yoluna vakfetmişti. Tanıştığı, konuştuğu insanları Hocaefendilerin sohbetlerini dinlemeye ve kitaplarını okumaya teşvik ederdi. Bunun yanı sıra diğer Allah dostlarıyla görüşmeyi, konuşmayı da ihmal etmezdi. Mesela rahmetli İsmail Turan Hoca gibi Allah dostlarıyla da görüşür, sohbetlerini dinlerdi.

Arapça'ya özel bir ilgi gösterir, bazı âyet ve hadisleri Arapça metinlerinden okur, Türkçe anlamını verirdi. Hadis kaynaklarına önem verir, bir hadisin kaynağını göstermek için günlerce uğraştığı olurdu.

1974'den 2023'e kadar tebliğ ve irşad faaliyetlerine devam

etmiş, henüz lisede genç bir çocuk iken okul arkadaşlarıyla ilgilenmiştir. Örnek olarak verecek olursak Metin abi liseden arkadaşı olup sonradan diş doktoru olan bir arkadaşına yanlış evlilik yapmaması hususunda tavsiyelerde bulunduğunu anlatırdı. Sonradan bu arkadaş Metin abiyi gördüğünde; "keşke tavsiyelerinizi dinleseydik bizim için daha iyi olurdu" demiştir.

İstanbul'a tıp eğitimi için gittiğinde İskenderpaşa Camii'nin yurdunda kalmış, Mehmed Zahid Kotku'nun sohbetlerine katılmış, beraber namaz kılmış, İslâm'ı öğrenme ve yaşama faaliyetlerine daha da büyük hız vermiş, birçok kişinin tarikat dersi almasına vesile olmuştur. Hocalarından aldığı emir ve tavsiyeleri titizlikle uygulamış, onların yolunca yürümeyi kendisine şiar edinmiş onların sevdiklerine sevgi göstermiş sevmediklerini de sevmemeyi kendisine şiar edinmiştir.

Yoğun işlerine ve kalabalık bir nüfusa rağmen beş vakit namazını camide kılmaya özen gösterir, namaz çıkışı arkadaşlarıyla konuşur günlük olayları takip eder, önemli tavsiyelerde bulurdu. Hem iyi bir doktor hem iyi bir aile reisi hem de iyi bir dosttu. Hocaları Mehmed Zahid Kotku ve Mahmud Esad Coşan Hocaefendilerin iyi bir müridi idi. Ömrünü hocalarının sohbetlerini dinlemeye, anlamaya ve kaset çözümlerini yapıp cemaatine ve halka duyurmaya adamıştı. Bu hususta olağanüstü bir gayrete sahipti.

Sohbetlerde en büyük oğlu olan Muhammed Zahid'e; "Zahid Abi" diye hitap ettiği olurdu. Bu hitap mütevazılığın ve bir yönüyle de Muhammed Zahid'in ilk çocukları olmasının da ifadesiydi.

Çocuklarının büyükten küçüğe isimleri: Muhammed Zahid, Mahmud Esad, Abdüllatif, Habibullah Taha, Ahmed Enis, Lütfullah ve Muharrem Nureddin.

Şairin dediği gibi "Âşık olan rüyasında görmeli" misali iyi bir derviş olduğu için konuşmalarında sık sık Hocaefendileri ile ilgili hatıralara yer verir, onları rüyalarında gördüğünü anlatırdı.

"Hz. Ali Efendimiz'den Vecizeler" kitabını hazırladıktan sonra Hz. Fatıma'yı rüyasında gördüğünü bu çalışmayı yapmanın Hz. Muhammed'in pak neslinin doğru şekilde kavranmasına yapılan katkının manevî bir karşılığı olduğunun bilincindeydi.

Allah rahmet eylesin...

6 Haziran 2023 - Sincan

Mahmut Bozçalı - Metin Erkaya - 2021

HACI BAYRÂM-I VELÎ HAZRETLERİNİN TASARRUFU

Doç. Dr. Mahmud Esad ERKAYA[1]

1999 yılında ortaokulu bitirip liseye başlayacaktım. Ortaokulu Sincan İmam Hatip Lisesinde okudum. O yıllarda İmam Hatip Lisesi mezunları İlahiyat dışındaki bir alanı tercih ederlerse puanları düşüyordu. Bunun için önümde iki tercih vardı; ya İmam Hatip'e devam edip İlahiyat okuyacak yahut da düz liseye geçiş yapacaktım. O günlerde bir taraftan kendim ne olmak istediğimi düşünüyor, diğer taraftan da babamla istişare ediyordum. Sonunda İmam Hatip'e devam etme kararı aldım. Babamla bu düşüncemi paylaştığımda çok memnun oldu. Tabii onun zihninde de bazı endişeler yok değildi. Bu düşüncelerle bir gece rüyasında Esad Hocaefendi'yi benim başıma sarık sararken görmesi üzerine aldığımız kararı Esad Hocaefendi'nin de onayladığı yorumunu

1 Metin Erkaya'nın oğlu. Mahmud Esad Erkaya, 1985 yılında Ankara'da doğdu. 2002 yılında Sincan İmam Hatip Lisesinden, 2006 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. 2009 yılında Yüksek Lisans eğitimini tamamladı. 2007 yılında bir süre imam-hatiplik yaptı. Daha sonra 2007-2012 yılları arasında Diyanet İşleri Başkanlığı Hadislerle İslâm Projesi kapsamında çalışmalarını sürdürdü. 2012 yılında Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tasavvuf Anabilim Dalına araştırma görevlisi olarak atandı. 2014 yılında yedi ay süreyle Ürdün'de misafir araştırmacı olarak bulundu. 2015 yılında doktora çalışmalarını tamamladı. 2018 yılında Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesine, 2023 yılında Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi İlahiyat Fakültesine atandı. Hâlen bu üniversitede Tasavvuf Anabilim Dalında çalışmalarına devam etmektedir.

yapmıştı. Böylece babam evlatlarından en azından bir tanesini İlahiyat alanına yerleştirmiş belki de kendi düşüncesine göre üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmiş oldu.

***

Çocukluk yıllarında babamla bir arada olmamız evin dışında ya muayenehane yahut da cami avlusunda olurdu. Zira o sabah erkenden muayenehanesine gider, akşam da geç saatlerde eve gelirdi. Dolayısıyla gün içerisinde onunla görüşmek için gideceğimiz mekân, evimize yürüyüş mesafesinde olan muayenehane olurdu. Muayenehanede babam bir taraftan yaptığı yemeklerle misafirlerini ağırlar diğer taraftan da hoş sohbetiyle unutulmaz anlar yaşatırdı. Namaz vakitlerinde muayenehanesinin kapısına, cep telefonu henüz yaygınlaşmadan önceki yıllarda, "Namazdayım." notunu bırakarak mutlaka Sincan Merkez Camii'ne giderdi. Biz de evden çıkıp namazı kılar, caminin avlusundaki banklarda veya ayaküstü bir müddet konuşurduk. Evin bir ihtiyacı var mı yok mu sorar, varsa alışveriş yapardık. Bunun yanında eğer cami çıkışı bir arkadaşına denk gelmişse sohbet uzar bazen saatlerce caminin avlusunda konuşmaya devam eder, muayenehanesine ancak bir sonraki namazı kılıp öyle dönebilirdi. O, cami önü sohbetlerini adeta bir tebliğ ve irşad vesilesi olarak görüyordu. Etraftan cami önündeki bu konuşmalara şahit olanlar zaman zaman gelip onunla tanışmak da istiyorlardı. Böylece cami önünde tanıştığı kimseler zamanla onu gönülden seven insanlar haline geliyor, haftalık sohbetlerin müdavimleri oluyorlardı.

***

Bayramlarda yahut özel günlerde gelen ziyaretçilerle uzun uzun konuşur, biz de sessizce onu dinlerdik. Karşısında kim olursa olsun genelde babam konuşurdu. Özellikle din, tasavvuf ve cemaat meseleleri söz konusu olduğunda hem bireysel tecrübeleri hem de kendisine yapılan haksızlıkları anlatırken o anları yaşar gibi olurdu. Yalnızca bu gibi meseleler değil gündemdeki hâdiseler de onun sohbetlerinin vazgeçilmeziydi. Bazen tekrara

düştüğü de olurdu ama biz ilk defa anlatıyor gibi dinlemeye devam ederdik. Özellikle Esad Hocafendi'nin sohbetlerini yazıya dökerken karşılaştığı hadislerle ilgili gerek Arapça metin gerekse kaynaklarıyla ilgili bir mesele olduğunda bana sorar tatmin oluncaya kadar da peşini bırakmazdı. Üzerinde çalıştığı hadisi mutlaka o günlerde karşılaşıp görüştüğü kimselere anlatırdı. Onun öğrendiği yeni bir bilgiyi muhtelif kimselere anlatması elbette ki zihninde yer edinmesini sağlıyor, böylece en ince ayrıntısına kadar unutmadan farklı ortamlarda anlatabiliyordu.

***

2002 yılında üniversite imtihanı için sınav yerim, Ankara'nın Altındağ ilçesinin Bentderesi caddesinde bulunan Seymenler Ortaokulu idi. Hacı Bayrâm-ı Velî Camii'ne çok yakındı. Babam ve amcam Hacı Ali Erkaya ile birlikte sınava gitmek üzere yola çıktık. O günlerde babamın arabası olmadığı için amcam önemli günlerde yanımızda olur, bizi gideceğimiz yere bırakırdı. Sınav saatine biraz süre olduğu için yolda Hacı Bayrâm-ı Velî Hazretlerini de ziyaret etme kararı alındı. Ziyareti gerçekleştirdik ve ardından sınava girdim. Sınav neticesinde Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine yerleştim. Mezuniyetin ardından bir müddet Diyânet'te çalıştım. Bu zaman zarfında fıkıh ve hadis üzerine çalışarak yüksek lisans eğitimimi tamamladım. Daha sonra üniversiteye geçmek düşüncesiyle arayış içerisine girdim. O dönemde ÖYP programı kapsamında merkezi sistemle araştırma görevliliği atamaları yapılmaktaydı. Müracaat döneminde açılan kontenjanların içerisinde kendi alanım dışında bir de tasavvuf anabilim dalı vardı. Onu da tercih ettim. Henüz sonuçlar açıklanmamıştı ki babam bir kitapçıda gördüğü Kuşeyrî'ye ait *er-Risâle* isimli eseri görüp almış bana hediye etti. Bu, tasavvuf alanında sahip olup okuduğum ilk klasik eser oldu. Kısa bir müddet sonra yerleştirme sonuçları açıklandığında tasavvuf araştırma görevlisi olarak Adana Çukurova Üniversitesine atandığımı öğrendim. Babama malum olmuş olacak ki böyle bir kitabı henüz alanım değişmeden bana hediye etti.

Adana Çukurova Üniversitesindeki altı yıllık akademik çalışmaların ardından Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesine geçiş yaptım. Buradaki beş yılın sonunda Hacı Bayrâm-ı Velî Camii'nin hemen bitişiğindeki Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesinde vazifeye başlamam gündeme geldiğinde babamın yorumu şöyle oldu: "Üniversite sınavı vesilesiyle Hacı Bayrâm-ı Velî'yi ziyaret ettik. O gün Hacı Bayrâm-ı Velî Hazretleri sana kancayı atmış, bırakmıyor. Sürekli daha yakınına çağırıyor."

Babamın son günlerinde Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesine geçiş için atama yazısını bekliyordum. Biraz gecikti. Bu arada Hacı Bayrâm-ı Velî hakkında bir çalışmam yayınlanmak üzereydi. Kitabın baskısı elime ulaştı. Ertesi gün de atama yazım geldi. Hacı Bayram Veli Üniversitesindeki vazifem bu kitapla birlikte tamamlanmış, artık Hacı Bayâm-ı Velî'nin makamından, türbesinin yanı başına geçiş hakkı kazanmış oldum. Babam bu konuyla yakından ilgileniyordu. Vefatından önce hasta yatağında neredeyse her görüşmemizde "Nasıl gidiyor işler, geçiş yaptın mı?" diye soruyordu. Heyecanlı ve aceleci bir tabiata sahip olduğu için bu gibi uzun süreçler onu tedirgin ediyor, bir an önce sürecin tamamlanmasını istiyordu. Aslında onun tez canlılığı, aceleciliği, sonuç odaklı çalışması hayat boyunca onun başarılı işlere imza atmasını sağlamıştı.

***

Eğitim hayatım boyunca okuduğum her okulda ve bulunduğum her ortamda babamı tanıyan birileri mutlaka çıkmıştı; bazen doktorluğu ile bazen de kitaplarıyla... Muayenesine gidip tedavi olanlar iyi bir doktor olduğundan söz ederlerdi. O, 1982 ile 1990'lı yıllar arasında sağlık kuruluşları çok yaygın olmadığı için Sincan'da hemen herkesin hastasını getirdiği mahir bir doktordu. Bundan dolayı onu doktor olarak tanıyanlar bir şekilde ondan övgüyle söz eder, "çocukluğumun doktoru" veya "kimsenin bulamadığı çareyi buldu" ifadelerini sıkça dile getirirlerdi. Öte yandan Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi'nin kitapları vasıtasıyla onu tanıyanlardan ise soyadımı duyduklarında hemen

"Babanın adı ne?" ya da "Sincan'daki Erkayalar ile bir ilginiz var mı?" gibi soruları yöneltirlerdi. Ardından hemen samimi bir ortam oluşur, diyaloglar o doğrultuda ilerlerdi. Hocaefendilere yaptığı hizmetler, geniş bir kitlenin ona saygı duymasını sağlamıştı. Bunun semeresi çoğu zaman bize de yansımaktaydı.

***

Babamın son yılları hüzünlü ve düşünceliydi. Aslında Esad Hocaefendi'den sonra hiçbir şey eskisi gibi olmamıştı. Daha önceden alışık olduğu tüm uygulamalar değişmeye başladı, mürid mürşid ilişkisi ortadan kalktı, cemaat kendisine selam dahi vermekten çekinir oldu. Bu gelişmeler onu derinden etkiliyordu. Bunun doğal bir neticesi olarak duyguları dışarıya da yansıyordu. Bazen Esad Hocaefendi'yi hatırlatan bir ilâhi bazen bir şiir duyduğunda gözyaşlarına hâkim olamıyordu. Vefatının Esad Hocaefendi ile aynı günlere denk gelmesi de onun bir anlamda sevdiğine kavuşması anlamına geliyordu. Allah rahmet eylesin...

17 Nisan 2023 - Etimesgut

M. Esad Erkaya – Metin Erkaya, Çukurova Ü. İlahiyat F. - 2016

ALİMİN YANINDA DİLİNİ TUT!

Abdüllatif ERKAYA[1]

4-5 yaşlarındayım. 80'ler bitmiş, 90'lar yeni başlamış. Günün hangi saati bilemiyorum uykudan uyanmışım. Bakıyorum babam ve ağabeylerim evde yoklar. Öğreniyorum ki Öz Elif'e Mahmud Esad Coşan Hocaefendimiz'in sohbetine gitmişler ve beni geride bırakmışlar. Bir hışımla uzun süredir biriktirdiğim kumbaramı bozuyorum ve evimizin altındaki bakkalda tüm paramı dondurmaya yatırıyorum.

Babamla ilgili hatırladığım en eski hatıralarım, babamın bizi Öz Elif'e Esad Hocaefendimiz'in sohbetlerine götürmesidir. Babamla ilgili hatırladığım en yeni hatıralarım ise yine Mehmed Zâhid Kotku ve Mahmud Esad Coşan Hocaefendilerimiz'in sohbetleridir. Babamla ilgili tüm hatıralarımda ve babamın tüm hayatında mutlaka Hocaefendilerimiz vardır hatta ilkokul çağlarımda, "Esad Hocaefendimiz vefat ederse, herhalde babam şeyh olur." diye düşündürebilecek kadar...

---

1 Metin Erkaya'nın oğlu. Abdüllatif Erkaya, 1987 yılında Sincan'da doğdu. İlk ve ortaöğrenimini Sincan'da tamamladı. Kırıkkale Üniversitesi, Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümünden 2009'da mezun oldu. Askerlikten sonra kamuda Sistem ve Ağ Mühendisi olarak çalıştı. Mehmed Zâhid Kotku ve Mahmud Esad Coşan Hocaefendiler'in sohbetlerinden hazırlanan kitaplarda, teknik konular ve kaset çözümlerinde yardımcı oldu. Halen bir kamu kurumunda yönetici olarak görev yapmaktadır.

Fenâ fi'ş-şeyh makamı nedir, insan uyanıkken ve dahi uyurken şeyh efendi ile nasıl beraber olur bunu babamda çok sefer müşahade etmişimdir.

8 Ocak 1988 günü babam Esad Hocaefendimiz'i, bana koyacağı ismi sormak için aramış. İsmimi "Abdüllatif" koyduktan sonra, Ankara'da ne var ne yok diye sormuş. Babam yapılan çalışmalardan bahsettikten sonra Esad Hocaefendimiz, "*Her hafta samîmî arkadaşlarla toplanın, meseleleri müzakere edin! Aranıza samîmî olmayanları almayın!*" buyurmuşlar. Bu minval üzerine o günden beri cuma geceleri toplanır, önce Esad Hocaefendimiz'in video sohbetini seyreder, sonra hatm-i hâcegân yapar ve babamın "Ne var ne yok haberlerde!" cümlesiyle memleket meselelerini müzakere ederdik.

Video sohbetten önce, cemaat toplanana kadar aramızda muhabbet eder, "*Alimin yanında dilini tut*" düsturunca ekseriya babamı dinler ve müstefid olurduk. Çok zaman ve belki her zaman video sohbet başlayınca, Esad Hocaefendi babamın bahsettiği konularla ilgili bir iki şey söyler ve biz de Esad Hocaefendimiz'in kerameti üzerine birbirimize bakışır, gülüşürdük. İlginçtir bu vakıa, babamın katılamadığı toplantılarda pek de olmazdı. Şimdi anlıyorum ki bu, Esad Hocaefendimiz'in babama olan bir ikramı imiş.

Yeni bir kitap çalışmasına başladığında, bir çalışmayı bitirdiğinde, yayınladığında yahut sıkıntılı zamanlarında rüyada Hocaefendileri görürdü. Babamı ziyaret ettiğim zamanlarda, mütemadiyen Hocaefendilerle ilgili gördüğü yeni bir rüyayı anlatırdı. Uyanıkken de uyurken de Hocaefendiler ile beraber olduğunu buradan anlıyorum.

Yıllarca kendi muayenehanesinde doktorluk yapmıştı. Poliklinikler çoğalıp, sağlık hizmetleri daha erişilebilir olunca, muayenehanesindeki işleri de artık geçimini sağlayamayacak hale gelmişti. Bu sebeple 2007 yılında özel tıp merkezlerinin acil bölümlerinde nöbet tutmaya başladı. Bu nöbetler yorucu oluyordu. En küçük kardeşim Nureddin'in "Baba, senin ne

zaman 'mormal' bir işin olacak?" sorusunu sık sık, gülerek zikrederdi.

Özellikle son yıllarında çok yorgundu. Sonradan anladım ki, kalp kapakçığı kireçlenmesi bu yorgunluklarına sebep oluyormuş. Korona geçirdikten sonra ağzının tadının kalmadığını da mütemadiyen söylerdi.

Namaza çok ihtimam gösterir, muayenehanesi olduğu ve Çarşı Caminin henüz yenilenmek maksadıyla yıkılmadığı zamanlarda vakit namazlarına mutlaka camiye giderdi. Biz de onunla camide buluşur, avluda namaz sonrası uzun sohbetler ederdik. Camide mutlaka tanıdık birileri olur, bu ayaküstü sohbet halkasına onlar da dahil olurdu. Hatta bazen diğer namaz vaktine kadar bu sohbetler devam ederdi.

Bir süre Sincan Organize Sanayii'de işyeri hekimliği yaptı. Ancak işe arabayla gidip gelmesi gerekiyordu. Çocukluğunda yaşadığı bir iki ciddi trafik kazasından sebep olsa gerek ehliyeti olduğu halde arabası ve şoförlüğü yoktu. Bu işyeri hekimliği işine gidip gelmesi için araba sürmeye teşvik ettik. Şoförlük talimlerini de beraber yapıyorduk.

Bir seferinde yine talime çıktık. Hava soğuktu. Namaz vakti girmişti. Eve de çok rahat yetişebilirdik. "Önce namazı kılalım da sonra ne yapıyorsak yapalım!" diyerek o soğuk havada abdest alıp, namazı kılmamız benim için önemli bir hatıradır.

Çok küçük yaşlarımdan itibaren sabah namazlarına kaldırırdı. Gecenin karanlığında odama gelir, çok tatlı, yumuşak ve ince sesiyle "Oğlum, sabah namazına kalkmak ister misin?" derdi. Ben de "İsterim!" cevabı ile yataktan kalkardım. Bir seferinde "İstemem" dersem ne olur acaba diye düşündüm. Sonraki gece "İstemem" cevabını verince, Allah için kızmak düsturunca, yüksek sesle ve kızarak kaldırdığını hiç unutmam.

"Tıbbiyeden her şey çıkar, bazen de doktor çıkar." derler diye hep söylerdi. Tüm ilmî çalışmalarının yanında babamın doktorluğu da çok kuvvetliydi. Küçükken hasta olmaya korkardık. Çünkü hemen iğne vururdu. Allah var, hemen de aya-

ğa kalkardık. Hastaneye gitmişliğimiz, ya da günlerce hasta olmuşluğumuzu hatırlamıyorum.

Bir seferinde “Ben hastayı gördüğüm an, kafamda reçetesini yazıyorum. Daha sonra teberrüken muayene ediyorum.” demişti. Çok yere gidip iyileşemeyip, babamda şifasını bulan kişilerin sayısı az değildir. “Hastalandığım zaman bana şifa veren odur.” âyetini hafızasından çıkarmadan reçete yazdığından olsa gerek.

Doktorluğun da verdiği tecrübeyle insan sarrafıydı. Bazı arkadaşlarımdan hoşlanmazdı. Hoşlanmadığı arkadaşlarımla yaşadığım bazı hâdiselerden dolayı sonradan ben de görüşmeyi kesmek durumunda kaldım. Haklı olduğunu anladım.

Doğa olaylarına meraklıydı. Hava açıksa, gece vakıftan dönerken mutlaka yıldızlara bakar, “Şu Mars, şu Orion Takım Yıldızı” gibi yorumlar yapar, bize de gösterirdi. Kar yağmışsa çok sevinir, arabaların üzerinden kar kalınlığı ölçerdi. Ağaçlara, çiçeklere çok ilgiliydi. Yollarda gördüğü bahçeleri, gülleri, muhtelif çiçekleri anlatırdı. Muayenehanesi bir botanik bahçesi gibiydi. Palmiyeler, deve tabanı, mum çiçeği, kaktüsler...

Atasözü, deyim, vecize, şiir, beyit vs. çok kullanırdı. Her durum için söyleyeceği bir isabetli söz mutlaka olurdu.

İlginç fikirleri vardı. “Çocuğu sokağa salacaksın. Hem mikroplara karşı aşılanmış olacak hem de her şeyi öğrenecek. Küfür etmeyi bile öğrenecek.” derdi. “Öğrenecek ki nerede neyi söylememesi gerektiğini bilecek.”

Bazı arkadaşlarım vardı, yaz tatillerinde çalışır, para kazanırlardı. Sorduğumda bütün parayı babalarına verdiklerini anlatırlardı. Çocukken babam bizim paramıza hiç dokunmazdı. Bir yere bir şekilde para harcamışsak, mutlaka onu bize öderdi.

Bir arkadaşımla babamı ziyaret etmiştik. Babam her zaman olduğu gibi bize yiyecek bir şeyler çıkardı. Ben karnımı doyurup kalktım, gidip ellerimi yıkadım. Arkadaşım gidince, misafirden önce sofradan kalkılmayacağını, onu beklemem gerektiğini anlatmıştı.

Cuma günleri "Cuma parası" verirdi. Cuma gününün önemini, mü'minlerin bayramı olduğunu çocukken bize aşılamıştı.

Mehdi AS'ı, kıyamet alametlerini çok merak eder, görmek isterdi. Ebced hesabına ilgiliydi. İnsanlığın yaşı ile ilgili hesaplar yapardı. Hadis-i şeriflerden, Esad Hocaefendi'nin sözlerinden vs. bazı tarihler çıkarırdı. "Sağlığım el verirse belki ben de görürüm." derdi.

2000'li yıllarda internet yaygınlaşmaya başladığında bizi de internet yayıncılığına teşvik etti. Web sitesi yapmayı o zamanın kısıtlı koşullarında öğrenmeye çalışıyorduk. Bir web sayfası yaptım. Sayfada "Allah-u Ekber!" yazısı yanıp sönüyordu. Heyecanla babama gösterdim. "Aslan oğlum!" iltifatından duyduğum lezzeti, hiçbir şeye değişmem.

Yayınladığım web sitesine "Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü"ndendi galiba bir sayfa açıp, çıkan kelimelerden biri ile ismini o koymuştu.

Çok duygulu bir insandı. Abdüllatif Duygulu mahlası, iç dünyasının bir yansımasıydı. Benim adımı da kullanıyor olması benim için ayrı bir kıvanç meselesi idi tabii. İlâhileri çok severdi. Söylerdi de. Üniversite yıllarında Sebilci'yi çok dinlerlermiş. Mehmed Zâhid Efendi'nin vefatından sonra Sebilci'den "Gel sürelim demi, Hu diyelim hu, Terk edelim gamı, Hu diyelim hu"yu çok dinlermiş. Çocuklarından birinin ilâhi söylemesini çok istermiş. Bu çocuklarından birinin ben olduğumu söyleyebilirim. Akşam oturmalarında zaman zaman "Hocaefendi'nin ilâhilerden biraz söyleseniz." derdi. Kardeşimle beraber söylerdik: Yessir lena hayral umur, Hiç bulunmaz akranı, Taştı rahmet deryası...

Sadece ilâhi değil, şarkılardan ve türkülerden de dinlerdi. Ancak baktığımızda dinlediği tüm eserler, hüzünlü, özlemli ve mutlaka Hocaefendileri hatırlatacak şeylerdir.

Hocaefendileri çok severdi, çok özlerdi, çok da beğenirdi. Bir seferinde Esad Hocaefendi'den bir hatıra anlatıp, "Tam benim kafama göre, tam benim istediğim gibi bir şeyh!" demişti.

Babam gibi bir insanın, ciltlerce yazılacak hatırası olması gerekir. Ancak kaç sefer söylediysek de kendi hatıralarını yazmaya vakit ayırmamıştır. "Hocaefendilerin sözleri varken, benim hatıralarımı kim ne yapsın! Önce onları bitirelim." derdi. "Şu kitapları bitirmeden ölmesem... Ben ölürsem, bunları siz tamamlayın!" diye de mütemadiyen söylerdi.

Babamın çalıştığı hastanede, -1. kat anjiyo, -2. kat yoğun bakım, -3. kat morg imiş. Bunu sık sık söylerdi. Ben de anjiyoya girersem, morgdan çıkarım derdi. Doktor olduğu için kendini biliyor, durumunu biliyordu demek ki. Endişe de ediyordu. Maalesef tam da anlattığı gibi oldu.

Ameliyattan sonra toparlayamadı. Yoğun bakımdan çok çekinirdi. İki ay yoğun bakım süreci oldu, çok zahmet çekti. Askerdeyken Necati Amca'dan *Hüva'llahü'llezî*'nin sırrını öğrendiğinden beri, *Hüva'llahü'llezî* gizli duasıydı. Her müşkil işte onu okurdu. Yoğun bakımda, bilinci tam açık olmadığı zamanlarda bile mütemadiyen *Hüva'llahü'llezî* okuyordu.

Mehmed Zahid Efendi bir sohbetinde anlatıyor:

> Cenâb-ı Hakk'ın bir evliyası... O evliya, ahirete göçüyor. O gün canı bir süt istemiş, yüreği yanmış en son. Sütü içeceği vakit Cenâb-ı Hak bir melek yollamış. Sütü döktür, içmesin demiş. O adamcağız o sütü içemeden ahirete gitmiş. Tabii bir teessürü var. O teessürler derece veriyor insana.
>
> Melek şaşmış. Demiş: "Ya Rab! Şaştım bu işe. O senin veli kulundu, bir sütü bile içirmedin." Demiş Cenâb-ı Hak: "O kulum cennette bir yeri vardı, bir derecesi vardı erişemediği, yaptığı ibadetler kâfi gelmedi o dereceye ulaşmasına. O dereceyi ona vermek istiyordum da o sütü içirmemek suretiyle o üstün dereceyi vermek için o işi ona yaptırdım. Seviyorum onu çünkü."[2]

Bu çektiği zahmetlerin, cennette derecesinin yükselmesine vesile olmasını Allah'tan diliyorum.

---

[2] Mehmed Zahid Kotku, *Râmûzü'l-Ehàdis Dersleri*, ed. Metin Erkaya (http://www.esadcosankulliyati.com/arsiv/kitap, 2021), 6/102.

Oğlu olmak şerefine nail olduğum için Allah'a hamd ediyorum. Allah cennet bahçelerinde, cennet ırmaklarının kenarında, cennet ağaçlarının altında buluşmayı nasib eylesin...

10 Mayıs 2023 - Sincan

Abdüllatif Erkaya - Metin Erkaya - 2017

HANGİ BİRİNİ YAZAYIM?

Taha Habibullah ERKAYA[1]

Babam hakkında bir hatıra yazmak istediğimde "hangi birini yazayım?" düşüncesi beni yazmaktan biraz alıkoydu. Ama babamın Esad Hocaefendimiz'in yanında uzun yıllar kalıp da konuşmalarında ondan bahsetmeyen kişilere "yahu yıllarca hocamızın yanında kalmış hiç mi anlatacak bir hatırası yok?" diye sitem ettiği aklıma geldi ve yazmaya başladım.

Çocukluğumda babamla ilgili hatıralarım özellikle yazları Çarşı Camii avlusunda namaz çıkışı gerçekleşen camii sohbetleri, babamın muayenehanesine cüz okumaya veya harçlık istemeye gitmem, her akşam saat 21:00'da Esad Hocaefendi'nin sohbetlerini dinlememizden oluşuyor.

Yine ilkokul ve ortaokul yıllarımdan hatırladığım teravih namazlarına hatimle kılınan Andiçen Camii'ne giderdik. O yıllarda Ramazan kış mevsimine denk gelirdi, teravih kalabalığında caminin havasız kalmasından ötürü kış mevsimine rağmen namazları son cemaat mahallinde kılardık.

Bilgisayar kullanmaya ve özellikle on parmak öğrenmeye

1 Taha Habibullah Erkaya, Metin Erkaya'nın oğlu olup 1992 yılında Ankara'da doğdu. 2010 yılında Etimesgut Anadolu Lisesinden, 2017 yılında Dumlupınar Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümünden mezun oldu. Çeşitli kurumlarda sistem ve ağ mühendisi olarak görev aldı. Hâlen Gazi Üniversitesi Bilgi İşlem Daire Başkanlığında Bilişim Uzmanı olarak çalışmaktadır.

çok teşvik ederdi. Ağabeylerim 10 parmak F klavye kullanmaya daha o yıllardan başladı ama ben ve benden sonraki nesil Q klavyeye yenik düştük sanırım. Yeni okuma yazma öğrendiğim zamanlarda bilgisayarda kendi kendime hikâyeler yazdığımı ve bunlardan dolayı babamdan övgü aldığımı hatırlıyorum. Hatıralarımızı ve önemli olayları da yazmamızı teşvik ederdi.

Çocukken hastalandığımızda babamın iğne vurmasından korkardık ama o iğneyi yedikten sonra da iyileşiverirdik. Üniversiteye şehir dışına gidene kadar hiç hastaneye gitmedim.

Bilge bir insandı. Konunun dini, tarihi, siyasi ya da bilimsel olması farketmeksizin bir şey öğrenmek istersem babama sorardım ve cevabını mutlaka alırdım. Bu sadece çocukken de değil şu yaşımda bile bu durum aşağı yukarı aynıydı. Sürekli kitap çalışmaları yapmasından dolayı verdiği cevabı bir âyet veya hadisle desteklerdi.

Dil öğrenmeye yatkınlığı vardı ve etimolojiye ilgiliydi. Bu özelliği biraz bana da bulaşmış olmalı ki sohbet esnasında bahsi geçen bazı kelimelerin etimolojik kökenlerini açıklamada kendisine yardım ederdim. Sohbet esnasında dediğim ise ev ortamında konuştuğumuz herhangi bir gün, özel bir toplantı değil. Sıradan sohbeti bile bir ders gibiydi, anlatacak şeyleri hiç bitmezdi.

Aile arasında toplandığımız günlerde çocuklarından ilâhi dinlemek hoşuna giderdi. Özellikle "Gül yüzünü rüyamızda görelim ya Rasulallah!" ilâhisinde "Gül yüzünü göre göre ölelim ya Rasulallah" kısmında mutlaka gözlerinin yaşardığını hatırlıyorum. Ömrünün son yıllarında hep hüzünlüydü, ilâhilerin yanı sıra hüzünlü türküler de dinliyordu.

Dünya malında gözü yoktu. Bir arabam olsun veya daha iyi evlerde oturayım demezdi. Tek lüksü belki umreye gitmek idi. Onu da çocukları için manevi bir eğitim olarak görürdü. Bize Rasûlüllah sevgisini o aşıladı. Cennetü'l-Baki ziyaretinde, Uhud Şehitliği'nde, orada medfun bulunan sahabelerden bahsetmesi hala gözümün önünde.

Umrede mescidde otururken yanındakilerle özellikle gençlerle mutlaka tanışırdı. Arapça-İngilizce hatta Türkçe karışık bir şekilde iletişim kurardı. Bir keresinde tavaf sonrası Mescid-i Haram'ın eski halinde müezzin mahfilinin arka tarafında oturmuş bir sonraki namazı beklerken Mısırlı bir adam gelip yanımıza oturup bizi biraz sıkıştırmıştı. *Ardullahi Vâsia*, "Allah'ın arzı geniştir, neden bizi sıkıştırıyorsun?" diyerek cümleye girmiş daha sonra bir saatten fazla süren tatlı bir sohbet başlamıştı. Hatta o Mısırlı "Sen çok fasih Arapça konuşuyorsun." diyerekten de iltifat etmişti babama.

Son yıllarında hafta sonları genelde hastanede nöbette oluyordu. Kendisiyle denk gelemezsek hâl hatır sormaya telefon ederdim. O da nöbette sıkıldığı zamanlarda telefon ederdi, yine aynı şekilde bir sıkıntım olursa dertleşmek için ben de kendisini arardım. Bazen o nöbetteyken iş çıkışı yanına uğrardım. Yoğun bakım günlerinin birinde bilinci tam olarak yerinde olmadığı halde kendisini ziyaret ettiğim esnada "Geliyorsun, dert ortağı oluyorsun bana." demesi beni babamın rızasını kazanabilmek adına mutlu etmişti. İnşallah rızasını kazanabilmişizdir.

Kendisi tez canlı bir insandı; işlerini ertelemeyi sevmezdi. O kadar sohbeti çözüp, hadislerin kaynaklarını bulup, dipnotlarını hazırlayıp, resimlendirmesi bir hayli zaman alacak iş olmasına rağmen her gün saatlerini bu işe ayırırdı. Bir kitabı hazırlayıp bitirdiği zaman kitabın pdf'sini e-posta ile gönderirdi. Bu tezcanlılık ve işleri ertelememesi ameliyat sürecinde de devam etti. Kalp krizi geçirip, anjiyo olması, anjiyodan sonra ameliyata karar vermesi, karar aldıktan bir hafta sonra ameliyata girmesi, ameliyat iyi geçti derken tekrar işlerin kötüye gitmesi hep birdenbire oldu.

Babam vefat etmeden iki hafta önce umreden dönmüştüm. Yoğun bakımda olduğu günlerde bile benim umreye gidişimin heyecanını yaşıyordu, umredeyken sanıyorum her gün beni arattırdı. Umreden grip olarak döndüğüm için kendisine bir de hastalık bulaştırmayayım diyerek ziyaretimi biraz erteledim. 4

Şubat Cumartesi sabahı yanına gidip son görüşmemi gerçekleştirdim. Son zamanlarında iştahı tamamen kesilmişti. Umreden gelmemin hatırına ancak bir tane hurma yiyebildi. Üzerine biraz da zemzem içti. Ben umreden anlattım, o sevinerek dinledi. Öğleden sonra saat üç civarı bilinci kapandı. Bu ziyaret onunla son görüşmemiz oldu. Allah cennette Peygamber Efendimiz'in yanında buluşmayı nasip eylesin...

8 Haziran 2023 - Beşevler

Taha Habibullah Erkaya - Metin Erkaya - 2021

BİR SELAM VER, BİR HADİS İŞİT!

Ahmed Enis ERKAYA[1]

Küçüklük hatıralarım... Öncü Sokak'taki muayenehaneye gidişim, babamın muayenehanesinin bulunduğu sokaktaki Bozüyük Süt Ürünlerinden aldığı çikolata ve süt... Köroğlu fırınından aldığı sıcak ekmek... Babamın masasında afiyetle yememiz... Hayal meyal hatırlıyorum...

Okula gitmek için babam bizi sabah uyandırır ve zaman zaman kahvaltıyı da hazırlardı. Bazen kendine özgü bir patates kavurması bazen tavada tereyağlı yumurta... Kimi zaman köfte kimi zaman kıymalı menemen... Hepsi çok nefis yemeklerdi. Öyle ki kendim de sahanda yumurta yaparken her zaman babam usulü yaparım: Bolca tereyağı içine kırılan yumurta biraz piştikten sonra alt üst yapılır. Böylece yumurtanın sarısı, beyazı arasında dağılmadan hapsedilir...

Velhasıl, babam çok güzel yemek yapardı.

***

1 Metin Erkaya'nın oğlu. Ahmed Enis Erkaya 1995 yılında Ankara'da doğdu. 2017 yılında Dumlupınar Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümünde lisans eğitimini, 2019 yılında ise Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimini tamamladı. Ankara Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği ana bilim dalında doktora eğitimine devam etmektedir. 2017 yılında Emsal Bilişim'de Yazılım Geliştirme Mühendisi olarak çalıştı. 2018 yılından beri TÜBİTAK BİLGEM Yazılım Teknolojileri Araştırma Enstitüsünde Yazılım Geliştirme Mühendisi olarak çalışmalarına devam etmektedir.

Sürekli yeni insanlarla tanışması, her tanıştığı kişiye o gün çalıştığı hadislerden, âyetlerden bahsetmesi ve iletişim bilgilerini alarak arkadaşlık kurması...

Çalıştığı polikliniklere giderken Sincan'daki evinin önündeki duraktan bindiği banliyö trenini kullanırdı. Mutlaka trende birisiyle iletişim kurar, hâl hatır sorardı. Tren güzergâhında yer alan okula giden öğrencilere denk geldiği çok olurdu. Hem dünyevi manada saygıdeğer bir mesleğe sahip olması hem de İslâmî açıdan bilgili olması özellikle gençler üzerinde olumlu bir izlenim bırakırdı. Tanıştığı kimselerle hemen Facebook üzerinden iletişime geçer, paylaştığı yazıları ve çevrimiçi platformlarda yayınladığı diğer kitap çalışmalarını tanıştığı kimselere aktarırdı. Babamı nasıl hatırlıyorum diye sorarsanız, sürekli yeni insanlarla tanışmak ve onlara İslâm'dan ve Hocaefendilerden bahsetmek üzere kendini adamış bir derviş diyebilirim. Sadece trende değil, bulunduğu her ortamda tanıştığı herkese tanışma faslı sonrası muhakkak âyet-i kerîmelerden, hadis-i şerîflerden ve Hocaefendilerden bahsederdi.

Bir selam ver, bir hadis işit!

Babamı ziyaret ettiğimizde muhakkak o gün çalıştığı bir hadis-i şerîften bahseder, detaylı bir şekilde açıklardı. Her gün hocaefendilerimizin sohbetlerini kitaplara geçirmek üzerine çalıştığı için gün içerisinde sürekli hadis-i şerîflerle meşgul olur ve bu meşguliyetini de konuşmalarına muhakkak yansıtırdı. Dervişin fikri neyse zikri de o olur derler ya, öyle. Bir defasında Mehmed Zâhid Kotku Hocaefendi'nin sohbetlerini hazırlarken, sohbette sabah ve akşam namazının farzından sonra yedi kez (*Allahümme ecirnî mine'n-nâr*) "Allah'ım, beni cehennem ateşinden koru." denmesinin fazileti ile ilgili bir hadis geçmiş... O gün de ben babamlara gitmiştim. Bana sohbette dinlediği bu duadan bahsetti ve bu şekilde sabah ve akşam namazından sonra dua etmemi öğütledi.

***

Babamı düşünürken aklıma ilk gelen özelliklerinden bir diğe-

ri de cömertliğiydi. Lise yıllarımdan beri babamın hep birilerine sadaka/zekât gönderdiğini hatırlıyorum. Kendisinin durumunun çok iyi olmadığı bazı zamanlarda bile sadaka vermekten kendini geri koyamazdı. Esad Hocaefendi'nin sohbetlerinden hazırlamış olduğu kitapta Esad Hocaefendi Âl-i İmrân 3/134 ve Haşr 59/9 âyetlerinden de bahsederek "Kendisinin ihtiyacı olsa bile ihtiyacından kısar, karşı tarafa verir. Çünkü asil insan, kıymetli insan, huyu güzel insan, asaletli insan. Fakir de olsa ölçüsü nispetinde yine karşısındaki bir kimseye hayrı hasenâtı dokunur. Yine cömerttir, gönlü cömerttir. 'Yarım elma, gönül alma...' demişler büyüklerimiz. Elinde bir şeyciği yoktur da elması vardır sadece; elmayı böler, yarısını sana verir. Çok olsaydı, çok verecekti. O kadar var, öyle veriyor. Bollukta verir, darlıkta da verir. Kendisinin ihtiyacı olanı da verir..."[2] buyurmaktaydı. Babam da bu tavsiyeyi kendisine şiar edinerek ihtiyaç sahiplerini her durumda gözetirdi; öyle ki son günlerinde, yoğun bakımda bile...

Babam internet bankacılığı pek kullanmazdı. Birisine bir yardım yapacağı zaman çocuklarından birine IBAN numarasını ve gönderilmesini istendiği miktarı yazardı. Bir dönem bu görevi ben de üstlenmiştim. 6 Mayıs 2019'da yazdığı "X TL'yi bu arkadaşa gönderi ver" mesajı hala telefonumda... "Fazla duyulmasın!" notu ise yaptığı hayrın gizliliğine verdiği önemi göstermekteydi.

***

Birkaç defa babamla umreye gitme şerefine nail oldum. İlk gittiğimiz yıllarda mescid henüz tadilattan geçmemişti. Türkler daha çok müezzin mahfili altında toplanırdı. Bizim de tavaf ettikten sonra müezzin mahfilinin altında buluştuğumuzu hatırlarım. Bir seferinde mahfilin biraz daha arka taraflarına doğru geçip annem, Taha ağabeyim ve kardeşlerim Lütfullah ve Nureddin ile birlikte babamın bize hatm-i hâcegân yaptırdığını hatırlıyorum.

2 Mahmud Esad Coşan, *Hadis Dersleri*, ed. Metin Erkaya, 2008, 18/349.

Mekke'de bulunduğumuz sürede mümkün olduğunca Kâbe'de tavaf etmemizi ve yorulduysak kenara oturup Kâbe'yi izlememizi tavsiye ederdi. Umre ziyaretlerimizde babamla Hira'ya yalnızca bir kez, Sevr mağarasına ise hiç gitmemiştik. Babam, Kâbe'de tavaf etmenin bu kutsal beldede yapılabilecek en güzel ibadet olduğunu vurgulardı hep.

Babam son yıllarında umreye havalar daha serin olduğu için ocak ve şubat gibi kış aylarında gitmeyi tercih ediyordu. Bir keresinde ihramlı bir şekilde İstanbul'dan uçağa binerken dışarıda kar fırtınası vardı, uçağın ertelenme durumu bile söz konusuydu. Uçağa binerken koridordan değil, otobüs ile uçağın yanına kadar gidip sonrasında yürüyerek uçağa binmiştik. Dışarıda kar fırtınası, biz ihramlı... O anı babam ara ara anlatırdı... Karlar altında ihramlı oluşumuz onu çok etkilemişti.

Mekke'de, Ejyad caddesindeki Özbek bakkaldan öğle yemeği için içecek bir şeyler ve ince Arap ekmekleri (lavaş tarzında) alıp otelin yolunu tuttuğumuz çok olurdu. İnce Arap ekmeklerinden yerken 1986 yılında yaptığı hac vesilesiyle aldıkları Afgan ekmeğinden bahsederdi.

Babamlar Mescid-i Haram'ın avlusunda otururken gider Hilton Otel'in altındaki dondurmacıdan külahta dondurmaları alır, babamların yanına giderdim. Mescid-i Haramın avlusunda, babamın hoş sohbeti eşliğinde yediğimiz o dondurmaların tadını hiç unutamam.

Dondurma demişken, üniversite yıllarında memlekete geldikçe öğle namazlarından sonra aşağı caminin yakınlarındaki marketten Çiftlik Dondurması alırdım. Babam nöbetlere akşam gittiği için o vakitlerde evde olurdu. Babamla birlikte dondurmayı yine babamın hoş sohbeti ile yerdik. Ev ahalisi de nasiplenirdi tabii. Ben evlendikten sonra babam camiden dondurma alıp geldiğim o günlerden çok bahsedermiş.

***

15 Temmuz 2016 günü yaz tatili olması sebebiyle ben Ankara'daydım. Sincan'da aile evimizde yaz tatilini geçiri-

yordum. O akşam Abdüllatif ağabeyim ve babam ile birlikte salonda oturuyorduk. Telefonuma bir haber uygulamasından bildirim geldi "Köprü askerler tarafından trafiğe kapatıldı, terör olayından şüpheleniliyor." Babama bildirimi okuyunca "Darbe oluyor" dedi. 70'li yıllardaki tecrübeleri köprünün trafiğe kapatılmasından olayın darbe olduğunu anlamasına yetti. Biraz televizyondan takip ettikten sonra babam acaba bir şey der mi diye çekinerek "Biz de dışarı çıkacağız baba" dedik. "Ben sizin yaşınızda olsam daha ilk anda sokağa çıkardım" dedi. Sonrasında Abdüllatif ağabeyim, Lütfullah, Nureddin ve ben Lale Meydanı'na gittik. Lale Meydanı'ndan tren durağına, oradan Ankara Garı derken genelkurmayın önünde o geceyi geçirdik.

***

Ve kalp krizi haberini aldığım o gün... Sonrasında anjiyo olması derken kalp ameliyatı... Anjiyo sonrasında kardeşler olarak hastanedeki nöbetlerine biz araçlarımızla götürmeye başlamıştık. Babamı Maltepe'de veya Küçük Esat'ta nöbet tuttuğu hastaneden alıp Sincan'daki evine götürüyorduk. Bu yolculukların birinde Abdüllatif ağabeyim ve ben vardık. Babam bize ne sıklıkla Kurân-ı Kerîm okuduğumuzu sordu ve hiç değilse günde en az iki sayfa okumamızı tavsiye etti.

Ameliyat gününden önceki gece olağan kontroller dolayısıyla hastanede kalmıştı; 14 Aralık 2022'yi 15 Aralık'a bağlayan gece yanında da refakatçi olarak ben vardım. Sabah namazı vaktinden biraz önce kısa bir süre uyanmıştım. Babam çoktan uyanmış yatakta oturur bir şekilde tesbih çekiyordu. Muhtemelen teheccüde kalkmış sonrasında tesbihe başlamıştı. Son gecesi bu şekilde geçti diyebiliriz. Sonrası zaten uzun yoğun bakım süreci...

Sağlığında iken babamın sakallarında, çene bölgesinde daha yoğun olmak üzere, beyazlar mevcuttu. Ancak saçları yaşına rağmen hem dökülmemiş hem de beyazlamamıştı. Son gün-

lerinde ise simsiyah saçlarına aklar düşmüş, dolgun ve dinç yüzünü bitkin bir hal almıştı.

Neşeli gülüşünü, gerektiğinde Allah rızası için kızmasını, kınayanın kınamasından korkmadan Müslümanlığı sonuna kadar yaşamasını, okuma sevgisini, hadis ve peygamber aşkını unutamayacağım. Allah ondan razı olsun. Allah rahmet eylesin...

11 Mayıs 2023 - Etimesgut

Ahmed Enis Erkaya – Metin Erkaya - 2017

BENİ "LÜT-FULLA-HAABİİ" DİYE ÇAĞIRIRDI...

Lütfullah ERKAYA[1]

Dünyada kalan son âlimlerden Esad Hocaefendi'nin vefat ettiği bir zamanda, 18 Ocak 2001'de doğdum. Doğumumla adımı sormak için babamın Hocaefendi'yle son görüşmesine vesile oldum.

Kendimi bildim bileli iyi günde kötü günde yanımda olan bir babam vardı. Bir şeye üzülünce, bir şeye kafamı takınca hemen ona derdimi anlatır, teselli olurdum.

Çok anlayışlıydı. Konuya makul bir üslupla girdiğiniz sürece istediğiniz her konuda konuşabilirdiniz. Tatlı diliyle ve mantıklı cümleleriyle sizi her konuda ikna edebilirdi. Siyaset konuları, din konuları vs...

Kafama dinle ilgili sorular takılınca hemen ona giderdim, aklımdaki tüm şüpheleri giderirdi. Bunu yaparken söylediği her cümle akla ve mantığa uygundu. Sözlerini hep hadis ve âyetlerle

1 Metin Erkaya'nın oğlu. Lütfullah Erkaya, 2001 yılında Ankara'da dünyaya geldi. İlk ve ortaöğrenimini Sincan'da tamamladı. 2019 yılında ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği Bölümünde lisans eğitimine başladı. 2021 yılında özel bir firmada staj yaptı ve yarı zamanlı çalıştı. Şu an özel bir şirkette Aday Mühendis olarak çalışmakta ve eğitimine devam etmektedir.

desteklerdi. Hafızası çok güçlüydü. Söylediği her hadisin ve âyetin kelime kelime Arapçasını söyleyip mealini yapardı.

Oyun oynamamızı yasaklamasa da oynamamayı telkin ederdi. "Oyunların sonu yok." derdi. "*Bu dünya hayatı ancak bir eğlence ve oyundan ibarettir. Ahiret yurduna gelince, işte gerçek hayat odur. Keşke bilselerdi!*" (Ankebut 29/64) âyetini söylerdi. Onun yerine ilimle uğraşmamızı, ahiret için çalışmamızı isterdi. Kitap okumamızı, özellikle Hocaefendi'nin kitaplarını okumamızı isterdi.

Boş zamanında hep kitap yazmakla meşguldü. Çalıştığı iş de bence bunun için çok uygundu. Çok hasta gelmediği için maaşı çok değildi ama boş zamanı olmuş oluyordu. Bu zamanı da değerlendirmesini biliyordu. İşe giderken hep bilgisayarını yanında götürüyor, boş zamanlarında kitabıyla ilgileniyordu. Belki doktor olmasa ilimle bu denli ilgilenemeyecekti.

Odasına her gittiğimde kitabını yazarken son işlediği hadis ve âyetleri ezberden Arapçasıyla beraber söylerdi, istişare ederdik. Konu konuyu açardı sürekli. Edebiyat, Tarih, Siyaset, Tıp, Dil bilimi ve niceleri... Odasına bir girince saatlerce çıkamazdım, doyamazdım sohbetine.

Sohbet ederken babam bazen bana "Bu konuyla ilgili hangi söz var, söyle hadi!" derdi, genelde bilemezdim ne söylememi istediğini ama aklıma gelen özlü sözleri birbirine karıştırıp bir şeyler söylerdim, bu özlü sözüm ona komik gelirdi ve o kendine has ani ve patlayıcı kahkahasıyla gülerdi.[2]

Babamın çalışmalarında ben de elimden geldiğince çorbada tuzumu bulundurmaya çalıştım. Babamın çalışmasına desteklerimden birisi kaset çözmek yani Hocaefendi'nin konuşmalarını yazıya dönüştürmekdi. Hocaefendi'nin konuşmaları genellikle kasetlerde olduğu için bu işe kaset çözmek diyoruz.

Daha iyi kaset çözebilmek için on parmak öğreneyim dedim, böylelikle klavyede yazma hızımı iki katına çıkardım. Babamın

2 Bu kahkaha şu bağlantıdan dinlenebilir: https://youtu.be/euwA4eZtEYE?t=25

sayesinde geliştirdiğim bu yeteneğin faydasını yazılım kariyerimde hâlâ görüyorum.

Zahid ağabeyim kaset çözmek için bir tahta icat etmişti. Bu tahtada iki tane pedal bulunuyor. Birisi durdurup başlatma, diğeri de sesi geri sarma işlevine sahipti. Bu icatla çok rahat sohbet çözülebiliyordu.

Bu tahtaya erişimin olmadığı durumlarda sohbet çözebilmek için ise ben bir atılımda bulundum. Bir müzik dinleme uygulamasına kısayol ekledim. Pedalların işlevini Türkçe yazılarda neredeyse hiç kullanılmayan tuşlardan Q ve W tuşlarına atadım, binaenaleyh artık kaset çözme tahtası olmadan kaset çözebilir hâle geldik. Babama da bu sistemi kurarak onun da kaset çözmesini kolaylaştırdım.

Babama yaptığım başka bir hizmet ise eski siyah beyaz fotoğrafları tamir edip renklendirmem oldu. Babamın eski aile fotoğraflarını renklendirdim, özellikle teyzesiyle olan fotoğrafını renklendirmem çok hoşuna gitti. Ayrıca Hocaefendilerin de fotoğraflarını Photoshop kullanarak renklendirdim. Bu fotoğraflar internete de yayıldı. Google'a Mehmed Zahid Kotku yazdığınızda ilk sıralarda çıkan renkli vesikalık mesela benim eserim. Bu fotoğrafları çok beğendi ve hep yazılarında kullandı.

Gençlerle sohbet etmeyi çok severdi. Zamanında babamın insanları Hocaefendiyle tanıştırmak istediği gibi ben de arkadaşlarımı babamla tanıştırmak istiyordum. Allah nasip etti de tanıştırdım bazılarını.

Liseden arkadaşım Mehmet'in okuduğu Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden arkadaşlarıyla arkadaşlığım vardı. 2022 Ramazan'ında, babamın geçirdiği son Ramazan'da bu arkadaşlarla birbirimize iftara gidiyorduk. Sıra bana geldi. Babamın evde olduğu bir günde olmasını istiyordum iftarın, babamla tanıştırmak istiyordum arkadaşlarımı. Babamla konuştum, evde olduğu bir tarihte iftara çağırdık arkadaşları, geldiler. Güzel bir iftar geçirdik. Tabii babam buldu ilahiyatçıları, sofrada onlarla sohbet edeceğim diye mantısını bile yiyemedi. Dini konulardan

konuşmaktan çok sevdiği başka bir şey yoktu babamın, çok hoşuna gitti bu ziyaret.

Tanıştığı herkesin gönlünü nasıl fethedeceğini bilirdi. Bir bayram günü yine liseden arkadaşım Sacit ziyarete gelmişti. Babam arkadaşın nurcu olduğunu öğrenince hemen "Bismillah her hayrın başıdır. Biz dahi başta ona başlarız." diye söyledi ezberinden. Tabii bunu duyunca arkadaş hemen mest oldu. Kadir Mısıroğlu'nun sohbetinden sonra Osmanlıca öğrenmeye karar verdiğinde nurculardan öğrenmiş, hafızası da kuvvetli olduğu için ezberleyivermiş. Yine çok güzel bir sohbet oldu, cemaat meselelerinden, dinden, politikadan, edebiyattan konuştuk.

Babam kimseye körü körüne bağlı değildi. Birinin tarafını tutsa bile eleştirisini esirgemezdi. Herkesin yanlışını doğrusunu bilirdi.

Birini eleştirirken bile onun ciğerini bilip eleştirirdi. Mesela bir gün *Suç ve Ceza*'yı okuyordum, babama bahsettiğimde "Dostoyevski delinin teki, kendi de sürekli depresyonda olduğu için kitaplarında da öyle sürekli bir dert var, hiç iyi bir şey yok" vs. demişti. Biliyor çünkü okuldayken okumuş kitabı.

Yine benzer şekilde Türk dizilerini de eleştirirdi. Takip ettiği birkaç dizi vardı. Amerikan filmlerinde sonunda iyi adam kazanırmış da iyi son olurmuş ama Türk dizilerinde illa bir kötü son, ayrılık oluyor diyor. Bunun sebebinin de senaristlerin ruhsal sıkıntısı olmasına, bu ruhsal sıkıntıyı da senaryoya yansıtmasına bağlıyordu. "Dizinin iyi sonu olsun ki insanda sonunda iyi duygular uyandırsın, güzel bir ana fikir versin" diyordu.

Çok kez umreye gittik babamla. Çok güzel zamanlar geçirdik. Allah'a şükürler olsun. Umreye giderken saatler öncesinden havalimanına gidip beklerdik. Zaten çok tez canlıydı, erken gitmeseydik evde duramazdı da heyecandan. Bir şey yapılacaksa hemen yapalım, hemen hallolsun isterdi. Hiç tembelliği yoktu.

Mekke-Medine arası yolculuklarda hep Taha ağabeyimden mikrofona ilâhi söylemesini isterdi. Çok severdi abilerimin ilâhi

söylemesini. Oraya diğer memleketlerden gelen umrecilerle çok güzel anlaşırdı. Arapça, Farsça, İngilizce ve Türkçeden karışık cümlelerle iletişim kurardı, kullandığı bu dile "tarzanca" derdi.

Bir gün babamla Mescid-i Haram'da sohbet ederken Suudlu biri babamın söylediği bir hadise kulak misafiri olmuş, hemen girdi sohbete ora öyle değil böyle diye. Hangi hadisti hatırlayamasam da babam doğrusu öyle değil böyle demişti, hatta telefondan açıp göstermişti bile hadisi ama Suudlu bir türlü ikna olmamıştı. Tabii sonra tatlıya bağlandı ama sonuç olarak babam orda da doğrunun peşini bırakmamıştı.

Mango suyunu çok severdi. Oradayken yediğimiz öğle yemeklerinde mango suyunu eksik etmezdik. Gittiğimiz otellerde öğlen yemeği verilmediği için biz yiyecek götürürdük. Babamın umre yiyeceği klasiktir: Kaşar peyniri, zeytin ve kavurma... Tabii o zamanlar pahalı değildi bu kadar.

Umrelerden birinde otel Kâbe'ye çok yakın değildi. Bu yüzden namaza geç kalırsak seccademizi alıp otelin önündeki üçgen bir kaldırımda uyardık cemaate. Orada bir sürü kuş olduğu için "kuş mescidi" diyordu.

Biraz da gündelik hayatından bahsetmek istiyorum.

Sabahları bazen simit alır da gelirdi, ailecek salonda yerdik. Tereyağlı simit mi alsam, normal kara simit mi alsam ikilemine düşerdi. Tereyağlı simidi severdi ama pahalılığından dolayı çok almak istemezdi.

İşe giderken ailecek toplanır uğurlardık. İşe hep bilgisayarını götürürdü kitabıyla uğraşabilmek için. Giderken biz varsak çantasını verirdik, yoksak önce çantasını kapının önüne koyar, ayakkabısını giyer, sonra çantasını geri alıp işine giderdi.

Kendisinin sevmediği şeyleri başkalarının yaşamasını da istemezdi. Mesela yaz aylarında sıcaktan çok rahatsız olduğu için klimasız oğullarına klima hediye etmiştir.

Yazın özellikle, eve çok bitkin gelirdi, hemen soğuk bir şeyler isterdi. Soğuk su, varsa vişne suyu, karpuz veya üzüm... Bunun

için evde hep karpuz bulundurmaya çalışırdım, karpuzu çok severdi. Dışarıda karşılaşıldığı zaman mutlu olurdu, mutluluğu yüzüne tatlı bir tebessümle yansırdı.

Müzik dinlemeyi severdi. Son zamanlarında hep hüzünlü parçalar dinlemiş. Babamın çok dinlediği müzikleri abim derleyip oynatma listesi yapmış. Bu müzikleri dinleyince sanki babam masasında çalışırken müzik dinliyormuş da sesi odama geliyormuş gibi hissediyorum.

Cuma namazına beraber giderdik Çarşı Camii'ne. Temiz hava için dışarıda kılmayı severdi. Yaşlılıktan ötürü namazı ayakta kılmakta zorlanmasına rağmen farzını ayakta kılardı. Sünnetine ise ayakta başlayıp bacaklarının yorgunluk durumuna göre diz çökerek veya ayakta devam ederdi.

Cuma çıkışı Nureddin'le beni çarşıya yollardı. Birimize kasaptan tavuk, diğerimizeyse kuruyemişçi Metin amcadan sarı hurma, tuzlu fıstık ve dakota çekirdeği aldırırdı. Çekirdek tuzsuz olacak çünkü tuzlusunu ne kadar severse sevsin dilini yara yapıyor. Fıstık tuzlu olabilir çünkü yerken çitlenilmediği için dille çok teması yok. Sarı hurma, tuzlu fıstık ve tuzsuz çekirdek nöbetlerin olmazsa olmazı yiyecekler çünkü onlar olmadan zaman geçmiyor ve filhakika sıkılıyor babam.

Cuma çıkışları ya eve döner ya da telefoncu Fatih ağabeye uğrayıp sohbet ederdi. Son zamanlarda namaz çıkışı Mahmut Hoca ve Talat ağabeye de denk gelmeye başlamıştı, onlarla sohbet ederdi. Caminin önünde bir kayısı ağacı vardı. Oradan geçerken zerdali koparıp yerdik babamla. Zerdaliyi severdi.

Mesleğinin de etkisiyle uyku problemi vardı ve uykusu hafifti. Bu yüzden yatsı namazını biraz uykusunu alıp saat üç civarı kılmayı severdi. Sabah namazına uyandığımda onu bilgisayar başında çalışıyor olarak görürdüm genelde.

Sesleneceği zaman abi diye seslenirdi. Yanına çağıracağında sevgiyle ve ahenkli bir şekilde *Lüt-fulla-haabii* diye çağırırdı. Abi diyerek aramızdaki statü farkını kaldırıp samimi bir sohbet ortamı oluştururdu. Bu seslenmesinin asıl sebebinin ne oldu-

ğunu bilmesem de bence bize abi diyerek adeta "Ey oğullarım, rabbiniz birdir, babanız da birdir; benim size, sizin de bana üstünlüğünüz yoktur; üstünlük ancak takvadadır!" diyordu.

Bu satırları eski koltuğum kırıldığı için babamın koltuğunda yazıyorum. Babamın çalışma yeri salonun masasıdır, koltuğu salonun sandalyesidir. Mobilyalar değişince bile koltuğunu değiştirmemiştir. Şimdi onun koltuğunda ben oturuyorum. Bu koltuğa oturuşum geçici olsa bile inşallah ömrümün sonuna kadar onun yolundan gitmek, onun gibi biri olmak istiyorum. Onun okuduğu ve yazdığı kitapları okumak, söylediği sözleri söylemek, öğütlerini dinlemek istiyorum. Onun yaptığı gibi ben de insanları doğru yola çağırmak istiyorum.

Allah ondan razı olsun, mükemmel bir baba oldu. Onunla yirmi iki sene geçirmeyi nasip ettiği için Allah'a sonsuz şükürler olsun. Allah cennette tekrar görüşmeyi nasip eylesin...

11 Mayıs 2023 - Sincan

Lütfullah Erkaya - Metin Erkaya, 2020

ONA HEP BİLİMSEL SORULAR SORARDIM

Muharrem Nureddin ERKAYA[1]

Babamı düşündüğümde aklıma gelen anılardan ilki Mescid-i Haram'da, büyük ihtimalle inşaatlar başlamadan önceki müezzin mahfilinin altında, oturmuş Kâbe'yi seyrederken bana Fîl Vakası'nı anlatıp Fîl sûresindeki kelimelerin anlamlarını tek tek açıklayarak mealini yapmış olmasıdır. Bu yüzden küçükken Fîl sûresi aklıma kazınmıştı. Babam yıllar sonra İmam Hatip'te okuduğum yıllarda da bana ezber çalıştırırdı. Âyetleri tek tek okutturur, her âyetin kelime kelime mealini verir sonra tefsir ederdi. Bazen anlamını bilmediği kelimeler çıksa da çoğu kelimeyi bildiği için anlamı toparlardı. Arapça birikimi, ömrünü şeyhlerinin kitaplarını hazırlamakla geçirmesi dolayısıyla oluşuyordu herhalde.

Babam iyiliği emrederdi, bir kötülük gördüğünde de eliyle

[1] Metin Erkaya'nın oğlu. Muharrem Nureddin Erkaya, 2003 yılında Ankara'da dünyaya geldi. İlk ve ortaöğrenimini Sincan'da tamamladı. 2021 yılında THK Üniversitesinde Bilgisayar Mühendisliği Bölümünde lisans eğitimine başladı. Halen eğitimine devam etmektedir.

düzeltmeye çalışırdı. Bir keresinde umrede ya Mescid-i Haram'da, ya da Mescid-i Nebevî'de yürürken oturup ellerini kapatmış dua eden Güney Doğu Asyalı birisini görmüştük. Babam hemen onun yanına gidip "ellerini böyle açacaksın, kapatmayacaksın" gibi bir şeyler söyleyip elleriyle göstermeye çalışmıştı.

Geçmiş yılları düşününce babamın sabahın erken saatlerinde kahvaltı hazırladığı aklıma gelir. Bir gün sabahın erken vaktinde mutfaktan gelen ilâhi seslerine uyandığımı hatırlıyorum. Babam erkenden kalkmış, ilâhi söyleyerek kahvaltılık bir şeyler pişiriyordu. Herhâlde kendine has bir usulde patates kavuruyor, kıymalı menemen veya ekmek balığı yapıyordu... Fakat babam ilâhi söyleyerek hem bizi namaza ve okula kaldırmış hem de doyurmuş oluyordu.

Hasta olduğumuzda hemen bize ilaç verirdi. Onun sayesinde hiç doktora veya aile hekimine gitmeme gerek kalmazdı. Hastalara antibiyotik vermekten çekinmezdi. Çünkü biliyordu ki antibiyotik vermeyince o hastalık daha da ağırlaşacak ve bu sefer daha çok antibiyotik kullanmayı gerektirecekti.

Son bir iki senedir babamla cumaları Çarşı Camii'ne giderdik. Yere hasır serip orada kılardık. Çıkışında da camii için para toplayanlara ve dilenenlere yardımda bulunurdu. Camii'nin uzun, kırık dökük, korkuluksuz merdivenlerinden inip çıkarken başı dönecek, ayağı kayacak diye korkardım. Cami çıkışında Mahmud Hoca ve Talat abi ile görüşürdü. Bazen Mahmud Hoca ile bir yerlere oturup sohbet ederlerdi. Telefoncu Fatih abinin yanına gidip biraz da orada otururdu.

Babam, son senelerde sabahları saat 7'ye varmadan 5-10 dakika önce trene yetişmek için evden çıkardı. Bazı nöbetleri için ise akşamları saat 17'ye varmadan 5-10 dakika önce çıkardı. Lütfullah abimle hemen uğurlamak için kapıya giderdik, çantasını verirdik. Nöbetten de sabah 9-10 gibi dönerdi. Eskiden eve gelmeden önce birkaç yere uğrar, alışveriş yapardı. Bazen telefoncu Fatih Koç'a uğrardı. Fakat son zamanlarında eve

geldiğinde çok yorulmuş, hâli dermânı kalmamış oluyordu. Nöbetten dönüp eve geleceği zaman kapıyı hemen açmak için o saatlerde tetikte olmaya çalışırdım. Geldiğinde hemen çantasını alıp su getirirdim. Sonra biraz dinlenirdi. Kavun, karpuz, üzüm, kiraz veya vişne suyu gibi evde olan meyvelerden isterdi. Hazırlayıp getirirdik. Bir aralar eve gelirken hep simit alırdı, salonda oturup hep beraber yerdik. Son zamanlarında nöbetten dönerken çok alışveriş yapamayıp hemen eve gelirdi. Geldiği gibi Air Conditioner'ı açardı. Biraz dinlendikten sonra servis ettiğimiz şeylerden yerdi. Daha sonra da biraz uyumaya çalışırdı.

Evdeyken yanına gittiğimde çoğu zaman onu laptobunun başında yazılarla, sohbetlerle uğraşırken görürdüm. Çalıştığı odanın kapısını çalıp girdiğimde sevecen bir gülümsemeyle "Efendim?" diyerek karşılardı.

Küçükken ona hep bilimsel sorular sorardım. O da pek çok kişinin bilemeyeceği konularda sanki kendi alanıymış gibi cevap verebilirdi. Tahsili tıp alanında olsa da birçok konuda kitaplar okuyup araştırmalar yaptığı için hemen her konuya hâkimdi. Dînden, dilden (gönülden), tilden (dilden), târihten, tıptan, fizikten, astronomiden, sosyolojiden, siyasetten anlardı. Umrede Mescid-i Haram'ın ve Mescid-i Nebevî'nin avlusunda otururken gökteki yıldızların hangi yıldızlar olduklarını söyler, Mars'ı, Venüs'ü gösterirdi.

Babama pek çok konuda sormak istediklerim vardı. Hem dînî konularda hem tarihî konularda hem de kendi yaşamının tarihi ve kendi yaşamı hakkında... Lise zamanlarımda derslerim kötü olduğu için dersleri sorup da üzülecek diye yanında oturmaktan çekinirdim. Daha sonraları da rahatsız etmek istemediğim için çok gidip konuşamadım.

Son zamanlarında nöbetten döndüğünde çok rahatsız bir şekilde dönüyordu. Hemen istirahat etmesi gerekiyordu. Yaz vakti olduğu için sıcaktandır diye düşünüp havalar serinleyince rahatlar diye ümîd ediyordum. Sonbahar geldiğinde de artık

yakında rahatlar diyordum. Meğer gelen son baharıymış. Allah ahirette rahatlık versin...

12 Haziran 2023 - Sincan

Metin Erkaya - Muharrem Nureddin Erkaya - 2020

SOHBET ARKADAŞLARININ YAZDIKLARI

Sene 1979-1980 İstanbul Vefa'daki İlim Yayma Yüksek Talebe Yurdunda merhum Metin Erkaya abimizle beraber iken, Metin abimiz öğrencilerin başkanı pozisyonda idi. Metin abimiz talebelerin maddi ve mânevî her şeyiyle ilgilenirdi. Cuma ve pazar günleri yurttaki öğrencilerin odalarını tek tek dolaşır, İskenderpaşa'da icra edilen, Hocamız ve Mürşidimiz merhum Mehmed Zahid Kotku Hazretleri'nin hadis-i şerîf, tasavvuf ve tarikat sohbetlerine ve derslerine öğrencileri toplu halde grup grup götürürdü. Bu minval üzere hareket ederek, tasavvuf ve tarikata meyilli olan birçok arkadaşın ders almasına vesile olmuştur. Allah razı olsun. Allah gani gani rahmet eylesin. Mekânı cennet, makamı Firdevs-i Âlâ olsun...

Bekir ŞAHİN

22 Mayıs 2023 – Yenikent

***

2001 Şubat ayı merhum Hocaefendimiz'in cenazesinden sonra akşam namazı için Eyüp Sultan Camii'nin avlusunda beklerken bizleri toplayıp ders tarif etmişti merhum Metin ağabey. Bir hadis hocası kadar muhaddis, bir tefsir hocası kadar müfessir, bir fıkıh hocası kadar fakih bir kişiliğe sahipti. Naifliği, hoşgörüsü ve mütevazılığı ile eşsiz bir insandı. Haftalık sohbetleri iple çekerdim. Daha kendilerinden istifade edeceğimiz çok bilgi vardı. Cenâb-ı Hak rahmetiyle muamele eylesin... Cennetinde kavuştursun... Vesselam.

Hüseyin ŞANVER

22 Mayıs 2023 – Sincan

***

1995-1996 yılları hem tasavvuf hemde Metin abimizle yeni tanıştığım yıllardı. Ben her zaman beden olarak okuduğum sınıftaki çocukların en küçüklerindendim. Babam da beni farklı doktorlara götürüyor, belki bir sebebi vardır diye kontrol ettiriyordu. Metin abiyle tanışınca lise birinci sınıfa giderken ona da bir görünelim diyerek muayenehanesine gittik. Babam başladı Metin abiye anlatmaya... İştahsızlık yaşadığımı, yemediğimi büyüyemediğimi filan anlatınca -hiç unutmuyorum- Metin abi dedi ki: "Ne olacak, gelişecek de tarlada tapanda mı çalıştıracaksın? Kitap okusun, derslerine çalışsın, aklını geliştirsin..." Hâlâ kulaklarımda o sözleri. Yani hem maddî hem mânevî doktor gibi güler yüzlü, güzel yürekli abimiz. Hatmeden sonra halimizi hatırımızı sorardı. Gündemle ilgili değerlendirmelerde bulunması, bizlere fikirler vermesi ve fikirlerimizi sorması çok hoşumuza giderdi. Allah gani gani rahmet eylesin... Mekânı cennet, derecesi âlî olsun... Allah cennetinde hocalarımızla buluştursun... Allah ondan razı olsun...

Alpaslan SAĞLAM

23 Mayıs 2023 – Sincan

***

Sene 2012, lise öğrencisiyken, Metin amcanın oğlu Abdüllatif Erkaya'nın daveti üzerine çekingen bir hâlde olsam da haftalık cuma sohbetine katılmıştım. Metin amcayla tanışıklığım bu cuma sohbetinde, utangaç bir insan olarak başlamıştı. Benimle çok yakından ilgilenmişti. Bir arkadaş edâsıyla yaklaşıp, sohbet etmesi beni çok memnun etmişti. Sanki yeni tanışmıyoruz da çok eskiden beridir beni tanıyormuş gibi hissettirmişti.

Günden güne toplum içerinde daha rahat bir şekilde kendimi ifade etmeyi herhalde ondan öğrenmiştim. Kendisinin her konuda bilgi ve birikimi olması beni çok şaşırtıyordu. Bir insan bu kadar bilgiyi nasıl hafızasında tutar diye aklımdan geçirmiyor değildim. Kendisi ile ilgili anılarını daha ilkokul seviyesinden başlıyarak, sanki o anı tekrar yaşatıyormuşcasına karşı tarafa

aktarabiliyordu. Hüzünlü, hiddetli ve mizahi tarafına çok kez şahit oldum. Mahmud Esad Coşan Hocaefendimizin sohbetlerini dinledikten sonra anıları tazelenir, çok duygulanırdı. Tarihine, gününe, saatine kadar hatırlar bizlere öyle anlatırdı. İslâm'ı hayatımıza tatbik etmemizi her defasında vurguluyordu. Kınayanın kınamasından korkmamamızı, İslâm'da yeri olmayan her türlü durumdan kaçınmayı bizlere tavsiye ediyordu. "Yahu bundan ne olacak?" denilecek meselelerde bile hiddetli tarafını gösteriyordu. Aynı zamanda gündelik konulara mizahi bakış açısı da katardı. Dikkatle kendisini dinleyip, gülüşürdük.

Evlilik çağına geldiğimde, dini nikâhımı kıyması için rica etmiştim. Evlilik ve nikâh ile ilgili notlar hazırlayıp bizlere bu konunun hassasiyetini, önemini aktarmıştı. Nikâh akitnâmemdeki arap alfabesi imzası çok hoşuma gitmişti. Evlendikten sonra umre yapmak nasip oldu. Lise yıllarımdayken, evlendikten sonra "umreye gideceksin" deselerdi, heralde pek ihtimal vermezdim. Vesile olanların iyiliğine şahit olacağım.

Bir gün sürekli öksürdüğümü görünce oğluna telefonla ulaşıp, evdeki ecza dolabından ilaçlar getirtmişti. Sonrasında hastalığımı takip etmesi beni çok mutlu etmişti. Kalp ameliyatı sonrası yoğun bakım ziyaretine gittiğim için bir nebze içim ferahlıyor. Son gittiğim ziyaretimde "Vücudum üşüyor, üstüme birşeyler örtebilir misin?" demişti. Ellerini, kollarını ısıtmaya çalıştım. Biraz olsun üşümesi geçmişti. "Hepinizden Allah razı olsun..." diyerek teşekkür etmişti.

Bir konuda aklıma takılan bir şey olduğunda: "Metin amcaya sorayım hele bir ne diyecek?.." dediğim çok zamanlar olurdu. Şimdilerde ise "Metin amca olsaydı da sorsaydım keşke..." diyorum. Allah ondan razı olsun... Bizleri Mahşer gününde Peygamber Efendimiz'in "Hamd Sancağı" altında buluştursun... O'na komşu olmayı nasip eylesin...

Mustafa ERDİNÇ

8 Haziran 2023 - Sincan

BAZI SOSYAL MEDYA YORUMLARI

Bu başlık altında Metin Erkaya'nın vefatının sosyal medyada duyurulmasının ardından onun için yazılan yorumlara yer verilecektir. Bu yorumlar onun çevresindekilere samimi yaklaşımını ve üzerlerinde bıraktığı olumlu etkiyi göstermesi açısından önemlidir.

•

"Dolu dolu hakkıyla iyi bilirdik diyebildiğimiz güzel insan... Rahmetle..." (Ş. Kara – 6.2.2023)

•

"Allah rahmet eylesin. Paylaşımlarından çok faydalanmıştım Allah razı olsun. Peygamber Efendimiz ile hocalarımızla buluştursun..." (A. Okuyan – 6.2.2023)

•

"Kullardan fazla takdir görmeyen ömürlük işleri, tek kişilik gayreti ile bir yayın heyeti gibi gerçekleştiren Metin Erkaya'nın ecrini Allah ü Teâla bol bol versin."

•

"Gerçek bir mücahit kardeşimizdi! Allah ona gani gani rahmet eylesin ve mekânı cennet olsun..." (M. Şener – 6.2.2023)

•

"Üniversite yıllarında tanıdığım kalender, samimi, takdir ettiğimiz bir kardeşimizin vefatı haberine çok üzüldüm. Allah (cc) taksiratını hasenatta tebdil, makamını cennet eylesin..." (Y. Baş – 6.2.2023)

"Metin ağabey ile bir ay önce telefonla görüşmüştük, heyecanla yeni çalışmaları anlatmıştı. Mekânı cennet olsun. Allah gani gani rahmet eylesin..." (E. Deniz – 6.2.2023)

•

"Allah Metin kardeşimize rahmet eylesin... Mekânını cennet eylesin... Allah sizlere sabr-ı cemil ihsan eylesin... Metin kardeşimiz gayretli bir Müslüman çok çalışkan bir sufi idi. Birçok gencimizin salâh ve felâhına vesile oldu. Aynı zamanda velúd bir yazardı. Allah çok sevdiği Rasulullah, ashabı, Mehmed Zâhid Kotku, Necati Coşan ve Mahmud Esad Coşan hocalarımıza kavuştursun..." (M. Yavuz – 6.2.2023)

•

"Ömrünü İslâm'a ve İslâmî hizmetlere adamış gönlü yüreği güzel hizmet insanı. Rabbim mekânını cennet eylesin inşallah..." (R. Yıldırım – 6.2.2023)

"Allah rahmet eylesin... Mekânı cennet olsun... Çok gayretli, hoş sohbet bir insandı. Gayret ve çaba ile geçmiş bir ömür... Öğrenciliğimizde tanışmak kısmet oldu." (M. Uluyol – 6.2.2023)

•

"Dr. Metin Erkaya abiye Allah'tan rahmet dilerim. Kendisiyle 1988'de tanıştık. Hakkı çok var üzerimizde. Mü'min muvahhit ve âlim birisiydi. Mesleği doktor olmasına rağmen asıl mesleği İslâmî çalışmalardı." (A. Ölmez – 6.2.2023)

•

"Bize anlatırken sevginden gözün dolardı Peygamber Efendimiz'i, sahabe efendilerimizi... Allah cennetinde buluştursun Metin abim." (F. Koç – 6.2.2023)

•

"Allah gani gani rahmet eylesin... Sohbetinden, arkadaşlığından keyif alırdım. Allah dostu kardeşim benim. Rabbim sana merhametiyle muamele eylesin... Akrabalarının ve tanıyan herkesin başı sağ olsun." (S. Akkuş – 6.2.2023)

•

"Rabbim rahmet eylesin mekânı cennet olsun inşallah. De-

ğerli bir büyüğümü kaybetmenin derin üzüntüsü içerisindeyim. Sincan İmam Hatip'te okuduğum yıllarda maddi manevi çok desteğini gördüm, evinde misafir kaldım. Hepimizin başı sağ olsun, Rabbim sizlere sabırlar ihsan eylesin..." (O. Eski – 6.2.2023)

•

"Çok üzüldüm benim çocukken doktorumdu. Rahatsızlandığımda ona giderdim. Allah rahmet eylesin..." (N. Ayhan – 6.2.2023)

•

"*İnna lillahi ve innâ ileyhi raciûn.* Metin abime Rabbim rahmetiyle muamele etsin ve yakınlarına sabırlar dilerim. Kendisinin hem birisine kömür çektirdiği halde yardım etmesini dinlediğimi hatırlıyorum. Demiş ki ben bir doktorum kazanıyorum. Rızkı benim üzerimden olan birisinin rızkına engel olmamak için ücretini veriyorum. Ayrıca ona yardım ederek spor yapıyorum demişti." (H. Vatansev – 6.2.2023)

•

"*İnna lillahi ve innâ ileyhi raciûn.* Allah rahmet eylesin... Uzun süre Sincan'da birlikteliğimiz oldu. Onun mümin mücahid ve iyi bir derviş olduğuna, mesleği doktor olmasına rağmen İslâmi ilimlerle meşgul olduğuna şahidim. Rabbim rahmetiyle muamele eylesin..." (C. Dursun – 6.2.2023)

•

"Metin kardeşimiz sadece bir doktor değil aynı zamanda çok değerli bir gönül adamıydı. Allah rahmet eylesin... Mekânı cennet olsun... Yakınlarına ve sevenlerine Rabbim sabır ihsan etsin..." (A. Aydın – 6.2.2023)

•

"Allah rahmet eylesin, mekânı cennet derecesi áli olsun... Ben bütün doktorların en üst seviyede Allah'a inanmaları gerektiğini düşünürdüm fakat gördüklerim hiç öyle değillerdi. Doktor Metin abiyi görünce imanlı doktor da varmış dedim. O zaman

çocuktum, şimdi de ne zaman inançlı bir doktor görsem hep Metin abi gelir aklıma." (H. Baykara – 6.2.2023)

•

"Rabbim rahmetiyle muamele eylesin, mekânı cennet olsun... Yetişmemizde, dünyayı ve ahireti anlamamızda çok emekleri var üzerimizde. Allahım gani gani Rahmet eylesin..." (N. Yayla – 6.2.2023)

•

"Hey gidi Metin abi! O kadar duygusal, hassas... Ses tonu halen kulaklarımda. Hangi sözü söylesek boş... Geç de olsa Allah tanışma fırsatı verdi. Allah rahmet eylesin... Mekânı cennet olsun inşallah..." (A. E. Çataloğlu – 6.2.2023)

•

"Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun... Bir yıla yakın aynı merkezde çalışmıştık. Bir insan için söylenebilecek ne kadar güzel şey varsa hepsine sahipti. Allah rahmeti ile muamele eylesin... Mekânı cenneti âlâ olur inşallah." (A. Ummahan – 6.2.2023)

•

"Allah rahmet eylesin, mekânı Cennet-i Firdevs-i Âlâ olsun inşâllah. Eyüb Sultan'da şadırvan başında abdest alırken tanışmıştık. Rabbimiz sevdiklerine kavuştursun inşâllah." (A. Efe – 6.2.2023)

•

"Allah rahmet eylesin Metin abime! Aslında o benden yaşca küçük. İlim Yayma Vefa Yurdundan tanıyorum. Olgunluğuyla, ahlakıyla... Ben ona o nedenle abi diyorum beni Mehmed Zâhid Kotku (rh.a.) ile tanıştıran kişidir ayrıca. O nedenle kendisine derin bir saygı duyuyorum. Allah rahmet eylesin. Onun gerçek bir mü'min muvahhid olduğuna şahitlik ederim." (H. Kılınçarslan – 7.2.2023)

•

"*İnna lillahi ve innâ ileyhi raciûn.* Allah rahmet eylesin... Dört yıl Sincan'da Metin abilerin kurmuş olduğu vakıf orta öğrenim

öğrenci yurdunda idareci olarak kaldım. İmam Hatip ve farklı okullardan ortaöğrenim öğrencilerinin kaldığı bir yurttu. Öğrencilerden cüzi bir ücret alınır çoğunu Metin abi cebinden veya çevresindeki yakınlarından temin ederdi. Ayrıca Eryaman'daki yurt inşaatına da yardım eder ve çevresindekileri de teşvik ederdi. Daha sonra orası Ferda koleji oldu. Ayda bir iki sefer yanına birkaç sağlıkçı öğrenci genelde tıpta okuyan öğrencilerden alır masraflarını da karşılar İstanbul'a Hocaefendi'nin sohbetine götürürdü. Derdi ki: 'Bazen nefsim 'Sen masraf edip gidiyorsun, muayenehane kapalı kalıyor...' diyor, hemen 'lâ havle' deyip yoluma devam ediyorum. Pazartesi gelince o iki günün iki katı hasta geliyor. Rabbim onun bereketini veriyor.' Çok alçak gönüllü ve mütevazı bir Allah dostuydu. Rabbim rahmetiyle muamele eylesin..." (C. Dursun– 7.2.2023)

•

"Kendisini şahsen tanımak nasip olmadı ama büyük hocaların sohbetlerini yazılı hale getirmek suretiyle gerçekleştirdiği sadaka-i câriyelerine şahit oldum. Rabbimiz sa'yini meşkûr eylesin, mekânı cennet olsun inşâallah." (İ. Balkanlıoğlu – 7.2.2023)

•

"Metin abi o zor günlerde rahmetli Esad Coşan Hocamızın tam bir bendesiydi. İyi bilirdik... Cenab-ı Hak gani gani rahmet eylesin..." (A. E. Bal – 7.2.2023)

•

"Allah rahmet eylesin, mekânı cenneti-ala olsun... Çok şanslıyım ki Metin hocamızla farklı iki merkezde birlikte çalışma şansım oldu. Birlikte nöbetler tuttuk. Unutamayacağım sohbetlerimiz oldu. Takva sahibi ve bir o kadar da vatansever bir insandı. Allah rahmeti ile muamele eylesin, yattığı yer cennetten bir parça olur inşallah." (A. Ummahan – 28.4.2023)

•

"Rabbim mekânını Cennet, makamını âlî eylesin inşallah.

Vefa'da İlim Yayma Yurdunda birlikte kaldık. Gerçek bir dost ve kardeşim idi." (M. Çalışkantürk – 28.4.2023)

•

"Bu âlemde eski ve yalnız dost olarak kaldı belki ama orada çok sevdiği dostları ve Allah'ın sevgili kulları ile meşk halindedir inşallah. Rahmet olsun." (D. Duyar – 28.4.2023)

SONUÇ

Metin Erkaya, eserleriyle ve insanların gönüllerine dokunmasıyla hem yakın çevresinde hem de İskenderpaşa tarihinde önemli izler bırakan bir derviştir. O, bir taraftan Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi'nin dizinin dibinde yetişme imkânı bulması yönüyle İskenderpaşa'nın son dervişlerinden, diğer taraftan da İskenderpaşa'daki kazanımlarını tüm insanlığın istifadesine yayınlarıyla sunabilmesi yönüyle son aksiyonerlerdendir. O'nun temel gayesi ulaşabildiği herkesin kendisi gibi tasavvuf yoluna girmesi, hocaefendilerden feyz alması ve böylece hayatını yeniden şekillendirmesidir. Bu gayeyle onlardan duyduğu her bilgiyi insanlığın istifadesine sunmak üzere kayda geçirmeyi temel bir vazife bilmiş ve hayatını bu uğurda adamıştır. Yayınladığı seksen dört cilt eserin yanında gazete ve dergi faaliyetleri onun bu doğrultuda tek başına bir yayın kuruluşu gibi faaliyet göstermesinin bir mahsulüdür.

Esad Hocaefendi'nin teşvik ve desteğiyle başladığı yayın çalışmaları Metin Erkaya'nın yaşamının merkezine oturmuştur. O, çalışmalarını daha rahat yürütebilmek için muayenehane hekimliğine devam etmiş, ekonomik sıkıntılar baş gösterdiğinde dahi kitap çalışmalarını aksatmaması için resmi bir kuruluşa geçiş yapmamıştır. Kitaplar uğruna dünyalık imkânlardan geçen Metin Erkaya'nın Esad Hocaefendi'den duyduğu övgü dolu sözler, onun için en büyük mükâfat olmuştur.

O'nun düşünce dünyasında Mehmed Zâhid Efendi ve Esad

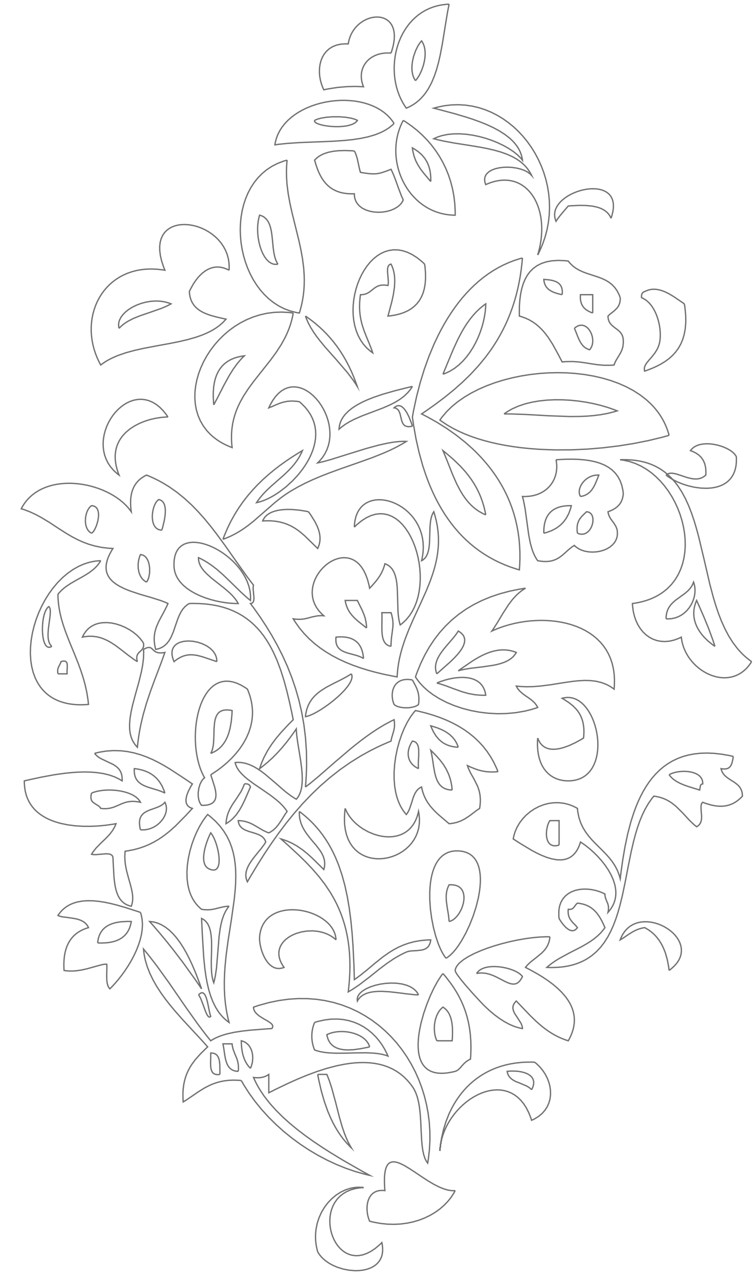
Hocaefendi, hedefe giden yolda bir vasıta olmuştur. Buradaki temel gaye, Hocaefendilerin sohbetleri, yönlendirmeleri ve himmetleri vasıtasıyla Peygamber Efendimiz'e (sas) ulaşmaktır. İskenderpaşa'daki sohbetlerin merkezinde hadislerin ve Peygamber Efendimiz'in (sas) sünnetinin yer alması da bu gayeye hizmet etmektedir. Böylece Peygamber Efendimiz'i (sas) gönülden sevip ona tâbî olan ihlâslı bir toplumun oluşması hedeflenmiştir. Metin Erkaya'nın konuşmalarında Peygamber Efendimiz'i (sas) dilinden düşürmemesi bunun en güzel örneğidir.

Metin Erkaya, çok okuyan bir kimse olması itibariyle seviyeli konuşmalarıyla da dikkat çekmektedir. Özellikle Peygamber Efendimiz'in (sas) ve ashabının hayatını çok iyi bilmesi ve bunun yanında tefsir, hadis, fıkıh ve tasavvuf ilimlerine dair temel kaynakları okumuş olması, sohbetlerini bilimsel bir temele oturtmaktadır. O, tarihî ve kültürel birikimiyle muhatabın seviyesine göre konuşabilmekte, bir akademisyen yahut bir çiftçi olması fark etmeksizin toplumun her kesiminden kimselerle çok rahat iletişim kurabilmektedir. O, tatlı dili ve muhatabını hayrette bırakan misalleriyle gönüllere girmeyi başarabilmiştir. Haksızlık karşısında susmayıp daima müdahale etmeyi bir prensip edinmiştir. Bazen trende yanında oturduğu bir gençle, bazen de caminin şadırvanında abdest alırken karşılaştığı bir öğrenciyle çekinmeden diyalog içerisine girmiş ve böylece yaşamı boyunca irtibatı koparmayacak dostluklar kurabilmiştir. Onun bu girişken tavrı, öğrencilik yıllarından son günlerine kadar kazandığı insanlarla Türkiye'nin neresinde olunursa olunsun Metin Erkaya'nın bir tanıdığına rastlamayı mümkün kılmıştır.

Metin Erkaya sohbet etmeyi, bildiklerini insanların istifadesine sunmayı, özellikle İskenderpaşa'nın geçmişi ve geleceği üzerine mütalaalar yapmayı çok seven bir derviştir. Bu kitabın oluşmasında da büyük oranda onun muhtelif zamanlarda yaptığı konuşmalar temel alınmıştır. Onun konuşmaları

incelendiğinde hiçbir zaman şahsını öne çıkartmadığı hemen dikkat çekmektedir. Merkezde daima Mehmed Zâhid Efendi ve Esad Hocaefendi yer almaktadır. Metin Erkaya, onlarla ilgili bir meseleden söz edecekse bir şekilde hatırasını anlatmaktadır. Bunun haricinde kendi yaşantıları onun nezdinde bir önem arz etmemektedir. Bundan dolayı hatıraları ve anlattıkları şahsi yaşantısından ziyade İskenderpaşa'nın tarihine ışık tutacak bir mahiyet arz etmektedir.

Metin Erkaya, mesleğindeki mahareti, bilimsel ve kültürel birikimi, İskenderpaşa Cemaati'ne olan hizmetleri, yayın çalışmaları, çevresindeki insanlarla kurduğu samimi dostluklarıyla hayatı dolu dolu yaşamış örnek bir şahsiyettir. Ne var ki onun en büyük hayali olan kitap çalışmalarını tamamlamaya ve hazırladığı kitapların basıldığını görmeye vadesi yetmemiştir. Temennimiz onun eserlerinin layık olduğu veçhile yayınlanarak insanlığın istifadesine sunulması olacaktır.

KAYNAKLAR

Ahmed Cevdet Paşa. *Açıklamalı Mecelle: (Mecelle-i Ahkam-ı Adliye)*. İstanbul: Hikmet Yayınları, 1979.

Coşan, Mahmud Esad. *Hadis Dersleri*. haz. Metin Erkaya, 2008. http://www.esadcosankulliyati.com/arsiv/kitap

Coşan, Mahmud Esad. *Hazineden Pırıltılar*. haz. Metin Erkaya, 2003. http://www.esadcosankulliyati.com/

Deylemî, Ebû Şücâ‘ Şîrûye b. Şehredâr b. Şîrûye. *el-Firdevs bime'sûri'l-hitâb*. thk. Saîd b. Besyuni Zaglul. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1986.

Erkaya, Metin. "Alimcan Barûdî Efendi". *Büyük İslâm ve Tasavvuf Önderleri*. 503-506. İstanbul: Vefâ Yayıncılık, 1993.

Erkaya, Metin. "Anadolu'da Ermeni Zulmü". *Son Uyarı Gazetesi* Haziran (1998).

Erkaya, Metin. *Anılarla Mehmed Zâhid Kotku Rh.A.*, 2017. http://www.esadcosankulliyati.com/arsiv/kitap/anilarlamzk/anilarlamzk-rha.html

Erkaya, Metin. "Dr. Asım Taşer Bey'i Rahmetle Anıyoruz". *Facebook*. https://www.facebook.com/profile/100003788046261/search/?q=as%C4%B1m%20ta%C5%9Fer

Erkaya, Metin. "Necati Amca'nın Bir Tavsiyesi, Bir Askerlik Hatırası". *Facebook*. https://www.facebook.com/profile/100003788046261/search/?q=askerlik

Erkaya, Metin. *Özbekçe'yi Öğreniyoruz*. İstanbul: Ahsen Basın San., 1992.

Erkaya, Metin. *Savaş ve İlk Yardım*. İstanbul: Seha Neşriyat, 1994.

Herevî, Ebû İsmâil Pîr-i Herat Hâce Abdullah b. Muhammed b. Ali el-Ensârî. *Kitâbu Menâzili's-sâirîn*. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1988.

İnsicam. "Ülkemizin Manevi Mimarlarından Mehmed Zahid Kotku Hocaefendi'yi Üç Talebesine Sorduk -I- Dr. Metin Erkaya". *İnsicam Dergisi* 9 (2021), 80-83.

Kotku, Mehmed Zahid. *Râmûzü'l-Ehàdis Dersleri*. ed. Metin Erkaya. 1-8 Cilt. http://www.esadcosankulliyati.com/arsiv/kitap, 2021.

Kuşeyrî, Ebü'l-Kâsım Zeynülislâm Abdülkerîm b. Hevâzin. *er-Risâletü'l-Kuşeyriyye*. thk. Halil el-Mansûr. Beyrut: Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1422.

EKLER:
YAZILARINDAN ÖRNEKLER

ESKİ RAMAZANLAR

Abdüllatîf DUYGULU[1]

Eski Ramazanlar deyince çok eskilerden değil, bundan 10 sene, 15 sene öncesinden [1973-1975 arasından], öğrencilik yıllarında İskenderpaşa Camii'nde geçirdiğimiz Ramazanlardan bahsetmek istiyorum.

Caminin arka tarafındaki yurtta kalıyorduk. Otuz arkadaştık. Efendi Hazretleri (Rh. A.) imamlık yapıyorlardı. Çok zaman namazları kendileri kıldırırlardı. Namazlardan sonra cemaatle yakından ilgilenirler, camiden evin kapısına kadar sıralanmış olan muhtelif kimselerin dertlerini dinler, yardımcı olmaya çalışırlardı. Kapıları her zaman açıktı. Her fırsatta hakkı tavsiye ederler, büyük küçük herkese şefkatle muamele ederlerdi.

Ramazan ayı gelince, ilk teravih kılındıktan sonra Ramazan hakkında kısa bir konuşma yaparlar ve cemaatin Ramazan'ını tebrik ederlerdi. Bir seferinde şöyle dediklerini hatırlıyorum:

"—Bu Ramazan'da beş şeye dikkat edelim, dostlarımıza ve ahbaplarımıza da söyleyelim: Gözümüze hâkim olalım, günah-

---

[1] Dr. Metin ERKAYA'nın müsteâr adıdır.

lara bakmayalım!.. Kulaklarımıza hâkim olalım; kötü, günah şeyleri duymayalım!.. Ağzımıza hâkim olalım, ağzımızdan kötü söz çıkartmayalım!.. Gırtlağımıza hâkim olalım; haram lokmayı boğazımızdan aşağıya indirmeyelim!.. Ellerimize de hâkim olalım, kimseyi incitmeyelim!.. Ramazan-ı Şerif'in kabulü bunlara bağlı... Bunlara hâkim olamazsak, açlık yanımıza kâr kalır!"

Teravihler hatimle kılınırdı. Değişik iki imam kıldırırdı; on rekâtını birisi, on rekâtını birisi kıldırırdı. Efendi Hazretleri de cemaat olarak katılırlardı. İstanbul'un her yerinden gelenler olur, cami dolar taşardı. İmamlardan ince sesli ve hızlı okuyanlar daha çok sevilirdi. Teravihten sonra Hatm-i Hacegân yapılırdı. Efendi Hazretleri bulunmadığı zamanlar, Necati Amca yaptırırdı. Onun kendine mahsus Kuran okuyuşunu ve Hatm-i Hacegân duasını, "*Fetekabbelehâ rabbüha bi-kabûlin hasenin sırrına mazhar eyle...*" deyişini hep hatırlarım.

O zamanlar, Hatm-i Hacegan'dan sonra bir salevat okunurdu. O salevat artık "İskenderpaşa Salevatı" denilecek kadar cami ile özdeşleşmişti. Cemaatle bir ağızdan söylenirdi:

"*Allàààhümme salli alâââ seyyidinâââ muhammedin ve alâââ âââli seyyidinâââ muhammed... Bi-adedi külli dâââin ve devâââin ve bââârik ve sellim... Aleyhi ve aleyhim kesiiirâââ...*"

Sabah namazlarından evvel genç hafızlar bir cüz mukabele okurlardı. Sabah namazından sonra —diğer günlerde olduğu gibi— İşrak vaktine kadar camide beklenir, Evrad okunur, Hatm-i Hacegân yapılırdı. Cemaat ancak İşrak namazını kıldıktan sonra dağılırdı.

Efendi Hazretleri, Ramazan'da çok şevkli ve gayretli olurlardı. Normalde her zaman yaptıkları, cuma günleri cumadan evvel ve pazar günleri ikindiden sonraki hadis derslerine ilave olarak yeni dersler yaparlardı. Bir seferinde (1974) ilk on beş günde, öğle ve ikindi namazlarından sonra yarım saat *Et-Tergîb ve't-Terhib*'den oruç bahsini anlattılar; ikinci on beş günde ise, aynı saatlerde *Münebbihat*'dan ders yaptılar. Daha sonraki yıllar, yatsı namazından önce de ders yaptıkları olurdu.

Akşamları camide iftarlık bir şeyler dağıtılır, daha sonra cemaatle akşam namazı kılınırdı. Efendi Hazretleri, Evvabîn namazını normal günlerde altı rekât kıldıkları halde, Ramazan'da iki rekât kılarlardı. Bir seferinde yine iki rekât kılıp çıkmak istediler. Arkada namaz kılanlar vardı, çıkamadılar. İki rekât daha kıldılar. Çıkarken, kenarda dikilenlere gülerek:

"—Şimdi yemek zamanı, sofuluk zamanı değil!" dediler.

Akşam namazından sonra caminin yemekhanesinde iftar yemeği verilirdi. Yemeklere daha çok öğrenciler katılırlardı. Bazen davet sahibinin yakınları da gelirdi. Cami cemaati, fazla kalabalık etmeyelim diye evlerine gitmeyi tercih ederlerdi.

Yemekte servisi yurtta kalan arkadaşlar yapardı. Efendi Hazretleri'nin sofrasına genellikle misafirler, uzaktan gelen kimseler oturtulurdu. Oranın servisini tecrübeli arkadaşlar yaparlardı. Herkes teberrüken, Efendi Hazretleri'nin tabağından bir şeyler almayı, ondan yemeyi çok arzu ederdi. Tanıdıklarımıza, sevdiklerimize o tabaklardan iletirdik.

Yemekten sonra Efendi Hazretleri, yemek yiyenler için ve davet sahibi için uzun dualar ederlerdi. O yıllarda caminin yaşlı, heyecanlı, sinirli bir müezzini vardı; Efendi Hazretleri'ni de çok severdi. Millet ayağa kalkarken o da bir dua ederdi:

"—Ya Rabbi! Davet sahibinin sa'yini meşkûr, amelini makbul, zenbini mağfur eyle... Hoca Efendimiz'i başımızdan eksik etme! O olmasaydı, bu davetler olmazdı." derdi.

Ramazan'ın son on günü gelince, Efendi Hazretleri i'tikâfa girerlerdi. Kendileriyle beraber 10-15 kişi de i'tikâfa girerdi. Kendileri caminin alt katında, müezzin mahfilinin sağ tarafında bir oda vardı orada kalırlardı. Diğer kimseler caminin üst katında kalırlardı. İ'tikafa girenlerin çoğu yaşlı kimselerdi; İçlerinde bir-iki de genç olurdu.

Efendi Hazretleri i'tikâfa çok önem verirler ve çok tavsiye ederlerdi. Bir seferinde şöyle dediklerini hatırlıyorum:

"—İ'tikâfın faydaları saymakla bitmez. En evvelâ, insanın misafir olduğu zata bakılır. Şimdi, bir bakana misafir olsanız, bir

reis-i cumhura misafir olsanız; onu anlatmakla bitiremezsiniz. Siz, varlıkların sahibi Allah-u Teàlâ'nın evinde, Allah Celle ve A'lâ'ya misafir oluyorsunuz.

Kadir Gecesi bu on günün içerisinde... Bu sünneti ihya etmekle hem Kadir Gecesi'ni kaçırmıyoruz hem de memleketimize gelecek belâları önlemiş oluyoruz.

Şimdi, herkes bir bahane bulur, işim çok diye... Peygamber SAS'deki işler kadar kimde iş vardı? On sene zarfında 27 tane muharebeye girmiş. Milletin işi var, devletin işi var... Fakirlik var, zaruretler var. Öyleyken yine de Cenab-ı Peygamber i'tikâfı bırakmamıştır."

Kadir Gecesi olunca çok şevkli olurlardı. Teravihten sonra, mihrabda oturdukları yerde dualar ve nasihatlar ederlerdi. Hatm-i hâcegân ve sesli zikir yapılırdı. Sonunda musafahalaşma olurdu. Bazen Sakal-ı Şerif ziyareti yapılırdı. En sonunda tesbih namazı kılınırdı.

Son yıllarında (1980) rahatsızlıkları dolayısıyla teravihe kısmen gelebildiler. —Hadis derslerini ve i'tikâfı M. Es'ad Coşan Hoca Efendimiz yaptırdı— Ancak cuma namazlarından sonra 15-20 dakika sohbet edebiliyorlardı. Fakat o yıl çok değişik bir uygulamaları oldu; Ramazan'ın son on günü boyunca, her gün ikindiden sonra evlerinde hatm-i hâcegân ve zikir yaptırdılar. Sesli sessiz değişik zikirler, ileri düzeyde zikirler öğretiyorlar ve tatbik ettiriyorlardı. Birkaç saat sürüyordu ama, içinde bulunulan mânevî hazdan dolayı bitmesini hiç istemiyorduk.

Aradan on yıl geçtikten sonra 1990 Ramazan'ında, bir sabah vakti İskenderpaşa Camii'ne gitmek nasib oldu. İçeriye girerken ruhâni bir havayla karşılaştım, içimi bir huzur kapladı. Bir yere oturdum ama, sanki kâmil bir zât ile diz dize oturuyordum.

Mukàbele okundu. Namaz kılındı. Evrad okundu, hatm-i hâcegân yapıldı. İşrak namazı kılındı. Cemaatin bir kısmı çıktı, bir kısmı içerde kaldı. İçerde kalanlar i'tikâfdaydılar. Çoğu genç kimselerdi, sayıları yetmiş kadar vardı. Halsiz görünüyorlardı ama yüzleri pırıl pırıldı. M. Es'ad Coşan Hoca Efendimiz de üst

katta, perde ile ayrılmış küçük bir bölmede i'tikâfa girmişlerdi. Bir vesile ile yanına çıktık; orada ruhâniyet ve huzur daha da fazla idi. Yanından ayrılmayı canımız hiç istemedi.

O akşam Kadir Gecesi'ydi. Terâvih yine hatimle kılındı, yine iki imam kıldırdı. Hatm-i hâcegân ve dualardan sonra Sakal-ı Şerif ziyaret edildi. Önce yüksek Sakal-ı Şerif rahlesi mihrabın önüne kondu. Cemaat ayağa kalktı, salevat getirilmeye başlandı. Hoca Efendimiz salevatlarla kırk bohçayı açtılar; Sakal-ı Şerif'i öpüp gözlerine sürdüler. Sonra iki eliyle rahlenin üzerinde tuttular. Herkes öpüp gözüne sürüyordu. Sevinç ve heyecan içindeydik; sanki Rasûlüllah SAS'in elini öpüyorduk.

Cemaat çok kalabalıktı. On yıl önceki yaşlı amcalardan 4-5 kişi kalmıştı. O zamanki arkadaşlardan bazılarını gördüm; çocuklarıyla beraber gelmişlerdi. Tanımadığım genç kimseler çoğunluktaydı. Çok şey eskisi gibiydi. Değişen birkaç şey vardı: Efendi Hazretleri gençleşmiş, cami büyümüş, cemaat çoğalmış; biz de yaşlanmıştık...

Ramazan'da kâmil insanların civarında olmak ne güzel!

Mayıs 1991- *İslâm Dergisi*

ALİMCAN BARÛDÎ EFENDİ[1]

Dr. Metin ERKAYA

Alimcan Barudi Efendi 1857 yılında Kazan vilâyetinin Barudiye (bugünkü B.D.T. Tataristan Özerk Cumhuriyeti'nin Porkhovaya Sloboda) yöresinde doğdu. Babası ticaretle uğraşan Muhammedcan Bünyaminoğlu Efendi, annesi Bibi Fahrünnisa Hanım'dır. Beş yaşına gelince Kazan şehrinde bulunan Kölboyu Medresesi'nde okumaya başladı. İlk dört yıl Kur'an okumayı ve Türkçe'yi öğrenmekle geçti. İkinci dört yıl Arapça (sarf-nahiv) okudu. Daha sonraki üç yılı da mantık ve kelâm kitapları okuyarak geçti. Medresedeki hocaları kendisine Buhara'ya gitmesini, tahsiline orada devam etmesini tavsiye ettiler.

1875 yılında kardeşi Azizcan ile birlikte Buhara'ya gitti. Buhara'ya varır varmaz, iyi hocalar aramaya koyuldu, onlarla görüştü. Kitaplıkları dolaşıp iyi ve faydalı kitaplar buldu ve zamanını azami derecede faydalı şeyler öğrenmekle geçirdi. Buhara'nın manevî havası, insanları kendisini çok etkiledi. Bunu kendisi şöyle anlatır:

"Buhara'da geçirdiğim yedi yıl, hayatımın en tatlı bir devri sayılabilir. Buhara halkının ve talebenin sade yaşayışı, insanlık edeplerine riâyetleri; halkın, hatta ulularının ve zenginlerin ilme ve ilim yolunda bulunanlara karşı saygı ile davranmaları,

---

1 Metin Erkaya, "Alimcan Barûdî Efendi", *Büyük İslâm ve Tasavvuf Önderleri* (İstanbul: Vefâ Yayıncılık, 1993), 503-506.

benim pek hoşuma gidiyor, ders ve mütalaa babında neşatımı arttırıyordu. Genç şakirdler, gecenin serin havasında medrese avlusuna çıkıp, çapanlarına (cübbelerine) bürünüp ders tekrarlayıp bitirdikleri sırada, ben yatağa giriyordum.

Sabahın erken saatlerinde kalkıp, ibrik biçimindeki küçük semaverimi yakıp, çayımı hazırlayıp hemen mütalâaya başlardım. Tanyeri ağarıncaya dek yanımdaki kardeşimin bir dersini dinledikten sonra, büyük üstadım Şeydi İhtiyar Han Hazretleri'nin evine giderdim. Ders arkadaşlarım gelinceye dek, kapı yanında, üstadın gözyaşları dökerek Kur'an okumasını ve münâcaatını dinleyip otururdum. Ne kadar tatlı idi "o saatlerim!"

Alimcan Barudi Efendi, Buhara'da yedi yıl kaldıktan sonra, kafası bilgi ve fikir ile doygun ve develere yüklediği denkleri çok kıymetli kitaplarla dolgun bir halde memleketi Kazan'a döndü. "Ak Meçit" adını taşıyan camide imamlık yapmaya başladı. Bir süre sonra medrese açtı. Medresesi zamanla gelişti, büyüdü, yeni binalar yapıldı (1901) ve "Medrese-i Muhammediye" adıyla adlandırıldı.

Alimcan Barudî Efendi, medresesinde yeni bir usûl takib etti. Eski medreselerdeki eğitimin problemlerini yakından biliyordu. Gerek metod yönünden gerek müfredat yönünden pek çok eksiklikler vardı. Öğretim okumaya ve ezbere dayanıyordu ve birkaç yılda öğretilebilecek bilgiler için yıllar harcanıyordu. Onun için Kırım'da Gaspıralı İsmail Bey'in başlattığı yeni metodları (Usûl-i Cedîd) benimsedi. Buna göre, ilkokul medreseden ayrılıyor, elifba öğretimi heceleme yoluyla değil de "Usûl-i Satviyye" denilen yeni bir metodla yapılıyor; okumanın yanında yazı da öğretiliyordu. Kızlar için de ilkokullar açılması, erkeklere öğretilen bilgilerin onlara da öğretilmesi isteniyordu. Medresede tefsir, hadis, fıkıh ve Arapça'nın yanısıra müsbet ilimlere de (tabiiyat, riyaziyat, tarih, coğrafya) yer verildi. Ayrıca millet dili olan Türkçe ile, devlet dili olan Rusça da programa alındı. İslâmî ilimlerin Arapça'nın yanısıra Türkçe olarak da anlatılmasının faydalı olacağı kanaatinde olduğu için,

medresede okutulmak üzere ders kitapları yazdı: Ezkârüs Salât, Bed'ül Maarif, Muamelât-ı Diniyye... gibi.

Alimcan Barudi Efendi'nin kurduğu, hocalık ve idarecilik yaptığı bu medrese (Medrese-i Muhammediye), devrinin en ileri eğitici kadrosuna sahipti ve en iyi eğitim kuruluşu olarak tanınıyordu. İbtidai, rüşdiye, idadî ve âliye kısımları vardı. Ayrıca öğretmen yetiştirmek için "Muallimin Şubesi" tesis edilmiş idi. Rusya Müslümanlarının uyanışında, eğitim ve kültür seviyelerinin yükseltilmesinde bu medresenin büyük payı vardır.

Alimcan Barudî Efendi bu faaliyetlerinin yanında, İdil-Ural bölgesindeki siyasi ve sosyal hareketlere de etkili bir şekilde katıldı. Rusya Müslümanlarının tertip etmiş olduğu ikinci (13/23 Ocak 1906) ve üçüncü (16-21 Ağustos 1906) kongrelerde faal rol oynadı. Bilhassa üçüncü toplantıda dinî-ruhanî müesseselerin ıslahı konusunda kurulan komisyona başkanlık etti. Müslümanların haklarını korumak için kurulan "İttifâku'l-Müslimin" adlı siyasi partinin kuruluş çalışmalarına katıldı. Ayrıca "Ed-Din vel-Edeb" adında, Usûl-i Cedidciler safında yayın yapan onbeş günlük bir dergi çıkardı (1906). Fakat bütün bu çalışmalar Rus yönetimini çok rahatsız ettiği için iki yıl müddetle kuzeydeki Vologda şehrine sürgün edildi (1908).

Alimcan Barudî Efendi ilmî ve sosyal çalışmalarını tasavvufî çalışmalarla birlikte yürüttü. O, öteden beri faydasız, neticesiz bilgiden kaçınıyordu; ilminin ve gayretlerinin boşuna gitmesinden pek korkuyordu. Ona ilmin faydalı ve neticeli olması için, ilim sahibinin müttakî, dindar ve ahlâklı olması birinci şart gibi görünüyordu. Okuduğu Teracüm-i Ahval kitaplarından, işittiği kıssalardan, görüştüğü ünlü zatlardan, o yüce sıfatların tasavvuf ehlinde mevcud bulunduğu neticesine vardı. Onun için talebelik devrinden beri tasavvufa ilgi duydu. Gümüşhaneli Ahmed Ziyaüddin Efendi'nin, Kazan ve Kafkasya'da tarikat neşrine memur ettiği halifelerinden Şeyh Zeynullah Rasûli Efendiye intisab edip, tasavvufî eğitimini tamamladı. Kazanlı Şeyh Zeynullah Rasûli Efendi, tarikat çalışmalarının yanısıra

kendisine ait "Rasuliye" medresesinde hocalık yapan ve Tatar entellektüel hareketinde büyük tesirleri olan bir kimseydi.

Alimcân Barudî Efendi, Rusya'da 1917 Şubat ihtilâlinden sonra ortaya çıkan geçici hürriyet havasından faydalanmak isteyen, Müslüman Türk unsurların 1-11 Mayıs tarihleri arasında Moskova'da tertib ettiği Bütün Rusya Müslümanları Kurultayı'na katıldı. Burada İç Rusya, Sibirya ve Kazakistan Müslümanlarının dini işlerini yürütmek için yapılan müftülük seçiminde en fazla oyu alarak "Rusya Müslümanları Müftüsü" seçildi. Daha sonra, Ufa'da kurulan İç Rusya ve Sibirya Türk-Tatarları'nın Milli Meclisinde bulundu. Bolşeviklerin iktidarı ele geçirmelerinden sonra da bir müddet görevine devam ederek, bu yıllarda Müslümanların haklarının korunması için çalışmalar yaptı. Osmanlı Devleti'nin Moskova elçisiyle çeşitli görüşmeler yaparak Rusya'daki Türklerle ilgilenmelerini sağlamaya çalıştı. Fakat faaliyetlerinden dolayı, bir müddet sonra Bolşeviklerce birkaç ay hapsedildi. O yıllarda Rusya'da ortaya çıkan kıtlık ve açlık yüzünden zor günler geçirdi. 1921 yılında Moskova'da vefat etti.

Aynı zamanda bir Nakşî şeyhi olan Alimcân Barudi Efendi, "Usûl-i Cedid" hareketinin eğitime uygulanmasında, yenilikçi fikirlerin Rusya Müslümanları arasında yayılmasında ve bu yolla Müslümanların şuurlanması, fikri ve kültürel seviyelerinin yükseltilmesinde ilmî şahsiyetinin yanında, bilhassa tasavvufî kişiliği ile mühim tesirler icra etmiştir. Fakat "Cedidciler" safında yer almakla birlikte, İslâm birliğini zayıflatacağı inancıyla milliyetçilik akımlarına; dini ve millî hayata zarar vereceği için batıcılık akımlarına taraftar olmamıştır. Yazdığı eserlerde ve mecmuasında bu fikirleri savunmuştur. O zamanki kültür merkezleri olan İstanbul, Şam, Mekke, Medine ve Kahire'de bulunmuş ve buralardaki tanınmış ilim adamlarıyla görüşmüştür. Bir başka özelliği de ilim adamlarının faydalandığı çok zengin ve kıymetli yazmalara sahib özel bir kütüphane kurmuş olmasıdır.

Öğretimin Türkçe yapılması fikrinde olduğundan birçok ders kitabı yazmış ve bunlar devrin mekteplerinde okutulmuştur.

Bunlar arasında en önemlisi kabul edilen Maarif-i İslâmiyye adlı eseri, kaleme alındığı 1890 yılından başlayarak defalarca basılmış, Rusya Müslümanlarının uyanış hareketlerinde önemli tesirler yapmıştır. "Ed-Dîn vel-Edeb namında ayda iki mertebe neşredilir mecelle-i İslâmiyyedir." başlığıyla 1906 yılında Kazan'da yayınlamaya başladığı ve kaydedildiğine göre 1917 yılına kadar yayınını sürdüren onbeş günlük mecmuası, devrin en uzun ömürlü neşir organlarından biri olduğu kadar, mutedil yenilikçi fikirlerin de temsilcisi durumundaydı.

Alimcân Barudî Efendi hakkındaki yazımızı bir talebesinin ifadeleriyle noktalıyoruz:

"Yumuşak, tatlı bir eda ve yavaş bir sesle konuşan; her soruyu düşünerek cevaplandıran, umumiyetle bir mütefekkir ve hâkim tavrıyle görünen, ağır başlı, ince yüzlü, orta boylu, nahîf bedenli bir kişiydi üstadımız... Gerçekten riyazî ve perhizkâr adam olduğu besbelliydi. Öte yandan -bir tüccarzâde olmasından mıdır, nedir- bir batılı gibi hesaplı kitaplı bir âlimdi; dünyalıktan da elini ayağını çekmiş değildi. Çocuğu olmadığı için zürriyet bırakmadı ama, onun kültür ve terbiye alanında bıraktığı nurlu izler döl-döş aratmayacak ve unutulmayacak kadar ulvîdir."

Rahmetullahi Aleyhim

Kaynaklar

A. Battal Taymas, Kazanlı Türk Meşhurlarından Alimcan Barudi, İstanbul 1958, s. 7-35.

TDV Ansiklopedisi, İstanbul 1989, c.2, s. 463-464.

Doç. Dr. Mehmet Saray, Türk Dünyasında Eğitim Reformu ve Gaspıralı İsmail Bey, Ankara 1987, s. 61,94.

Sûfî ve Komiser-Rusya'da İslâm Tarikatları, A. Bennigsen, tercüme: O. Türer, Ankara 1988, s. 123.

Dr. İrfan Gündüz, Gümüşhanevî Ahmed Ziyaüddin ve Halidiyye Tarikatı, İstanbul 1984, s. 157-158.

ÖZBEKİSTAN SEYAHATİ SONRASI ESAD HOCAEFENDİ'YE VERDİĞİ RAPOR

Muhterem Efendim,

26 Şubat 1994 – 11 Mart 1994 tarihleri arasında Özbekistan'a bir seyahat yapmış bulunuyorum. Seyahatimle ilgili müşahede ve kanaatlerim:

26 Şubat 1994 Cumartesi saat: 02.00'de Taşkent'e vardık. Havaalanında 16 saat beklettiler. Herhangi bir davetle gitmediğim için otel parası olarak 30 günlük vize için 1050 dolar ödememi istediler. Uzun görüşmelerden sonra ucuz bir otelde kalmak üzere 13 gün için 223 dolar ödedikten sonra serbest bıraktılar.

Dr. Selman Çınar kardeşimizin evinde misafir oldum. Kendisi bir buçuk yıldır Taşkent'te bulunuyor. Bir yıldır o semtte oturuyormuş. Önceleri mahalleli soğuk davranmış. Sonradan hanımı kız öğrencilerle diyalog kurmuş. Onlara sûreleri, namaz kılmayı, Kur'an okumayı öğretmeye başlamış.

Daha sonra erkek öğrenciler de gelmeye başlamışlar. Onlarla da Dr. Selman kardeşimiz ilgilenmiş. Evlerinin bir odasında kızları, bir odasında erkekleri okutmaya başlamışlar. Şu anda otuzdan fazla kız, otuzdan fazla erkek öğrenci var. Annelerinden ve babalarından da gelenler var.

Ayrıca onlara videokasetler, dinî filmler de gösteriyorlar. Kur'an-ı Kerim kasetleri izlettirerek telaffuzlarını düzeltmeye çalışıyorlar.

Ramazan dolayısıyla teravih kılmak için bir aile evlerinin salonunu tahsis etmiş. Orada teravih namazlarını kıldık. Talebelere sûre okuttuk, dini bilgiler vermeye çalıştık, ilâhi öğrettik, zikir yaptırdık. Samimi bir hava içinde güzel bir Ramazan geçirmelerini sağlamaya çalıştık.

Gündüz vakitleri camileri ziyaret ettik. Bazı imamlarla medrese talebeleriyle sohbet ettik. Yapılabilecek vaaz ve sohbet çalışmaları hakkında tavsiyelerde bulunduk.

Akşamları iftar için değişik yerlere, evlere, davetlere gittik. Bazen gece yarılarına kadar dinî konularda sohbet ettiğimiz oldu. Yazarlardan, okumuş kimselerden tanıdıklarım oldu. Dr. Selman kardeşimiz onlarla diyaloğu devam ettirecek.

Gelmeden iki gün önce mahallenin yöneticileri geldiler. Bizi köy odası gibi bir yere götürdüler. Orayı mescid yapmaya karar vermişler. Orada yalnız öğrencilere değil yetişkinlere de dinî bilgileri öğretmesini istediler. Dr. Selman kardeşimiz de memnuniyetle kabul etti. Bayram ertesi orası faaliyete geçecek ve işten geldikten sonra akşamları onlara ders verecek.

a. Genel Durum

Ülkenin başında komünizm dönemindeki tek parti havasını devam ettiren muhalefete tahammülü olmayan, diktatör bir yönetim bulunuyor. Muhalefet liderleri takib ediliyor, sıkıştırılıyor, tutuklanıyor, yurt dışına kaçmak zorunda bırakılıyor. Basına sansür uygulanıyor.

Müslümanlar potansiyel tehlike olarak görülüyor. Tacikistan olayları örnek gösterilerek fundamentalistlerden, aşırı dincilerden bahsediliyor. Türkiye Diyanet Vakfı'nın Taşkent'te cami yaptırmak istediği, fakat müsaade edilmediği söyleniyor.

Havaalanı girişinde kontrolleri askerler yapıyor. Onların da ekseriyetini Ruslar teşkil ediyor. Askeriyede ve istihbarat teşkilatında çoğunluğun Rus oluşu, Rusların hâkim bir sınıf olduğunu gösteriyor. Rusların halinden, davranışlarından bu hava seziliyor.

Resmî dairelerde, sokaklarda, çarşıda pazarda Rusça konuşuluyor. Özellikle Ruslar, Özbekçe konuşmuyorlar.

İmamlar ve din görevlileri, daha çok cami cemaati ve sıradan insanlarla meşgul oluyorlar. Aydınlarla, okumuş kimselerle ve öğrencilerle pek diyalogları yok... Ayrıca, açıktan Vahhabiliği savunan imamlar bile var.

Müftü efendi rejimin bir adamı gibi görülüyor. Eski müftü ile kıyaslayarak yeteri kadar cesur olmadığını söylüyorlar.

b. Ekonomik Durum

Ekonomik sıkıntılar Gorbaçov zamanından beri devam ediyormuş. Müstakillikten sonra iyice artmış. "Som Kuponu" dedikleri geçici bir para kullanılıyor. Vardığımızda bir dolar 12.000 som idi; iki hafta sonra 13.250 som oldu.

Maaşlar ortalama beşle on dolar arasında değişiyor. Su, elektrik, doğalgaz, telefon ve ulaşım ücretleri düşük tutularak; ekmek, süt, pirinç gibi temel ihtiyaç maddeleri ucuza temin edilerek halka yardımcı olunuyor. Bütün bunlara rağmen evlerde normal bir geçim için birden fazla kişinin çalışması veya ek iş yapılması gerekiyor.

Son yıllarda evler özelleştirilmiş. Kimisine parasız, kimisine düşük bir fiyata oturdukları evleri vermişler. Bazı Ruslar kendi ülkelerine döndükleri için, satılık evler her zaman bulunabiliyor. Geçen yıl 2.500 dolarken, bu yıl 5. 000 dolar ediyor.

Hükümet son zamanlarda içeriye mal girişini tamamen serbest bırakmış. Fakat dışarıya mal çıkarmak yasaklanmış. Ancak devletin izniyle ve uzun muamelelerden sonra mal ihracı yapılabiliyormuş. Halktan pek çok kişi küçük çapta bavul ticareti yapıyor.

Devlet mağazalarının içinde, yanında özel mağazalar ve reyonlar açılmış. Fiyatlar, halkın alım gücüne göre oldukça yüksek... Satılan malların kalitesi düşük ve miktarı az... Bazıları yalnız dolarla alışveriş yapıyor.

"Çarsu" dedikleri açık bir pazar yeri var. Her gün kuruluyor.

Türkiye'deki herhangi bir semt pazarından daha az mal var. Daha çok Çin'den getirilen ucuz mallar görülüyor. Türkiye'den gelen bazı Ülker mamülleri ve iç çamaşırları gördük.

Geçen yıl hırsızlık olayları çok fazla imiş. Son zamanlarda biraz azalmış. Resmi dairelerde rüşvetsiz iş yapmak mümkün değil diyorlar.

Halk hep eski günleri arıyor. En çok söyledikleri: "İlgeri arzan idi, üç tiyin turardı; hâzır kımmet bolib ketti - Eskiden ucuzdu, üç kuruş ederdi; şimdi pahalılaşıp gitti." Yaşlılar karamsar, gençler ümitli... Önümüzdeki 3-5 yıl içinde ekonomik durumun düzeleceğine inanıyorlar.

c. İslâmî Çalışmalar

Taşkent'in nüfusu iki buçuk milyon olduğu halde toplam 150 mescid bulunuyor. Bunların 90'ında cuma namazı kılınıyor, diğerleri küçük mescid... Yüksek binaların olduğu, Ruslarla Özbeklerin karışık olarak yaşadığı yerlerde mescidler açılması gerekiyor.

Hutbeler Arapça okunuyor. Hocaların çoğunun ve cemaatin nerdeyse tamamının kıraatleri çok bozuk...

Medreselerde eski usulde, ezbere dayalı bir eğitim var. İmamhatip okullarına ve İlahiyat Fakültelerine ihtiyaç var.

Kâğıt sıkıntısı olduğu için dinî kitapların basılmasında da sıkıntılar var. Kur'an-ı Kerim'in Özbekçe meali basılmış. Tirmizî'den ve Buhari'den hadisler yayınlanmış. Kitap satış yerlerinde Nakşibendilikle ilgili kitaplar ve namaz hocası türünde eserler de görülüyor.

Taşkent'te sokakta Ramazan olduğu pek anlaşılmıyor. Fakat Fergana vadisinde oruç tutanların %80'e vardığı söyleniyor.

Türkiye'den giden kimselerin açtığı kolejlere çok itibar ediliyor. Orda okuyan çocukların dini bakımdan ailelerini de etkiledikleri görülüyor. Zamanla güzel gelişmelere sebep olacağını söyleyebiliriz. Fakat yönetimin tavrı değişebilir diye, okul yöneticileri her zaman tedirgin bir vaziyetteler.

Zaman Özbekistan gazetesi, halkı uyarmak ve İslâm'ı tebliğ etmek bakımından hayırlı hizmetler görüyor. Fakat siyasi haberlerde sıkı bir sansürden geçiriliyor. Rusya aleyhinde, Ermeniler aleyhinde ve Yahudiler aleyhinde yazı yayınlanmasına izin verilmediğini söylediler.

Nurculardan bir grubun (Kurdoğlu Cemaati) ev çalışmaları var. Onlar da bizim Dr. Selman Çınar arkadaşımız gibi mahallenin gençleriyle ilgileniyorlar. Mescid açtırıyorlar. Kendileri evli olmadıkları için kız öğrencileri Dr. Selman Çınar kardeşimizin hanımına gönderiyorlar.

Türkiye'den gidenler arasında bir diyalog ve samimiyet var.

d. Yapılabilecek Çalışmalar

1. Başta Taşkent, Semerkant, Buhara şehirleri olmak üzere her şehirde evler açılmalı (satın alınmalı veya kiralanmalı), bu evlere orda herhangi bir üniversitede çeşitli alanlarda (edebiyat, tarih, tıp vs.) doktora veya ihtisas yapacak kimseler gönderilmeli!..

Bu kimseler genç, yeni evli, kendisi ve hanımı en az imam-hatip mezunu olmalı... Bulundukları mahallede kızlara, erkeklere, mahalleliye yönelik tebliğ ve eğitim faaliyetleri yapmalı... İhtisas yaptıkları okullarda aydınlara yönelik tebliğ çalışmaları yapmalı...

Böyle bir aileye ayda yüz dolar gönderilse, normal geçimlerini sağlayabilirler (Eğer ev kira ise ayrıca 50-100 dolar da ev kirası göndermek gerekir.)

2. Orada ilgilenilmiş, diyalog kurulmuş gazeteci, yazar ve aydınlardan uygun olanlar Türkiye'ye davet edilmeli, bir hafta - on gün misafir edilmeli, yapılan faaliyetler gösterilmeli; benzer faaliyetleri orda da yapmaları sağlanmalı...

3. Türkiye'de okuyan Özbek öğrencilerle yakından ilgilenilmeli!.. Onların kalması için evler açılmalı, evlere alınmalı!.. Üç yıl sonra ülkelerine geri döndükleri zaman, İslâmî bir şuura sahip, iyi yetişmiş insanlar olarak dönmeleri sağlanmalı!..

Bu çalışmayı en kolay, en verimli ve en ekonomik çalışma

olarak görüyorum. Çünkü Özbekistan'da müsbet bir gelişme olacaksa, ancak buradan gidecek Özbek öğrencilerle yapılabileceğine inanıyorum.

Arz ederim Efendim.

Dr. Metin ERKAYA
24 art 1994

ANADOLU'DA ERMENİ İSYANLARI[1]

Abdüllatîf DUYGULU
(Dr. Metin ERKAYA)

Her yıl nisan ayı gelince, Ermeniler geniş propagandalarla soykırım iddialarında bulunurlar. Pek çok ülkede destekleyici birtakım kararlar alınmaktadır. Bu konuda maalesef yetkililer ve kamuoyu bilinçsizdir. Ermeniler ve yaptıkları hakkında kısaca tarihe bir göz atmak ve birkaç çarpıcı örnekle meselenin hakîkatını okuyucularımıza arz etmek istiyoruz. Daha geniş bilgi için mutlaka kitaplara müracaat edilmelidir.

A. Ermeniler Hakkında Genel Bilgi

Osmanlılar döneminde Ermeniler Adana'dan Kafkaslara kadar uzanan bir bölgede dağınık olarak ve azınlık olarak yaşıyorlardı. Kendilerinin Nuh AS'ın oğlu Ya'fes'in oğlu Hayk'ın soyundan geldiklerine ve bölgenin yerli halkı olduklarına inanıyorlardı. Tarihî belgeler ise onların M.Ö. 6. Yüzyıl'da Balkanlardan bölgeye geldiklerini, Trak-Frig kökenli olduklarını gösteriyor.

Ermeniler M. Ö. 521 yılından itibaren İranlıların, M. Ö. 331 yılından sonra Makedonya'nın, M. Ö. 66 yılından sonra Romalıların egemenliği altında yaşamışlardır. Zaman zaman el değiştiren bölge 642 yılında Emevilerin yönetimine geçmiştir. 970'te tekrar Bizanslıların eline geçen bölge 1071 tarihinden

[1] *Son Uyarı Gazetesi,* Haziran (1998).

itibaren Selçuklular tarafından ele geçirilmiştir. Selçuklulardan sonra İlhanlıların, Akkoyunluların, daha sonra da Osmanlıların yönetimine girmişlerdir. (1473 - 1555) Osmanlı devleti yıkılıncaya kadar da azınlık statüsünde yaşamışlardır.

Osmanlı devleti yönetimi altındaki Asya topraklarının hiçbir bölümünde Ermeni yoğunluğu olmadığı için, hiçbir yer Ermenistan adıyla isimlendirilmemiştir. Birinci Dünya Savaşından önce Anadolu bölgesinde, 1.193.394 Ermeni yaşıyordu. Bu toplam nüfusun %7'si civarındaydı. Ermenilerin en kalabalık olduğu Bitlis ilinde bile, toplam nüfusa oranları %25'i geçmiyordu.

Bugün Türkiye'de 1960 sayımına göre Ermenice konuşan halkın toplamı 53.173'tür. Bunun 41.311'i İstanbul'da, 11.862'si diğer illerde bulunmaktadır.[2]

Ermenilerin Ermenice denilen bir dili vardı ve bu dil çok gelişmemişti. Soylular ve şehirliler, idaresi altında bulundukları milletin dilini konuşurlardı. Hattâ Osmanlı yönetiminde iken 18. Asır ortalarına kadar Türkçeden başka dil konuşmazlardı. Kilisede bile İncil'in Türkçesi okunurdu. Kültürlerinde, folklör ve edebiyatlarında Türklerin geniş tesiri vardı.

Ermeniler de ilk zamanlarda İranlılar gibi ateşperest idiler; aya, güneşe, yanardağlara taparlardı. 301 yılında *Kirkor Lusaroviç* denilen bir rahibin çalışmalarıyla hristiyan oldular. Hristiyan olunca, *Kirkoriye* (Gregorien) ismiyle kendilerine mahsus bir kilise kurdular. İnaçları ve ibadetleri katolik ve ortodokslardan farklıydı. Kiliseye yalnız erkekler devam ediyordu. Dînî liderlerine *katagigos* deniliyordu. En büyük dînî liderleri Erivan yakınındaki Eçmiyazin'de bulunuyordu. Fatih İstanbul'u fethettikten sonra 1461 yılında, Bursa'daki Ermeni dînî lideri Hovakim'i İstanbul'a getirtti. Yayınladığı bir fermanla Ermeni Patrikhanesini kurarak, onu ilk patrik ilân etti.

İranlılar Ermenileri tekrar ateşperest yapmak için, Bizanslılar da kendi mezheplerine çevirmek, ortodoks yapmak için çeşitli

---

2 *Türkiye'nin Siyasi Tarihinde Ermeniler ve Ermeni Olayları*, Halil Metin, M. Eğitim Yayını, İstanbul 1997, s. 16.

baskılar yaparlardı. Müslümanların idaresi altında, yâni Emevî, Abbasî, Selçuklu ve Osmanlı döneminde, Ermeniler serbestçe dînî faaliyetlerini yapabildiler. Askerlikten muaf oldukları için sanat, ticaret ve tarımla uğraştılar. Her bakımdan mutlu ve müreffeh bir hayat yaşıyorlardı.

İkinci Viyana bozgunundan sonra (1683) Osmanlı devleti gerileme sürecine girince, devleti yıkmak için batılı büyük devletler planlar hazırladılar, iç işlerine karışmaya başladılar. Azınlıkları devlete karşı ayaklandırmak için çeşitli çalışmalar yaptılar. Başta Rusya olmak üzere, İngiltere, Fransa ve ABD, konsoloslukları vasıtasıyla, açtıkları kolejler vasıtasıyla, Ermeniler arasında milliyetçilik ve ayrılık fikirlerinin gelişmesini sağladılar. Tanzimat ve ıslahat fermanlarıyla azınlıklara tanınan haklar, Ermenileri iyice şımarttı.

1877-1878 Osmanlı Rus savaşı kaybedilip Ayastefanos antlaşması imzalanırken, Ruslarla görüştüler. Daha sonra 1878'de Berlin konferansında Doğu Anadolu'da Ermeni azınlığın olduğu bölgelerde ıslahat yapılacaktır diye bir madde konulmasını sağladılar.

Devletin zayıf zamanlarında çeşitli isyanlar çıkartarak yabancı devletlerin müdahalesini beklediler. Böylece Balkan ülkeleri gibi bağımsızlıklarını kazanacaklarını, müstakil bir Ermenistan kuracaklarını umuyorlardı.

B. Ermenilerin Örgütlenmesi

Osmanlı Devleti'nde yaşayan Ermenilerin ilk ulusal hareketleri 1860 yılında kurulan derneklerle başlamıştır. Bu dernekler zamanla dış yardım ve kışkırtmalarla, Ermenileri devlete karşı ayaklandıran komiteler haline gelmiştir. Ermeni kiliseleri ve Ermeni okulları ihtilalci fikirlerin aşılandığı en önemli merkezlerdir.

a. Dernekler

1860'ta Adana'da Hayırsever Cemiyeti, arkasından Fedâkârlar Derneği kuruldu. 1870 - 1880 tarihleri arasında Van'da Araratlı,

Muş'ta Okulu Sevenler, Doğulu ve Klikya dernekleri kuruldu. 1880 tarihinde bu dört dernek birleşerek Ermenilerin Birleşik Derneği adını almışlardır. 1876'da Ermenistan'a Doğru Derneği, 1879'da Milliyetçi Kadınlar Derneği, 1880'de Erzurum'da Silahlılar Derneği, Kafkasya'da Genç Ermenistan Derneği, 1872'de Van'da İttihat ve Halâs Derneği, 1882'de yine Van'da Karahaç Derneği kuruldu. Bu derneğin amacı gerekli yerlerde isyanlar çıkartmak ve gençleri silahlandırmaktı.

1881'de Erzurum'da kurulan Müdâfi Vatandaşlar Derneği, daha sonra büyüdü, çeteler kurdu, dört yüzden fazla usta çeteci yetiştirip komutanlar atadı. Bunları düzenli silahlı eğitime tabi tutup, silâh ve cephane depoları kurdu.

b. Komiteler

1. Hınçak (Çan) Komitesi: 1887'de İsviçre'de Kafkasyalı Ermeniler tarafından kurulmuştur. Amacı Türkiye Ermenistanı'nı kurmak, daha sonra Rus ve İran Ermenistanlarıyla birleşerek bağımsız bir Ermenistan yaratmaktı. Sosyalizmi benimsemişlerdi.

2. Taşnaksutyun Komitesi (Ermeni İhtilâl Cemiyetleri Birliği): 1890'da Kafkasya'da kuruldu. Amacı Ermeni örgütlerini birleştirmek, Türkiye'ye geçen çetelere yardım etmek, isyanlar çıkartmak suretiyle Türkiye Ermenistanı için siyasî ve iktisâdî özgürlük elde etmekti. Nasyonal-sosyalizmi benimsemişlerdi.

Komitenin örgütüne verdiği emir şu idi:

"—Türk'ü, Kürd'ü her yerde, her türlü koşullar altında vur! Mürtecileri, ahdinden dönenleri, Ermeni hafiyelerini, hainleri öldür, intikam al!"[3]

C. 1908 Öncesi Ayaklanmalar

Ermeni komiteleri Ermeni zenginlerinden ağır tehditlerle büyük paralar sızdırdılar. Doğu Anadolu'da komitenin emirlerini dinlemeyen yüzlerce Ermeni öldürdüler. Türk ve Kürt

---

3 *Türkiye'nin S. T. E. ve E. O.* s. 87-93.

köylerini de basıp yağmalamaya başladılar. Türkleri ve Kürtleri yurtlarını bırakıp gitmeye mecbur etmek için, akıl almaz işkencelerle öldürüyorlardı.

Anadolu'da yer yer çıkan küçük Ermeni isyanları hızla bastırıldı. Büyük isyanlarda Avrupa ülkeleri konsolosları vasıtasıyla müdahale ettiler. Yurt dışındaki komiteciler Avrupa ve Amerika gazetelerinde Türklerin hristiyanları doğradığını iddia ederek amansız bir propagandaya giriştiler.

Sultan Abdülhamid bölgedeki Müslüman halkın can güvenliğini sağlamak için, *Hamidiye Alayları* denilen süvari birlikleri teşkil ettirdi. Bunların subayları bölgedeki aşiretlerin ileri gelenlerinden seçiliyordu.[4]

Bu ayaklanmalardan önemlileri:

1. Sivas Ayaklanması (11 Ekim 1881)
2. Erzurum Olayı (20 Haziran 1890)
3. İstanbul'da Kumkapı Ayaklanması (15 Temmuz 1890)
4. Yozgat Olayı (Ekim 1893)
5. Tokat Olayı (Ağustos 1894)
6. Birinci Sason İsyanı (Haziran 1893- Ağustos 1894)
7. İstanbul'da Bâb-ı Âli Baskını (18 Eylül 1895)
8. 1895 - 1896 ayaklanmaları: Bu iki yıl içinde Ermeniler Anadolu'nun çeşitli yerlerinde ayaklanmalar yaptılar. Bunların başlıcaları; Geyve, Yozgat, Kayseri, Develi, Diyarbakır, Siverek, Harput, Malatya, Arapgir, Adıyaman, Maraş, Urfa, Antep, Sivas, Niksar, Divriği, Merzifon, Amasya, Trabzon, Gümüşhane, Bitlis, Muş, Erzincan, Bayburt, Erzurum, Hınıs ayaklanmalarıdır.
9. Adana Olayları (Ekim 1895 - Mart 1896)
10. Zeytun İsyanı (Temmuz 1895 - Ocak 1896)
11. Van İsyanı (Ekim 1895 - Ekim 1896)
12. Osmanlı Bankası Baskını (14 Ağustos 1896)
13. İkinci Sason İsyanı (1898 - 1904)

---

[4] *Türkiye Tarihi*, Yılmaz Öztuna, c. 7, s. 180-181.

14. Sultan Abdülhamid'e Suikast Girişimi, Bomba Olayı (21 Temmuz 1905)

BİTLİS AYAKLANMASI (Ekim 1895)

Bitlis Ermenilerini Diyarbakır, Erzurum ve Van komiteleri ihtilâl ve isyana sürüklemişlerdir.

Bitlis'teki Amerikan kolejinin de ihtilali tahrik ve teşvikte önemli yeri vardır. Bu koleji Bitlis'ten Amerika'ya gitmiş bir Ermeni açmıştır. Bitlis Koleji bu Amerikalının Bitlis'te doğmuş ve çocukluğunu orada geçirmiş olan oğlu Corc'un idaresindedir. Bitlis'e on beş-yirmi saat uzaktaki köylerden gelen Ermeni çocukları burada yatılı olarak okumaktadırlar. Misyoner Corc, Ermeni çocuklarının kafalarını hükümet aleyhine ihtilâl ve isyan düşünceleriyle doldurup köylerine göndermektedir. Buradan mezun olanlar yakınlarına ve komşularına da ihtilâl ve isyan fikrini aşılamışlar, Ermenileri bağımsızlık hayaline sürüklemiş, Osmanlı Devleti ve Türk milletine düşman etmişlerdir.

Misyoner Corc ile piskopos vekili Ermenilerin ileri gelenlerine, onlar da Ermeni halkına Hınçak komitesinin programını telkin ederek ayaklanma düşüncesini zihinlerine yerleştirdikten sonra, fedâî kaydına başlamışlardır. Bundan sonra her taraftan fedâîler Bitlis'e dolmuşlar, hayalî vaatlerle cesaretlenmişler, devlet memuru Ermeniler istifa edip vazifelerinden ayrılmışlardır.

Ermeni esnafına gelince, alış-veriş için dükkânlarına gelen Müslümanlara; "Şu belindeki bıçağı ne taşıyorsun? Birkaç güne kadar hükmü kalmayacaktır." gibi hükümete sadakat, itaat ve tabiiyete aykırı küstahlıklara başlamışlardır.

Gümüşhane olayının çıktığı 13 Ekim 1895 Cuma günü, Müslümanlar camilerde hutbe dinlerlerken, protestan kolejindeki kilise çanının ilk kez çalınmasında, Ermenilerin ileri gelenleri görünürlerden çekilip şuraya buraya gizlenmişler; ikinci defa çan çalınmasında, bütün Ermeniler dükkânlarını kapamışlar, eşyalarını öteye beriye dökerek yangın çıkarmaya kalkışmışlar;

bir taraftan da evlerine gidip silahlarını alarak camilerin kapılarına doğru ilerlemeye başlamışlardır.

Bu sırada, Ermenilerin her taraftan birden hücuma geçmelerinin işareti olan kilisenin çanlarını üçüncü kez çalmasından önce pencerelerden durumu gören İslâm kadınları çocuklarını camilere göndermişler, Ermenilerin hücuma geçmek üzere oldukları haberini vermişlerdir. Bu haber üzerine Müslümanlar hutbenin bitmesini beklemeden dışarı fırlamışlardır. Camilerden dışarı çıkan İslâmlar, Ermenileri kapı önünde silahlı ve hücuma hazır görünce, çatışma başlamıştır.

Ermenilerin silah kullanmaktaki korkaklığı, Müslümanların ise; iyi silah kullanmaları sonucu, Ermenilerin tasarladıklarını yapmalarına imkân bırakılmamıştır. Müslümanlar böyle bir durumla karşılaşacaklarını akıllarına getirmediklerinden yanlarında bıçak ve deynekten başka silah olmadığı halde çarpışmışlardır. Memurlar, komutan ve askerlerin aldıkları ciddi tedbirlerle ayaklanma ancak iki saat sürmüştür. Bu kargaşalıkta İslâmlardan 38 ölü 135 yaralı, Ermenilerden de 136 ölü 40 yaralı olmuştur.

Bitlis'teki olay çevreye de sıçramış, Bitlis'in kaza ve köylerinde de ayaklanmalar olmuştur. Bu ayaklanmalarda İslâmlardan 86 ölü 38 yaralı, Ermenilerden 171 ölü 49 yaralı olduğu alınan tahkikat raporlarından anlaşılmıştır.

Ermeni ayaklanmasının bastırılması elbette hükümetin vazifesidir. İslâmların bu işe karışmasının sebebi, Ermenilerin olaydan önce tenhalarda rast geldikleri İslâmları öldürmeleri, Müslüman kızlarını kaçırıp ırzlarına tecavüz etmeleri; en sonunda Müslümanlar Cuma namazı kılmak için camilerde toplandıkları bir sırada tecavüze kalkışmaları; ve nihayet zühd ve takvâsıyla İslâmların büyük saygı duydukları Şeyh Haydar Efendi'nin Ermeniler tarafından korkunç bir şekilde, vahşice şehid edilmesi, bardağı taşıran son damla olmuş; İslâmları nefis müdafaasına zorlamıştır.[5]

---

5 *Tarihte Ermeni Mezalimi ve Ermeniler*, Mehmet Hocaoğlu, İstanbul 1976, s. 275-

D. İkinci Meşrutiyetten sonra ayaklanmalar

Meşrutiyetin ilanıyla (1908) herkeste bir hürriyet sarhoşluğu görüldü. Gazeteler eski idarenin kötülüklerini, hürriyetin nimetlerini sayıp dökerken her köşe başında bir hatip türemişti. Tek kelime ile ağızdan çıkanı kulak işitmiyordu. Bu hengâmeden faydalanan Ermeni siyâsî suçluları, mahkûmları, kaçakçıları İstanbul'a doldular. Şapkaları, kelebek kravatları, Rus lehçesiyle konuştukları Ermeniceleriyle dikkati çekiyorlardı.

Meşrutiyetin ilanıyla, komitelerin artık ihtilalci siyasetlerini bir tarafa bırakarak meşrutiyete yardımcı olmaları, memleketin iktisâdî ve medenî gelişmesi için çalışmaları gerekiyordu. Komiteler görünüşte buna karar verdiler.

İttihatçılar Ermenilerin yalanlarına aldandılar, devletin yüksek mevkilerine birçok Ermeni aydını getirdiler. Bayram ve merasimlerde en önde, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin önemli kişilerinin yanında bulundular. Şişli mezarlığında sözüm ona meşrutiyet uğruna ölen Ermeni fedaileri adına düzenlenen törende İttihat Ve Terakki Cemiyeti ileri gelenleri de bulunuyordu. Türk ve İslâm düşmanı kanlı katil Patrik Matyos İzmirliyan sürgünde bulunduğu Kudüs'ten İstanbul'a gelirken, İttihatçılar tarafından karşılandı. İttihat ve Terakki Cemiyeti Ermeni cemiyetlerini himayesine aldı. Bu cemiyetler adına müsamere ve konserler verildi.

En önemli yerler, Rusya'dan kovulmuş, Avrupa'nın çeşitli yerlerinden İstanbul'a gelmiş vatansız, milliyetsiz alçaklar tarafından işgal edilmişti. Bu sözde diplomatlar, içlerindekini açığa vurarak Osmanlı devletini devlet olarak tanımayacaklarını ilan ediyorlardı. Taşnak, Hınçak ve diğer komiteler yeniden örgütlenmeye, şubeler açmaya başladılar. İstanbul'daki Ermeni basınında Türk-İslâm düşmanlığını körükleyen yazılar birbirini takip etmeye başladı.[6]

276.

[6] *Tarihte E. M. ve Ermeniler*, s. 478 - 480.

ADANA AYAKLANMASI (14 Nisan 1909):

Adana piskoposu Muşeg, büyük devletlerin dikkatini çekmek ve Türkiye'den bir Ermenistan devleti koparabilmek için aylarca hazırlanmış, binlerce Ermeniyi silahlandırmıştı. Piskopos isyan emrini, Osmanlı Devleti'nin en nazik anında, 31 Mart ihtilalinin ertesi günü, 14 Nisan 1909'da verdi. Adana, Tarsus, Erzin, Misis, Dörtyol, Bahçecik ve diğer kazalardaki Ermeniler ayaklanarak zayıf buldukları Türk evlerine dalıp, ırza, mala ve cana saldırmağa başladılar. Üç günde Adana ve çevresi altüst oldu. Ermeniler beşikteki Türk çocuklarını bile öldürüyor, hazırlıksız olan asker ve polis karşı koyamıyordu. İsyana bizzat Türk halkı karşı koydu, nefsini savundu; Ermenilere yıllarca unutamayacakları bir ders verdi. Piskopos Muşeg Mısır'a kaçtı.

Ayaklanmanın sonunda harb divanı kuruldu. Uzun tahkikat ve muhakemeler sonucunda 9 Türk, 6 Ermeni idama mahkûm edildi.

Ermeniler durumu Avrupa basınına Türklerin zulüm ve barbarlığı şeklinde aksettirdiler. Tamamen vahşî, yüksek kültür ve medeniyetten külliyyen mahrum, musiki, şiir, yemek gibi en ibtidâî ihtiyaçlarını Türk kültüründen aynen iktibas eden bir kavim olan Ermeniler, Avrupa ve Amerika basınında mazlum olarak ilan edildi.

Sultan Abdülhamid'i devirdikleri için Avrupa basınında alkışlanan İttihatçılar, telaşa düştüler. Avrupa'ya şirin görünmek için meşrû müdafaa halinde olan Türkleri rastgele asıp kestiler. Bu sırada Adana valisi olan meşhur Cemal Paşa, (o zaman Kurmay Albay Cemal Bey) yeniden harp divanı kurdurdu. Adana şehrinde 30 Müslümanı, Erzin kasabasında 17 Müslümanı idam ettirdi. İdam edilenler arasında Adana'nın en eski ve zengin ailelerine mensup gençler olduğu gibi, bölgede pek büyük bir nüfuza sahip olan Bahçe müftüsü de vardı. Ermenilerden ise yalnız bir kişiyi idam ettirdi.[7]

---

7 *Türkiye Tarihi*, Yılmaz Öztuna, c. 7, s. 227.

E. Birinci Dünya Savaşında Ermeni Olayları

Daha Osmanlı hükümeti Ruslarla savaşa girmeden önce, Kafkasya'da hazırlıklar başlamıştı. Her taraftan Ermeni gönüllüleri Rus ordusuna, Türkiye'ye karşı savaşacak çetelere, intikam alaylarına girmek üzere Kafkasya'ya, Tiflis'e doluşuyordu. Osmanlı meclisinde Erzurum milletvekili olan Karakin Pastırmacıyan, komite tarafından örgüt için Kafkasya'ya gönderildi. Ermeniler bölgeyi iyi tanıyorlardı. Rusların da bunlara ihtiyacı vardı.

Uzlaşma devletleri Ermenilere büyük umutlar bağlamışlardı. Öteden beri siyasi çıkarlarına alet ettikleri bu topluluğu Osmanlı devletine karşı kullandılar. Rus, Fransız ve İngiliz konsolosları bulundukları yerlerde, Çarlık Genel Valisi de Tiflis'te komite başkanlarına gerekli emri verdiler. Ermeni komitelerine ellerinden gelen yardımı yaparak Ermenileri cepheye sürdükleri gibi, bol miktarda para ve cephane vererek içeride de isyanlar çıkarttılar.

Osmanlı Devleti pek az bir zaman önce Balkan Savaşı gibi bir yenilgiden çıkmıştı (1913). Dünya savaşının patlamasıyla, yaşamı ve geleceği söz konusu olmaya başladı. Bu nedenle seferberlik ilan etti. Ermenilerden askere alınanlar, silahlarıyla birlikte düşman saflarına kaçarken, ülkede yaşayanlar da Türk devletini yıkmak için yer yer silahlı ayaklanmalara kalkıştılar.[8]

Bu ayaklanmaların başlıcaları:

1. Zeytun Olayları
2. Kayseri Olayları
3. Bitlis ve Muş Olayları
4. Erzurum ve Erzincan Olayları
5. Elâzığ (Harput) Olayları
6. Yozgat Olayları
7. Sivas Olayları
8. Adana Olayları
9. Trabzon ve Samsun Olayları

---

8 *Türkiye'nin S. T. E. ve E. O.* s. 129-131.

10. İzmit ve Adapazarı Olayları
11. Urfa Olayları
12. Van İsyanı

MUŞ'TA ERMENİ ZULMÜ

Muş ahalisinden Mehmet Resul'un yeminli ifadesi:

Ben asker olarak harpte bulunuyordum. Aldığım yaradan ötürü Bitlis'e doğru çekilen birliği takip edemediğim gibi, yaralı ve sakat üç erle birlikte geri kaldık. Az sonra Rus kazaklarının öncüleri olan Ermeniler yanımıza geldiler. Arkadaşlarımızdan Harputlu Hüseyin adındaki erin gözlerini çıkararak, "Kalk bak, Türk askeri geliyor mu?" dediler. Sonra zavallıyı kurşunlayarak şehid ettiler.

Diğer erin sağ yanından derisinin bir kısmını yüzerek çanta şekline koydular. Bu Zavallıya da, "Elini sok, bu çantada padişahınızın parası var mı?" diye işkenceye başladılar, sonra şehid ettiler.

Üçüncü arkadaşımızı yere yatırıp tenâsül aletini kestiler; sonra ağzına koyarak, "Bu boruyu çal, size Osmanlı askerinden yardıma gelsin!" yollu hakaretlerden sonra, onu da şehid ettiler. Artık sıra bana gelmişti. Bu alçaklıkları yapanlar bana yabancı gelmiyorlardı. Yüzlerine baktım, içlerinden üçünü tanıdım. Bunlardan birisi Muş Ermenilerinden ve Çıkar mahallesinden Keşiş oğlu Aram. İkincisi yine Muş'un Yaş mahallesinden Bağdasar Körük oğlu Alkesam, üçüncüsü yine aynı mahalleden Avukat Herant Efendi oğlu Herant idi.

Bunlar beni bir dereye götürdüler. Yaktıkları ateşte tüfeklerini, şişlerini güzelce kızdırdıktan sonra yirmi dört yerimden dağladılar. Yalvarmalarıma, bağırıp çağırmalarıma, sızlanmalarıma asla kulak vermiyorlardı. O sırada birkaç Rus askeri yetişti. Bunlardan birisi beni ölümden kurtardı. Bu asker gizlice kulağıma Rusya'daki Müslümanlardan olduğunu söyledi.

Artık Rus, Kazak ve Ermeni çeteleriyle birlikte Bitlis'e doğru yola çıktık. Yolda kaçak kafilelerine, ordunun arkasından göçen

zavallılara rastladık. Ermeniler, bu müdafaasız kadın ve çocuklarla, zavallı ihtiyarlara şiddetle saldırıyor, yürekler parçalayıcı, insanlık dışı vahşilikle zavallıları katlediyorlardı. İçlerinden Muş'un Ziyaret köyü ahalisinden olduğunu tanıdığım bir Ermeni ile altı arkadaşı, altı Müslüman kızını getirdiler. Bunları rükûa varacak şekilde çırılçıplak durdurdular, sonra iffetlerini kirletmeye başladılar. Bir taraftan bu çirkin ve insanlık dışı işi yapıyorlar, bir taraftan da "Bundan sonra Müslümanlara böyle namaz kıldıracağız!" diyorlardı.

Biz oradan ayrıldık, Tel köyüne vardık. Orada üç gün kaldık. Bu üç günde evvelce beni kurtarmış Tatar Abdülmelik ekmek verdi. Üçüncü gün, artık yardım edemeyeceğini, zira bir Müslümanı himaye ettiği anlaşılırsa şiddetli ceza göreceğini söyledi. Bu sebeple başımın çaresine bakmam lâzım geldiğini anlattı.

Gecenin karanlığından faydalanarak oradan kaçtım. Şafak sökerken Kızanan köyünün karşısındaki tepeye yetiştim. Köyden feryad ve figanlar işitiliyordu. Ermeni çeteleri bir taraftan köyü ateşe vermişler, diğer taraftan katliâma girişmişlerdi. Oradan da kaçtım. Birçok tehlikeler atlattıktan sonra muhacirlerle birlikte geri çekildik.[9]

VAN'DA ERMENİ ZULMÜ

Van jandarma alay komutanının Raporu:

Çarıksır köyünde bir çocuğun kuzu gibi kızartılarak bir süngü üzerinde direğe iliştirildiğini birçokları yeminle söylemişler cesedin kalıntılarını göstermişlerdir. Ahorik ve Avzerik köyleri arasında elleri bağlı ve karınlarına sokulmuş tenasül aletleri kesilerek ağızlarına sokulmuş dört Türkün cesedi bulunmuştur.

Kavlık Köyünde 7 yaşındaki Fatma ve 5 yaşındaki Gülnar adlarında iki kız çocuğunun iki taraftan kirletilmiş oldukları, ve bu kötü hareketin sonucu, her ikisinin de sakat kaldıkları görülmüştür. Bugün bu zavallılar Ermeni mezaliminin canlı bir timsali olarak yaşamaktadır. Yine bu köyde 70 yaşından fazla

---

9 *Tarihte E. M. ve Ermeniler*, s. 720-721.

Ali adında bir ihtiyarın, çene kemiklerini süngülerle kırarak, kesip ağzına koymuşlardır. Bunu Van'ı geri alan Türk ordusunun ileri gelen subayları gözleriyle görmüşlerdir.

Ahtoci Köyünde Kemo adındaki şahsın Zeliha isimli eşi tandır başında ekmek pişirirken, Ermeniler Zeliha'nın altı aylık çocuğunu ateşe atarak pişirmişler, zorla annesine yedirmek istemişler; zavallı annenin reddetmesi üzerine, kadının bir bacağını ateşe sokarak yakmışlardır. Bugün bu zavallı kadın yaşıyor. Gördüğü bu korkunç zulmü anlatırken yürekler tırmalayıcı feryat ediyor. Bu zavallı kadının hikâye ve feryadına katılmamak için taş veya demirden yürek gerekiyor.

Yine bu köyde Ermeniler birçok Türk çocuğunu tezek yığınları arasına koyduktan sonra tezekleri ateşlemişler; bu zavallı masum yavruları diri diri yakmışlardır ki, durum yerinde yapılan inceleme sonucu kalıntılardan anlaşılmıştır.[10]

ESMA NİNE ANLATIYOR

Molla Kasım köyünden 95 yaşındaki Esma Hanım yaşadığı faciayı hafızasında kalan kırıntılarla şöyle anlatıyor:

Ermeniler, Molla Kasım köyünü yerle bir ettikten sonra Zeve' ye gittim. Zeve çayını geçemedim, beni atla gelip aldılar. Zeve'de toplu halde bulunan kadınların tamamını Ermeniler bir dama koyduktan sonra, yere oturulmasın diye su ile doldurdular. Yarı belimize kadar su içinde kaldık. Sonra erkekleri ayırıp götürdüler. Onları başka bir damda diri diri yakmışlar. Ermeniler, 15 yaşından küçük çocukları da bir tarafa ayırdıktan sonra süngüleyerek katlettiler. Kadınları da gruplar halinde Van'a götürdüler.

Bir çocuğumu, gözümün önünde koyun boğazlar gibi boğazladılar. Bir Ermeni, komşumuz Firdevs hanımın oğlunu ayağının altına alıp, iki bacağından ayırarak iki parça edip şehid etti. Ermeniler o kadar çok Müslüman boğazladılar ki, akan kanlar

10 *Tarihte E. M. ve Ermeniler*, s. 723.

koskoca tandırları doldurdu. En son Rus ordusunda vazifeli bir Tatar bu korkunç faciaya son verdi.

Ermeniler, esir ettikleri Müslüman kadınları iki sıra halinde aralarına alıp türkü söyleyerek, tef çalarak götürüyorlar; ikide bir, "Korkmayın sizi Van valisi Cevdet Paşa'ya götürüyoruz Cevdet paşa size pilâv ikram edecek!" diyorlardı. Sonra koro halinde: "Cevdet Paşa et temâşa / Gelinlerin oldu matuşka! (fahişe demek)" diyorlardı.

Molla Kasım köyünden Şeyh Selim Efendinin gözlerini oyduktan sonra şehid ettiler. Gene Molla Kasım köyünden Müslim amcayı öldürdükten sonra, cesedini namaz kılıyor gibi bir duruma soktular, İslâmın dini ve imânına küfür ettiler, alaya aldılar.

Ermeniler, bir taraftan erkekleri öldürüyorlar, sonra da: "Korkmayın, size bir şey yok! Onları Rusya'ya para kazanmaya gönderiyoruz." yalanını gözümüzün içine bakarak söylüyorlardı.[11]

ZEVE'DE ERMENİ KATLİAMI

Kıymet Başıbüyük, Zeveli annesi Hediye hanımdan naklen bu faciayı şöyle anlatıyor:

Seferberlik ilân edilir edilmez Van halkı muhacir olmaya başladı. Zeve ve çevresindeki köyler muhacir olmadılar. Buna sebep olan Zeve ve çevresindeki köylerin muhtarı Süleyman Çavuştur. Çünkü muhtar köylüyü toplayıp, "Buradan muhacir olup gitmeye hiç lüzum yok! Ben Ermenilerle kardeş oldum, (!) size bir şey yapmazlar." diye teminat verdi.

Bu söze inanarak köyü terk etmedik. Sonra Van'daki Ermenilerin ortalığı kana buladıklarını, her tarafı yakıp yıktıklarını duyduk. Ermeniler binlerce Müslümanı kesmeye başladılar. Van'ı terk etmeyen hasta, yaşlı, çocuk ve kadınları asıp kesmeye, bir kısmını da çaylara, kuyulara atmaya koyuldular. Sıra bizim köylere gelmişti. O sırada komşu köylerin ahalisi bizim köyde toplandı. Her köyün en az 400-500 nüfusu vardı.

---

11 *Tarihte E. M. ve Ermeniler*, s. 733-734.

Ermeniler, bir sabah köyümüzü ateşe tuttular. Zeve'de toplanmış Müslümanlar, cephaneleri bitinceye kadar köyü müdafaa ettiler. Türklerin cephaneleri bitince Ermeniler köye girdiler. Korkunç facia bundan sonra başladı. Önce Ermenilerle kardeş olduğunu söyleyerek halkın göç etmesine engel olan Süleyman Çavuş'u yakalayıp, korkunç şekilde şehid ettiler. Ermeniler, hamile kadınların karnını yırtıp çıkardıkları çocukları süngülerinin ucuna takarak annelerine gösterdiler.

Kızların ve kadınların kollarındaki bilezikleri almak için çok kolay bir usul buldular. Kasaturalarıyla kızların ve kadınların kollarını kesiyor, sonra bilezik ve yüzükleri çıkarıyorlardı.

Ben, annem ve 20-30 kadar köylü kadını ve çocuk, Sultan Hacı Hamza'nın türbesine sığındık. Ermeniler bizi öldürmek için türbeye gazyağı ve benzin serptiler ve ateşlediler. Türbe yanmadı. Kazma kürekle türbeyi yıkmak istedilerse de, yıkamadılar. Hayret ve şaşkınlık içinde, "Yahu bu mutlaka bizdendir." diyerek gittiler.

Biz oradan çıktık. Çıktığımızı gören Ermeniler üzerimize hücum ettiler. Bu sefer köyün köpekleri bizi kurtardı. Köydeki köpekler insan cesedi yiyerek kuduz gibi olmuşlardı. Her tarafa saldırıyor, köye hiç kimseyi yaklaştırmıyorlardı. Bir zaman köpekler bizi korudu. Sonra Ermeniler köyü işgal ettiler. Biz yine katil ve canavar Ermenilerin eline düştük. Bir hafta sonra Ruslar bizi alıp aç, susuz Van'daki Ermeni kışlasına götürdüler.

Rus Kırgız muhafızlarına, yiyecek bulmak için bizi serbest bırakmaları için yalvarıyorduk. Kısa bir zaman kışlanın yanına çıkınca, hayvanlar gibi söğüt yapraklarına üşüşüyor, bir yandan çabuk çabuk bu yaprakları yerken, diğer yandan etek ve ceplerimizi dolduruyorduk. Aç midelerimize bu acı söğüt yaprakları, bal gibi tatlı geliyordu.

Böylece günler geçti. Sonra Ruslar bizi serbest bıraktılar. Tarlalara dağıldık, ektik, biçtik. Değirmen gösterdiler buğdayları öğüttük. Türk askerinin görünmesiyle tam ve gerçek hürriyete kavuştuk.[12]

---

12 *Tarihte E. M. ve Ermeniler*, s. 735-736.

F. Ermenilerin Savaş Bölgesinden Çıkartılması ve Tehcir Kanunu (14 Mayıs 1915)

Osmanlı hükümeti ilk aylarda, isyanlara karşı yalnız yöresel ve özel önlemler almakla yetindi. Rus ordularının doğu illerini işgali sırasında, özellikle onlara öncülük eden Ermeni gönüllü intikam alayları tarafından Müslüman halk acımasızca yok ediliyordu. Van'ın düşmesi, Bitlis, Muş, Erzincan, Bayazit, Zeytun, Sivas vs. bölgelerde isyanların ve saldırıların sürmesi üzerine hükümet, orduyu korumak için hareket etmek zorunda kaldı. Halâ serbestçe çalışan Ermeni komite merkezlerini kapattı, komite liderlerini ve kışkırtıcıları tutuklattı. (24 Nisan 1915) Dışardaki Ermeni topluluklarının her yıl katliam yıldönümü diye andıkları 24 Nisan işte bu tarihtir.

Daha sonra 14 Mayıs 1915'te tehcir (göç) kanunu çıkarıldı. Buna göre:

1. Seferde ordu, kolordu ve tümen komutanları, bunların vekilleri ve bağımsız bölge komutanları, ahali tarafından herhangi bir surette hükümetin emirlerine ve ülkenin savunmasına, güvenliği korumaya ilişkin uygulamalara karşı koymak, silahla saldırı ve direnme görürlerse, derhal askerî kuvvetlerle şiddetli biçimde cezalandırmaya ve direnmeyi esasından yok etmeye izinli ve mecburdur.

2. Ordu, müstakil kolordu, tümen komutanları askerî icaplardan dolayı veya casusluk ve hainliklerini hissettikleri köyler ve kasabalar ahalisini, tek tek veya topluca diğer yerlere sevk ve iskân edebilirler.

3. İşbu kanun yayın tarihinden itibaren geçerlidir.[13]

Bu kanuna göre, ayaklanma hazırlığı içinde olan Ermeniler İç ve Doğu Anadolu'dan güneye, o zaman sınırlarımız içinde bulunan Suriye, Lübnan ve Irak'a göç ettirilmiştir.

---

[13] *Türkiye'nin S. T. E. ve E. O.* s. 146-147.

G. Ermenilerin 1918 - 1920 Yılları Arasında Yaptıkları Zulümler

Ermenilerin Ruslara yardımcı olarak birlikte işgal ve katliamlar yaptıklarını yukarıda anlatmıştık. İşgal yıllarında bu zulüm çeşitli şekillerde devam etti. Nihayet 7 Kasım 1917'de Rusya'da ihtilâl oldu, 22 Ocak 1918'de Rusya mütareke istedi. Bunun üzerine Rus ordusu işgal ettiği doğu Anadolu'dan çekilmeye başladı. Bu esnada Ermeniler yine yağma ve katliamlar yaptılar. Her tarafı yakıp yıktılar. Trabzon, Gümüşhane, Erzurum, Erzincan, Van, Bitlis, Muş ve Kars bölgelerinde pek çok zulümler icra ettiler.

ERZURUM'DA ERMENİ ZULMÜ

Ilıca'da kaçamayan Türklerin hepsinin öldürüldüğünü ve kör baltalarla enselerinden kesilmiş birçok çocuk cesetleri gördüğünü, Erzincan'dan Erzurum'a dönüşünde bizzat başkomutan Odişelidze söyledi. Ilıca katliamından üç hafta sonra 11 Mart 1918 pazartesi günü oradan dönen Yarbay Griyazmof gördüklerini şöyle anlattı:

"Köylere giden yollarda uzuvları tahrib edilmiş birçok cesetlere rastladım. Her geçen Ermeni bu cesetlere bir kere söğüp tükürüyordu. 25-30 metrekarelik cami avlusuna iki arşın (141 cm) yüksekliğinde cenaze yığılmıştı. Bunların arasında her yaşta kadın, erkek, çoluk çocuk ve yaşlılar vardı. Kadın cesetlerinde zorla ırza geçme halleri pek belli bir halde idi. Birçok kadın ve kızların tenasül yerlerine tüfek fişeği sokulmuştu.

Alaca menzil komutanlığı müteahhidi olan bir Ermeni 12 Mart 1918'de yapılan vahşilik üzerine şunu anlattı: Ermeniler bir kadını canlı olduğu halde bir duvara çivilemişler; sonra kalbini oyup başının üstüne asmışlar.

Erzurum'da Rus topçu subaylarından Gürcü asıllı teğmen Midvani şöyle bir olaya tanık olduğunu anlattı:

Bir Ermeni, arabacılardan bir Müslümanı vurmuş, fakat öldürememiş, sırt üstü düşmüş. Ermeni elindeki sopayı, can

çekişen Müslümanın ağzına sokmak istemiş. Dişleri kilitlenmiş olduğundan sopayı ağzına sokamayan Ermeni, Müslümanın karnını tekmeleye tekmeleye öldürmüş.[14]

30 Ekim 1918 Mondros Mütarekesinden sonra Türk Ordusu Kars ve çevresini terk ederek 1877-1878 Türk-Rus savaşı sonrası çizilen sınırın batısına çekilmişti. Bu bölge tekrar Ermeni cellatların ellerine bırakılmış oldu. Bağımsız Ermenistan devletine bağlı çeteler iki yıl boyunca çeşitli zulümler yaptılar. Nihayet Kâzım Karabekir Paşa komutasındaki Türk ordusu 30 Ekim 1920'de Kars'ı, 12 Kasım 1920'de Iğdır'ı Ermenilerden kurtardı. 3 Aralık 1920 günü Ermenistan'la Gümrü anlaşması imzalandı.

Mondros Mütarekesinin 7. maddesine dayanarak Uzlaşma Devletleri Anadolu'nun her bir tarafını işgale başlamışlardı. Güney illerimiz (Urfa, Antep, Maraş, Adana) önceleri İngilizler tarafından işgal edilmiş ve daha sonraları ise Fransızların denetimine geçmişti. Ermeniler bu bölgede de, Fransızların himayesinde zulüm ve katliamlarını sürdürdüler.

ADANA'DA ERMENİ ZULMÜ

Vanlızade Nihat anlatıyor:

Fransızlar, Ermenilerle iş birliği halinde vesileler icat ederek Türkleri öldürüyorlar; para ve mallarını yağmalıyorlardı. Ermeni kilisesi kasaphane (maktel) olmuştu. Köşe bucaklarda, ıssız yerlerde yakaladıklarını sürüyerek kiliseye götürürler, işkenceler içinde canını alırlardı. Bu gibi facialar bir taraftan devam ederken diğer taraftan Fransızlar sorgusuz sualsiz masum Türkleri Kumlukta Hacı Ali tekkesinde kurşuna dizerlerdi. Rahmetli babam Eski Saray'da oturuyordu. Güpegündüz evini bastılar. Bütün ev eşyasını aldıktan sonra depodaki çemberli pamuklarını da götürdüler.

Ermeni çeteleri ansızın çiftliğimize baskın yaptılar. Hazırladığımız bütün malları, ne var ne yok, yataklarımıza varıncaya kadar alıp arabalara yüklediler. Hayvanlarımızı da önlerine

---

[14] *Tarihte E. M. ve Ermeniler*, s. 764.

katıp, bizim üçümüzün elini kolunu sıkı sıkıya bağlayıp, Şahin Ağa kilisesi köyüne sevk ettiler. Burası mahşerden bir nümune idi. Binlerce Ermeni ile dolmuştu. Çeteler, dişinden tırnağına kadar çapulcu, yağmacı Ermeniler burada mevcuttu. Bizi hay u huyla karşıladılar. Bin bir çeşit yakası açılmadık küfür ve hakaretler içerisinde, çete başı Sivaslı Kireççi Agop'un önüne çıkardılar. Gayet terbiyesiz bir biçimde bizden para istedi:

"—Sakladığınız yeri gösteriniz, aksi takdirde başınıza çeşitli işkencelerle ölüm gelecektir!" dedi.

Varımız olan 17 altun lira ile 637 banknotumuzu daha önce elimizden almışlardı.

"—Bir şeyimiz kalmadı ki verelim; verecek paramız yok!" der demez, öldüresiye bir dayak atıp beni merdivenden aşağıya tekmelerle yuvarladılar. Kahkahalarla halimizi seyredenler arasında, Adana'nın zengin ileri gelen Ermeni tüccarlarından Kalasyan ile Bızdıkyan ve Kasparyan'ı gördüm.

Babamı çırıl çıplak ederek bir çukura götürdüler. Aşıkyan fabrikasında çalışan İstepan adındaki Ermeni, belinden çıkardığı 60 cm. uzunluğundaki kamayı babamın sağ böğrünün karaciğer nahiyesine sapladı. Kelime-i şehadet getiren babama kızan katil, Peygamber Efendimiz'e küfür etti. İkinci darbeyi de aynı bıçakla boynunun sağ tarafına indirdi. Rahmetli babamın başı göğsüne sarktı, şehid olarak gözlerini kapadı.

Babamın ayaklarına bir ip takarak takur tukur sürükleyip kör bir kuyuya cesedini attılar. Tüyler ürpertici bu manzara, hemen beş metre uzağımda cereyan etti. Facianın dehşetinden kanım dondu. Şimdi sıra bana gelmişti. Perişan halimde yanıma geldiler. Beni de anadan doğma soyundurdular. Üzerime bir teneke gaz yağı döktüler. Bir elinde kibrit, diğerinde kutusu olan Ermeni üzerime geldi. Dedi ki:

"—Siz çok zenginsiniz, çok paranız olduğunu biliyoruz. Üzerinizden çıkan para ile bizi aldatamazsınız. Eğer paranın yerini söylemezseniz, babanın akıbetini gördün, seni de diri diri yakacağız. Çabuk söyle, böyle bir ölümden kendini kurtar!"

Diri diri yakılıp ölmenin çok feci olduğunu düşünerek vakit kazanmak maksadıyla:

"—Evet, çok paramız var, hem de heybe dolusu... Bunların yerini çiftlikte size göstereceğim!" dedim.

Derhal gazlı vücuduma elbisemi giydirdiler. Çete başının yanına götürdüler. Çete başının verdiği emir de, derhal çiftliğe gidilmesi, paralar alındıktan sonra geri dönülmesi idi. Verdiğim cevapta:

"—Bu çok yanlış bir emirdir. Paralar samanlıkta gömülüdür. Samanlığı boşaltmak, gömülü yeri açmak hayli vakte bağlıdır. Burası akşam olur olmaz Türk çetelerinin at oynattığı ve etrafı gözettikleri bir yerdir. Şimdi vakit akşam, nerede ise güneş batmak üzeredir. Biz oraya gidip işe başladığımız zamanda, behemehal Türk çeteleri gelecek, iki taraf arasında şiddetli bir çarpışma olacaktır. Ben belki bu çarpışmalarda ölebilirim. Sizin elinize para geçmediği gibi, bir hayli zayiata maruz kalabilirsiniz. Beni öldürseniz bu saatte çiftliğe ayak basmam!" dedim.

Çete başı bu düşüncemi haklı buldu. İşi yarına bıraktı. Beni üç nöbetçinin nezareti altında bir odaya soktu. Köyün etrafına da nöbetçiler kondu. Çeşitli yerlere de gözcüler dikildi. İlk işim kolay ölümün çaresini aramaktı. Yarın çiftliğe gidip kendilerini aldattığımı anlarlarsa, kim bilir bana nasıl işkenceli bir ölüm tatbik edecekler. Bunları düşündükçe tüylerim diken diken oluyordu.

Altının, çuval dolusu banknotların neşesi içinde, çeteler yaptıkları günlük mezalimi iftiharla çete başına anlatıyorlardı. Yeğenim Tahsin'in Taşcı'da cesedinin kuyuya atıldığını, Zağarlı, Kamışlı, Yalnızca, Mıhıllı köylerinin tamamen yakıldığını, buralarda ellerine geçenleri ve Yalnızca'da Afganlı Müslüman bekçinin, Aşık Kâhya'nın, Zağarlı'dan Sağır Sait'in ve Berber Mahmut'un kız kardeşleriyle birlikte çocuklarının; Şahin Ağa kilise köyünden Deli Kerim'in, Gök Mehmet'in karısı Emine'nin, Veysel'in karısı Emine'nin ve daha isimlerini hatırlıyamadığım elli kadar Türk'ün, çeşitli işkenceler içinde nasıl öldürüldüklerini kahkahalarla anlatıyorlardı.

Geç vakte kadar içtiler, hepsi de sızdı. Yediğim dayaktan,

yarın karşılaşacağım felaketten yerimde oturamıyordum. Kurtulmak değil kolay ölmek istiyordum.[15]

Fransızların ve Ermenilerin zulmü Maraş'ta halkın ayaklanmasına sebep oldu. Yirmi gün süren şiddetli çarpışmalardan sonra 11 Şubat 1920'de Maraş kurtarıldı.

Daha sonra 20 Ekim 1921'de Fransızlarla Ankara Antlaşması imzalandı. Fransızlar güneyde işgal ettikleri yerleri boşalttılar. Sadece Adana bölgesinden 120.000 Ermeni Suriye'ye kaçtı. 30.000 kadarı da Kıbrıs, Mısır, Adalar ve İstanbul'a gitti.

h. Sonuç

Yukarıda yazdıklarımızdan da anlaşılacağı üzere isyan eden Ermenilerdir, zulmeden Ermenilerdir, katliam yapan Ermenilerdir. Mazlum ve mağdur olan, yüz binlercesi katledilen, tecavüze uğrayan, yerinden Yurdundan sürülen mâsum Anadolu Müslümanlarıdır. Fakat Ermeniler bir asırdır yaygara yapmakta, basın, yayın ve propaganda yoluyla dünyayı aldatmağa çalışmakta; haçlı ruhuyla hareket eden bazı devletler de onlara destek olmaktadır.

Soykırım iddiasına gelince; 1914 nüfus sayımına göre Osmanlı topraklarında yaşayan Ermeni sayısı 1.300.000'dir. Bunun 525.000'i işgalci Ruslarla beraber Rusya'ya göç etmiştir. Amerika, Suriye, Yunanistan, İran, Lübnan vs. ülkelere göç edenlerin sayısı da 582.000'dir. Toplam 1.107.000 Ermeni'nin göç ettiği anlaşılmaktadır. Türkiye'de kalan 50.000 civarındaki Ermeni'yi hesaba katınca, Birinci Dünya Savaşı ve sonrasında, Ermeni isyanları ve göçler esnasındaki toplam Ermeni kaybının 143.000 civarında olduğu anlaşılır. Halbuki aynı dönemde, aynı bölgelerdeki Müslüman ahalinin kayıpları 1.400.000'i bulmaktadır.[16] Yâni esas soykırıma uğrayan Müslümanlar olmuştur.

---

15 *Tarihte E. M. ve Ermeniler*, s. 704.
16 *Türkiye'nin S. T. E. ve E. O.* s. 28, 157.

i. Ermenilerin Yaptığı Katliamlardan Fotoğraflar:

25 Nisan 1918'de, Subatan'da Ermeniler tarafından öldürülen Türk çocuklar, kadınlar ve karınları deşilerek bebekleri çıkarılan anneler. (*Massacre Exerted By The Armenian On The Turks During World War I Pic*.)

Diyarbakır'ın Şark nahiyesine bağlı Hızır İlyas köyü Mersani deresi (23 Temmuz 1915).

Hono ismindeki ermeninin başında bulunduğu çete tarafından hançer ve kurşunla şehit edilen erkek, kadın ve çocuklar. (Kaynak: *Ermeni Ayaklanmaları ve Ihtilal Hareketleri*.)

Balta ile Katliam: İzmit'in Kollar köyünden Ermeniler tarafından balta ile katledilen Müslümanlardan bir kısmının olaydan sonra çekilen fotoğrafı; 1- Boşnak Malik 2- Abdulmecid oğlu Ali 3- Ali oğlu Seyid (14 yaşında) 4- Ömer oğlu Abdulgani 5- Abdulgani oğlu Mecid 6- Abdullah oğlu Hüseyin 7- Bekir oğlu Yusuf 8- Osman oğlu Ismail (Kaynak: *Ermeni Ayaklanmaları ve İhtilal Hareketleri*.)

BESMELE'YLE BAŞLIYORUM

Dr. Metin ERKAYA

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

Kıymetli okuyucular!

Bugün benim için yeni bir başlangıç... Şimdiye kadar Hocaefendilerimizin konuşmalarını yayına hazırlayıp, kitaplar hazırlıyordum. Bu sefer muhtelif yerlerde ve zamanlarda yayınlanmış yazılarımı bir araya getirip, daha kolay okunabilir hale getirmeye çalışacağım.

İlk yazıma besmeleyle başlıyorum:

بِسْــمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيم

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) "Rahman ve Rahîm Allah'ın adıyla başlıyorum." anlamına gelir. "Bu işi kendim için değil, Allah rızası için, onun emriyle ve onun adıyla yapıyorum!" demektir.

Burada işaret olunan, yapacağımız her işi Allah için, Allah adıyla, Allah namına, Allah ile, Allah'a dayanarak, Allah'a güvenerek, Allah yolunda, Allah rızası için yapmamız gerektiğidir. Bunları hepsi *Besmele*'nin mânâsında saklıdır.

Bu konuda Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[1]

كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَمْ يُبْدَأْ فِيهِ بِبِسْمِ اللهِ، فَهُوَ أَبْتَرُ (عبد القادر الرهاوي في الأربعين عن أبي هريرة)

(*Küllü emrin zî bâlin lem yübde' fîhi bi-bi'smi'llâhi, fehüve ebter.*) "Her bir iş ki, besmeleyle başlanmamışsa, besmele okunmadan o işe girişilmişse; o iş kesiktir, sonu yoktur, güdüktür."

Demek ki, her hayırlı işe (*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) diyerek, bu mânâları düşünerek başlamamız emredilmiş oluyor.

Tabii burada da bir işaret var: Hayatımızı böyle geçirmeliyiz. Başkasının hatırı için, başkasına dalkavukluk yapacağız diye, başkasının gönlü hoş olsun diye veya kendi keyfim olsun, nefsimin arzusu yerine gelsin diye yaşamamalıyız! Hayatımızın bütün fiilleri sırf Allah rızası için olmalı!

Onun için, büyüklerimiz bize:

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي .

(*İlâhî ente maksùdî, ve rıdàke matlûbî*) "Ey benim Rabbim, sadece sen benim maksûdumsun ve ben sadece senin rızanı kazanmak istiyorum!" düşüncesini öğretmişlerdir.

İşte hayatın en mühim düşüncesi budur. Bir Müslümanı diğer insanlardan ayıran en önemli noktadır. Başkası menfaat için çalışır, keyif için çalışır, zevk için çalışır, yapacağı her işi böyle yapar. Ama bir Müslüman sırf Allah için yapar, Allah'ın rızasını kazanmak için çalışır.

Kur'an-ı Kerim'de 113 sûrenin başında (*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) vardır, sadece Tevbe Sûresi'nin başında yoktur. Bir tane de Neml Sûresi'nin içinde vardır. Böylece toplam sayısı 114 (19 x 6) eder.

Sabâ melikesi Belkıs, Hazret-i Süleyman AS zamanında yaşamış. Süleyman AS ona putperestliği bırakıp imana gelmesi

---

[1] *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.866, no:2491; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.959, no:1964; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XV, s.314, no:15584.

için bir mektup göndermiş. O mektup kendisine ulaşınca, o da vezirlerini toplamış, olayı onlara haber vermiş:

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمٰنَ وَ إِنَّهُ بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ (النمل: ٣٠)

(*İnnehû min süleymâne ve innehû bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) "Bu gelen yazı Süleyman AS'dandır ve (*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) diyerek başlıyor." demiştir. (Neml, 27/30)

Demek ki Besmele, Süleyman AS'ın da bildiği, daha önceki peygamberlerin de bildiği bir ibâredir.

Besmelenin harfleri 19 adettir. Bu harflerin Ebced hesabıyla rakamsal karşılıkları toplamı 786 eder:

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Be: 2, Sin: 60, Mim: 40.

Elif: 1, Lâm: 30, Lâm: 30, He: 5.

Elif: 1, Lâm: 30, Râ:200, Hà; 8, Mim: 40, Nun: 50.

Elif: 1, Lâm: 30, Râ: 200, Hà: 8, Yâ: 10, Mim: 40.

Toplam: 786.

Biz öğrenci iken, ağabeylerimiz bize imtihanlardan önce 786 adet Besmele okumamızı tavsiye ederlerdi. Okurduk, çok da faydasını gördük.

Bir Hatıra:

1991 Eylülü'nde Mahmud Es'ad Coşan Hocamız'la beraber grup halinde Özbekistan'a gittik. İlk gün Taşkent'te Özbekistan Mihmanhanesi Oteli'nde kaldık. Odamıza yerleştikten sonra televizyonu açtım, bir hoca efendi besmelenin önemini anlatıyordu. Yukarıda kaydettiğimiz hadis-i şerifi izah ediyordu.

Daha sonra Buhara'ya gidince tanıştık, televizyonda gördüğüm hoca efendi, Bahaeddin Nakşıbend Camii'nin imamı Muhtarhan Abdullahev imiş. Bize rehberlik etti. Emir Külâl Hazretleri'nin ve Bahaddin Nakşıbend Hazretleri'nin kabirlerini ziyaret ettik. Hocamızla sohbet ettiler.

Muhtarhan Abdullahev, dinî tahsilini Suriye'de yapmış. Bu

arada bir şeyh efendiye bağlanmış, tasavvufî terbiye görmüş. Şeyh efendi vefat ederken;

"—Efendim, sizden sonra kime gideyim?" diye sormuş.

Şeyh efendi de demiş ki:

"—Evlâdım ben seni Türkiye'den bir şeyhe emanet ettim. O gelir, seni bulur." demiş.

Hocamız ziyaret esnasında Muhtarhan Abdullahev'in kulağına eğilmiş:

"—Şeyhin seni bana emanet etti." demiş.

Bunun üzerine Hocamız'a intisab etti. Hocamız ona, tarikata girmek isteyenlere ders tarif etme yetkisi verdi.

Bu zat daha sonra (1992) Diyanet'in bir toplantısı için Türkiye'ye geldi. Ankara'da Fıkıh Enstitüsü'nde öğrencilere sohbet ettirdik. Ben tercüme ettim. Sonra İstanbul'a gitti, orada Prof. Dr. M. Es'ad Coşan Hocamız'ı ziyaret etmiş. Kemal Ataman, otelden alıp İskenderpaşa'ya getirdiğini söyledi.

Cumhurbaşkanı Turgut Özal, Özbekistan seyahatinde (Nisan 1993), Buhara'da Nakşıbend Muhammed Bahaeddin Hazretleri'nin türbesini de ziyaret etmiş. O ziyareti N. Kemal Zeybek şöyle anlatıyor:

"—Türbedar protokole Nakşibendi Hazretleri'ni anlatıyordu. Heyette komutanlar da var ama uzak duruyorlardı. Özal, 'Gelin bakın, mühim şeyler anlatıyor!' dedi.

Türbedarın sözü bitince;

'—Çok güzel anlattın da senin bir intisabın var mı?' diye türbedara sordu.

O da;

'—Var!' deyince;

'—Yaşıyor mu, nerede?' diye sordu.

'—İstanbul'da, Prof. Dr. Esad Coşan...' cevabını verdi.

Hepimiz şaşırdık kaldık.

Özal türbedarın elinden tutup, gözlerinden de yaşlar süzülerek:

'—Benim de şeyhim o... Benim de şeyhim o... Benim de şeyhim o!" diye belirterek üç kere tekrarladı,

Daha sonra Kerimov'la görüşmede:

'—Bu türbedar çok bilgili, bunu Özbekistan Başmüftüsü yap!' dedi

O da Özal'ı kırmadı."

1994 Şubatı'nda Özbekistan'a gittiğimde Müftü olarak atanmıştı. Taşkent'te müftülükte ziyaret ettim. Özal'la görüşmesini bana nakletti. "Ben de Nakşıbendiyim!" dediğini söyledi.

Daha sonraki yıllar irtibatımız olmadı. Sağsa, Allah hayırlı, uzun ömürler versin; vefat etmişse rahmetini bol bol ihsan eylesin...

17. 04. 2017- Sincan / Ankara

RÂMÛZÜ'L-EHÀDÎS HAKKINDA

Dr. Metin ERKAYA

Kıymetli Okuyucular!

Râmûzü'l-Ehâdis kitabı, her hadis metninin ilk kelimesi esas alınarak alfabetik olarak sıralanmış hadislerden oluşmaktadır. Her hadis metninin sonunda, hadisin alındığı kaynak, râvî ve bazen de hadisin sıhhati hakkında bilgi verilmiştir.

Gümüşhânevî Ahmed Ziyâeddin Hazretleri'nin, az sözle çok mânâ veren, ezberlenmesi kolay, vecîz ve alimlerce muteber 7101 hadisi bir araya getirmesiyle oluşan bu eser, iki bölümden oluşmaktadır: İlk bölüm, genel konularda 6400 hadis-i şerif ihtiva etmektedir. İkinci bölüm ise, Peygamber Efendimiz'in evsaf ve şemâilini anlatan 701 hadisten oluşmaktadır. Gümüşhânevî Hazretleri bu eseri, 125'i aşkın kaynağa müracaat ederek hazırladığını bizzat kendisi ifade etmektedir.[1]

"Gümüşhaneli Hocamız tasavvufî bir camiada, tarikat terbiyesi olmak üzere, bir hadis koleksiyonunu ders kitabı olarak ortaya koymuştur. Bu, tasavvuf tarihinde çok mühim ve önemli bir olaydır. Sonra da buyurmuştur ki:

"—Bizim şu hadis koleksiyonumuzu, yâni *Râmûzü'l-Ehàdîs*'i

1 Gümüşhânevî, *Levâmiu'l-Ukùl*, I/3.

dikkatle okursanız, kısa zamanda muhakkik bir alim olursunuz!" buyurmuştur.

Kendisi hadis alimi olmak dolayısıyla, çeşitli esrarlı şeyleri de bilmemiz için, bazı zayıf hadisleri de koymuştur. Bazıları hücum ediyorlar:

"—*Râmûzül Ehàdîs'*te zayıf hadisler var!" diyorlar.

Hocamız hadis alimi, biliyor ama, bizim mânevî bir takım esrara da âşinâ olmamız için, bilelim diye onları da koymuş ve arkasından da yazmış olduğu şerhte, izahını zaten kendisi yapmıştır."[2]

Râmûzü'l-Ehàdîs, 1850'lerden itibaren dergâhta okunmaya başlamıştır. Gümüşhanevî Hazretleri, dergâhında hadis-i şeriflere dayanan bir eğitimi esas almış, müridlerine Rasûlüllah Efendimiz'in istediği bir yaşam tarzını öğretmeye çalışmıştır. Daha sonra dergâhta görev yapan şeyh efendiler de aynı yolu izlemişlerdir. Dergâhlar kapandıktan sonra (13 Aralık 1925), *Râmûzü'l-Ehàdîs* dersleri halka açık olarak camilerde yapılagelmiştir.

Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri, İskenderpaşa Camii'nde, Pazar günleri ikindiden sonra bir saat, Cuma günleri cumadan önce 45 dakika hadis dersi yaparlardı. Kitap alfabetik olduğu için her hadiste konu değişir, her kesimden insanlar, özellikle üniversitede okuyan gençler ilgiyle dersleri takip ederlerdi. Çok insanların hidayetine ve şuurlanmasına vesîle olmuştur.

Gümüşhanevî Dergâhı son postnişini Mahmud Es'ad Coşan Hocamız da aynı yolu izledi. Daha Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin sağlığında, onun isteği üzerine, İskenderpaşa Camii'nde hadis derslerine başladı.

1977 yılı baharıydı. Bir pazar günü Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri hadis dersine M. Es'ad Coşan Hocamız'la beraber geldiler. Ders yaparken üzerinde oturdukları mindere M. Es'ad Coşan Hocamız'ı oturttular:

---

2 Prof. Dr. M. Es'ad Coşan, *Avustralya Sohbetleri-4*, s. 269 - 277, Seha, İstanbul, 1996.

"—Bundan sonra dersi Es'ad yapacak!" dediler.

Sonra, kendileri de yanına, yere oturdular. O günden sonra, dersleri Es'ad Coşan Hocamız yapar oldu. Yalnız bir seferinde Es'ad Coşan Hocamız Ankara'dan gelememişlerdi, cemaat de bekleşiyordu. Bir de baktık Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri acele acele geldiler. Üzerlerinde entari vardı, ayakları da çıplaktı. Kırk beş dakika kadar ders yaptılar. O günden sonra bir daha ikindi dersi yaptıkları görülmedi.

Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin vefatından sonra (13 Kasım 1980) M. Es'ad Coşan Hocamız, İskenderpaşa Camii'ndeki derslere ilave olarak Ankara'da da *Râmûzü'l-Ehàdîs* dersleri başlattı. Önce Kalaba'da Muradiye Camii'nde, sonra Demetevler'de Özelif Camii'nde, önce Perşembe günleri, daha sonra Cumartesi günleri düzenli olarak dersler yapıldı. Ankara'dan, çevre illerden muazzam katılımlar oluyordu. 1987'de emekli olduktan sonra Sapanca'ya taşındılar. Artık Ankara'daki hadis dersleri ayda bir defa, her ayın ilk Perşembe günü yapılır oldu.

Derken 28 Şubat günleri geldi, bazı kısıtlamalar oldu. Hocamız yurt dışına çıkmak zorunda kaldı. İskenderpaşa Camii'ndeki son dersleri 4 Mayıs 1997 Pazar günü oldu.

Yurt dışında bulundukları sürede bulundukları yerlerdeki mescidlerde, Cuma günleri telefon bağlantısı kurularak Akra'da *Râmûzü'l-Ehàdîs* derslerini devam ettirdiler. Son sohbetleri 2 Şubat 2001 Cuma günü oldu. Her zaman "*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!*" diyerek bitirdikleri sohbeti, bu sefer "*El-Fâtihah!*" diyerek bitirdiler. Sanki vefat edeceklerini biliyor gibi idiler. Bu, M. Es'ad Coşan Hocamız'ın son sohbeti olduğu gibi *Râmûzü'l-Ehàdîs* derslerinin de sonu oldu. Yüz elli yıllık geçmişi olan bir eğitim tarzı sona ermiş oluyordu. M. Es'ad Coşan Hocamız'ın vefatından sonra, *Râmûzü'l-Ehàdîs* devre dışı bırakıldı. Bazı toplantılarda yetkililer:

"—*Râmûzü'l-Ehàdîs*'i kütüphanenizin en görünmeyecek yerine kaldırın!" diye açıkça tavır koydular.

Onun yerine mealcilik benimsendi, cemaate meal okumak

tavsiye edildi. Çeşitli boylarda mealler bastırıldı. Çeşitli kampanyalarla, ödüllü yarışmalarla meal okumak yaygınlaştırılmaya çalışıldı. Halen, bu tarz çalışmalar devam ediyor. Halbuki, merhum M. Es'ad Coşan Hocamız şöyle buyuruyorlar:

"—Bizim yolumuzun, Müslümanın yolunun şeriatin çizgisinden kaymaması için emniyet, hadis-i şeriftedir. Hadis-i şerife sarılmadığınız zaman, şeriatin çizgisinde devam edemezsiniz, kayarsınız. Çünkü şeriatin çizgisi kıl kadar incedir, kılıç kadar keskindir. Ona ancak hadis-i şerife sarılarak, hadis-i şerif yolunda yürüyerek, takvâ yolunu yol edinerek, ihlâs ile hareket ederek ulaşabilirsiniz."[3]

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi Peygamber SAS Efendimiz'in yolunda dâim eylesin...

28 Nisan 2017 – Maltepe / Ankara

---

3 Prof. Dr. M. Es'ad Coşan, *Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı*, s. 122, Seha, İstanbul, 1994.

ZİKİR DERSİ TARİFİ

Dr. Metin ERKAYA

Önce beraber bir istiğfar edelim, diyelim cümle günahlarımıza:

Estağfiru'llaaah... (15 defa)

Estağfiru'llàh el-azîm, el-kerîm, er-rahîm, ellezî lâ ilâhe illâ hu... El-hayye'l-kayyûm ve etûbü ileyh... Ve es'elühü't-tevbete ve'l-mağfirete ve'l-hidâyete lenâ innehû hüve't-tevvâbü'r-rahîm... Tevbete abdin zâlimin li-nefsihî, lâ yemlikü li-nefsihî, mevten ve lâ hayâten ve lâ nüşûrâ...

Allàhümme ente rabbî... Lâ ilâhe illâ ente halaktenî... Ve ene abdüke ve ene alâ ahdike ve va'dike mesteta'tü, eûzü bike min şerri mâ sana'tü, ebûu leke bini'metike aleyye, ve ebûu bizenbî fağfirlî, feinnehû lâ yağfiru'z-zünûbe illâ ente...

Allah-u Teâlâ Hazretleri, ona arz ettiğimiz şu tevbemizi kabul eylesin... Geçmiş günahlarımızı affeylesin... Bundan sonra da bizi günah çirkefine düşürmesin... Harama bulaştırmasın... Allah'ın rızâsına aykırı iş yaptırmasın... Yolunda dâim, zikrinde kaim eylesin...

Tarikata girişte ilk yapılan iş tevbedir. Allah'a dönüş yapmaya tevbe derler. O halde anlaşılıyor ki, tevbe sadece "Tevbe yâ Rabbî!" demek değildir. Tevbe aslında insanın hayatının akışını, yönünü, yaşam tarzını değiştirmesi demektir. O bakımdan Allah'a tevbeyi güzel yapmak lâzım!

İnsanın sadece hatası yoktur boynunda... Hatasından, kusurundan, suçundan başka bir de kul hakları olabilir. Tevbe etmek

kul haklarını silmez, kulun hakkını götürüp sahibine vermek ve helâlleşmek lâzım!..

Günahlarından, kul haklarından başka kılmadığı namazlar, tutmadığı oruçlardan dolayı da vebali olabilir. İnsanın bu dünyada iken kılmadığı namazları, tutmadığı oruçları ödemesi lâzım!..

Allah Habîb-i Edîbi hürmetine geçmiş günahlarımızı affetsin... Bundan sonraki ömrümüzde, Allah'ın sevgili kulu olarak yaşamaya bizi muvaffak eylesin, sevdiği işleri yapmayı nasib eylesin...

Bundan sonra hep abdestli gezmek, adetiniz olsun!.. Abdestli gezenin hayrı, bereketi çok olur. Şeytan yanına sokulamaz. Etrafında melekler bulunur. Hayırlı mübarek bir şekilde vakti geçer. Onun için devamlı abdestli bulunun!

Her gün zikir vazifelerinizi yapın! Allah'ın rızasını kazanmak için en kestirme yol, en çok sevap kazanma şekli zikirdir.

Gününüzün münâsip bir zamanında, tercihen temiz, sâkin, tenha bir yerde kıbleye doğru diz çöküp oturun! Gözlerinizi yumun!

Evvelâ 25 defa "Estağfiru'llah..." diye tevbe ederek başlayın! Sonra bir Fatiha, üç Kul hüva'llahu ehad okuyun! Bunları Peygamber Efendimiz'e ve Peygamber Efendimiz'den bize kadar gelmiş geçmiş evliyâullah büyüklerimizin, mürşid-i kâmillerimizin, tarikat pirlerimizin ruhlarına hediye edin! O mübarekler sizi sevsin, mânevî bakımdan yardımcı olsunlar.

a. Râbıta-i Mevt

Ölümü düşünmeyi Peygamber SAS emrediyor hadis-i şeriflerinde... Sevabı çoktur, faidesi çoktur, kalbi cilâlar, insanın feyzi artar ve gafletten uyanması mümkün olur, nefsi ıslah olur. Onun için ölümü güzelce düşünün!

Şöyle kendinizi yatakta yatıyor gibi göz önüne getirin... Son anlarınızmış diye düşünün... Azrâil AS geliyor karşınıza, sizde bir heyecan başlıyor... Göğsünüze çöküyor, canınızı almaya

başlıyor... Bir telâş, bir ter, bir korku ve bir acı... İmdâd-ı ilâhî erişip,

"—*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühü*" diyorsunuz, öylece ruhunuzu teslim ediyorsunuz.

Dostlar akrabalar başınıza toplanıyor. Elbiselerinizi soyuyorlar... Teneşir tahtasına koyuyorlar, yıkıyorlar... Kefenliyorlar, tabuta koyuyorlar, camiye getiriyorlar... Namazınızı kılıyorlar... Göz önüne getiriyorsunuz; işte cemaat tabutunuzu aldı götürüyor... İşte kabristana getirdiler, gömdüler... İmam talkın verdi... Cemaat dağıldı, gittiler...

Kabrin içinde Münker ve Nekir isimli iki melekle baş başa kalıyorsunuz. Melekler soruyor:

"—Rabbin kim, dinin ne, peygamberin kim, kitabın ne, kıblen neresi?.."

"—Rabbim Allah, dinim İslâm, peygamberim Hz. Muhammed Mustafa, kitabım Kur'an-ı Azîmü'ş-şân, kıblem Kâbe-i Şerif..." diye onlara cevap verdiğinizi, kabrinizin genişlediğini düşünün!..

Ahiret aleminde evliyâullah büyüklerimizle, Cenâb-ı Mevlâ' nın zikr ü tesbihi ile vaktimiz geçerken, dünyanın da sonunun geldiğini, kıyametin de kopmağa başladığını düşünün!..

Kıyametin koptuğunu, İsrâfil AS sûra üfürünce insanların kabrinden kalkıp mahşer yerinde toplandığını düşünün... Binlerce yıl el pençe divan durulup bekleşildiğini düşünün... Herkesin birbirinden korkup kaçtığını, telâşa düştüğünü, mahkeme-i kübrânın kurulduğunu, insanların hesaba çağrıldığını, defterlerin açıldığını, sevapların günahların tartıldığını; iyilerin cennete gidip nasıl bahtiyar olduğunu, kötülerin cehenneme atılıp nasıl cayır cayır yanacağını âyet-i kerimelerin anlattığı gibi düşünün!

Nefsinize deyin ki:

"—Ey nefsim, bu işin şakası yoktur. İnsan hayata bir defa geliyor, aklını başına topla!.. Bu dünyada yaşıyorken, elinde imkân var-

ken cehennemden kendini kurtarmaya çalış!.. Cenneti kazanmak için ibadet ve tâate gayret göster!.. Cennet yoluna koştur! Hayatının bir anını bile boş geçirme!.. Nefeslerini zâyi etme, aklını başına topla!" diye nefsinize nasihat edin! İyi insan olmaya azmedin!

Râbıta-i mevt bu...

b. Râbıta-i Mürşid

İkinci vazife, zikrullahı beraberce yaptığımızı düşünün! Gözünüzü kapatın, bizi hocalarımızla, evliyâullah büyüklerimizle, karşınızda göz önüne getirin! Gönlünüzü gönlümüze bağlayın!.. Bu bağlantı kuruldu mu, insanın gönlüne çok güzel duygular, fikirler gelir, feyizler gelir, nurlar gelir; yaptığı ibadetin tadını duyar, faydasını görür. Bunda başarı kazanınca, ilerleyince, Rasûlüllah Efendimiz'i görecek hale gelir.

Onun için, bunu da güzelce yapın! Bu çalışmanın adı da râbıta-i mürşid'dir.

c. Râbıta-i Huzur

Üçüncüsü de... Gözünüzü kapayın, Allah'ın huzurunda olduğunuzu düşünün!.. O her yerde hâzır ve nâzır... O bizi görüyor, biz onu göremiyoruz... O bizi duyuyor, biz onu duyamıyoruz ama; o bize şah damarımızdan daha yakın...

Deyin ki: "Yâ Rabbi, biliyorum ki sen yakınsın. Her yerde hâzır ve nâzırsın. Ben senin huzurundayım. Yâ Rabbi, ben senin iyi kulun olmak istiyorum. Bana yardım eyle, tevfikini refîk eyle de seni zikreden, sana şükreden iyi kullarından olayım... Ben de senin sevdiğin ve râzı olduğun kulların arasına girebileyim..." diye dua edersiniz.

Allah, dua edilmesini sever. Dua ibâdettir. Ağzı çok dualı insan olun!.. Bu çok önemli... Ondan sonra zikre başlarsınız.

d. Zikirler

Ondan sonra, Allah'ın huzurunda olduğunuz mânâsını kaybetmeden, elinizde tesbihle zikre başlayın!..

Söyleyeceğim zikirler, Peygamber Efendimiz'in tavsiye ettiği zikirlerdir. Günde:

1. 100 defa "Estağfirullah..." deyin!

2. 100 defa "Lâ ilâhe illallah" deyin!

3. 1000 defa "Allah..." deyin!.. Her yüz defasında "*İlâhî ente maksûdî ve rıdàke matlûbî*" deyin!.. Bu da hadis-i kudsîden alınma bir sözdür. "Yâ Rabbi, maksudum sensin, ben senin rızanı istiyorum!" demektir.

4. 100 defa Peygamber Efendimiz'e salevat getireceksiniz. Melekler bu salât ü selâmı alırlar, Rasûlüllah'a arz ederler: "Yâ Rasûlallah! Filân ülkenin filân şehrinden filânca sana selâm gönderdi." derler. Rasûlüllah SAS de selâmınızı alır, çok hayırlara erersiniz.

5. 100 defa Kul hüva'llahu ehad Sûresi... Bu çok önemli bir sûredir, çok sevaplı bir sûredir. Kur'an-ı Kerim'in üçte birini okumak kadar sevaplıdır.

Bu zikirleri böyle yaptıktan sonra dualar edeceksiniz. Kendinize dua edeceksiniz; dünyanıza ahiretinize... Annenizi, babanızı duadan unutmayacaksınız! Çünkü annesine babasına duayı terk eden kulu Allah sevmez. Ama insanın şeyhi Peygamber vekili olduğu için, anne babasından önde gelir. Hocanızı da duadan unutmazsınız.

Ondan sonra Müslümanlara dua edersiniz. Konu komşunuza, yakınlarınıza, sevdiklerinize dua edersiniz. Allah ondan dolayı da sizi mükâfatlandırır.

Beş çeşit zikir... Bunlar vazifeniz olsun; bu miktarlarda her gün çekin!.. Bundan sonra da bol bol kalbinizden zikr-i kalbî yapın!..

Şimdi ben size zikir telkin edeyim, beni dinleyin:

—Lâ ilâhe illallaaah... Lâ ilâhe illallaaah... Lâ ilâhe illallaaah...

Şimdi siz söyleyin beraberce, Allah şahid olsun!..

—Lâ ilâhe illallaaah... Lâ ilâhe illallaaah... Lâ ilâhe illallaaah..."

—Allaaah...

—*Allaaah...*

—Allaaah...

—*Allaaah...*

—Allaaah...

—*Allaaah...*

Ağzınızı kapayın, gözünüzü yumun!.. İçiniz "Allah" demeye devam etsin, aynı şekilde... Sessiz olarak, dil dudak kıpırdamadan...

....

Allah mübarek etsin... İşte böyle sessizce, dil dudak kıpırdamadan, kimse anlamadan yapılan zikre de zikr-i kalbî derler. Bu, dille yapılandan yetmiş kat daha sevaptır. Böylece kalbinizi bu zikre alıştırın!..

İçinden yapıldığı için, bunu kimse bilmez, gösteriş tehlikesi olmaz. Onun için bu zikre de devam edin! Yolda, işte, vasıtada, otururken, yürürken, hattâ yatakta uyumadan yatarken, kalbiniz "Allah... Allah... Allah..." diye zikretsin!

e. Nâfile Namazlar

Namazları camide kılın, cemaatle kılın, yirmi yedi kat sevabı kaçırmayın!.. Cumayı terk etmeyin! Cumayı terk edenin kalbi mühürlenir, mahvolur.

Farz namazlardan ayrı nafile namazlar vardır. Onları da kıldığımız zaman, Allah'ın sevgisini kazanırız. "Bak, kulum mecbur olmadığı şu ibadetleri de severek yapıyor!" diye Allah sever.

1. Sabah namazından sonra uyumayıp, Kur'an okuyup, Evrad'ımızı, dualarımızı okuyup, güneşin doğmasından yarım saat geçinceye kadar meşgul olup *işrak namazı* kılmak... Böyle yaparsanız, o sabah bir hac ve umre sevabını kazanmış olursunuz. Bunu kaçırmamağa çalışın!

2. Sabahla öğlen arasında *duha namazı* vardır. Öğlene kırk beş dakika kalıncaya kadar kılınabilir. Dört rekât, sekiz rekât veya daha fazla olarak onu da kılın!.. Bir insan duha namazı

kılmaya devam ederse, Allah onu muhsin kulları zümresine katar.

3. Akşam namazının sünnetinin arkasından *evvâbîn namazı* vardır. İki rekât veya altı rekât, on iki rekât olarak kılınabilir. İnsanın günahları denizlerin köpükleri kadar çok olsa bile, affına sebep olur.

4. Yatma zamanı gelince taze abdest alacaksınız, dört rekât namaz kılıp abdestli yatacaksınız!.. Bir kimse böyle yaparsa, bütün gece ibadet etmiş gibi melekler ona sevap yazarlar. Melekler başına toplaşırlar; "Yâ Rabbi, bu kulun abdestli yattı; sen bunu mağfiret et!" diye sabaha kadar dua ederler. Şeytan yanına sokulamaz. Ölürse imanla göçmesine sebep olur. Onun için, geceleri böyle yatmaya çok gayret edin, çok dikkat edin!

5. Geceleyin de uykunuzu bölüp *teheccüd namazı* kılmaya çalışın! O da çok sevaplı bir namazdır. Geceleyin iki rekât namaz kılmak, dünyadan da dünyanın içindeki her şeyden de daha hayırlıdır.

f. Nâfile Oruçlar

Bazı sevaplı oruçlar var, onları da tutarsınız. Bir kere haftalık pazartesi perşembe oruçları var... Peygamber Efendimiz tutarmış, bize de tavsiye ediyor:[4]

"—Pazartesi perşembe günlerinde ben oruçlu olmayı severim. Çünkü kulların amelleri Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin dergâhına, pazartesi perşembe günü arz olunur." buyuruyor. Tutabilirseniz bunları tutun!..

Her Arabî ayın başında, ortasında, sonunda oruç tutmak

---

4 Tirmizî, *Sünen*, c.3, s.122, no:747; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.287; Ebû Hüreyre RA'dan.
Neseî, *Sünen*, c.IV, s.201, no:2358; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.201, no:21801; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.377, no:3820; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.121, no:2667; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.403, no:2617; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.18; Üsâmetü'bnü Zeyd RA'dan. Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.III, s.249, no:986; Ümm-ü Seleme RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.8, s.564, no:24192; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXII, s.445, no:35531; RE. 253/2.

tavsiye ediliyor. Her Arabî ayın on üç, on dört, on beşinde, yâni dolunay olan gecelerin gündüzlerinde oruç tutmayı tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz...

Ayrıca Receb'de, Şa'ban'da, Şevval'de, Zilhicce'de ve Muharrem'de sevaplı oruçlar vardır, onları tutarsınız; oruçtan da sevap alırsınız.

g. Temel Esaslar

Bizim yolumuz Peygamber SAS Efendimiz'in sünnetine uyma yoludur. Peygamber Efendimiz'in tavsiyelerini tutacağız. Âyetleri, hadisleri okudukça, sevaplı şeyleri öğrendikçe, yapacağız.

Günahlardan kaçınmaya çok dikkat edeceğiz, takvâ ehli olacağız. Haramlara, günahlara yanaşmayacağız, bulaşmayacağız. Nefse, şeytana uymayacağız.

Huylarımızı düzelteceğiz. Kötü huyları atacağız, iyi huyları alacağız. Geçimsiz, kavgacı, merhametsiz, vefasız, dönek, cimri, pinti olmak Müslümana yakışmaz; bunları atacağız. Tatlı dilli, güleç yüzlü, cömert, iyiliksever, merhametli, sözünde durur, sàdık, àşık, velî, mahbup, iyi kul olacağız.

Bu benim söylediklerim çok mühim konulardır. Bunları yaparsanız, cennetlik olursunuz. Onun için, cenneti elden kaçırmamaya dikkat edin, nefse şeytana uymayın! İbadetleri yapın, haramlardan kaçının, Allah'ın yolunda, Peygamber Efendimiz'in sünnetine uygun olarak yaşamaya dikkat edin!.. Zikir vazifelerinizi güzelce yapın, takvâ yolundan yürüyün, ahlâkınızı güzelleştirin, cenneti kazanın!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri ma'rifetullaha, muhabbetullaha erdirsin... Cennetiyle cemâliyle cümlenizi müşerref eylesin...

Her biriniz bir "*Fâtiha*", üç "*Kul hüva'llah*" okuyun da bunları Peygamber Efendimiz'e, pirlerimize ve mürşid-i kâmillerimize hediye edelim, ondan sonra duanızı yapayım:

....

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ، يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ، فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ، وَمَنْ أَوْفٰى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهُ اللَّهَ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا (الفتح: ١٠)

(*İnne'llezîne yübâyiùneke innemâ yübâyiùna'llàh... Yedu'llàhi fevka eydîhim... Fe men nekese ve innemâ yenküsü alâ nefsihî... Ve men evfâ bimâ àhede aleyhu'llàhe feseyü'tîhi ecran azîmâ.*) *Sadaka'llàhu'l-azîm.*

[Muhakkak ki sana bey'at edenler, gerçekte Allah-u Teâlâ'ya bey'at etmişlerdir. Allah'ın kuvvet ve yardımı bey'at edenlerin üstündedir. Şu halde kim bu bağı çözerse, kendi aleyhine çözmüş olur. Kim de Allah ile sözleştiği şeye vefa, onun hükmünü îfâ ederse, Allah da ona büyük bir ecir verecektir.][5]

Ahdinize sàdık olun, Allah'ın yoluna vefâlı olun, sırat-ı müstakîmden sapmayın!.. Allah-u Teâlâ sizleri bundan sonra nefse şeytana yenilmeyenlerden eylesin... Yolunda dâim eylesin, zikrinde kàim eylesin... Tarikatın âdâbını, ahlâkını öğrenip, tekke âdâbına sahib kâmil, sàlih, velî, mahbub bir kul olmayı nasib eylesin...

5 Fetih, 48/10.

HATM-İ HÂCEGÂN

Dr. Metin ERKAYA

اللهم صلّ صلاة كاملة وسلّم سلاما تاماً على سيدنا محمد الذي تنحل به العقد، وتنفرج به الكرب، وتُقضى به الحوائج، وتنال به الرغائب وحسن الخواتم، ويستسقى الغمام بوجهه الكريم، وعلى آله وصحبه في كل لمحةٍ ونفسٍ بعدد كل معلوم لك.

(*Allâhümme salli salâten kâmileten ve sellim selâmen tâmmen alâ seyyidinâ muhammedini'llezî tenhallü bihi'l-ukad, ve tenfericü bihi'l-küreb, ve tukdà bihi'l-havâicü ve tünâlü bihi'r-ragàibü ve hüsnü'l-havâtimü ve yüsteska'l-gamâmü bi-vechihi'l-kerîm ve alâ âlihî ve sahbihî fî külli lemhatin ve nefesin bi-adedi külli ma'lûmin lek...*)

Estağfirullâââh... (15 defa)

أستغفر الله العظيم الكريم الذي لا إله إلا هو الحي القيوم وأتوب إليه، وأسأله التوبة والمغفرة والهداية لنا أنه هو التواب الرحيم، توبة عبد ظالم لنفسه لا يملك لنفسه موتًا، ولا حياتًا، ولا نشورًا.

(*Estağfirulah el-azîm, el-kerîm ellezî lâ ilâhe illâ hû, el-hayye'l-kayyûme ve etûbü ileyh... Ve es'elühü't-tevbete ve'l-mağfirete ve'l-hidâyete lenâ, innehû hüve't-tevvâbü'r-rahîm. Tevbete abdin zâlimin linefsihî lâ yemlikü linefsihî mevten ve lâ hayâten ve lâ nüşûrâ...*)

اللهم أنت ربي لا إله إلا أنت خلقتني وأنا عبدك وأنا على عهدك ووعدك ما استطعت أعوذ بك من شر ما صنعت أبوء لك بنعمتك علي وأبوء لك بذنبي فاغفر لي فإنه لا يغفر الذنوب إلا أنت

Allâhümme ente rabbî lâ ilâhe illâ ente halaktenî ve ene abdük ve ene alaâ ahdik ve va'dik mesteta'tü eûzü bike min şerri mâ sana'tü ebûu leke bi-ni'metike aleyye ve ebûu bizenbî fağfir lî feinnehû lâ yağfiru'z-zünûbe illâ ent.

– Fâtiha-i Şerîfe mea'l-besmele-i şerîf
.... (Toplam 7 adet)
– 8'er Elem neşrah leke-i Şerîf mea'l-besmele
.... (Toplam 79 adet)
– 10'ar Salevât-ı Şerîfe
.... (Toplam 100 adet)
– 100'er İhlâs-ı Şerîf me'l-besmele
.... (Toplam 1001 adet)
– Fâtiha-i Şerîfe mea'l-besmele-i şerîf
.... (Toplam 7 adet)

Fa'lem ennehû

– Lâââ ilââhe illallah (10 defa cemaat halinde)

Muhammedü'r-rasûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem.

ZİKİR

Lâ ilâhe illallah (100 veya 200 defa sessizce)

Muhammedü'r-rasûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem.

İlâhî ente maksûdî ve rıdâke matlûbî!

– Allah... (200 veya 300 defa sessizce)

Celle celâlühü

İlâhî ente maksûdî ve rıdâke matlûbî!

SALEVÂT

– Allaaaahümme salli alââââ seyyidinâ Muhammedini'n-nebiyyi'l-ümmiyy ve alâ ââlihîîî ve sahbibîî ve sellim (3 defa, cemaat halinde)

– Aşr-ı Şerîf (Kısa bir sûre okunabilir)

DUA

Sübhàne rabbiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb...

El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî, ve's-salatü ve's-selâmü alâ hayrı halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihi ve sahbihî ecmaîn...

Yâ Rabbi, bu okuduklarımızdan hâsıl olan sevapları evvelâ Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem hazretlerinin azîz, latîf, mübârek rûh-ı şeriflerine; sonra bütün peygamberlerin evlâd, ezvâc, ashâb ve etbalarının ruhlarına; ashab-ı kiramın, Hazret-i Ebû Bekir Efendimiz'den Hocamız Mahmud Esad Coşan Hazretleri'ne gelenceye kadar geçmiş olan bütün mürşidlerimizin ruhlarına;

Ayrıca Nakşî, Kadirî, Sühreverdî, Kübrevî, Çiştî, Mevlevî ve Halvetî tarikatlarına mensup olan şeyhlerin ve müridlerin ruhlarına; ümmet-i Muhammed'in cümlesinin geçmişlerinin ruhlarıyla beraber, hâzırûn ve cemaat kardeşlerimizin de cümlesinin geçmişlerinin ruhlarına ayrı ayrı hediye eyledik vâsıl eyle yâ Rabbî!

Cümlesinin kabirlerini pür nûr, makamlarını âlî, derecelerini yüksek eyleyip seyyiâtlarını ve seyyiâtlarımızı da hasenâta tebdil eyle yâ Rabbi!

Bizler dahi onlar gibi bu dâr-ı dünyadan göç vakti gelince, cümlemize az ağrı, âsân ölüm, kâmil bir iman ile buyurun: "Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve rasûlüh" kelime-i tayyibe-i münciyesini söyleye söyleye çene kapayıp göz yummayı nasib eyle yâ Rabbî!

Bizlere hakkı hak olarak bilim ona uymayı, bâtılı bâtıl olarak bilip ondan kaçınmayı nasib eyle yâ Rabbî! Bizlere malımızla, canımızla ve bütün imkânlarımızla senin dinine hizmet etmeyi nasib eyle yâ Rabbî! Bizleri, seni zikreden zâkir, senin nimetlerine şükreden şâkir kullar eyle yâ Rabbî!

Bizleri senin sevdiğin, razı olduğun kullar eyle yâ Rabbî! Analarımızdan, babalarımızdan razı ol; evlatlarımıza güzel haller nasib eyle yâ Rabbî! Müslümanları azîz eyle yâ Rabbî! İslâm'ın yeryüzüne hâkim olduğunu görmeyi bizlere nasib eyle

yâ Rabbî! Dünyanın her yerinde cihad eden mü'minlere sen yardım eyle... İslâm düşmanlarını kahr u perişân eyle yâ Rabbî! Müslümanların dertlerine devâ, hastalarına şifâ, borçlularına borçlarını kolayca ödemeler nasib eyle yâ Rabbî!

Allâhümme innâ nes'elüke tamame'n-ni'meh ve devâme'l-âfiyeh ve hüsne'l-hâtimeh bi-hürmeti'l-Fâtiha!

DR. METİN ERKAYA AĞABEYİMİZİN DİLİNDEN HATM-İ HÂCEGÂN DUASI

Hüseyin ŞENVER

Âmin...

Sübhàne rabbiye'l-aliyyi'l-a'le'l-vehhâb...

El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî, ve's-salatü ve's-selâmü alâ hayrı halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihi ve sahbihî ecmaîn...

Yâ Rabbi, yâ Erhame'r-râhimîn! Yapmış olduğumuz Hatm-i Hàcegân'dan ve zikirden ve dinlemiş olduğumuz sohbetten hâsıl olan sevapları evvelâ Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed Mustafâ salla'llàhi teàlâ aleyhi ve sellem Hazretleri'nin azîz, latîf, mübârek ruh-u şeriflerine; sonra bütün peygamberân-ı izam hazerâtının ervahına; cümlesinin evlâd, ezvâc, ashab ve etba'larının ruhlarına;

Hz. Ebû Bekir Efendimiz'den ve Hz. Ali Efendimiz'den Hocamız Mahmud Es'ad Coşan Hazretleri'ne gelinceye kadar geçen bütün sâdât-ı muhterem hazerâtının ruhlarına; Ankaramızın medâr-ı iftihârı Hacı Bayram-ı Velî Hazretleri'nin ruhuna ve çevremizde medfun bulunan evliyaullahın ruhlarına;

Şu anda burada bulunan kardeşlerimizin geçmişlerinin ruhlarına, cümle mü'minîn ve müminâtın geçmişlerinin ruhlarına hediyye eyledik vâsıl eyle yâ Rabbi...

Cümlesinin kabirlerini pürnûr, makamlarını âlî, derecelerini

yüksek eyleyip, seyyiatlarını ve seyyiatlarımızı da hasenata tebdil eyle ya Rabbi!

Bizler dahi onlar gibi bu dâr-ı dünyadan göç vakti gelince, cümlemize az ağrı, âsân ölüm ve kâmil bir iman ile buyurun:

"—*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah... Ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*" kelime-i tayyibe-i münciyesini söyleye söyleye çene kapayıp göz yummalar nasib eyle yâ Rabbi...

Bizlere hakkı hak olarak bilip ona uymayı, bâtılı bâtıl olarak bilip ondan uzak durmayı nasib eyle yâ Rabbi...

Malımızla, canımızla, bütün imkânlarımızla senin dinine hizmet etmeyi bizlere nasib eyle yâ Rabbi...

Müslümanları azîz eyle yâ Rabbi... Müslümanların hastalarına şifâ, dertlilerine devâ, borçlularına edâlar nasib eyle yâ Rabbi... İmtihana girecek kardeşlerimize hayırlı muvaffakiyetler nasib eyle yâ Rabbi...

Ümmet-i Muhammed'e umûmen rahmeyle yâ Rabbi... Dünyanın her yerinde ezilen, zulüm gören, mazlum, mağdur kardeşlerimizi; zulümden, gadirden, haksızlıklardan âcilen kurtar yâ Rabbi!

Hainleri, zalimleri, münâfıkları, İslâm düşmanlarını kahreyle, yâ Rabbi... İslâm'ı yeryüzüne hâkim eyle yâ Rabbi... Ülkemizde de Müslümanları söz sahibi eyle yâ Rabbi...

Bizleri imandan sonra küfre düşürme yâ Rabbi... Hidayetten sonra dalâlete düşürme yâ Rabbi... Nesillerimizden fâsık, fâcir, kâfir, münafık getirtme ya Rabbi... Hep sàlih, müttakî nesiller ihsân eyle yâ Rabbi... Her işimizin önünü, sonunu hayr eyle yâ Rabbi...

Allàhümme innâ nes'elüke tamâme'n-ni'meh... Ve devâme'l-àfiyeh... Ve hüsne'l-hàtimeh...

Bi-hürmeti'l-fâtiha...

19 Ocak 2018 - Sincan / Ankara

İLK DERS TARİFİ METNİ

Abdestimizi alıraz.Mümkün oldukca da abdestsiz gezmemeğe çalışırız.Ders yapacağımız zaman kıbleye karşı oturmayı tercih ederiz.

Önce 25 defa istiğfar ederiz (Estağfirullah el'azim.)........)

Bir f a t i h a ,üç de ihlâs-ı şerif(Kulhüvallahü ehad ....) okuyup; "Hasıl olan sevabı peygamber efendimizin(S.A.S) mübarek ruh-ı şeriflerine,sonra bütün peygamberan-ı izam hazeratının,evlâd,ezvac,eshab ve etba'larının,bütün meşayıh-ı kiramın,hassaten Nakşıbend M u h a m m e d B a h a e d d i n hazretleriyle M e v l â n â H a l i d-i B a ğ d a d î hazretlerinin ruhlarına hediye eyledim." deriz.

(Sonra rabıt-i mevt yaparız.Şöyle ki:)

Gözlerimizi yumarız.Kendimizi yatağımızda yattığımız vaz'iyyette düşünürüz.Sanki bu yatışımız son yatışmış da Hazreti Azrail canımızı almaya gelmiş; biz de halimiz ne olacak diye korku ve telâş içinde iken imdad-ı ilâhî yetişip kelime-i şehadet getiririz(Eşhedü ellâ.....)O sırada Azrail Aleyhisselâm canımızı alır götürür.Ahiretteki yerimizi gösterir. Getirir başımızın ucuna koyar.Can der ki:"Ey ceset...Ben seninle bu kadar yıl beraber yaşadım.Şimdi ise senden ayrıldım.Bakalım halin ne olacak?..."diye beklemeğe başlar. Dostlar akrabalar başına toplaşırlar.Ağlarlar,sızlarlar,feryad ü figan ederler.Komşulara ve yıkayıcılara da haber verirler.Techiz ü tekfinini hazırlarlar...Elbiselerini soymaya başlarlar ya işte o hali gözünün önüne getir:"Haaa.......Bak...Soyuyorlar.....Soydular... Teneşir tahtasına koydular....Yıkayıcılar geldi...Temizledi...Yıkadı....Abdestledi....Kefenlere sardılar.......Tabuta kodular....Namazımızı kıldılar....Ahiret evine koydular.... Herkes evine gitti.....Sen orada yapayalnız kalakaldın....Hak Tealâ o sırada iki de sorgucu melek gönderir,onlar da gelirler:"Men rabbüke,ve men nebiyyüke,ve ma dinüke,ve ma kitabüke,ve ma kıbletüke= Rabbin kim,peygamberin kim,dinin ne,kitabın ne,kıblen neresi?) diye sorarlar."Rabbim Allah,dinim İslâm,Peygamberim Hz.Muhammed Mustafa(sas),Kitabım Kur'an-ı Azimüşşan,kıblem de kâbeyi şeriftir" diye cevap vermeyi Cenab-ı Hak cümlemize nasib eylesin...Onlar da Allah sana yerini mübarek etsin deyip giderler.Kabirlerimiz de inşaallah ravza-i cinan(cennet bahçesi) olur.Ahiretteki pirlerimize haber verirler,evlatlarınızdan filan gelmiş diyerekten.Onlar da gelirler,bizi alırlar.O alemde onlarla birlikte cenab-ı Hakkın zikriyle meşgul oluruz.Ceset kalır orada....
Buna derler rabıta-i mevt.Bunu her gün dersden evvel ne kadar güzel düşünürseniz sevabınız o kadar çok,feyziniz de o kadar artık olur.

(Üçüncüsü de rabıta-i mürşiddir.Onun usulü de şöyledir:)

Bizim pirimiz Hazret-i Haliddir.Bağdatlıdır,Şamda yatar.İri vücudlu,geniş omuzlu, çekme burunlu(koç burun),siyah sakallı-içinde biraz da beyazı var-nur yüzlü bir zat-ı muhterem....Karşımızda onun oturduğunu,onun yanında da E f e n d i H a z r e t l e r i-ni düşünürüz.Feyz-i ilâhî' nin onların gönüllerinden bizim gönlümüze aktığını tasavvur eder ve gelecek feyze bir müddet intizar ederiz.. ..

(Sonra gönlü-kalbi düşünürüz)

Gönül sol memenin iki parmak altında....Nazargâh-ı ilâhînin olduğu yerdir.Nur alemidir. O nur alemine biz de gireriz.Her tarafımız nur ile çevrili...Karşımızda da nurdan bir ALLAH( ) ism-i şerifinin yazılı olduğunu düşünürüz....."Ya Rabbi!..Yer senin....Gök senin...Yerde,gökte ne varsa hepsi de senin...Bütün varlıklar senin...Ben de senin aciz ve günahkâr bir kulumum....Beni affet...Beni mağfiret et...Beni de seni zikreden zakir, nimetlerine şükreden şakir ve razı olduğun kulların arasına kabul eyle!..diye içimizden bir tazarru ve niyazda bulunduktan sonra tesbihimizi elimize alırız:

1-) 100 defa "Estağfirullah el azîm........)

2-) 100 defa "Lâ ilâhe illallah"

3-) 100 defa "A l l a h " (Allah lafza-i celâli müsaid olanlar tarafından beş bine kadar çoğaltılabilir.)

4-) 100 defa "Salevat-ı şerife" (Allahümme salli ve bariği okumak efdal.Kısaca: Allahümme salli alâ seyyidina muhammedin ve alâ ali seyyidina muhammed denilebilir.

5-) 100 defa "İhlâs-ı şerif" (Besmeleyle birlikte.Kulhüvallahu ehad,Allahussamed....)

1-Sabahleyin güneş doğduktan 45 dakika kadar sonra 2 rekat (işrak) namazı,

2-Güneş yükseldikten sonra öğleden 45 dakika evveline kadar -saat 10-11 civarında 4 rekat (duha) namazı,

3-Akşamın namazından sonra 6 rekat(2+2+2) e v v a b i n namazı kılarız(2 veya 4 rekat da olur).

4-Yatmadan önce taze abdest alır,hiç olmazsa 4 rekat namaz kılar öyle yatarız(2+2)

5-Teheccüd namazlarını kılmaya çalışırız.

Kimsenin işine gücüne karışmamak,gıybet ve dedi kodu yerlerine kat'iyyen sokulmamak'kazaya kalmış borç namaz ve borç oruç varsa onların kazasına çalışmak ve günahı mucib her türlü hareketten son derece kaçınmak lazımdır.Bizi de duadan unutmazsınız.

Allah mübarek etsin...Allahu tealâ cümlemizi istikametten,şeriatten,tarikatten, hakikatten ayırmasın.

----- o -----

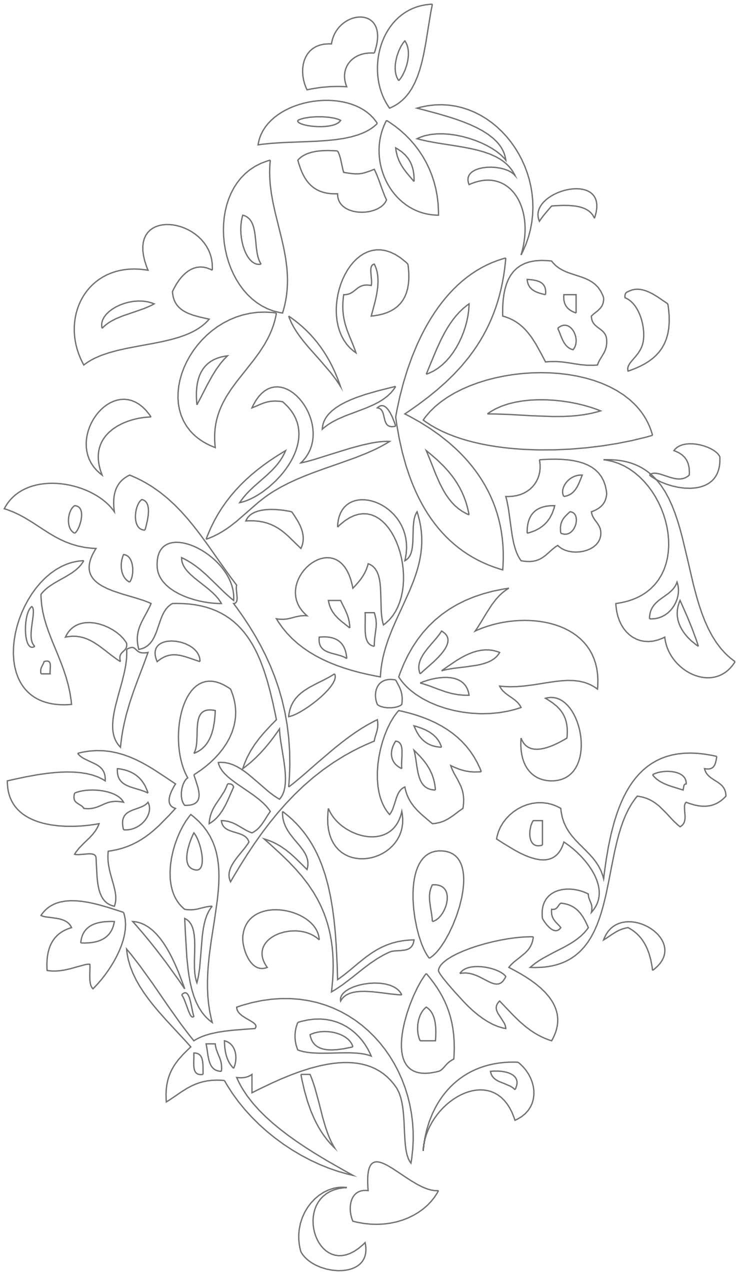
S i l s i l e-i Ş e r i f:

1-Seyyid-i Kâinat Hz.Muhammed Mustafa (SAS)
2-Hz.Ebubekr-i Sıddik (RA)
3-Hz.Selman-ı Farisi (RA)
4-Hz.Kasım ibni Muhammed (RA)
5-Hz.Cafer-i Sadık (RA)
6-Hz.Bayezid-i Bestamî (RA)
7-Hz.Ebul Hasen-i Harkanî (KS)
8-Hz.Ebû Ali Faremedî (KS)
9-Hz.Yusuf-u Hemedanî (KS)
10-Hz.Abdül Hâlik-ı Gücdevanî(KS)
11-Hz.Arif-î Rivgerî (KS)
12-Hz.Mahmud-ı İncir-i Fağnevî(KS)
13-HZ.Ali Ramitenî (KS)
14-Hz.Muhammed Baba-İ Semmasî(KS)
15-Hz.Emir-i Külâl(ks)
16-Hz.Şah-ı Nakşıbend Muhammed Bahaeddin-İ Uveysil Buhârî (KS)
17-Hz.Alâeddîn-i Attâr (KS)
18-Hz.Yakub-ı Çorhî (ks)
19-Hz.Ubeydullah-ı Ahrâr (KS)
20-Hz.Muhammed-i Zahid (KS)
21-Hz.Muhammed-i Derviş (KS)
22-Hz.Hacegî Emkenegî (KS)
23-Hz.Muhammed-i Bakî (KS)
24-Hz.İmam-ı Rabbanî Müceddid-i elf-İ Sanî Ahmed Faruk-i Serhendî (KS)
25-Hz.Muhammed-i Ma'sum (KS)
26-Hz.Şeyh Seyfüddîn (KS)
27-Hz.Seyyid Nur Muhammed-İ Bedvanî (KS)
28-Hz.Şemseddîn Can-ı Canân Mazhar (KS)
29-Hz.Şeyh Abdullah-i Dehlevî (KS)
30-Hz,Mevlânâ Ziyaeddîn Halid-i Bağdadî(KS)
31-Hz.AHmed ibni Süleyman-ı Halidi Hasen-İ Şamî (KS)
32-Hz.Ahmed Ziyaeddîn-i Gümüşhanevî (KS)
33-Hz.Hasan Hilmi Kastamonî (KS)
34-Hz.İsmail Necatî Zağferanbolî (KS)
35-Hz.Ömer Ziyaeddin-i Dağıstanî (KS)
36-Hz.Mustafa Feyzî ibni Emrullah-İ Tekfurdağî (KS)
37-Efendi Hazretleri

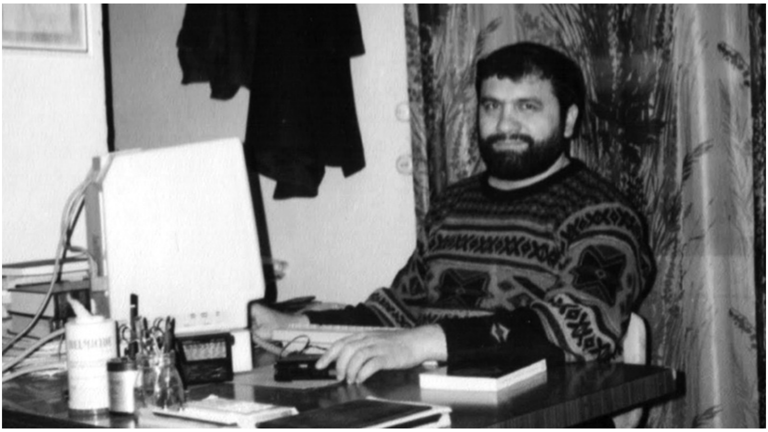
- - - - o - - - -

Muhakkak ki sana biat edenler,gerçekte Allah-ü Teâlâya biat etmişlerdir.Allahın kuvvet ve yardımı,o biat edenlerin vefa ve sadakatlerinin üstündedir.Onun için, kim biatından,verdiği sözden cayarsa,ancak kendi aleyhine caymış olur.Bunun cezası kendine aittir. Kim de Allaha verdiği sözü,söz verdiği şeyi yerine getirirse,Allah da ona,yarın kıyamette büyük bir mükâfat verecektir. (Fetih Sûresi,Ayet;10)

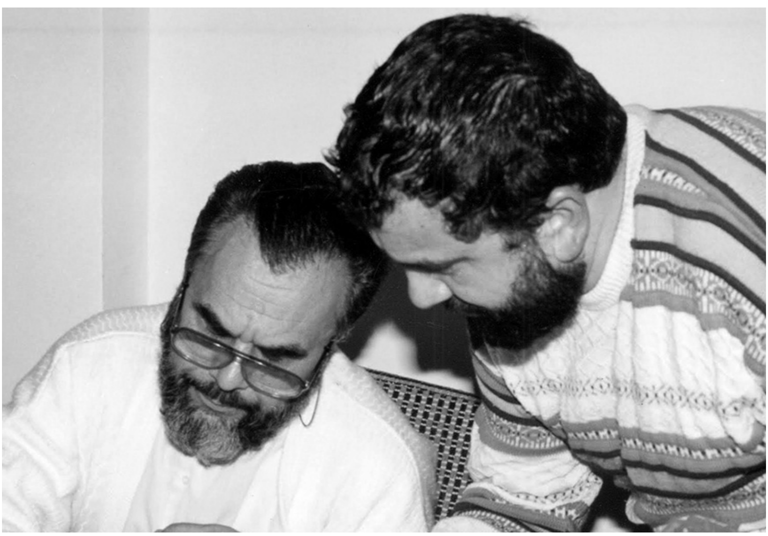
Metin Erkaya'nın 1975 yılında, Mehmed Zâhid Efendi'nin tariflerinden derlediği zikir dersi tarifi.

FOTOĞRAFLAR

Metin Erkaya, Muayenehane - 1991

Esad Hocaefendi ile - 1993

Sincan Çarşı Camii Avlusu - 2007

Tıp Merkezi - 2016

MZK Anma Programı, Sincan - 2015

Çocuklarla Başbaşa, Umre - 2016

Çocuklarla Başbaşa - 2016

Gençlerle Sohbet - 2017

Çocuklarla Başbaşa - 2017

Dua Ederken – 2018

Sincan Vakıf, 2018

İlahi Dinlerken - 2019

Babası Mehmet Erkaya ile - 2020

Çocuklarla Başbaşa - 2021

Metin Erkaya'nın Kabri, Çiçektepe Köyü - Sincan

Artık demir almak günü gelmişse zamandan
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.
Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;
Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol.
Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli,
Günlerce siyah ufka bakar gözleri nemli,
Biçare gönüller! Ne giden son gemidir bu!
Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu.
Dünyada sevilmiş ve seven nafile bekler;
Bilmez ki giden sevgililer dönmeyecekler.
Birçok gidenin her biri memnun ki yerinden,
Birçok seneler geçti; dönen yok seferinden.

(Yahya Kemal Beyatlı)

İskenderpaşa'da Bir Velûd Derviş
Dr. Metin Erkaya

1957 yılında Ankara'da doğdu. 1980'de İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesinden mezun oldu. İlim Yayma Vakfı Yurdunda öğrenci temsilciliği, gece memurluğu ve yurt doktorluğu görevlerinde bulundu (1975-1980). MTTB'de İstanbul Tıp Fakültesi Talebe Derneği yönetiminde bulundu. 1982'de Ankara Sincan'da muayenehane açtı. 2007'ye kadar serbest hekimlik yaptı. 2007'de tıp merkezlerinde çalışmaya başladı. 1986-1996 yılları arasında Hakyol Vakfı ve İlim-Sanat Vakfı Ankara şubesinde yönetici olarak görev yaptı. *İslâm, Kadın-Aile* ve *Panzehir* dergisi yayın kurullarında görev aldı. Son Uyarı gazetesinde yazılar yazdı (1994-2001). Mehmed Zâhid Kotku (rh.a) ve Mahmud Esad Coşan (rh.a) Hocaefendilerin sohbetlerinden seksen dört ciltlik bir külliyat hazırladı. Bu kitapların otuz tanesi Seha Neşriyat tarafından yayınlandı. Bunların haricinde *Özbekçeyi Öğreniyoruz*, *Savaş ve İlkyardım*, *Anılarla Mehmed Zâhid Kotku* adlı yayınlanmış kitapları bulunan Metin Erkaya 6 Şubat 2023 tarihinde vefat etti.

ISBN 978-625-6902-33-6